

KURJER POZNANSKI

wychodzi 2 x dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70

Poznań, niedziela dnia 30 sierpnia 1936

Rok 31

401
Nr. 400

Wydanie P

Jak myśli Polska?

Nie jest nowiną, że prasa niemiecka, a szczególnie jej organ czołowy „Völkischer Beobachter”, pisze z największym uznaniem o polskim obozie rządowym, a z krytycyzmem o polskim ruchu narodowym i innych ugrupowaniach opozycyjnych.

„Völkischer Beobachter” lubi swym uwagom o stosunkach w Polsce dawać tło polityczno - psychologiczne. Tak też uczynił w długiej korespondencji warszawskiej p. t. „Jak myśli Polska?”.

Dla organu berlińskiego tylko obóz rządowy, a raczej zastęp jego przywódców, ma realistyczny, trzeźwy, zimny sposób myślenia. Inaczej rzecz ma się z szerokimi warstwami społeczeństwa. Stąd częste przez nie „niezrozumienie” kierownictwa „sanacyjnego”.

Sposób myślenia „przeciętnego obywatela polskiego” jest — zdaniem „Völkischer Beobachter” — „patetyczny”, a źródłem tego jest „logika o ryśach kobiecych” oraz „historyczne” ustosunkowanie się do zagadnień politycznych. Logika Polaka jest „nielogiczna”, ale „subiektywnie szczerą”, wierzy on bowiem w to, co mówi, chociaż pogląd swój zmienia, zależnie od chwilowych okoliczności, od bieżących interesów polskich. „Historyczny” stosunek do zagadnień polega — według organu hitlerowskiego — na „zapatrzeniu się w przeszłość Polski” i operowaniu czysto historycznymi argumentami.

Jeżeli chodzi o patetyczność, przyznać musimy, że jest ona w pewnej mierze właściwa np. warszawskiemu „przeciętnemu obywatelowi polskiemu”; ale bardzo odmienny jest typ „przeciętnego obywatela” ziem zachodnich. To jedno.

Pewtore pytamy: czy niemiecka patetyczność, i to esencji patetyczności, w typie hitlerowca niemieckiego? Czy na tej naturze nie gra efektami, w najwyższym stopniu patetycznymi, cały hitleryzm, od góry począwszy, do dołu? Przecież nawet nad trumną prezydenta Rzeszy Hindenburga — jak słyszeliśmy to przez radio — przemawiano tonem, jakim w Polsce zwykło się przemawiać jedynie na wiecach, i to nie tylko w trzeźwiejszym Poznaniu, ale i w bardziej patetycznej Warszawie.

Ostatecznie stwierdzamy, że świadczący o tendencyjności zestawienie mentalności przywódców obozu rządowego z umysłowością „przeciętnego obywatela”, zamiast tamtej przeciwstawić umysłowość przywódców obozu narodowego względnie innych ugrupowań opozycyjnych.

Przechodząc do polskiej „logiki o ryśach kobiecych”, należy o niej powiedzieć to samo, co o owej patetyczności, że w jednych okolicach Polski jest jej więcej, w innych mniej. Nie negujemy pewnej skłonności u Polaka do subiektywizmu. Ale, czyż niema jej w wysokiej mierze Niemiec?

Jeżeli subiektywizm polski miewa pewien „rys kobiecy”, to subiektywizm niemiecki ma niewątpliwie znamie męskie, nawet brutalnie męskie, ale jest to niemniej subiektywizm bardzo jaskrawy. Żaden naród — poza Anglikami i Amerykanami i dziś może Włochami — nie patrzy na świat cały do tego stopnia przez pryzmat swego „ja”, jak naród niemiecki. Tak było dawniej z „Herrenvolkiem”, „nadludzi”; podobnie widzimy to dzisiaj u „Hitlervolku” narodowych socjalistów.

To całkowite zapatrzenie się w siebie daje nawet Niemcom — w pewnym stopniu i do czasu — siłę; niemniej wybitnie subiektywnemu charakterowi mentalności niemieckiej nikt zaprzeczyć nie zdoła. Nie wiemy, czy logika polska jest tak bardzo „nielogiczna”; ale to wiemy napewno, że logika niemiecka jest — nadmiernie „logiczna” w sensie pojmowania wszystkiego na modłę niemiecką.

Najbardziej politycznie wymowny jest zarzut organu hitlerowców, że Polacy mają jednostronnie historyczny stosunek do zagadnień, że brak im orientacji światopoglądowej. Przetłumaczywszy to twierdzenie na język konkretny, uzyskamy właściwą myśl artykułu „Völkischer Beobachtera”: Pamiętacie wciąż o roli narodu niemieckiego i państwa pruskiego w minionych dziejach Polski, a nie uwzględnianie, że dzisiaj świat dzieli się na obóz nacjonalistyczny i międzynarodowy, i że w pierwszym na czołowym miejscu znajdują się Niemcy, a w drugim — Rosja sowiecka.

Zarzut ten częściowo nie odpowiada

da rzeczywistości, częściowo odsłania istotne intencje polityki niemieckiej.

Rzeczywistości nie odpowiada twierdzenie, jakoby Polacy nie zajmowali pod względem światopoglądu stanowiska zdecydowanego. Naród polski w przygniatającej swej większości ma światopogląd nacjonalistyczny, przeciwstawiający się bezwzględnie internacjonalizmowi i jego sternikom komunistycznym i żydowskim.

My, którzy tu na ziemiach zachodnich z natury rzeczy jesteśmy powołani do stania na straży nietykalności granicy polsko - niemieckiej i przestrzegania przed niebezpieczeństwem niemieckim, stale podkreślamy, że dzisiaj stosunek nasz do Niemiec jest — w porównaniu z tem, co było dawniej — skomplikowany właśnie dlatego, że mają one charakter nacjonalistyczny, że mają front przeciwkomunistyczny i przeciwyżydowski.

Świadomość jednak tego stanu rzeczy nie każe nam ani na chwilę zapomnieć o doświadczeniach dziejowych narodu polskiego z parciem żywiołu niemieckiego na wschód, z rolą jego w rozbiorach Polski. Nie jest zgodne z rzeczywistością, jakoby Polacy nie mieli nowoczesnego światopoglądowego stosunku do zjawisk i zagadnień politycznych doby bieżącej, ale olbrzymia większość narodu polskiego nie myśli iść na rękę istotnej intencji polityki niemieckiej i zapomnieć o nauce dziejów.

My, narodowcy, łączymy ze sobą obie strony: światopoglądowy oraz historyczny stosunek do życia politycznego i jego układu sił w świecie. Nie taimy, że tu, na zachodzie Polski, je-

steśmy szczególnie wrażliwi na to, by utrzymana była jak największa równowaga między światopoglądem polskim a polskim doświadczeniem dziejowym. To rys bardzo zasadniczy naszej polityki.

Jeżeli zaś „Völkischer Beobachter” usiłuje w tej dziedzinie stworzyć sztuczną różnicę między pokoleniem młodszym, jak gdyby bardziej interesującym się światopoglądem, a pokoleniem starszym, myślącym rzekomo jednostronnie kategoriami historycznymi, to przypomni mi, że na zjeździe wojewódzkim Stronnictwa Narodowego w Poznaniu przemówienie antykomunistyczne wygłosił przedstawiciel właśnie starszego czy średniego pokolenia, dr. St. Celichowski, o Gdańsku zaś i zamierzeniach niemieckich mówił red. E. Piszcz, należący do pokolenia młodego. A w przewadze swej młodzi członkowie zjazdu reagowali z jak największą energią na krytykę dążeń hitlerowców gdańskich i rzeczywistych intencji polityki niemieckiej, — z energią zgola nie mniejszą od zdecydowanego ustosunkowania się do wywołów o komunizm i roli w nim Żydów.

Wobec „Völkischer Beobachter” nie powinien się w społeczeństwie polskim doszukiwać różnic „pokoleniowych”, których w sprawach zasadniczych w rzeczywistości niema. Nic mu nie pomoże wmawianie w siebie i w opinię niemiecką, jakoby polskie pokolenie młodsze miało rzekomo mniej pamięci historycznej i inaczej, niż starsze, patrzyło na Niemcy. To nie odpowiada prawdzie.

Skoro jednak czołowy organ hitlerowski zarzuca Polakom brak światopoglądowego myślenia, zapytać go musimy, jakim to „światopoglądem” wytłumaczyć, że nacjonalistyczne, przeciwkomunistyczne i przeciwyżydowskie Niemcy hitlerowskie ustosunkowują się ujemnie do obozu narodowego, antykomunistycznego i antyżydowskiego w Polsce, a z taką sympatją odnoszą się do obozu „sanacyjnego”, który przecież nie jest ani nacjonalistyczny, ani przeciwyżydowski, który wprawdzie zwalcza komunizm, ale mimo to ma w swym łonie dużo elementów bardzo radykalnych.

Przyczyny tego są zgola nie „światopoglądowe”, lecz łączące się z zagadnieniem dziejowego stosunku Niemiec do Polski i Polski do Niemiec. Tak jest i tak pozostanie.

Dla nas są to rzeczy jasne, ale może stało się dobrze, że, spowodowani do tego przez organ naczelny hitlerizmu, daliśmy wyraz temu, jak Polska myśli rzeczywiście.

Gen. Rydz - Śmigły w Wiedniu

Wiedeń. (PAT) Dziś rano przybył do Wiednia generał Śmigły-Rydz z towarzyszącymi mu osobami.

O godz. 8 gen. Śmigły-Rydz przyjął w wagonie salonowym pociąg R. P. w Wiedniu Gawrońskiego, w towarzystwie którego wraz z towarzyszącymi mu oficerami opuścił dworzec, celem dokonania w charakterze czysto prywatnym przejażdżki samochodem po mieście.

Po wizycie dr. Schachta w Paryżu

Schacht bardzo zadowolony — „Zdołał uspokoić zdenerwowanie Francji”

Paryż. (PAT) Havas donosi: Rozmowa premiera Bluma z Schachtem trwała godzinę. Dr. Schacht odmówił udzielenia prasie informacji o przebiegu rozmowy, a na zapytanie, czy jest zadowolony z tej konferencji, odpowiedział: „Czyż można być niezadowolonym z rozmowy z takim człowiekiem, jak Leon Blum?”.

Na zapytanie, czy jest zadowolony z podróży do Francji, dr. Schacht odpowiedział: „Jestem bardzo zadowolony z wyników podróży”.

Jak donosi berliński korespondent „Kurier Warsz.”, jest podróż dr. Schachta w dalszym ciągu głównym przedmiotem zainteresowania kół politycznych i prasy. Osobistości z kół politycznych zachowują dużą rezerwę w wydawaniu opinii lub stawianiu horek, co do ewentualnych wyni-

ków tej podróży, a z prasy nie można odnieść wrażenia, że podróż dała jakieś wyniki pozytywne, raczej wysunąć można wnioski przeciwnie.

Dr. Schacht na wyjeździe z Paryża oświadczył wobec przedstawicieli kolonii niemieckiej, że „obie strony pragną w najbliższych miesiącach podjąć ożywioną wymianę poglądów między czołowymi osobistościami obu państw”, co uważałyby można za zapowiedź rokowań francusko-niemieckich na razie gospodarczych.

Zdaje się, że najtrafniejszą ocenę wyników podróży dr. Schachta dał korespondent „Frankfurter Zeitung”, który twierdzi, że wielkim sukcesem dr. Schachta jest, że zdołał uspokoić zdenerwowanie Francji, wywołane przedłużeniem służby wojskowej w Niemczech.

Niemcy szykują nową „niespodziankę”?

Warszawa. (Tel. wł.) Berliński korespondent „Daily Telegraph” komunikuje, iż na kongresie partyjnym w Norymberdze będzie podjęta akcja, mająca na celu przyłączenie do Niemiec terytoriów sąsiednich, zamieszkałych przez ludność niemiecką.

Koresp. czytał tajne instrukcje, wy-

dane przez niemieckie ministerstwo propagandy dla miejscowych przywódców partyjnych, które wzywają ich do koncentracji wysiłków propagandowych w kierunku oderwania od Czechosłowacji terenów, zamieszkałych przez Niemców.

Przed nowym procesem w Moskwie

Rozprawa prawdopodobnie nastąpi przy zamkniętych drzwiach

Moskwa. (PAT.) Były sowiecki attaché wojskowy w Londynie Putna, który przed 2 miesiącami został odwołany i powrócił do Moskwy, został aresztowany w związku z procesem Zinowiewa i Kamieniewa.

Radek, według informacji z kół oficjalnych, jest chory i znajduje się w willi pod Moskwą. Ostatni artykuł Radka w „Izwestjach”, poświęcony procesowi, był zamieszczony 21 bm. Od tego czasu ani jeden artykuł z podpisem Radka nie ukazał się w „Izwestjach”.

Według tych samych źródeł, Bucharin znajduje się na urlopie w Kirgizji, skąd miał udać się do Pamiru. W Moskwie oczekują jego powrotu. „Izwestja” podpisane są w dalszym ciągu przez Bucharina.

W stosunku do Radka, Bucharina, Rykova i innych, wymienionych w oświadczeniu prokuratora, toczy się śledztwo, po ukończeniu którego ma się odbyć proces według wszelkiego prawdopodobieństwa przy drzwiach zamkniętych.

Londyn. (ATE). „Daily Express” podaje na pierwszej stronie tłustym drukiem wiadomość, że szef GPU na tajnej konferencji ze Stalinem otrzymał pełnomocnictwa aresztowania każdego, kogo uważa za wroga Stalina. Podjęta obecnie „czystka” w szeregach komunistycznych jest największą, jaka kiedykolwiek się odbyła w Sowietach. Ostatnio aresztowano 4-ch generałów Schmidta, Szapoznikowa, Kuźniecowa i Tulijna, co w związku z poprzednimi aresztowaniami, — zdaniem „Daily Expressu”, — wskazuje na daleko posunięte przygotowania spisku w armii czerwonej, którego celem być miało zamordowanie Woroszyłowa.

Na Kremlu otrzymano ostatnio doniesienia z licznych miast garnizonowych w Sowietach, że wśród żołnierzy rozrzuca się masowo ulotki, wzywające do buntu przeciwko obecnym władcom Sowietów. Ulotki te zawierają odezwę następującej treści: „Trocki, wasz wódz, który stworzył armię sowiecką, przebywa na wygnaniu. Walczcie za niego! Pomścicie Zinowiewa i Kamieniewa”.

Londyn. (A. T. E.). Przewodniczący sowieckiej misji handlowej w Wielkiej Brytanii, Ozerski, został, jak donosi

si „Exchange Telegraph”, nagle odwołany do Moskwy. Na jego miejsce mianowany został dotychczasowy kierownik trustu kuśnierskiego Staszewski.

„Exchange Telegraph” dodaje, że wiadomo jeszcze, czy Ozerski zechce zastosować się do żądania Moskwy i powrócić do kraju.

Audjencja kardynała legata na zamku

Warszawa. (PAT.) Wczoraj w godzinach popołudniowych ks. kardynał Marmaggi, legat Ojca św. na Synod biskupów polskich w Częstochowie, przyjęty został na uroczystej audjencji przez Prezydenta R. P. na Zamku.

Ks. kardynał Marmaggi przybył na Zamek wraz ze swoją świtą o godzinie 11.30. Warty kompani zamkowej, ustawiona na dziedzińcu, oddała honory wojskowe.

Na dole przy wejściu na schody, wiodące do komnat zamkowych, powitał ks. kardynała kapelan przyboczny Prezydenta ks. dziekan Humpola i adjutant przyboczny kpt. Kryński, którzy następnie przeprowadzili go wraz z chargé d'affaires Stolicy Apostolskiej msgr. Pacinim na górę, gdzie w sali mirowskiej pluton kompani zamkowej oddał honory wojskowe.

W sali Canaletta oczekiwali dostojnego gościa p. o. dyrektora protokołu dyplomatycznego p. Al. Lubieński i mjr. Gębalski, w „sypialni królewskiej” radca kancelarii cywilnej Zaniewski, zaś w sali tronowej — zastępca szefa kancelarii cywilnej dr. Z. Skowroński i zastępca szefa gabinetu wojskowego mjr. dypl. Krawczyk.

Prezydent R. P. oczekiwał ks. kardynała w sali marmurowej. Audjencja odbyła się w obecności chargé d'affaires Stolicy Apostolskiej msgr. Pacini'ego i p. o. dyrektora protokołu

dyplomatycznego p. o. Lubieńskiego. W czasie audjencji, która trwała czas dłuższy, ks. kardynał Marmaggi z polecenia i w imieniu Ojca św. udzielił Prezydentowi R. P. specjalnego błogosławieństwa.

Po zakończonej audjencji Prezydent R. P. wraz z towarzyszącymi mu osobami i ks. kardynałem przeszedł do sali rycerskiej, gdzie ks. kardynał Marmaggi przedstawił członków swojej świty, w skład której wchodził: ks. prałat Janasik, audytor św. Roty, ks. prałat Rosso, podsekretarz kongregacji orientacji, ks. prałat Zakrzewski, rektor Instytutu Polskiego w Rzymie, ks. prałat Ferretto, ceremonjusz papieski, ks. prałat Cervasi, b. sekretarz kardynała Gaspari'ego, p. Giove, szambelan papieski, hr. Farni Ciotti, członek gwardji szlacheckiej Ojca św., ks. Aquileno, sekretarz J. E. ks. kardynała Marmaggi'ego, p. Gentilomo Grandicelli i ks. Glazewski.

Po wspólnej fotografii Prezydent R. P. pożegnał się z ks. kardynałem i jego świtą i wrócił do sali marmurowej. Ks. kardynał Marmaggi, zegnany z temi samymi honorami, co i przy powitaniu, odjechał do pałacu arcybiskupiego.

Warszawa. (Tel. wł.) Legat papieski ks. kard. Marmaggi opuszcza Warszawę w niedzielę po południu, wracając do Rzymu. (w)

O podróży Goebbelsa do Włoch

Berlin. (PAT.) Wielkie zaciekanie wywołała tu wiadomość, o wyjeździe na 2-dniowy pobyt do Wenecji ministra propagandy Rzeszy dr. Goebbelsa. Urzędowo wyjaśniają, że celem podróży jest zwiędzenie na zaproszenie ministra propagandy Alfieri wystawy Biennale. Przy tej okazji przypomnieć należy, że w czasie igrzysk olimpijskich min. Alfieri złożył wizytę w Berlinie.

Mimo tych urzędowych przyczyn podróży min. Goebbelsa do Włoch, nadają jej, jak zwykle w podobnych wy-

padkach, znaczenie polityczne, mające świadczyć o zbliżeniu między Berlinem a Rzymem.

Rzym. (PAT.) Na zaproszenie włoskiego ministra prasy i propagandy przybywa do Wenecji samolotem minister propagandy Rzeszy dr. Goebbels, który będzie gościem prezydenta międzynarodowej wystawy sztuk plastycznych. Min. Goebbels zabawi w Wenecji do poniedziałku rana. Towarzyszy mu urzędnik ambasady włoskiej w Berlinie hr. Magistrati.

Ku pacyfikacji Palestyny

Zabiegi min. spr. zagr. Iraku Nuri'ego paszy

Jerozolima. (PAT.) Minister spr. zagr. Iraku Nuri pasza, który z ramienia królów arabskich podjął misję pośredniczenia między administracją brytyjską a naczelnym komitetem arabskim w Palestynie, celem doprowadzenia do zlikwidowania strajku, odbył ostatnio szereg rozmów z członkami komitetu arabskiego.

W Jerozolimie czynione są różne domysły, zwłaszcza ze strony prasy żydowskiej, na temat ustępstw, jakie rząd brytyjski miałby przyrzec Nuri paszy w zamian za zakończenie strajku. Wydaje się prawdopodobne, że Nuri pasza nie uzyskał żadnych konkretnych zapewnień. Omówił on natomiast z przywódcami arabskimi warunki zakończenia strajku i zaprzestania akcji terrorystycznej. Nuri pasza

miał oświadczyć, iż w takim wypadku Irak przy poparciu pozostałych państw arabskich podjąłby w Londynie starania w sprawie zawieszenia imigracji żydowskiej do Palestyny.

Mimo pogłosek o zamierzonem zaniechaniu akcji terrorystycznej, sytuacja ponownie uległa pogorszeniu. W godzinach rannych zastrzelono na przedmieściu Jerozolimy żydowskiego policjanta, który był jednocześnie studentem uniwersytetu hebrajskiego. W czasie pogrzebu, który odbył się w dwie godziny później, dwóch Arabów strzeliło do tłumu Żydów, nie raniąc nikogo. W dzielnicy żydowskiej Jerozolimy pewien Arab został postrzelony. Sprawę napadu zatrzymano. W pobliżu szpitala żydowskiego wybuchła bomba.

Sprawa myślenicka

Warszawa. (Tel. wł.) Wczoraj był w Krakowie przesłuchany przez sędziego Zacharskiego w śledztwie przeciwko Doboszyńskiemu starosta myślenicki p. Bassara. Przesłuchano także kupców żydowskich z Myślenic, którzy ponieśli szkody krytycznej nocy. (w)

Strategiczna droga

Ryga. (PAT.) Na bałtyckiej konferencji drogowej w Tallinie omawiana była sprawa budowy szosy bezpośredniej Tallin — Ryga — Kowno, o znaczeniu strategicznym.

Zaprzeczenie angielskie

Londyn. (PAT.) Reuter donosi: W kołach urzędowych brytyjskich nie wiadomo o tem, jakoby rząd francuski zamierzał zwrócić się do W. Brytanji z notą, zwracającą uwagę na obecną sytuację w Europie, stworzoną przez zwiększenie armji niemieckiej. Rząd francuski nie czynił na ten temat wobec rządu brytyjskiego żadnych kroków nietylko urzędowych, ale i pół-urzędowych.

Nowy ambasador sowiecki

Genewa. (PAT.) W związku z dymisją zastępcy podsekretarza general-

Café George

Pg 6369-855*

nego Ligi Narodów Rozenberga i mianowaniem go ambasadorem w Madrycie, w sferach ligowych i dziennikarskich podkreślają, że Rozenberg został mianowany ambasadorem w Madrycie i wyjechał tam jeszcze przed złożeniem dymisji i że opublikowanie przez sekretariat wiadomości o dymisji nastąpiło już po fakcie dokonanym.

Poza tem sądzą powszechnie, że mianowanie Rozenberga ambasadorem sowieckim w Hiszpanji, gdzie dotychczas Sowiety, mimo nawiązania stosunków dyplomatycznych nie obsadzały placówki, dowodzi chęci aktywizacji polityki sowieckiej na terenie hiszpańskim.

Król angielski

jedzie do Turcji

Sztambuł. (PAT.) Prasa turecka donosi, że król angielski Edward VIII przybędzie do Turcji. Król ma zwiedzić pobożowską na półwyspie galijskim oraz cmentarz wojskowy w Czanak-Kale, poczem przybyć ma do Stambułu, gdzie spotkać się ma z prezydentem Kemalem Ataturkiem.

Plany Haile Selassie

Londyn. (PAT.) Prasa angielska donosi, że Haile Selassie zamierza niebawem powrócić do Abisynji. Cesarz — piszą dzienniki — uda się do Gore, stanowiące tymczasową stolicę i zwróci się stąd do Ligi Narodów, aby Abisynja zachodnia, licząca 2 miliony ludności, zabezpieczona została pod mandatem Brytanji, Szwecji lub Szwajcarii.

Wyjaśniona tajemnica

Paryż. (ATE). Tajemniczy samolot, który wczoraj dla uzupełnienia zapasów benzyny lądował w pobliżu lotniska paryskiego, skąd odleciał w nie wiadomym kierunku, był zmuszony do lądowania w pobliżu St. Nazaire. Jak się okazuje, samolot ten był przeznaczony dla Hiszpanji.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 29. 8. 1936 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań. ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg:

STANDARTY: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 753 g/l., 3) owoce 420 g/l.

Ceny orientacyjne:

Żyto zdrowe suche 14.25— 14.50

Uspokojenie spokojne 21.50— 21.75

Pszenica (Uspokoj. spokojne 19.50— 20.50

Jęczmień browarowy 15.75— 16.25

Jęczmień 630—640 g/l. 17.00— 17.25

Jęczmień 647—676 g/l. 18.00— 19.00

Jęczmień 700—715 g/l. 13.25— 14.00

Uspokojenie słabsze 13.25— 14.00

Owoce 13.25— 14.00

Uspokojenie spokojne 23.25— 23.50

Maka 22.75— 23.00

Żytnia wyciąg. 0-30% wł. w. 22.75— 23.00

Żytnia gat. I 0-50% wł. w. 21.75— 22.25

Żytnia gat. II 0-65% wł. w. 16.50— 17.50

Żytnia gat. III 65-75% wł. w. 15.00— 16.00

Uspokojenie spokojne 36.00— 37.75

pszenica gat. I wyc. 1-20% wł. w. 35.25— 35.75

pszenica gat. IA 0-45% wł. w. 34.25— 34.75

pszenica gat. IB 0-55% wł. w. 33.75— 34.25

pszenica gat. IC 0-60% wł. w. 32.75— 33.25

pszenica gat. ID 0-55% wł. w. 32.00— 32.50

pszenica gat. IIA 20-55% wł. w. 31.50— 32.00

pszenica gat. IIB 20-65% wł. w. 29.00— 29.50

pszenica gat. IID 45-65% wł. w. 24.75— 25.25

pszenica gat. IIF 55-65% wł. w. 23.25— 23.75

pszenica gat. IIG 60-65% wł. w. 21.25— 21.75

pszenica gat. IIIA 60-70% wł. w. 19.25— 19.75

pszenica gat. IIIB 70-75% wł. w. 10.00— 10.50

Uspokojenie spokojne 10.75— 11.25

Otreby pszenne grube stand. 9.75— 10.50

Otreby pszenne średni stand. 11.25— 12.50

Otreby pszenne 35.00— 36.00

Rzepak zimowy 34.00— 37.00

Siemie lniane 31.00— 34.00

Gorczyca 21.00— 24.00

Groch Viktoria 23.00— 25.00

Groch Folgera 50.00— 65.00

Mak niebieski 34.00— 37.50

Inkarnatka 17.50— 17.75

Makuch lniany w taflach 13.75— 14.00

Makuch rzepak. w taflach 1.40— 1.65

Siłoma pszena luzem 1.90— 2.15

„ pszena prasowana 1.50— 1.75

„ żytnia luzem 2.25— 2.50

„ żytnia prasowana 1.75— 2.00

„ owsiana luzem 2.25— 2.50

„ owsiana prasowana 1.40— 1.65

„ jęczmienna luzem 1.90— 2.15

„ jęczmienna prasowana 4.00— 4.50

„ zwykłe prasowane 4.50— 5.00

„ nadnoteckie luzem 5.00— 5.50

„ nadnoteckie prasowane 6.00— 6.50

Ogólne uspokojenie spokojne

Ogólny obrót: 3027.2 tony, w tem żyta 955

tonn, pszenicy 426 tonn, jęczmienia 725 tonn,

owsa 90 tonn.

Węgry i Włochy

Rzym. (PAT.) Posel węgierski w Rzymie Villanyi wezwany został do Budapesztu. Tutejsze koła węgierskie wyrażają opinię, że p. Villanyi powróci do Rzymu z instrukcjami, które pozwolą mu dokładnie poinformować rząd włoski o bieżących zagadnieniach polityki węgierskiej. Ponadto koła te wyrażają opinię, że wobec choroby premiera Goemboesa nie jest wyłączone zmiana gabinetu w Budapeszcie. Krąży tu również pogłoska o możliwości spotkania regenta Horthy'ego z Mussolinim. Zaznaczyć należy jednak, że w kołach włoskich pogłosce tej dotychczas zaprzeczano.

Wiadomości

— Rada miejska w Gdyni na posiedzeniu wczorajszym uchwaliła jednogłośnie przejąć za sumę 150.000 zł udziały stoczni gdańskiej, jakie ma w stoczni gdyńskiej.

*

— W wielkiej sali Domu Katolickiego im. Piłusa XI w Warszawie odbyła się wczoraj uroczysta akademja ku czci legata papieskiego J. Em. ks. kardynała Marmaggi'ego, urządzona przez archidiecezjalny związek Akcji Katolickiej w Warszawie.

*

— Do Moskwy przybyła delegacja związku nauczycieli Francji w liczbie 57 osób na czele z prof. Jacquemarem. Wszyscy członkowie delegacji należą do „frontu ludowego”. Delegacja spędzi w Moskwie kilka dni.

*

— Od kilku dni udają się tłumnie poszukiwacze diamentów do miejscowości Capetininga, nad brzegiem rzeki Jequitinhonha (stan Minas Geraes), gdzie niedawno odkryto bogate złoża diamentów. W miejscowości tej wydobyto już pokaźne ilości wysokowartościowych kamieni.

*

— W Władywostoku donoszą, że zatrzymano na wodach sowieckich trzy japońskie statki rybne z 9 japończykami i 3 koreańczykami na pokładzie. Organy sowieckie straży pogranicznej prowadzą dochodzenie w sprawie nielegalnego przekroczenia przez te statki granicy sowieckich wód terytorjalnych.

Czego chce Gdańsk?

Niejednej niespodzianki można by jednak ostatecznie trochę się spodziewać. Takie bowiem jest już życie. W rządzeniach jego przewidziane są także niespodzianki.

Któżby jednak mógł już nie spodziewać się, ale choćby najlżej przypuszczać, że, po wszystkim, co w ciągu szesnastu lat działo się w Gdańsku, a w szczególności co tam działają od trzech lat zgórą rządy nacjonal-socjalistyczne, jeszcze Gdańsk będzie występował wobec Polski jako pokrzywdzony?

Oto p. Wilhelm Zarske, znany dziennikarz gdański, ogłosił właśnie w głównym dzienniku nacjonal-socjalistycznym Trzecie Rzeszy „Völkischer Beobachter” (nr. 235) rozważania o stosunkach gospodarczych polsko-gdańskich, których nagłówkę głosi, że Gdańsk rości sobie uzasadnione prawo do korzystania z jego portu w pełni przez Polskę.

P. Zarske oznajmia, że pod tem hasłem idą władze wolnego miasta w rozpoczęte obecnie rokowania gospodarcze z rządem polskim. Jest to dalszy ciąg stałego narzekania na istnienie i działania Gdyni. Obecnie biorą w Gdańsku za podstawę obliczenia za rok 1935, według którego przez Gdańsk przeszło tylko 5,1 milionów tonn handlu morskiego Polski, a przez Gdynię 7,4 milionów tonn, przyczem stosunek wartości przedstawia się dla Gdańska jeszcze gorzej, niż stosunek wagi, gdyż jedna tona gdańska warta była przeciętnie 195 zł, a jedna tona gdyniska osiągała przeciętnie wartość 520 milionów złotych.

Jak wiadomo, po objęciu władzy w Gdańsku przez obóz nacjonal-socjalistyczny w maju 1933, nastąpiło t. zw. porozumienie z Polską. Wyraziło się ono w splocie umów z 5 sierpnia i 18 września 1933. Zawierały one z jednej strony zapewnienie praw ludności polskiej gdańskiej, szczególnie w dziedzinie szkolnictwa, oraz obywateli polskich w Gdańsku, szczególnie w dziedzinie swobody działalności gospodarczej, a z drugiej strony ustalenie pewnego podziału w używaniu przez gospodarstwo polskie obu portów: gdańskiego i gdyniskiego.

Otoż p. Wilhelm Zarske twierdzi: — Gdańsk ma w ręku dowody, że umowy portowej z r. 1933 wraz z protokółem w tej sprawie nie dotrzymano ze strony polskiej... Gdańsk oczekuje nowego ujęcia protokołu i urzeczywistnienia głoszonych przez samą Polskę zamiarów związania gospodarczego wolnego miasta z Polską... Ale Gdańsk musi przytem zarobić sobie na życie. Dlatego rokowania obecne muszą przynieść takie załatwienie, które zapewni pewien udział korzystania z portu gdańskiego. Gdańsk nie chce niczego innego, jak tylko żyć, a jest przekonany, że od rozwiązania tego zagadnienia zależy też rozstrzygnięcie o losie Gdańska...

Śpiewka ta ostatnich słów jest nam dobrze znana. Znaczą ona: jeżeli Gdańsk nie będzie mógł żyć pomyślnie w związku gospodarczym z Polską, trzeba będzie powrócić do Rzeszy: zurück zum Reich! Są to wymuszania na tymczasem, póki wogóle nie nadejdzie chwila na tamto załatwienie, głoszone codziennie, także niezależnie od spraw gospodarczych.

Ale my w Polsce jesteśmy już, na szczęście, dostatecznie otrząskani z osobliwościami rozumowań gdańskich, które nas mało wzruszają, a jeszcze mniej straszą. Podziwiamy tylko niemal naiwną zuchwałość, z jaką w Gdańsku widocznie wierzą, że Gdańsk ma być pieczęcią, któremu nadskakiwać ma Polska. Jednostronność rozumowań i roszczeń doprowadzono tam do tak niebywałego wybujań, że stało się to już pospolitą t. zw. bujaniem dobrych ludzi.

Czy w Gdańsku nie wiedzą i nie pamiętają, dlaczego Polska, mając bezmiar zadań naglających, musiała bez zwłoki, miliardami nakładu pieniężnego, budować drugi port w Gdyni, poza ujściem swej rzeki Wisły w Gdańsku? Czy tam zapomniano, że Gdańsk od pierwszej chwili, zaczynając od trudności w wyładunku broni dla Polski w czasie wojny w r. 1920 przeciw bolszewikom, na każdym kroku zatrzymał Polskę i jej gospodarstwo życie w Gdańsku wszelakimi psotami i pieniactwem? Czy już tam nie przypominają sobie kpiny i szyderstwa z zamiaru Polski budowania portu w Gdyni jako marzenia niedościgniętego?

Ba, ale i w ostatnich latach, już za rządów nacjonal-socjalistycznych i po

umowach z r. 1933, władze wolnego miasta, pod osłoną pozornej przyjaźni, odwiedzin, polowań, zawracania głów, przygotowywały i wszczynały zerwanie węzłów, wiążących Gdańsk z Polską.

W lecie roku 1935 przypuszczono uderzenie od strony przynależności wolnego miasta do obszaru celnego polskiego, usiłując ją zerwać samowolnymi zarządzeniami senatu, przyczem z Berlina półurzędowo objaśniono nas, że przecież porozumienie Polski z Niemcami musi mieć jakieś następstwa, a mianowicie, że Trzecia Rzesza pomoże nam na wschodzie wzamian za ustępstwa dla niej na zachodzie.

A w lecie r. 1936 podjęto próbę zrzu-

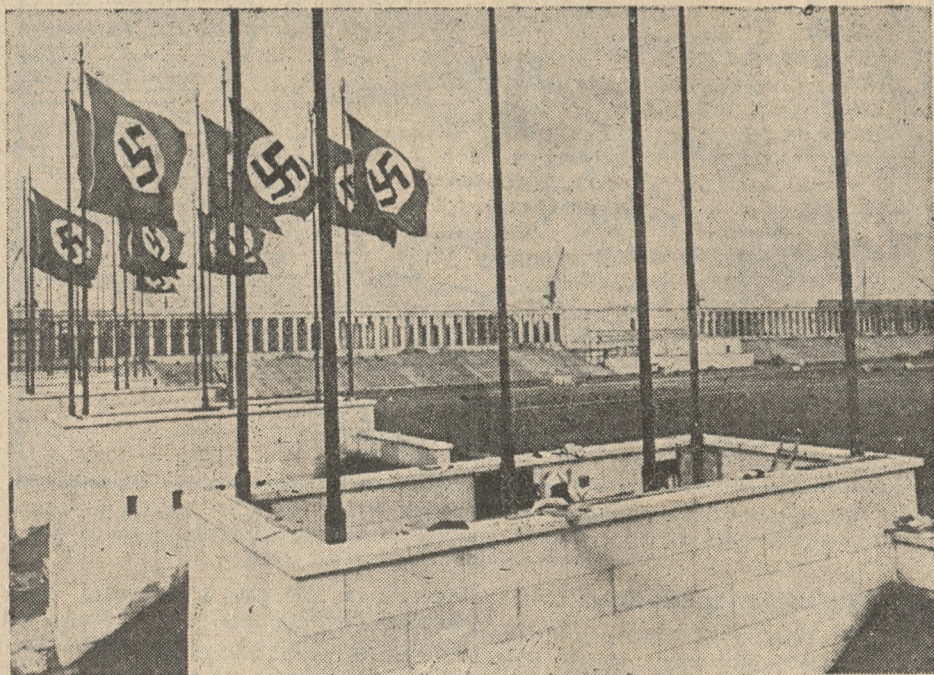
cenia statutu, nadanego Gdańskowi w traktacie wersalskim, a obejmującego, obok opieki Ligi Narodów, wielkie prawa Polski, przyczem jawnym celem było przyłączenie do Rzeszy.

Właśnie w tych latach ostatnich, 1933—36, knowania i działania w Gdańsku, celem uniezależnienia się od Polski i przyłączenia do Niemiec, rozwijały się najzuchwalej i czyniły groźne postępy.

I dlatego trzeba zacząć od podstawy. P. Zarske mówi nam o cenie związania Gdańska z Polską. Musimy przede wszystkim mieć pewność nierozdzielności związania.

STANISŁAW STROŃSKI

PRZED ZJAZDEM PARTYJNYM

W Norymbergii odbywają się przygotowania do kongresu partii narodowo-socjalistycznej Niemiec. Na zdjęciu olbrzymie „blonia Zeppelina” na których odbędzie się manifestacja z udziałem Hitlera.

Przedwczesny bilans triumfalnych rządów „frontu ludowego”

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Paryż, w sierpniu.

Francuski parlament przed udaniem się na wakacje, przemienił się w prawdziwą maszynę do głosowania. Uchwalił on aż 61 projektów prawnych, pierwszorzędnej wagi, odnoszących się do reform społecznych, ekonomicznych, wojskowych, finansowych.

Do rządu najważniejszych postanowień należy ustanowienie zbiorowych kontraktów, płatnych wakacji, przedłużenie wieku obowiązkowego uczęszczania do szkoły, plan wielkich robót, upaństwowienie fabryk broni, reforma statutów Banku Francji, wreszcie ustanowienie urzędu zbożowego.

Wszystkie zobowiązania, powzięte przez rząd w jego deklaracji ministerjalnej, oświadczył z dumą premier Blum, zostały urzeczywistnione. Wydaje się jednak, iż p. Blum nieco popieszył się z przedstawieniem triumfalnego bilansu swych rządów. Niektóre bowiem z uchwalonych praw, jakie weszły w życie, dały już rezultaty wręcz ujemne.

Na uwagę zasługuje fakt, że wszystkie powyższe prawa uchwalono, wiedząc zgórą, że pociągną za sobą taniec miliardów, ale bynajmniej nie troszczono się, gdzie się te miliardy znajdą. Nawet klasy robotnicze, najbardziej faworyzowane, przekonują się, a raczej odczuwają na swych portmonetkach, pomimo poważnego podniesienia ich płac, że rzekome ich korzyści były tylko mydleniem oczu.

Drożyżna bowiem przybiera już dzisiaj niepokojące rozmiary. Lecą w górę wszelkie ceny, począwszy od mięsa, nabiału, a skończywszy na konfekcji nawet. Nie dość na tem. Od czerwca t. j. od objęcia rządów przez gabinet „frontu ludowego” chleb podrożał już o 20 cent. Pod koniec zimy przewidyuje się w kompetentnych kołach, że z powodu stworzenia owego urzędu zbożowego, czyli nałożenia oficjalnych cen na zboże oraz powołania do życia całej, skomplikowanej administracji, kilo-

gram chleba podskoczy do 2 frs. 25 cent. Mówi się równocześnie o podwyższeniu cen gazu i elektryczności, biletów autobusowych i metrowych.

Obecnie robotnicy są na płatnych wywasach. Około 100 najrozmaitszych fabryk udzieliło im ich, podobnie jak wszystkie inne, ale... zamknęło definitywnie swe przedsiębiorstwa. Wprowadzenie zaś 40-godzinnego tygodnia pracy, mającego wejść w życie od jesieni, będzie kosztowało francuski przemysł około 12 miliardów. Inaczej mówiąc rząd, dla zażegnania zwiększenia się bezrobocia, będzie musiał przyjąć z pomocą licznym przedsiębiorstwom, a tem samem powiększy się jeszcze bardziej deficyt budżetowy. Znaczący bowiem również należy poważny spadek eksportu. W kwietniu bowiem b. r. wynosił on 1.195.183 frs., a w czerwcu spadł do 1.131.147 frs. czyli do najniższej cyfry, jaką pamięta się tutaj od 15 lat.

Do tego zaś dodajmy jeszcze nadzwyczaj powikłaną sytuację międzynarodową, a także tarcia w łonie samego rządu, a zrozumiemy, że pesymistyczne nastroje nie panują jedynie w narodowych środowiskach, ale także w lewicowych. Bo oto neo-socjalista Déat, b. minister lotnictwa, oświadczył: „front ludowy” został utworzony dla obrony chleba, wolności i pokoju. Dziś jednak zapytujemy siebie, czy ta rzekoma potrójna obrona nie doprowadzi nas do konieczności ustanowienia bonów żywnościowych, dyscypliny dyktatorskiej i do wojny”. I. B.

Uchwały Synodu

W związku z licznymi zapytaniem w sprawie uchwał Synodu plenarnego komunikujemy, że zbiór praw, uchwalonych na Synodzie plenarnym w Częstochowie, zostanie ogłoszony i obowiązywać będzie w Polsce dopiero po rozpatrzeniu i zatwierdzeniu przez rzymską Kongregację Soborów. (KAP)

UWAGI

Nie tak prędko przemienie echo rekordów, osiągniętych na berlińskiej olimpiadzie. W klubach sportowych, w kołach fachowców długo jeszcze dyskutowane będą wyniki poszczególnych imprez. Rzuci się w oczy nieprawdopodobnie wielka liczba rekordów światowych, czyli wyników nie zdobytych jeszcze dotąd na żadnym innym konkursie. Nasuwa się wtedy pytanie, gdzie kończą się wogóle rekordy, gdzie jest granica ludzkich możliwości w zakresie wyników sportowych?

Weźmy dla przykładu zdumiewający wynik biegu na 1500 metrów, osiągnięty przez Nowozelandczyka Lovelocka w 3 minutach i 47,8 sekundach. Na pierwszych igryszkach olimpijskich w Atenach w r. 1896 potrzebował zwycięzca tego biegu nie mniej, niż 4 minuty i 33 sekundy. O cztery lata później poprawiono czas o 27 sekund. Odtąd krzywa czasu wykazuje coraz mniejsze zmiany, mimo to stale się poprawiając. W r. 1912 pobito po raz pierwszy czas 4 minut. W Berlinie zaś spadła cyfra o dalszych 12,2 s. kund. Lovelock przytem dotarł do mety w najlepszej kondycji, bez widocznych znaków zmęczenia czy wyczerpania nerwów.

Niewątpliwie główną przyczyną coraz wspanialszych wyników zdolności fizycznej jest nieustanny trening, który do ostatecznych granic wyzyskuje właściwości ludzkiego ciała i je udoskonala. Ale czy nie osiągnięty zostanie czasem kres doskonałości fizycznej, u którego ciało wypowie posłuszeństwo?

Sądząc z dotychczasowych rezultatów, na to się nie zanosi. Zawsze jeszcze należyte przysposobienie ciała ubiegać będzie właściwy rekord, innemi słowy rekordy bieg będą po drodze uitorowane metodą treningu. Co jedynie różnić będzie wyniki dzisiejsze od wyników przyszłości. — to coraz mniejsza skala cyfrowego postępu: gdy dawniej walczone o sekundy, to później coraz większe znaczenie mieć będą drobne ułamki sekund, wymagając coraz bardziej precyzyjnych instrumentów dla mierzenia czasu.

Trudno przewidzieć, do jakich granic zdolne jest ciało ludzkie na daleką przyszłość, ale wszystko przemawia za tem, że rekordomani mogą być optymistami. Kłam zadany przysłowiu o dzbaniu i urwanym uchu.

Młodzież akademicka u legata papieskiego

Podczas swego pobytu w Częstochowie J. Em. ks. kardynał legat papieski przyjął na specjalnej audjencji przedstawicieli Centralnego Komitetu Akademickiej Pielgrzymki Jasnogórskiej w osobach wiceprezesów pp. Jana Szczęsnego i Wojciecha Dłużewskiego. Przedstawiciele ci złożyli ks. kardynałowi w imieniu młodzieży akademickiej wyrazy czci i synowskiego przywiązania, poczem poinformowali o programie realizowania ślubów jasnogórskich przez całą polską młodzież akademicką. Ks. legat z radością przyjął do wiadomości piękna inicjatywę polskiej młodzieży akademickiej oraz udzielił przedstawicielom C. K. A. P. J. swego apostołskiego błogosławieństwa.

Jednocześnie pp. J. Szczesny i W. Dłużewski złożyli na ręce J. Em. ks. kardynała prymasa memoriał Centr. Komitetu Akad. Pielgrzymki Jasnogórskiej do Najdostojniejszego Episkopatu Polski w sprawie zatwierdzenia przez władze duchowne planu pracy realizowania ślubowań jasnogórskich oraz zalegalizowania C. K. A. P. J., jako instytucji stałej z siedzibą w Warszawie, działającej na terenie Polski bezpośrednio lub pośrednio przez środowiskowe komitety. Ks. prymas przyjął memoriał i oświadczył, że zostanie przekazany do rozpatrzenia komisji Episkopatu Polski. Odpisy memoriału zostały doręczone osobiście wszystkim ks. ks. biskupom, przybyłym na plenarny Synod do Częstochowy. (KAP)

Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny na Filipinach

W lutym 1937 r. odbędzie się na wyspach Filipińskich 33 Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny, który zgromadzi pielgrzymów z całej kuli ziemskiej. Już oddawna czynione są na Filipinach przygotowania do kongresu. W tych dniach komitet biskupi, zajmujący się programem uroczystości i nabożeństw, ogłosił ostateczny porządek obrad.

W przygotowaniach do kongresu biorą żywym udział również prezydent republiki filipińskiej oraz wiceprezydent, a także pełnomocnik Stanów Zjednoczonych, który jest katolikiem. Legat papieski zamieszka w pałacu, specjalnie oddanym do jego dyspozycji przez jednego z obywateli miasta.

(KAP)

W najbliższym czasie rozpocznie się we Lwowie budowa wielkiego domu, przeznaczanego na mieszkania dla podoficerów. Dom stanie przy ul. Kleparowskiej.

Szkolnictwo na Śląsku

Niemczenie polskiej młodzieży

Jak wiadomo, szkolnictwo w woj. śląskim, a zwłaszcza na Górnym Śląsku, jest od chwili przywrócenia tej dzielnicy Polsce terenem najzawziętszych ataków ze strony niemieckiej, pragnącej zagarnąć dla szkół niemieckich możliwie jak największą młodzież. Ataki te nie pozostają bez skutku.

Chociaż frekwencja w szkołach niem. jakoteż i liczba ich zmniejsza się, to jednak jest ona jeszcze znacznie wyższą od normy, odpowiadającej ilości Niemców, zamieszkujących na Śląsku. Niemców, jak to stwierdził spis powszechny w r. 1931, pozostało zaledwie 6 proc., a tymczasem szkół powszechnych z językiem niemieckim istnieje na ogólną ilość 591, a 78, czyli prawie 12 proc. Jeżeli weźmiemy pod uwagę ilość dzieci, to stwierdzimy, że w szkołach polskich kształci się ich 186.385, a w niemieckich 15.225, a więc 7,6 proc. Stosunek jest tu, co prawda mniej rażący, ale jednak o 1,6 proc. wyższy ponad stosunek mniejszości niemieckiej do całej ludności.

Świadczy to w każdym razie o istnieniu w dalszym ciągu potwornego faktu, że na ziemi rdzennie polskiej, pod polskim rządem, jest jeszcze pewna ilość dzieci polskich, które uczęszczają do szkół niemieckich. Skądinąd wiemy, że dzieje się to na skutek nacisku, wywieranego przez niemieckich potentatów przemysłowych i rolnych w stosunku do zależnych od nich robotników i oficjalistów, którzy podlegają najrozmaitszym prześladowaniom, jeśli dzieci swe do polskich posyłają zakładów.

Jeżeli weźmiemy cyfry porównawcze od r. 1923/4 do r. 1934/5, to naogół konstatujemy, że liczba szkół polskich w ciągu tego 10-lecia wzrosła przy równoczesnym wzroście uczących się w szkołach polskich. Jednakże na jedną polską szkołę przypada 315, a na niemiecką 195 dzieci, czyli, że nauczanie dzieci niemieckich odbywa się w warunkach o 30 proc. przeszło lepszych.

Śląsk jest z 3 zachodnich województw najliczniej obdarzony mniejszością żydowską. Po pierwsze wskutek tego, że włączono doń 2 powiaty z b. zaboru austriackiego (Bielski i Cieszyński), a powtórnie z tej racji, że wielki przemysł śląski, jak i handel stanowią dużą siłę przyciągającą dla wyznawców talmudu z b. zaborów rosyjskiego i austriackiego. To też liczba dzieci żydowskich, uczących się w szkołach powszechnych, na Śląsku pomalutka, ale stale wzrasta. I tak, w roku 1932/3 było ich 2.303 (1,1 proc.), a w r. 1934/5 już 2.586, czyli 1,3 proc. Oczywiście, najwięcej przypada na miasta, gdzie stosunek dzieci żydowskich wzrósł w wymienionym trzyleciu z 3,3 proc. na 4 proc.

Szkół średnich, ogólnokształcących, czyli gimnazjów, woj. śląskie posiadało w r. szk. 1934/5 ogółem 35. Kształciło się w nich 9.663 młodzieży. Zaznaczyć należy, że od r. 1924/5 liczby te znacznie spadły, gdyż w 1924/25 roku było 36 szkół, z 11.273 uczącymi się. Natomiast wzrosła liczba nauczycieli z 551 na 725, z czego 565 mężczyzn i 160 kobiet.

Pod względem języka wykładowego, średnie szkoły dzieliły się w r. 1934/5 na: państwowe (16 polskich, 1 niemiecka i 2 mieszane), samorządowe (9 polskich i 2 mieszane) i prywatne (3 polskie i 6 niemieckich). Stosunek ten utrzymał się od 1932/3 prawie bez zmian. Młodzieży polskiej kształciło się w tych szkołach 8.135. Niemieckiej młodzieży było 1.528. Stosunek uczących się w niemieckich szkołach lub oddziałach do ogółu uczniów wynosił w r. 1934/5 — 15,8 proc., a więc znów mamy niewątpliwie do czynienia z objawem oddawania polskiej młodzieży do szkół niemieckich, gdyż znikoma mniejszość niemiecka, wynosząca około 6 proc. nie mogłaby dostarczyć aż 15,8 proc. gimnazystów!

Poważne miejsce we współczesnej pedagogice zajmują przedszkola, czyli ochronki. Wśród ludności pracującej fizycznie, gdzie oboje rodzice najczęściej zmuszeni są zarabiać, przedszkola nabierają jeszcze większego znaczenia. Zakładów tego rodzaju woj. śląskie w r. 1935/6 posiadało 305 z 392 wychowawczyniami i z 22.106 dziećmi.

W podziale według języka nauczania, było w ubiegłym roku szk. 275 polskich i 30 niemieckich przedszkoli, przyczem pierwsze gromadziły 20.959,

a drugie 1.147 dzieci. Przedszkola niemieckie przeważnie znajdowały się w miastach (21) i znacznie mniej w gminach (9). Z powyższych cyfr znów wiadać, w jak bardzo korzystniejszych warunkach odbywa się ta wstępna nauka dla dzieci niemieckich w porównaniu z polskimi. Przeciętnie, na jedno przedszkole polskie przypada 71, a na niemieckie 38 dzieci. — Jedna wychowawczyni polska ma pod opieką 58,4 i niemiecka 34,8 dzieci!

Zestawiając wszystkie, wyżej przy-

toczone dane, zaczerpnięte z urzędowych publikacji Śląskiego Biura Statystycznego, należy stwierdzić, że mniejszość niemiecka obecnie, w 14 roku niepodległości Śląska jest znacznie jeszcze uprzywilejowana w stosunku do ludności polskiej. Stan taki pozwala na absolutnie niedopuszczalny z punktu widzenia państwowości polskiej objaw niemczenia polskiej młodzieży w zakładach niemieckich.

WŁODZIMIERZ DWORZACZEK

Ważne dla kupców, przemysłowców i rzemieślników

Wydawnictwa nasze, w szczególności „Kurjer Poznański”, „Orędownik” i „Wielkopole” służą wiernie sprawie spolszczenia naszego życia gospodarczego. Od chwili zwłaszcza, kiedy „Orędownik” wykroczył poza granice Poznania i Wielkopolski do setek tysięcy czytelników na wszystkich niemal ziemiach Rzeczypospolitej, rola naszych wydawnictw staje się pionierską. Zdobywamy nie tylko czytelników, ale i zwolenników naszej sprawy. Kupiec i rzemieślnik, osiedlający się w miastach b. Królestwa i Małopolski, szuka u nas ochrony przed napadami i konkurencją żydowską, czytelnik-konsument natomiast znajduje drogę do chrześcijańskiego kupca i rzemieślnika.

Możemy powiedzieć bez przesady, że „Kurjer Poznański” w szczególności na ziemiach zachodnich, a „Orędownik” i tu na ziemiach zachodnich i dalej ku wschodowi, w szczególności w wojew. łódzkim, krakowskim, kieleckim, lubelskim, śląskim i częściowo warszawskim, a wreszcie „Wielkopole” i „Pomorzanin” na wsi — nie tylko z pełnym powodzeniem bronią polskiego stanu posiadania w handlu, przemyśle i rzemiośle, ale idą na przód ofensywnie, zdobywając dla swoich czytelników i zwolenników nowe tereny i nowe warsztaty pracy, dotąd przez Żydów opanowane. Proces ten, zw. kolonizacji wewnętrznej, zaczęty na większą skalę niedawno, jest — możemy to z dumą powiedzieć — owocem przedewszystkiem naszej pracy.

W pracy tej nierzadko natrafiamy na wielkie trudności. Piszemy do nas ludzie dobrej woli ze wszystkich stron Polski i zapytują:

Gdzie to czy owo kupić z pominięciem Żydów?

Gdzie szukać chrześcijańskiej hurtowni czy fabryki?

Na te pytania niezawsze mamy odpowiedź gotową, bowiem brak jest do-

tych należycie zorganizowanego chrześcijańskiego pośrednictwa, któreby za dokonywującymi się w polskim życiu gospodarczym przemianami podążyło. Dlatego właśnie postanowiliśmy wydać na rok 1937 specjalny Kalendarz-Przewodnik dla chrześcijańskiego handlu, przemysłu i rzemiosła.

Nasz Kalendarz-Przewodnik ukaże się w końcu grudnia br. w nakładzie gwarantowanym 120 tys. egzemplarzy. Większość nakładu stanowić będzie bezpłatny dodatek dla prenumeratorów „Kurjera Poznańskiego”, „Orędownika”, „Wielkopole” i „Pomorzanina”. Tą drogą Kalendarz-Przewodnik dotrze wszędzie i stanowić będzie nie-

Kto chce być zdrow i rzeźki niech zżywa przynajmniej raz na tydzień przed śniadaniem szklanek naturalnej wody gorzkiej **Franciszka-Józefa**, która gruntownie przepłukuje żołądek i jelita, oczyszcza krew i racjonalnie pobudza przemianę materji.

Tg 1414

wątpliwie bardzo skuteczną propagandę dla polskiego handlu, przemysłu i rzemiosła.

Zbieranie ogłoszeń oraz adresów do naszego Przewodnika jest już w pełnym toku. PP. Kupców, Przemysłowców i Rzemieślników upraszamy o jak najwcześniejsze nadsyłanie zleceń, albowiem ze względu na duży nakład Kalendarza-Przewodnika zlecenia będziemy mogli przyjmować tylko do końca września.

Informacje oraz prospekty: Administracja, Poznań, św. Marcin 70, większe agentury wydawnictw Drukarni Polskiej S. A., oraz biura ogłoszeń w całym kraju.

STRONNICTWO NARODOWE

KOŁO ŚRÓDMIEŚCIE

Zebranie obwodu żeńskiego Koła S. N. Śródmieście odbędzie się w poniedziałek, dnia 31 bm. w sali S. N. św. Marcin 65. Początek o godz. 20.

KOŁO GÓRCZYN

Zebranie plenarne odbędzie się w środę, dnia 2 września na sali kina „Polonia”, ul. Marszałka Focha 177. Początek o godz. 20.

KOŁO OSIEDLE

Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, dnia 3 września, w lokalu przy ul. Czerniejewskiej 27. Początek o godz. 20.

KOŁO WILDA

Zebranie plenarne odbędzie się w piątek, dnia 4 września w lokalu p. Zawadki, ul. Górna Wilda 75. Początek o godz. 20.

Choroba Goemboesa

Wiedeń. (PAT.) Prasa donosi, że premier węgierski Gömbös w wyniku konsylium lekarskiego ma w najbliższym czasie przybyć do Austrii do sanatorium Edlach na Semmeringu, gdzie odbyć ma kurację pod opieką słynnego lekarza Wenkenbacha.

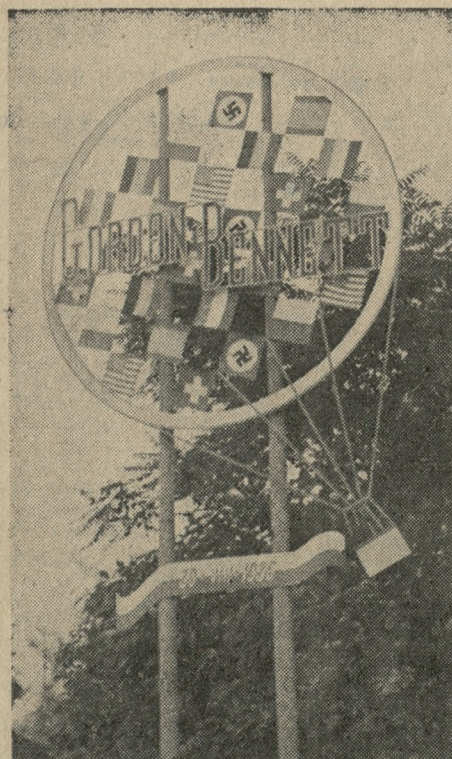
W piątek odbyła się w gmachu min. komunikacji odprawa zawodników, startujących w Gordon Bennecie, zakończona losowaniem. Na zdjęciu kpt. Burzyński podczas losowania.

Jutro start o puchar Gordon Bennetta

Pilot Tilgenkamp (Szwajcarja) poleci na balonie „Zürich III”, wykonanym w Polsce.

Fot. Fikus.

Dekoracja uliczna, reklamująca w najruchliwszych punktach Warszawy zawody balonów.

Znakomity pilot belgijski Demyter, wielokrotny zwycięzca pucharu Gordon Bennetta, poleci na „Belgica”. Fot. E. Fikus.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Niedziela
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
Feliksa m. Rajmunda w.
KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
Szczesnego 1w. Światosława

Słońca: wschód 4.50, zachód 18.46
Długość dnia 13 godzin 51 minut
Księżyc: wschód 17.24, zachód 2.07
Faza: 2 dzień przed pełnią.

Sierpień

30

Niedziela

Ważne numery telefonów:
Pogotowia rat.: 66-66 i 55-55
Straż ogniowa: 19-57, 30-50
Policja: 42-21
Taksówki: Postój przy ulicy
Grunwaldzkiej 77-72 przy Ry-
nku Jeź. 77-08, przy ul. Marsz.
Pocha (narożn. Niegolewskich)
77-52, Pl. Świe. okrzyki: 49-80,
przy ul. Zielonej (nar. Strze-
leckiej) 50-35, Rynek Wil-
decki 66-35.

Poczt. biuro zleceń: 49-28. Dokładny czas: 55-66.

Stan wody: 0.03 m.

NOCNY DYŻUR APTEK

Śródmieście: Apt. przy ul. 27 Grudnia 18;
Apt. im. Dr. Marcinkowskiego w Bazarze, ul.
Nowa; Apt. Czerwona, St. Rynek 37; Apt. Zie-
lona, ul. Wrocławska 31; Apt. przy Grobli, W.
Garbary 41. Jeżyce: Apt. pod Gwiazdą, ul.
Kraszewskiego 12. Łazarz: Apt. św. Łazarza,
ul. Strusia 9. Wilda: Apt. pod Koroną, G. Wil-
da 61. Debiec: Apt. przy ul. Debieckiej 6. So-
łacz: Apt. przy ul. Mazowieckiej 12. Główna:
Apt. przy Krzyżu, ul. Główna 19. Starolęka:
Apt. miejscowa.

KRONIKA MIASTA POZNANIA

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 29 sierpnia 1926 r.

Staraniem Tow. Hodowców Golebi Poczтовых
odbył się pierwszy lot konkursowy gołębi pocz-
towych. — III pułk lotniczy obchodził swe
święto pułkowe, połączone z 5-leciem istnienia
pułku i poświęceniem hangaru wybudowanego
ze składek społeczeństwa wielkopolskiego.

OSOBISTE

— **Srebrne gody małżeńskie** obcho-
dzą dnia 2 września rb. pp. Wacław i Ste-
fania z Kosków Kaczmarkowie. Msza
św. tegoż dnia o godz. 9 w kościele Pana
Jezusa przy ul. Żydowskiej.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Zjazd koleżeński najstarszych or-
ganizacji powstańców w Gnieźnie.** —
Tow. Uczest. Powst. Wlkp. z 1918-19 r.
im. Ign. Paderewskiego w Gnieźnie ur-
ządza zjazd koleżeński w dn. 6 września,
połączony ze strzelaniem o puchar prze-
chodni, o nagrody i odznaki strzeleckie.
Kierownictwo nad strzelaniem objęli ofi-
cerowie 69 p. p.

KRONIKA MIEJSCOWA

KOMUNIKAT ORBISU

Wycieczka do Berlina i Lipska (Targi)
od 1-6 września. Cena zł 115.—, Zgło-
szenia z dokumentami do 31 bm. P. B. P.
„ORBIS”, Poznań, Pl. Wolności 9.
ng 15 376

— **Platne programy na koncertach
Orkiestry Miejskiej.** Ulegając życzeniom
publiczności, chcąc w skupieniu wystu-
chać koncertów w parku Wilsona wzgl.
Ogrodzie Zoologicznym, dyrekcja koncer-
tów sprzedawać będzie programy w cenie
20 gr. uprawniające do zajęcia miejsca
siedzącego przed pawilonem muzycznym.
Programy będzie można nabyć w ciągu
dnia w palmiarni parku Wilsona oraz
przy wejściu do miejsc siedzących na go-
dzinę przed koncertem. Miejsca stojące
z lewej i prawej strony ławek w obrębie
pawilonu muzycznego dostępne będą
przy wykupieniu programu w cenie 10
gr. Na pozostałe miejsca wstęp wolny.
W razie niepogody program wykupiony
uprawnia do wstępu na następny kon-
cert. — Dyrekcja uprasza P. T. Pu-
bliczność o łaskawe zachowanie całkowi-
tej ciszy w czasie koncertu, prosząc
szczególnie rodziców o zaopiekowanie się
dziećmi, które zbyt hałaśliwym zachowa-

„JEDNA Z TYSIĄCĄ”

Wobec ogromnego powodzenia, jakim
cieszyła się świetna komedia wiedeńska,
dyrekcja kinoteatru „Słońce” urządziła dwa
specjalne popularne przedstawienia po ce-
nach zniżonych — w sobotę 29. i w niedzie-
lę 30 sierpnia o godz. 3 po południu.

Najpiękniejsza i najweselejsza komedia
wiedeńska p. t. „Jedna z tysiącą” została
zrealizowana przez znanego reżysera
Wiktora Jansona. W filmie tym biorą
udział najlepsi aktorzy wiedeńscy, a mia-
nowicie: przemila i znana z wielu kome-
dyj **Marta Eggerth**, jej partnerem jest **Her-
man Thimig** niezapomniany bohater z
filmu „Csibi”, „Raj na ziemi” oraz wielu,
wielu innych, dalej niezrównany komik
i ulubieniec kobiet **Ernest Verebes** oraz
Fritz Kampers. Piękną muzykę skompono-
wał **Paweł Abraham**.

Film „Jedna z tysiącą” odznacza się
prześliczną i oryginalną treścią, arcyweso-
łymi scenami oraz świetną grą wszystkich
artystów. Film pełen jest nadzwyczajnie
melodycznych piosenek, które wszyscy po
obejrzeniu filmu „Jedna z tysiącą” nucić
będą. Film jest dozwolony dla młodzieży.

**Przedprzedaż biletów już się rozpoczę-
ła przy kasie III. w kinoteatrze „Słońce”.**

**Bilety po cenach zniżonych: parter 60
groszy i 80 groszy — cały balkon 1 zł.**

Pociąg popularny dla naszych Czytelników do Biskupina i Żnina

W dniach od 29 sierpnia do 6 wrze-
śnia odbywa się z inicjatywy Ligi Po-
pierania Turystyki „Tydzień Biskupi-
na i Paluk”. W tym samym czasie od-
bywają się w stolicy Paluk, Żninie,
doroczne Targi Paluckie.

Położony w odległości 7 km od Żni-
na — Biskupin — skupia dzisiaj na
sobie uwagę uczonych całego świata.
Ekspedycja wykopaliskowa Uniwersy-
tetu Poznańskiego pod kierunkiem
prof. Kostrzewskiego odkryła tutaj,
na półwyspie jeziora biskupińskiego,
przełom historyczną osadę warowną z lat
700 do 400 przed Chrystusem. Dwa lata
możolnego kopania i poszukiwań przy-
niosły w rezultacie cały szereg nie-
zwykłe cennych odkryć, które intere-
sują nie tylko świat naukowy, ale tak-
że szerokie rzesze społeczeństwa po-
lskiego. Najcenniejsze zabytki, wyko-
pane w osadzie, wystawione są w

muzeum polowem, zbudowanym na
miejscu rozkopywań.

Chcąc Czytelnikom naszym ułatwić
zwyższenie tanim kosztem wykopa-
lek biskupińskich oraz innych zabyt-
ków historycznych samego Żnina i
najbliższej okolicy, postanowiliśmy w
porozumieniu z Biurem Podróży
„Orbis” zorganizować specjalny po-
ciąg popularny dla Czytelników „Ku-
rjera Poznańskiego”, „Oreodownika” i
„Ilustracji Polskiej”.

Pociąg popularny wyjedzie z Po-
znania w niedzielę, 6 września w go-
dzinach porannych. W Żninie uczest-
nicy pociągu zwiedzą Targi Paluckie,
poczem udadzą się do Biskupina. Po-
wrót wieczorem.

Koszt przejazdu oraz zwiedzania
Targów Paluckich i wykopalisk wy-
nosić będzie około 4,50 zł. Dokładne
szczegóły podamy w najbliższych
dniach.

niem się przeszkadzają w wysłuchaniu
produkcji Orkiestry Symfonicznej.

— **Odnówione kino „Gwiazda”.** Sym-
patyczny kinoteatr „Gwiazda” w al. Mar-
cinkowskiego zdobył już sobie szeregi
bywalców, którzy wiedzą, że zawsze zo-
baczyć tu można dobry, choć nie zero-
ekranowy, film. Do „Gwiazdy” nęci też,
prócz miłego programu, gustownie urzą-
dzona sala. Otóż w ostatnich dniach ki-
no było zamknięte z powodu przeprowa-
dzanej renowacji. Dyrekcja, chcąc pu-
bliczności pobyt w kinie uprzyjemnić, za-
jęła się gruntownym przemalowaniem i
odnowieniem sali. W dniu dzisiejszym
odnówione kino otworzy swe podwoje.
Na inaugurację sezonu dany będzie film
p. t. „Mazur” z Polą Negri w roli tytu-
łowej. (ver)

— **Wyrób kredy krawieckiej.** P.
Stanisław Rataj z Poznania (ul. Półwiej-
ska 1) przystąpił do wyrobu kredy kraw-
wieckiej i otworzył przedsiębiorstwo pod
nazwą: „Wielkopolska Fabryka Kredy
Krawieckiej”. Z uwagi na to, że wyrób
kredy krawieckiej w bardzo nielicznych
tylko wypadkach znajduje się w rękach
chrześcijańskich, na kredkę ze znakiem
„R” należy zwrócić uwagę. (kl)

Troski mieszkańców Poznania

— **Częste zmiany listowych.** W
związku z notatką pod powyższym tytu-
łem w jednym z nr. naszego pisma o-
trzymujemy wyjaśnienie, że zarzut, pod-
niesiony w sprawie późnego doręczania
poczt w związku z przeniesieniem kilku-
dziesięciu doręczycieli do większych
miast b. Kongresówki, obecnie chyba już
nie jest uzasadniony. Przeniesienie na-
stąpiło przed dwoma laty, a obecnie no-
wy personel doręczycielski już się wpra-
cował. Zmiany przeprowadza się tylko
sporadycznie w koniecznych wypadkach,
spowodowanych ubytkiem personelu itp.

Wprowadzona przez urząd pocztowo-
telekomunikacyjny poznański zmiana,
polegająca na powierzeniu dokonywania
wypłat przekazowych i innym doręczy-
cielom listowym, nie spowodowała opóź-
nień w dostarczaniu przesyłek. Jeśli cho-
dzi o przekazy i inne wypłaty, przyczyni-
ło się to do usprawnienia. Obecnie pierw-
sze doręczanie przesyłek łącznie z doko-
nywaniem wypłat kończy się przeciętnie
około godz. 12. Szczególniej w pierw-
szych dniach miesiąca, kiedy ilość wypłat
dokonywanych przez wierzycieli jest du-
ża, uwidacznili się dodatnie strony tego
zarządzenia.

— **Zegar publiczny od kilku dni nie-
czynny.** Znajdujący się na ścianie domu
przy ul. Nowej 10 zegar publiczny, od
kilku dni jest nieczynny, wskazując sta-
le godzinę 12 min. 5. Należałoby go na-
prawić, gdyż w ten sposób niejeden z
przechodniów może być wprowadzony w
błąd. (sb)

RÓŻNE

— **Biskupin - Wykopaliska.** W
związku z zapowiedzianym „Tygodniem
Biskupina i Paluk”, rozpoczynającym się
w dniu 29 bm., dyrekcja Okręgu Poczt
i Telegrafów zawiadamia, że urząd poczt-
owo - telekomunikacyjny Gąsawa, do któ-
rego należy miejscowość Biskupin, uży-
wa do stemplowania zwykłych listów i
kartek specjalnego datownika z napisem:
„Biskupin - Wykopaliska pocztą Gąsaw-
”. Kartka z widokiem Gąsawy lub
Biskupina, zaopatrzona w znaczek poczt-
owy z odciskiem tego datownika, nie-
wątliwie przedstawia miłą pamiątkę, a
dla pp. filatelistów znaczek pocztowy z
odciskiem datownika propagandowego
„Biskupin - Wykopaliska”, jest bezwąt-
pliwie znacznikiem wartościowym, gdyż
powiększa kolekcję filatelistyczną.

Dyrekcja w celu ułatwienia zdobycia
odcisku datownika „Biskupin - Wykopa-
liska” zezwala, aby osoby, pragnące mieć
znaczniki specjalnie z odciskiem tego da-
townika, wysyłały w czasie od 29 sierpnia
rb. do 6 września rb. łącznie listy i kar-

ty zwykle z adresami za normalną tary-
fową opłatą w kopercie zaadresowanej
do urzędu pocztowo - telekomunikacyj-
nego Gąsawa, który zaopatrzy te listy i
kartki w odcisk datownika propagando-
wego i skieruje je niezwłocznie do miejsc
przeznaczenia.

Przesyłki tego rodzaju będą w miejscu
przeznaczenia doręczone w sposób nor-
malny drogą pocztową. (x)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Tramwaj i jednokonka.** Na ulicy
Dąbrowskiego zderzył się tramwaj linii 8
z jednokonną powozką, prowadzoną
przez Friedricha Schulza (św. Wojciech
21). Winę przypisuje się powożącemu,
gdyż nie reagował na sygnały tramwa-
jowe. (kl)

— **Chłopiec najechany przez cyklis-
te.** W pobliżu stajonu miejskiego na
Drodze Debińskiej 9-letni cyklista Ma-
rian Domowicz (ul. Półwiejska 16) najech-
ał 4-letniego Niedźwiedźskiego (ul. Po-
pielińskich 11). Najechany chłopiec od-
niósł lekkie poranienia na głowie. (kl)

— **Zapalenie się baraku.** Dziś przed
południem, przy ul. Smolnej na Główniej,
zaczął się palić dach baraku. Przywoła-
na strażnica III. straży pożarnej stłumiła
tęliący ogień. Mieszkania nie uległy zni-
szczeniu. (kl)

KRONIKA POLICYJNA

— **Ucieczka z zakładu wychowaw-
czego.** Jako zbiegłego z zakładu wych-
owawczego w Pleszewie ujęto 17-letniego
Alfonsa Deuniga, rodem z Poznania. Od-
stawiono go do miejskiej Opieki Społecz-
nej. (kl)

— **Wyjaśnienie kradzieży kilku ro-
werów.** W ostatnich dniach wyjaśniła
policja kilka kradzieży rowerów. Jako
sprawcę kradzieży roweru p. Janowi Do-
miniczakowi z Tomic, dokonanej na ul.
Pocztowej w dniu 29 lipca, ujęto Anto-
niego Łękiego (ul. Mostowa 26). Skra-
dziony rower sprzedał on swemu kuzyno-
wi, mieszkającemu w Koninie, w pow.
nowotomyskim, za 25 złotych. Rower
zwrócono poszkodowanemu. Podczas re-
wizji, przeprowadzonej w Koninie, zajęła
policja u Kazimierza Czajki również in-
ny rower, który, jak się okazało, także
pochodził z kradzieży. — Ujęto Wacława
Garbarę, bez stałego mieszkania, jako po-
dejrzanego o kradzież roweru p. Stanisła-
wa Budzyniowi z Cichowa, w pow. ko-
ściańskim, w dniu 15 lipca. Garbarze o-
debrano rower i odstawiono do dyspozyc-
ji sądu. — W związku z kradzieżą rowe-
ru ze szkoda p. Antoniego Ostolskiego (ul.
Wielkie Garbary 32) ujęto jako sprawcę
i odstawiono do sądu Walentego Kimela,
bez stałego mieszkania. Kimelowi rower
odebrano. (kl)

— **Ujęcie „rozbijaczy” szyb.** Do dy-
spozycji władz sądowych odstawiono ka-
ranych kilkadziesiąt za różne przestęp-
stwa Walentego Spychalskiego (ul. Sewe-
ryna Mielżyńskiego 3) i Franciszka Bal-
cerzaka, bez stałego mieszkania. Są oni
podejrzani o wybiecie szyb wystawowej
w składzie futer p. Zbigniewa Goździeje-
wicza, przy ul. Podgórznej 10, gdzie skra-
dziono dwa lisy. Jedną skórę lisa sprze-
dali oni pewnej kobiecie przy ul. Fran-
ciszka Ratajczaka 28, której futro ode-
brano. (kl)

— **Systematyczna kradzież bonów
towarowych.** W fabryce chemicznej „Tu-
kan” przy ul. Seweryna Mielżyńskiego 4
skradziono około 10 000 bonów towaro-
wych, wartości 500 zł. Podejrzanie padło
na pracownika tej firmy Jerzego Rad-
zińskiego, mieszkającego na Plekarach
nr. 8a. Radziński sprzedawać miał te
bony niej. Ślankowskiemu ze Słupcy
(prawdopodobnie Żydowi), który sprze-
dawać je miał znowu Leonowi Henskemu
z Poznania (Grudzień 70). (kl)

— **Włamanie w „Aquila”.** W nocy
na 7 sierpnia rb. dopuszczono się kradzie-
ży z włamaniem w firmie „Aquila” przy
Placu Wolności 9 i skradziono 95 talij

**Restauracja w Hotelu Polonia, Grun-
waldzka 18, poleca bezpłatnie salę nowo-
odrestaurowaną i pokoje klubowe na
wesele i uroczystości. Kuchnia wyborowa.
Ceny niskie. Wieczorem dancing.
Ng 15 211**

Nowy ołtarz na Winiarach

W kościele parafjalnym na Winia-
rach odbył się w dniu 16 bm. po raz
pierwszy odpust Matki Boskiej Uciecz-
ki Grzesznych. Krótko przed tą uro-
czystością, staraniem ks. proboszcza
Kaczorowskiego, dzięki ofiarności oby-
watelstwa miejscowego, zbudowano
nowy ołtarz z obrazem Matki Boskiej
Ucieczki Grzesznych (zwanej przez pa-
rafjan Matką Boską Winiarską),
pendzla siostry Hekkerówny, ze Zgro-
madzenia SS. Urszulanek od Serca Je-
zusowego w Sieradzu. Parafianie wi-
niarscy żywią dla swej Matki Boskiej
obrazie zawieszono już wota.
wielki kult, czego dowodem, że na

Czytelników naszych w Mogilnie za-
wiadamiamy niniejszem, iż agenturę
„Kurjera Poznańskiego” na

Mogilno

obejmuje z dniem 1 września p. **Lud-
wik Koszewski przy ul. Wł. Jagiełły.**

Zamówienia na wrzesień i dalsze
miesiące prosimy skutecznie wyłą-
cznie u p. Koszewskiego. Nowa agen-
tura przyjmuje również ogłoszenia.

Administracja.

kart do gry, wartości 450 zł. W toku do-
chodzeń ujawniono jako sprawców tej
kradzieży Teofila Sarbinowskiego (ulica
Półwiejska 36), Karola Garstkę (ul. Wod-
na 6-a) i Stanisława Grześkowiaka (ul.
Poznańska 54). Część kart odebrano i
zwrócono poszkodowanej firmie. Podej-
rzanych odstawiono do dyspozycji sądu.

— **Ujęcie włamywaczy.** W docho-
dzeniach, prowadzonych w sprawie gło-
snej kradzieży, dokonanej przez podpo-
w w składzie galanterii damskiej p. Jadwi-
gi Wiśniewskiej przy al. Marcinkow-
skiego 5 w nocy na 7 sierpnia, ujawnio-
no sprawców kradzieży. Jako podejrz-
nych ujęto braci Karola Dziurleję z Wi-
niar (ul. Kowalska 19), Franciszka Dziur-
leję (ul. Piaskowa 5) i Stefana Wieczor-
ka (ul. Piaskowa 2-3). Część skradzione-
go towaru, którego wartość ocenia p.
Wiśniewska na 2 tysiące złotych, zdolno
podejrzanych odebrać. Odstawiono ich
do sądu. — Bracia Dziurlejowie i Stefan
Wieczorek zamieszani są też w sprawy
systematycznych kradzieży, dokonywa-
nych w składnicach firmy „Ha-Es-Es” w
Poznaniu przy ul. Piaskowej 2-3. Kra-
dziono tam systematycznie pasty do o-
buwka i froter do podłóg. Charaktery-
stycznym szczegółem jest fakt, że Stefan
Wieczorek mieszkał u swego brata, któ-
ry był stróżem domu, gdzie mieściły się
składnice firmy „Ha-Es-Es”. Dochodze-
nia naprowadziły też na ślad pasera w
Puszczykowie i pewnego drogerzysty,
z Poznania, mieszkającego na Wronec-
kiej. Ponadto ustalono, że Wieczorek i

Budowa świątyni na pograniczu

W Drobninie pod Krzemieniem (pow. Leszno) wzniesiono jedną z najwspanialszych świątyni w okolicy. Inicjatorami i głównymi fundatorami kościoła są właściciele Drobnina, pp. Zofia i Stefan Ponikiewscy, znani

W Wilkowie leszczyńskim po pożarze, jaki nawiedził zabytkowy kościół katolicki, przystąpiono do naprawy powstałych strat. Kościół otrzyma nową wieżę, która będzie podobna do pierwotnej, zniszczonej przez żywioł.

Budowa pięknego kościoła w Drobninie jest już na ukończeniu. Przed świątynią, niestrudzony w pracy około wzniesienia przybytku Pańskiego, ks. proboszcz Szymkowiak.

ogólnie z ofiarnej pracy patriotyczno-społecznej. Na zew fundatorów pospieszili wszyscy mieszkańcy Drobnina i okolicy. Nie szczędzono ofiar. Były wypadki, że niektórzy gospodarze na budowę świątyni składali wszystkie swoje oszczędności. Toteż świątynia, zasilana obficie funduszami, urosła do końcowego etapu.

Obecnie wykańcza się wnętrze kościoła. Nie będzie ono dziełem rąk malarzy, ale wykute całkowicie z kamienia, a zwłaszcza stylowe ołtarze i stacje Męki Pańskiej.

Parafję założono w ub. roku. Proboszczem jej jest od samego początku zapobiegliwy ks. Szymkowiak. Nabożeństwa odbywały się dotychczas w zaadaptowanej kapliczce, przerbudowanej z miejscowej ochronki. Konsekracja kościoła odbędzie się w październiku b. r. Dzień poświęcenia świątyni zapowiada się jako wielkie święto najmłodszej w archidiecezji poznańskiej parafji.

Budowę kościoła wykonał budowniczy p. Kazimierz Peisert z Gostynia, według projektu p. Franciszka Morawskiego.

Niedawno ci sami wykonawcy postawili niezwykle sympatyczną publiczną kaplicę w Goli pod Gostyniem, ufundowaną przez pp. szamb. Potworowskich z okazji ich 25-lecia pożycia małżeńskiego.

W ostatnich dniach przystąpiono do budowy podobnie wspaniałego Domu Bożego w Bojanowie, leżącym tuż nad granicą polsko-niemiecką. Budowę prowadzi również p. bud. Peisert na podstawie projektu p. Fr. Morawskiego. Zakupiony w tym celu plac znajduje się w efekownym miejscu. Rozpoczęto już kopanie fundamentów i zwózkę materiału budowlanego. Brak kościoła katolickiego w Bojanowie daje się dotkliwie odczuwać. Istniejący tu kościół ewangelicki zdołał wokoło siebie skupić nie tylko życie religijne okolicznych Niemców, ale także zauważa się ostatnio wzmożony ruch społeczny. Nowa świątynia katolicka będzie w powodzenie promieniować w duchu katolickim i polskim.

Dziurlejewie sprzedawali kradzioną pałę na targach i w składach kolonjalnych w Poznaniu. Odstawiono ich do dyspozycji władz sądowych. (kl)

KRONIKA SĄDOWA

— Po 100 zł za ściągnięcie krowy z wozu bez pomostu. Przed sądem grodzkim w Poznaniu stanęli dwaj handlarze bydłem. Wacław Majchrzak, zamieszkały w Karolinie, pow. Szamotuły, i Antoni Musiał z Szamotuł, ul. Dworcowa nr. 31, oskarżeni o zdjęcie krowy z wysokiego wozu bez użycia przy tem specjalnego pomostu. Zwierzę upadło na ziemię i zaczęło zdychać, wskutek czego trzeba je było zaraz dobić. Sąd skazał każdego z oskarżonych na karę po 100 zł grzywny względnie 20 dni aresztu. (sb)

Butny Niemiec lżył Polaków

Gniezno. Tel. wł.) Dziś, w sobotę, aresztowano i odstawiono do sądu mistrza ślusarskiego, Hugona Adama z Gniezna, ul. Sienkiewicza 8, za lżenie Narodu Polskiego. Adam, który jest administratorem domu przy ul. Sienkiewicza 8, wyzywał swoich lokatorów od „Polnische Bande” itp.

Rodzina Adama, który jest obywatelem niemieckim, interwenjowała w tej sprawie już u konsula niemieckiego w Poznaniu, lecz bezskutecznie, albowiem sędzia śledczy wydał postanowienie aresztowania. br)

Ta bielizna wyraźnie uśmiecha się do nas!

Pr 6491/2-02-42890

Kino „Świt“ — Dziś i dni następne!

Słynna — nieśmiertelna — najpiękniejsza operetka — JANA STRAUSSA — p. t.

„BARON CYGAŃSKI“

ng 15 413

Cygańska muzyka, śpiew, temperament

W rolach głównych: Adolf Wahlbrück, Hans Knatek, Fritz Kanipers i inni

Kapliczka domorostłego artysty

Podziw budzące zdolności i niezwykłą cierpliwość wykazał zawiadowca stacji kolejowej w Kiszewie,

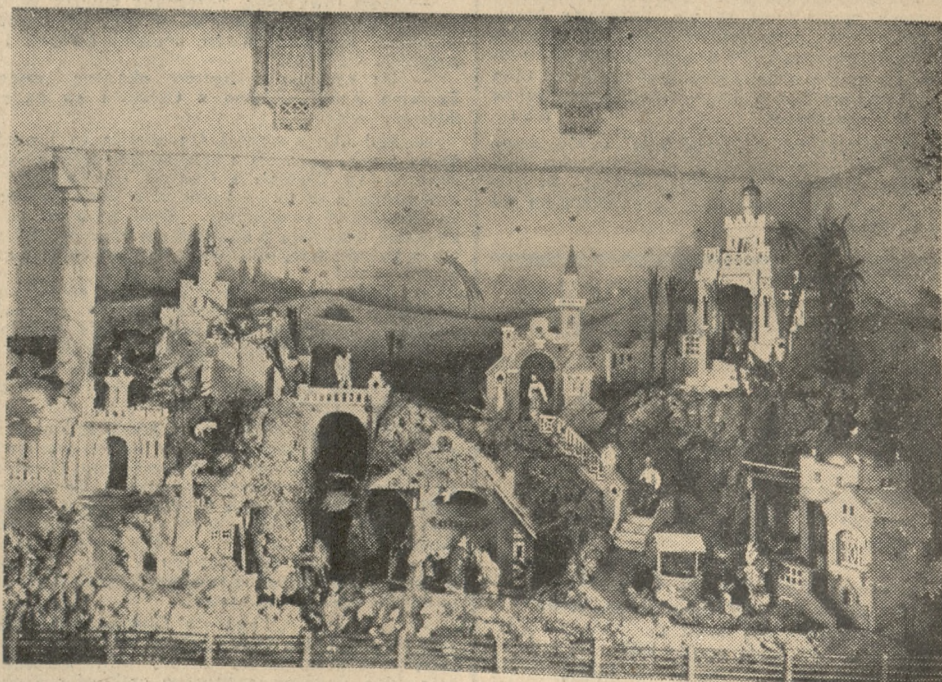
stawiający sceny z życia Pana Jezusa, duży krzyż, świeczniki, stojaki, stoliki i inne części składowe kaplicy.

pow. Oborniki, p. Hipolit Ratajczyk, który w chwilach wolnych od zajęć zawodowych wyrzeźbił piłą w drzewie kapliczkę domową. Utrzymana jest w stylu gotyckim. Artysta rzeźbił ją przez 6 lat. Całość wykonana jest z dykty.

Śmierć żony i brak gotówki przeszkodziły w ukończeniu tego koronkowego arcydzieła. Mimo to wartość jego już dziś oenia się na 12 tys. zł. Ołtarz dochodzi do 3 metrów wysokości. Na uwagę zasługuje droga krzyżowa, Golgota i Grób Pański, dalej kłęcznik, 2 konsle, abażur elektryczny, przed-

Drua fotografia przedstawia miasteczko Betleem, składające się z 1.500 części. Wewnątrz ścian przeprowadzone są przewody elektryczne

Smutne i wesole

Losy Teatru Nowego w zwierciadle repertuaru

Na początku sezonu zaczęliśmy budować Most do publiczności i zawołaliśmy wielkim głosem: Sezamie otwórz się, ale ponieważ to nie wiele pomogło, zaczęliśmy wobec tego sprzedawać nasze towary, jak w Trafice pani generalowej. Wtedy, niestety, znaleźliśmy się w Dżungli bez wyjścia. Może wcześniej zaczęliśmy robić Wiosenne porządki, wypisawszy przytem duży kielich Miodu kasztelańskiego i zaczęliśmy wdychać do Powrotu mamy, gdy i to nie pomogło, zirytowani, zabraliśmy się do Poskromienia złośnicy, biorąc do pomocy Manuele. Ale wtedy właśnie stał się przykry wypadek, najpierw urodziło się Nasze małżeństwo, a potem dopiero miłość się objawiła w Zakochanych, tak, że było To więcej niż miłość i... stała się Panna mężatką. Zaprośiliśmy sobie dobrane grono gości, jak Pana Pluskiewkę, Egzotyczną kuzynkę i Jego sobowtór i doszliśmy nareszcie do Matury! A mobilizując Pierwszy Legion nauczyliśmy się od Nauczycielki i staliśmy się Spadkobiercą, aby ominąwszy Antychrysta dojść do Małżeństwa. Loli Codziennie o 5-tej dzięki Gorącej krwi. Przegrzyszy Cierpkim owocem doszliśmy do końcowego smutnego przeświadczenia, że Miłość już nie w modzie.

Jarmarki

— * GRODZISK. Jarmark ogólny na konie, bydło, świnię, drób i towary kramne odbędzie się we wtorek, dnia 1 września br.
— * SRODA. Targ ogólny odbędzie się dn. 1 września. Sped bydła dozwolony.
— * PONIEC. Jarmark na konie, bydło, trzode chlewna i towary kramne odbędzie się 3 września.

Otwarcie Targów Pałuckich

Żnin. (Tel. wł.). W sobotę przed południem odbyło się tutaj uroczyste otwarcie 5-tych Targów Pałuckich. Po nabożeństwie w kościele parafialnym dokonano w obecności władz i przedstawicieli organizacji społecznych oraz licznej publiczności, uroczystego aktu otwarcia Targów, mieszczących się na terenach Strzelnicy, częściowo w halach, częściowo na wolnym powietrzu. Po uroczystym otwarciu nastąpiło zwiedzanie terenów Targów, które w tym roku przedstawiają się b. okazale.

Z WIELKOPOLSKI

— * **GNIEZNO.** W Wiekwie pod Gnieznem na szkole rolnika Michała Maćkowiaka spaliła się stodoła chlewu i szopa oraz część urzędniczego domu. Na szkole dzierżawcy tegoż gospodarstwa Andrzeja Sakowicza spalił się inwentarz żywy i martwy. Przyczyną pożaru nie ustalono.

— Dnia 1 września zjeżdża do Gniezna zespół artystów poznańskich pod dyrekcją p. Wojciechowskiego i wystawi w sali kina „Słońce” operetkę w 3 aktach „Hrabina Marica”. (br)

— * **GRODZISK.** W ostatniej chwili przypominamy o wielkiej imprezie miejscowego „Sokoła”, która odbędzie się dn. 30 bm. na stadionie powiatowym. Odbędzie się wyścigi konne, motocyklowe, rowerowe pań i panów oraz biegi i sztafety. Początek o godz. 14.

— Nauka szkolna w tut. gimnazjum miejscowym rozpoczęła się dnia 3 września uroczystym nabożeństwem w kościele farnym o godz. 8.45. Uczniowie winni się zebrać na podwórzu szkolnym o godz. 8.30.

— Otwarto w tych dniach trzecią kolejkę wytwórnio cukierków „Słodczy”, własną p. Królówkiewicz.

— Obywatelstwo miasta skarży się, że przedsiębiorcy wywożą nieczystości oraz odpadki bekoniarzy w nieczystych beczkach podczas największego ruchu w mieście, zanieczyszczając niemożliwie powietrze. Nieczystości wywozi się na pola podmiejskie, gdzie zos awia się je nie zakryte. (gf.)

— * **JAROCIN.** Odbędzie się tu posiedzenie rady miejskiej pod przewodnictwem wiceburmistrza p. Świerkowskiego. Przyjęto projekt nowej taryfy kominiarskiej. W drugim punkcie obrad uchwalono pożyczkę materiałową z Funduszu Pracy na rozbudowę sieci kanalizacyjnej.

— Wacławowi Pacholowski w Lubini Małej spłonął stóg żyta. Pożar spowodował 7-letni Feliks Królak, bawiecy się zapalnikami.

— Teatr Narodowy, dyr. Zbigniew Szczerbowski z Poznania wystawi dn. 3 września o godz. 20.30 w sali kina „Victoria” sztukę p. t. „Trafika pani generałowej”. O godz. 16 tego samego dnia dla dzieci i młodzieży odegrana będzie śliczna bajka p. t. „Królewna Marysielka” (jp.)

— * **KROTOSZYN.** W ub. niedzielę Kolo Śpiewacze „Chłopek” w Kobiernie, pow. krotoszyński, obchodziło uroczystość 25-lecia istnienia. Przybyła delegacja z miejscowym kołem udały się o godz. 10 do kościoła, gdzie ks. prob. Reszelski odprawił solenne nabożeństwo. Po mszy św. udano się do sanki parafialnej, gdzie odbyła się uroczystość jubileuszowa. Prezes okr. p. Ignacy Stróżewski z Krotoszyna wygłosił krótkie przemówienie. Obszerne sprawozdanie z działalności koła odczytał sekretarz. Przewodniczący mianował kilka osób członkami honorowymi, wręczając im dyplomy.

— Dnia 30 bm. odbędzie się o godz. 15.00 w Łazienkach Miejskich zawody pływackie o 2 puchar K. S. „Astra” Krotoszyna. Jeden puchar jest przeznaczony dla zwycięzców w ogólnej punktacji, a drugi dla zwycięzców sztafety pań 6x50.

— Sąd sądził za kradzież i pasterstwo Izdebskiego Józefa na rok więzienia, Stempienia Maks. na 6 mies. więzienia z zawiesz. na 3 lata. Stempień Anne na 3 mies. aresztu z zawiesz. na 3 lata. Oskarżonych Walkowiaka Jana i Karolińska Anne, sąd zwolnił od winy i kary. (sh)

— Kolo Włoszczanek w Krotoszynie urządza dnia 6 września br. z okazji 10-lecia swego istnienia uroczyste poświęcenie sztandaru. O godzinie 9.10 zbiórka rodziców chrześniych w Domu Katolickim, wymarsz do kościoła, o godzinie 9.30 msza św. i poświęcenie sztandaru, o godz. 10.15 uroczyste przyjęcie. O godz. 15.30 „Dożynki” w „Strzelnicy”, a wieczorem ogólna zabawa taneczna.

— W dniu 16 lipca br. wyszła z domu, w celu poszukiwania pracy, 43-letnia krawcowa Joanna Gond, zamieszkała u swej siostry przy ul. Kaliskiej 10. G. chciała zakupić bilet kolejowy do Kobyliny, pow. krotoszyński. Od tego czasu zaginęła po niej ślad. Siostra jej zgłosiła to na posterunku P. P. w Krotoszynie. Joanna Gond była głuchoniemą, jednak będąc w szkole dla głuchoniemych w Niemczech, nauczyła się dość wyraźnie mówić po niemiecku. Ubrana była w latową modrakową suknię, brązowy beret, pofity i kaban, oraz beżowe pończochy. Oprócz tego wychodząc, zabrała brązową tokę i torebkę. Włosy miała siwe. Jeżeli ktoś napotkał taką osobę, proszony jest o doniesienie na posterunek P. P. w Krotoszynie. (sh.)

— * **MOGIŁNO.** Zarząd k. Miejscowego L. O. P. P. nadał dentyści p. Antoniowi Zychowskiemu z Mogiła dyplom zasługi, za długoletnią owocną działalność organizacyjną na polu L. O. P. P.

Jutro wyścigi konne w Ławicy

W niedzielę rozpoczynają się wyścigi konne z totalizatorem w Poznaniu na torze w Ławicy.

Rozegranych zostanie 6 gonitw, cztery płaskie, z tych jedna na dystansie ok. 1.100 mtr. dla 2 latków, które jeszcze nie biegały, poza tem jedna z płotami i jedna z przeszkodami o nagrodę 1.200 zł.

Początek gonitw o godz. 14.30 — bez względu na pogodę. Komunikacja autobusami od Mostu Teatralnego.

Poniżej podajemy wynik mianowań na dzień 30 sierpnia b. r.

Plaska — dystans ok. 2.200 mtr. nagroda 1.000 zł:

Majden, Madelene, Meta, Hate Toi, Traglast.

Plaska — dystans ok. 1.600 mtr. nagroda 400 zł:

Horda, Babosz, Bembo, Cross Country, Lont.

Ploty — dystans ok. 2.400 mtr. nagroda 400 zł:

Gubernator, Garda, Memoria, Felka, Hipek, Hakata.

Plaska — dystans ok. 1.600 mtr. nagroda 400 zł:

Dzwonnik, Ganymedus, Ida Heinzl, Palier, Marjorie Ferrar, Bouboile, Marine.

Przeszkody — dystans ok. 3.600 mtr. nagroda 1.200 zł:

Ixora, Gandhi, Irkut, Nestor, Gorgias.

Plaska — dystans ok. 1.800 mtr. nagroda 600 zł:

Hate Toi, Traglast, King of Song, Majdan, Babosz, Sekunda II, Parade d'Amour, Sekunda.

Nasze typy: 1. Madelene lub Meta.

2. Bembo lub Lont. 3. Memoria lub Felka.

4. Ganymedus lub Ida Heinzl. 5. Ixora lub Gandhi. 6. Hate Toi lub Majdan.

— * **PNIEWY.** Spalił się stóg słomy w maj. Turowo. Ogień został podłożony. Powstała strata pokrywa ubezpieczenia.

— * **RAWICZ.** Sąd grodzki w Rawiczu skazał swego czasu kierownika S. N. w Rawiczu, St. Lewandowskiego z art. 127 i 170 na 7 mies. aresztu. Od wyroku tego wniósł ekazany odwołanie. Niedawno odbyła się w sądzie okr. w Ostrowie rozprawa apelacyjna, na której uniewinniono p. Lewandowskiego od winy i kary, nakładając koszt sądowe na ekarb państwa. Oskarżony spędził 4 mies. w więzieniu śledczym.

— W pobliskim Rozstępniewie wybuchł pożar w zagrodzie gospodarza Strugały, strawiając doszczętnie stodołę z tegorocznymi żniwami i narzędziami rolniczymi. Straże pożarne z Miejskiej Górki i Rawicza ograniczyć się musiały, wobec rozszalałego żywiołu, do ratowania reszty budynków. Przyczynę pożaru stwierdzi wdrożone śledztwo. Straty są znaczne.

— Tut. oddział T. C. L. przenosi swoją biłojetkę z dn. 1 września do nowego lokalu w domu dr. Lanowskiego przy Rynku.

— „Tydzień strażacki” rozpoczął się capstrzykiem w ub. sobotę. W niedzielę odbył się pokaz ćwiczeń strażackich przy ratunku. Po południu przeprowadzono ćwiczenia w Sarnowej. (rs.)

— * **ROGOZNO.** Poblógosławiony został w tut. kościele parafialnym związek małżeński między p. Sylwestrem Kostenkim, kupcem z Gniezna, a p. Leokadją Mańczakówną. Ślubu udzielił ks. dziekan Pomorski w asyście ks. wik. Gierczyńskiego.

— Udzwyczajne walne zebranie Cechu Rzeźniczo-Wędliniarskiego odbyło się w lokalu p. Jarosza. Zebraniu przewodniczył starszy cechu p. Janicki, protokółował p. Witkowski. Jednocześnie przyjęto nowy statut, poczem dokooptowano na członka zarządu p. Grochowskiego z Mur. Gośliny.

— Str. Nar. w Rogoźnie bierze udział w niedzielę w zjeździe powiatowym S. N. w Wągrówcu.

— Brunon Koch, kilkakrotnie karany za kradzież został „ekazany” na 8 mies. aresztu bezwzględnie. Skazano Gajewskiego Wład. na 9 mies. więzienia, Złotego Wład. i Dolikę Piotra i Balickiego Józefa na 6 mies. z zawieszaniem na 3 lata, a za większość do 6 mies. domu pracy przymusowej. Maciej Skupieński i Bronisława Deyna, za kradzież na szkole naucz. Teofila Jurgi w Wiardunkach skazani zostali na 1 rok więzienia.

— * **SWARZEDZ.** W czasie prac nad niwelacją terenu pod łazienki miejskie, robotnicy wykopalili kościotrupa. Kości znajdowały się 36 cm. głęboko w ziemi. Stwierdzono, że szkielet znajdował się w ziemi około 25 lat.

— Skradziono ze stajni gospodarza Brauera w Głowieńcu konia. (ed.)

— * **SZAMOTULY.** Trzydniowe rekolacje zamknięte dla pań odbyły się w sierocińcu. Nauki głosił ks. mansjonasz Wiktor Tomaszewski.

— Doroczne święto druchów odbędzie się 6 września br.

— Ostatnio urządzono tu „Dzień chorych”. Msze św. odprawił ks. dziekan Kaźmierski.

— Kółko Włoszczanek w Ostrowie, pod prezydentem kierownictwem p. Mieleckiej z Buszewa urządza dla swych członków kurs gotowania.

— Manewry rejonowe O. Str. Poż. z udziałem straży z Ostrowa, Obrzycka, Sokolnik Małych, Szamotuł odbędzie się 30 bm. w Szczepankowie. (sc)

— * **SMIGIEL.** Drużyny harcerskie w Smiglu organizują „Dzień Harcerza”, który odbędzie się w niedzielę, 30 bm. z udziałem drużyn pozamiejskich.

— Kurkowe Bractwo Strzeleckie w Wielkowie obchodzi w dniu 6 września swe 175-lecie. Z okazji tej Bractwo Strzeleckie urządza wielką uroczystość, połączoną z jubileuszowym strzelaniem.

— Pomór świń wybuchł w miejscowościach Bronikowo, Przysieka Stara i Bonikowo. Miejscowości te zostały zamknięte dla wywozu. W związku z tem starosta pow. zamknął targi na świwie w Smiglu aż od odwołania. Jarmark, który odbędzie się w środę, dnia 3 września, odbędzie się tylko na konie, bydło i towary kramne. (ds.)

— * **SREM.** Przestępcy usiłowali włamać się do rejonowej hurtowni tytoniów przy Rynku, gdzie znajdował się większy zapas wyrobów, wartości kilku tysięcy zł. Włamywacze ukryli się z wierzchoła w piwnicy domu i po północy przystąpili do wylupiania cegieł z powalę ubikacji, nad którą znajduje się lokal hurtowni. Włamywacze zostali epłoszeni.

— Przed sądem okręgowym na sesji w Śremie stanął 26-letni slusarz, Jan Jasimczak, oskarżony o to, że d. 23 czerwca br. w Zbuzdowie dopuścił się zbrodni zabójstwa na swej nieślubnej, półtorarocznej córce Krystynie Wróbel. Krytycznego dnia matka dziecka, Pelagia Urbanska, udała się wczesnym rankiem na jagody do lasu, powierzając opiekę nad nieletnimi dziećmi oskarżonemu. Jasimczak w czasie jej nieobecności dwukrotnie kopnął dziecko nogą w brzuch i w tak bestialski sposób dziecko zamordował. Sąd, po naradzie, postanowił wznowić rozprawę w Poznaniu, celem przesłuchania biegłych dr. Rakowskiego, dr. Łagunę i prof. Horoszkiewicza.

— Nawigując do notatki z „K. P.” Nr. 295 oraz w uzupełnieniu notatki z „K. P.” Nr. 305 podajemy w interesie prawdy, że p. Kerner odradzał dekorowania domu na Boże Ciało „zwiedziemi brzoškami”, a nie dekorowania wogóle, gdyż sam własne okna przystroił kwiatami, uwarzając je za najodpowiedniejsze. (su)

— Śremski Kl. Sport. urządza w d. 30 bm. z okazji 15-lecia „Wielką zabawę latoową” w ogrodzie Nowej Strzelnicy.

Czytelnikom naszym

w Nekli

(pow. Środa)

donosimy, iż utworzyliśmy w Nekli własną agenturę „Kurjera Poznańskiego”, którą prowadzi p. Franciszek Zmysłony (skład kolonj.).

W agenturze p. Zmysłonego można zamawiać „Kurjer Poznański” już na wreszcie bez żadnych dopłat.

Kto zaabonuje „Kurjer Poznański” w agenturze p. Zmysłonego, otrzyma gazetę już około godz. 5 po południu.

Administracja.

— * **OBRYCKO.** W ub. niedzielę obchodziło miejscowe K. S. M. m. 10-lecie istnienia, połączone z poświęceniem nowego sztandaru i igrzyskami. Msze św. i aktu poświęcenia sztandaru dokonał ks. proboszcz Dziubiński, wygłaszając od stóp ołtarza podniosłe przemówienie. Po uroczystej akademii odbyły się popisy i zawody z następującymi wynikami: kajaki 1, 2 i 3 miejsce harc. klub sport. Oborniki. Pływanie 1.000 m. Linde (K. S. Szamotuły), bieg 1.500 m. Dorna M. (K. S. M. Jastrowo), Koszykowska 1. K. S. Szamotuły, 2. K. S. M. Obrzycko. Skok w dal Kubiś (K. S. Szamotuły), skok w wyż Ratajczak (Szamotuły), rzut granatem Bak Stan. (Szamotuły). Mecz piłki nożnej K. S. M. Obrzycko i K. S. M. Oborniki 2:1 dla gospodarzy. (sc)

— * **OSTRÓW.** Przewodniczącym sądu rejonowego dla spraw wynagrodzenia szkół lo-wieckich na obwód gromady Ludwików w powiecie ostrowskim został mianowany p. Jan Binek z Ludwikowa.

— Kolonje letnie dla biednych dzieci w Mikstadzie zostały dziś uroczystie zakończone. Również zakończoną została półkolonja dla chłopców „Rodziny Kolejowej” w Antoninie. Na zakończenie półkolonji urządzono dla dzieci 3-dniową wycieczkę do Krakowa, Wieliczki i Zakopanego.

— Mecz towarzyski rozegrany między W. K. S. „Prosa” — Kalisz i K. P. W. — Ostrow zakończył się zwycięstwem drużyny kolejowej w stosunku 4:2 (1:1).

— Za krzywoprzysięstwo ekazaną została Jadwiga Jakubiakówna z Ostrowa na karę 6 miesięcy więzienia.

— Sąd okręgowy skazał Garnarkę za kradzież na 1 rok więzienia zaliczeniem aresztu śledczego. Jan Thomas z Chojnik odpowiadał w tym procesie aż to, że kupił od oskarż. Garnarkę skradzione przedmioty. Zasądzono go na 10 miesięcy więzienia zaliczeniem aresztu śledczego, a połowę kary darowano mu na skutek amnestji.

— Rada miejska na dzisiejszym posiedzeniu uchwalila wnieść energiczny protest do województwa przeciwko udzieleniu gminie m. Kalisza uprawnienia rządowego na elektryfikowanie południowych powiatów Wielkopolski. W tym celu wybrano komisję, w skład której weszli pp. Rowiński i Garbacz. (os)

— Dn. 31 bm. odbędzie się przed sądem okręgowym w Ostrowie rozprawa karna przeciwko leżnikemu Kahnowi oraz borowemu Olejnikowi, którym akt oskarżenia zarzuca, że w nocy z 27 na 28 maja br. na drodze leśnej w pobliżu Olech, pow. Jarocin, zamordowali niejakiego Jankowskiego z Mieszkowa, który swego czasu był pomocnikiem oskarżonego Kahna. Na rozprawę, która potrwa prawdopodobnie dwa dni, powołano szereg świadków.

— Z okazji „Tygodnia Obrony Przeciwpowodziowej” urządza Ochot. Straż Poż. w dniu 29 sierpnia o godz. 19 na dolnej sali Strzelnicy Miejskiej, dancung z którego całkowity dochód przeznaczają się na zakup nowych przyrządów przeciwpożarowych. (rp)

— * **WĄGRÓWIEC.** Zarząd powiatowy S. N. urządza w Wągrówcu w dniu 30 bm. zjazd powiatowy członków. Program zjazdu jest następujący: Godz. 8.00 zbiórka w Nowej Strzelnicy przy ul. Kościelnej i raport; godz. 10.00 wymarsz do kościoła farnego na mszę św.; godz. 12.00 powrót z kościoła, złożenie wieńca pod pomnikiem Powstańców Wielkopolskich i defilada; godz. 15.00 zebranie zjazdowe w Nowej Strzelnicy; godz. 18.00 zabawa taneczna.

— * **WRZEŚNIA.** Pow. Zw. Hodowców Koni podaje do wiadomości, że przegląd ogierów prywatnych celem udzielenia licencji przez Wkpl. Izbę Rolniczą odbędzie się na targowicy dnia 20 października br. o godz. 10-tej.

— Dn. 6 września urządza Tow. Ogródków Działkowych wystawę plonów oraz zabawę ludową na terenie ogrodu działkowego.

— Rozpoczęto tu wstępne prace w sprawie niesienia pomocy bezrobotnym na okres 1936/37.

— Rozegrał się tu mecz towarzyski piłki nożnej pomiędzy drużyną „Sokol” Września i „Legia” Środa. „Sokol” Września ustąpił silniejszej drużynie „Legii” Środa w stosunku 1:5. (rw)

— * **ZBASZYN.** 27-letni syn gospodarski, Edward Jacobi z Jablonny. pow. Nowy Tomysł, popełnił samobójstwo. Powodem samobójstwa miały być nieporozumienia rodzinne.

— W ub. niedzielę urządziła Ochotn. Straż Pożarna z Boruji Kości. w ogrodzie Bractwa Kurkowego w Boruji Starej wielką zabawę latoową.

— Zarząd XI Okręgu Chórów Kościelnych w Opalenicy podał do wiadomości, że w dalszy skład komitetu honorowego na I. Zjazd Chórów Kościelnych w Opalenicy, który się odbył w dniu 23 bm. weszli: ks. Piszczek, Chwałcz Szczępan, adwokat Mądry Bronisław, Gapiński Wacław i Łowiński Stanisław, wszyscy ze Zbaszyna.

— Odbędzie się nadzwyczajne walne zebranie Kółka Rolniczego. Między innymi omawiano sprawę założenia własnej mleczarni.

— Na ostatnim posiedzeniu rady miejskiej rozpatrywano ponownie sprawę zapłaty należności firmie Łoziński z Poznania za pobudowanie łuski do pieca gazowego w tut. gazowni. P. burmistrz podając uchwałę z dnia 4 sierpnia, wniósł o zatwierdzenie takowej w pełnym brzmieniu. W wyniku głosowania, za uchwałą padło 5 głosów, przeciwko wnioskowi 9 głosów. Uchwała upadła. W związku z powyższym, p. burmistrz Michałik wniósł o wybranie komisji porozumiewawczej, która wybrano w następującym składzie: Borowski Władysław, Filipowski Franciszek, Sołtyś Aleksy, Dulat Wincenty i Hermanowicz Edmund. (zb.)

— * **ZERKOW.** W sobotę, dnia 22 b. m. wydarzył się w maj. Pawłowice niesześciśliwy wypadek. Robotnica Walczakówna z Byni, pow. krotoszyńskiego, pracowała przy rozbiorze stodoły. Jeden z filarów runął i przywalił W. tak, że w niedzielę z powodu obrażeń wewnętrznych zmarła w szpitalu powiatowym w Jarocinie. (sl.)

— * **ŻNIN.** Zarządzeniem władz bezpieczeństwa, dzieciom do lat 12 nie wolno jeździć rowerami po drogach publicznych. Winnym nie stosowania się do zarządzenia odbierał się będzie rowery.

— Jacyś wandalie porozczinali w kilku miejscach plot, wystawiony przy boisku przez K. S. M.

— W czasie od 29 bm. do 6 września odbędzie się „Tydzień Pałuk i Biskupina” oraz doroczne Targi Pałuckie. Zarząd miejski uprasza obywatelstwo o utrzymanie w tym czasie ulic w wzorowej czystości oraz o udekorowanie okien i domów i wywieszenie chorągwi narodowych.

— Niesześciśliwym wypadkiem uległ 27-letni A. Dolata, który spadł z wysokiego rusztowania, doznając złamania prawego uda.

Z GDYNI I WYBRZEŻA

— * **GDYNIA.** W Orlowie na przejeździe kolejowym najechał na zapórę motocyklista Rekowski Karol i pasażer Wiktor Brunon. Doznali oni ciężkich pokaleczeń.

— Na gorącym uczynku włamywania się do kiosku przy ul. Pierackiego, zatrzymano niejakiego Józefa Karonia z Zawiercia.

— W zabudowaniach Robakowskiego Józefa w Chyloni wybuchł pożar. Ogień strawił dom mieszkalny oraz mieszczące się w nim sprzęty domowe.

— Żydowska firma „Nordia Have” w Gdyni założyła przy swojej fabryce przerobu ryb oddział konserw warzywnych. Żydzi twierdzą, że tworzą nową „polską” placówkę, która ma wyprzeć obce produkty. Kiedy jednak chodziło o zakup surowca, to wyszukałi sobie Żydzi dostawców w Gdańsku. W ten sposób gdańskie warzywa przerabia się w Gdyni. Puszki zaś zaopatruje się w napisy „wyrób polski”. (p)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Paula Michalowska 5.—, razem z poprzednio pokwitowanymi 385,50 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zapowiedzi

Dnia 29 b. m. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby przy których nie jest podana miejscowość, mieszkają w Poznaniu):

Mieczarz Karol Tlustek w Zalesiu Królewskim, pow. świecki, i pielęgniarka Krystyna Hanauer; owod. szofer mech. Szczepan Lehmann i ekspedj. Maria Michalska; piekarz Stanisław Szostak i hafciarka Anna Babochwiakówna; rob. Stan. Wawrzyniak i rob. Jadwiga Kaczmarskówna; technolog-mechan. Maksymilian Szczępek w Siemianowicach, Śląsk, i Maria Gaertig; stróż Marcin Kujawa i Stanisława Grzybowska z d. Konopka w Sobocie, pow. poznań; kup. Antoni Kolodziej i Pelagia Gawendówna w Kobylnikach, pow. poznań; handl. Karol Grochowalski i Anna Andrzejewska w Inowrocławiu; sekr. miejski Antoni Wyszynski i Włodzimierz Korzeniewski oboje w Inowrocławiu; rob. Stanisław Piechnik i Bronisława Kropaczewska w gminie Września północ, pow. wrześ.; muzyk Kazimierz Drzążdżyński i Helena Grześkowiakówna we Wrześni; rob. Mieczysław Lewandowicz i Franciszka Siakowska.

Zgony

Dnia 28 sierpnia 1936 roku zapisano następujące zgony: Władysław Doktorczyk, 33 lat; Katarzyna Ziemiakówna, 49 lat; Franciszka Wrzeszczowa z domu Grzechowiakówna, wdowa, 86 lat; Wanda Mieczyskówna z domu Karge, wdowa, 73 lat; Wanda Talarczykówna, uczennica szkolna, 11 lat; Wiktoria Wachowiakówna z domu Ciesiołka, 33 lat; Antonina Marek z domu Golebińska, 68 lat.

STAN POGODY W POZNANIU

29 sierpnia 1936

Temperatura 7 godz. + 11,5

Cisnienie

7 godz. 762,8 mm. wysokie

Zachmurzenie

7 godz. pogodnie

Wiatr

7 godz. kierunek połud.-zach., szybkość 8 m./sek.

Temperatura w dniu 28 sierpnia br. była:

najwyższa + 21,8 o godz. 15

najniższa + 6,5 o godz. 5,30

Prognoza pogody na dzień jutrzejszy:

Pogoda na niedzielę: Po chłodnej nocy w dzień pogodnie i ciepło.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Nareszcie porozumienie w sprawie spółdzielni kupieckich

Nie szczędziliśmy gorzkich słów Radzie Spółdzielczej, omawiając niezrozumiałą dla nas decyzję tejże Rady, uniemożliwiającą powstanie polskich spółdzielni kupieckich (por. nr. 305 „K. P.” z dnia 5 lipca rb.). Jak bowiem wiadomo, Rada Spółdzielcza odmawiała deklaracji, przewidzianej w art. 5 ust. 2 ustawy o spółdzielniach, tj. nie składała oświadczenia „stwierdzającego, że celowość założenia spółdzielni oraz jej zamierzenia gospodarcze, ujawnione w statucie, nie nasuwają zastrzeżeń”. Odmowa ze strony Rady Spółdzielczej, uniemożliwiająca powstanie spółdzielni kupieckich, odbijała się fatalnie na akcji polszczenia placówek przemysłowych i handlowych (pozbawiając je możliwości tworzenia hurtu na zasadach spółdzielczych) oraz utrudniała racjonalizację handlu wogóle.

Referując o niezrozumiałym stanowisku Rady, wyraziliśmy się, że jest ono szczególnie niezrozumiałe dla nas, Wielkopolan, którzy w świeżej pamięci mamy inicjatywę twórcy spółdzielczości wielkopolskiej, ks. prałata Wawrzyniaka, któremu m. in. zawdzięczamy powstanie licznych kooperatyw kupieckich. Ks. patron był ich propagatorem i opiekunem.

Na szczęście, zarządzenie Rady Spółdzielczej nie ostało się głębszemu namysłowi i ostatnio zostało uzgodnione z potrzebami kupiectwa polskiego. Odtąd więc Rada Spółdzielcza wyrażać będzie oświadczenia o celowości gospodarczej powstających spółdzielni, mających na celu prowadzenie hurtu towarowego dla zaopatrywania sklepów detalicznych. Oświadczenia te wydawane będą na podstawie opinii Stowarzyszenia Kupców Polskich w Warszawie, jeżeli chodzi o spółdzielnię, objętą terenem działalności S. K. P., i na podstawie opinii Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego, jeżeli chodzi o wszystkie pozostałe spółdzielnie kupieckie.

Normalnie opinję o celowości gospodarczej powstających spółdzielni kupieckich wydaje odnośny związek rewizyjny. Ponieważ jednak dotychczas nie powstał związek rewizyjny dla spółdzielni kupieckich, Rada Spółdzielcza zobowiązała Naczelną Radę Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego i S. K. P. do przyjęcia obowiązków, pełnionych normalnie przez związki rewizyjne.

Bardzo ciekawy i godny zanotowania jest szczegół następujący. Oto w myśl porozumienia między kupiectwem i Radą Spółdzielczą, „w razie likwidacji spółdzielni kupieckiej w okresie lat 3-ich od dnia jej powsta-

nia, koszty likwidacji ponosić będzie ta organizacja kupiecka, która zainicjowała wzgl. zaopiniowała powstanie danej spółdzielni”. Chcąc uchronić się przed odpowiedzialnością, jaka wyni-

Reglamentacja dewiz. papierów procentowych

Komisja dewizowa wydała ostatnio doniosłe zarządzenie w sprawie papierów procentowych.

Bez specjalnego zezwolenia komisji dewizowej zabronione jest przyjmowanie do depozytu papierów wartościowych i dywidendowych oraz kuponów od takich papierów, nadesłanych z zagranicy na rzecz cudzoziemców lub osób fizycznych i prawnych, mających siedzibę w Polsce, jak też złożonych przez osoby zamieszkałe, bądź przebywające w Polsce, na rzecz cudzoziemców.

Bank Polski oraz banki dewizowe i instytucje kredytowe, nieposiadające uprawnień banków dewizowych, mogą administrować a) papierami procentowymi i dywidendowymi, które znajdowały się w depozytach cudzoziemców przed dniem 26 kwietnia 1936 r.; b) papierami przyjętymi do depozytu cudzoziemców po tym terminie na podstawie zezwolenia komisji dewizowej. Wykonywanie czynności, wchodzących w zakres administrowania papierami procentowymi i dywidendowymi oraz kuponami od takich papierów, należącymi do cudzoziemców, przez inne osoby niż wyżej wymienione (Bank Polski, banki dewizowe i instytucje kredytowe), jest zabronione bez specjalnego zezwolenia komisji dewizowej.

Bankowi polskiemu, bankom dewizowym i instytucjom kredytowym zezwala się w szczególności na: a) inkasowanie kuponów, papierów wylosowanych, lub wypowiedzianych, premij oraz sum, przypadających do wypłaty z likwidacji spółek akcyjnych; b) przeprowadzenie konwersji i wymiany; c) wymianę talonów na nowe arkusze kuponów; d) wykonywanie prawa poboru nowych akcji, lub sprzedaż tego prawa; e) wykonywanie prawa głosu.

Przy wykonywaniu tych czynności muszą być przestrzegane następujące zasady: a) pieniądze z inkasa powinny być zapisane na rachunek zablokowany, chyba że specjalne przepisy, odnoszące się do kraju, w którym właściciel depozytu ma miejsce zamieszkania, przewidują możliwość przekazania tego rodzaju należności drogą temi przepisami ustaloną (np. Austria — Gdańsk); b) papiery, pochodzące

z powyższej umowy, zrzeczenia kupieckie ze swej strony uznają za konieczne żądać od założycieli weksli gwarancyjnych. W ten sposób istnieje będzie pewność, że założyciele — jako materialnie odpowiedzialni — będą skrupulatnie kontrolować interesy spółdzielni. Zapewni to należyty rozwój kooperatyw kupieckich, którym życzyć należy jaknajbardziej owocnej działalności — dla dobra polskiego handlu.

z konwersji, wymiany itd. powinny być złożone do tego depozytu, z którego pochodzą papiery skonwertowane; c) fundusze potrzebne na wykonywanie prawa poboru, lub inne cele, powinny być dostarczone bankowo przez cudzoziemca w dewizie, z rachunku zagranicznego wolnego, lub w inny sposób, przewidziany specjalnymi przepisami, odnoszącymi się do niektórych krajów (np. Austria — Gdańsk). Jeśli właściciel depozytu posiada na rachunku zablokowanym fundusze, pochodzące z inkasa kuponów, premij itd., wówczas fundusze te mogą być użyte na wykonanie prawa poboru, lub dopłaty w związku z konwersją albo wymianą.

Bank Polski i banki dewizowe — w razie otrzymania z zagranicy papierów procentowych i dywidendowych, lub kuponów i talonów od takich papierów, z polecenia i na rzecz cudzoziemców, nadesłanych bez zezwolenia komisji dewizowej — mogą wykonać: inkaso, konwersję i wymianę talonów, z tem jednak zastrzeżeniem, że po dokonaniu tych czynności papiery zostaną zwrócone zagranicy. Kwoty uzyskane z inkasa kuponów, premij itp. od takich papierów mogą być zapisane tylko na rachunek zablokowany nawet w tych przypadkach, kiedy obowiązujące przepisy przewidują możliwość przekazania tego rodzaju należności w drodze specjalnej (np. Austria — Gdańsk). Kwoty, potrzebne na dokonanie wspomnianych czynności, muszą być dostarczone bądź w dewizie, bądź z rachunku zagranicznego walnego, lub w inny sposób, przewidziany specjalnymi przepisami, odnoszącymi się do niektórych krajów (Austria — Gdańsk).

Zezwolenia komisji dewizowej na przyjęcie papierów procentowych i dywidendowych do depozytu, przywóz z zagranicy, wysłanie zagranicę, sprzedaż, lub przeniesienie do depozytu innej osoby takich papierów — podlegają opłacie manipulacyjnej na rzecz komisji dewizowej w wysokości 1/2 proc. od wartości kursowej, lub od wartości nominalnej, jeśli papiery nie są dopuszczone do notowań; o ile wartość przekracza kwotę 12 3000 opłatę tę należy uiszczać według przepisów okólnika nr. 20.

Chleb dla Polaków

W Puławach (woj. lubelskie, m. powiatowe) jest do przejścia warsztat ślusarski dobrze prosperujący za 2.500 zł.

W Szczakowej (Małopolska) właścicielka 2 nieruchomości poszukuje wspólnika z kapitałem 5.000 zł do składu delikatesów, lub z kapitałem 10.000 zł do handlu wyrobów tekstylnych, konfekcji, galanterii itp. Składy w własnym domu.

Kolo Bielska jest do wydzierżawienia cegielnia.

Dobrze zaprowadzona cegielnia w Gródku Jagiellońskim jest do wydzierżawienia z powodu śmierci dotychczasowego dzierżawcy.

Jest do wydzierżawienia piekarnia w kilkudziesięciu miejscowości woj. krakowskiego. W tej samej miejscowości b. potrzebna mniejsza hurtownia kolonialna (pół-hurt), handel mąką i zbożem, oraz do bry krawiec.

W Chełmie Lubelskim (35.000 mieszk.) dokąd sprowadza się obecnie dykolei z Radomia — są b. potrzebni: kupiec bławatny, kolonialny (hurt), zegarmistrz, czapnik, kuśnierz, cholewkarz, kupiec galanterijny, rzeźnik i zbożowiec. Poparcie i pomoc w wyszukaniu lokalu zapewniona.

Może się zgłosić do Związku Polskiego czapnik, który posiada chociaż maszynę (i kartę rzemieślniczą). Poza tem wszystko ma zapewnione. Tak samo kamasznik-cholewkarz.

W Białowieży b. potrzebny jest chrześcijański skład bławatów, obuwia i kapeluszy.

Jedyna w Polsce — chrześcijańska wytwórnia (zakładająca się) kapeluszy męskich i damskich w Toruniu — z braku kapitału obrotowego poszukuje wspólnika z 2 — 3.000 zł.

Z dniem 1 września rozpoczyna się polowanie na kuropatwy. Zalecałoby się, aby kupcy wielkopolscy osiedlili się w woj. warszawskim i łódzkim, gdzie odnośnej zwierzyny jest względnie dużo i zajęli się skupem tej dzierzyny. Odbiór towaru od chrześcijan zapewnią przez firmę „Akra” — Handel i eksport zwierzyny — w Lesznie Wlkp. Dotychczasowymi dostawcami byli wyłącznie Żydzi.

Bardzo potrzebne w Lidzie: piekarnia, cukiernia, manufaktura, konfekcja, galanteria i składy obuwia. Bardzo duże jest uświadomienie społeczeństwa miejscowego. Także prawie całe rzemiosło jest w tem mieście w rękach niepolskich.

Chrześcijańska firma w Augustowie poszukuje odbiorców drobiu.

Do dobrze zaprowadzonego handlu radjem, rowerami, maszynami do szycia, gramofonami, bronią i t. p. potrzebny jest kierownik - fachowiec z niewielkim kapitałem. Może być wspólnik, ewent. później szynabywa.

Kupcy Polacy z Wołynia poszukują odbiorców miodu, włókna lnu, i konopi, piekarni, suszonych owoców i grzybów, fasoli, czosnku, borówek, żurawin, orzechów laskowych i t. p.

Polski skład spożywczy b. potrzebny jest w Starym Saborze (5.000 mieszkańców). Jest skład o 2 pokojach i piwnicy do wydzierżawienia za 40 zł miesięcznie.

W Hrubieszowie (15.000 mieszk. woj. lubelskie) potrzebny jest czapnik, konfekcjoner, bławatnik, skórnik, żelazniak, krawiec cywil. i wojskowy, fotograf.

W Radomsku b. potrzebny zegarmistrz i czapnik, oraz czeladnik fryzjerski.

W Łodzi niema ani jednego składu polskiego z przędzą. Wielka liczba chrześcijańskich zakładów tkackich musi nabywać towar u nie-chrześcijan.

W mieście powiatowym woj. lwowskiego jest do przejścia sklep z obuwiem. Czynsz dzierżawy lokalu z mieszkaniem — 62 zł miesięcznie.

Pierwszorzędny kupiec branży kolonialnej z kapitałem 5.000 zł poszukuje wspólnika z podobną gotówką celem założenia pół - hurtu lub hurtowni kolonialnej w województwie krakowskim.

Chrześcijańska wytwórnia gilez (tutek) poszukuje przedstawiciela.

Informacyi w powyższych sprawach udziela Związek Polski w Poznaniu, ulica Pocztowa 27 m. 1. Petentów zgłaszających się po informację uprasza się o załączenie znaczków pocztowych na odpowiedź.

Poza wyżej wymienionymi placówkami Związek Polski posiada kilkaset zapotrzebowanych na kupców i rzemieślników samodzielnych rozmaitych branż w Polsce centralnej i wschodniej, gdzie egzystencja dla dobrych fachowców jest zapewniona.

(k) Państw. Bank Rolny i parcelacja oddziałowa. Sferę rolniczą zwracając uwagę na konieczność prowadzenia przez Państw. Bank Rolny parcelacyjnej akcji oddziałowej. Stwierdzić bowiem należy, że w obecnym stanie rzeczy instytucje bankowe nie interesują się, a przynajmniej bardzo niewiele, parcelacją oddziałową. Szczególnie predystynowany do tej akcji jest P. B. R., ze względu na swój charakter, temwięcej, że dysponuje na ten cel odpowiednimi funduszami, jak i aparatem administracyjnym i technicznym. (az)

KRONIKA GOSPODARCZA

Dokoła nowej emisji włoskiej

Londyński rynek pieniężny ocenia raczej nieufnie ogłoszoną w dn. 28 bm. wiadomość o dekreście włoskim, upoważniającym rząd włoski do emisji bonów skarbowych w walutach obcych i na rynkach zagranicznych. Podkreśla się, że trudności, na które napotka ta emisja będą obecnie bardzo poważne, zważywszy na niski poziom kredytu włoskiego na terenie międzynarodowym. Zaznacza się również, że swentualny sukces tej pożyczki może być zawieszony tylko patryjotyzmowi Włochów, mieszkających zagranicą, którzy tą drogą zużytkują swoje kapitały. Rynek pieniężny wykazuje właściwie zupełny brak chęci subskrybowania nowych bonów, których oprocentowanie ma wynosić według pogłosek od 5 do 6 proc. W związku

z tem przypuszczają, że pewne możliwości lokaty bonów będą istniały poza wielkim rynkiem finansowym.

Agencja Havasa donosi z Londynu: Prasa opozycyjna interpretuje ostatnio opublikowany w Rzymie dekret o emisji bonów skarbowych w walutach obcych i na rynkach zagranicznych, jako dowód, że Włochy są w trudnościach finansowych i że swoimi własnymi kapitałami nie mogą uprzemysłowić Abisynji. Zdaje się nie ulegać wątpliwości, że kapitały, otrzymane tą drogą, posłużą właśnie na inwestycje w Etyopji. Jednocześnie krąży pogłoski, jakoby Włochy czyniły starania uzyskania pożyczki na rynku Stanów Zjednoczonych.

Z KRAJU

(k) Sprawa przejęcia pakietu akcji „Wspólnoty Interesów” przez pracowników. W czwartek odbył się w Katowicach kongres rad urzędniczych i robotniczych Zakładów „Wspólnoty Interesów”, poświęcony sprawie przejęcia przez urzędników i robotników pakietu akcji tego koncernu. Po dyskusji uchwalono wybrać komitet, złożony z delegatów rad zakładowych robotniczych i urzędniczych, którzy wspólnie z przedstawicielami związków zawodowych zajmą się dalszym rozważaniem sprawy.

(k) Wycieczka wielkopolska na VII Targi Wołyńskie. Staraniem izby przemysłowo-handlowej w Poznaniu organizowana jest w okresie trwania VII Targów Wołyńskich w Równem (13—27 września rb.) wycieczka gospodarcza. Wycieczka ta zainteresuje niezawodnie gospodarze sfery wielkopolskiej, gdyż zadaniem jej będzie zapoznanie tych sfer z Wołyniem oraz ułatwienie bezpośredniego kontaktu z tą dzielnicą kraju, która przedstawia możliwości ekspansji handlowej dla Wielkopolski. Wycieczka zainteresuje niezawodnie również młodzież — uczniów ku-

pieckich i rzemieślniczych, niesamodzielnych pracowników kupieckich, czeladników itd., uczestnicy bowiem wycieczki zwiędzą okolice Wołynia, w których istnieje możliwość osiedlenia się i usamodzielnienia. Wycieczka wyruszy z Poznania około 20 września i w przeciągu sześciu dni zwiedzi Równę, Krzemieniec, Dubno i Luck.

(k) Sprawa uczniów w handlu i przemyśle. Zdarza się często, że przedsiębiorcy trzymają uczniów handlowych wzgl. przemysłowych bez zawarcia z nimi umowy na piśmie, jak tego wymaga prawo przemysłowe i bez zarejestrowania tego rodzaju umów w izbach przemysłowo-handlowych. Zauważyć należy, że tego rodzaju postępowanie jest sprzeczne z przepisami prawa przemysłowego, a winni tego rodzaju wykroczeń podlegają karom z art. 126 prawa przemysłowego, nie mówiąc o tem, że władze skarbowe nie uznają tego rodzaju pracowników za uczniów w myśl nowego rozp. wykonawczego do ustawy o państwowym podatku przemysłowym. Wobec tego koniecznym jest, aby przedsiębiorcy dopełnili w tym zakresie ciążących na nich obowiązków. Umowy o naukę rzemiosła należy kierować do izb rzemieślniczych.

Krótkie informacje gospodarcze

— Na wczorajszych giełdach walutowych wystąpiła wyraźnie słabsza tendencja dla walut anglosaskich, natomiast dewizy na Zurich i Amsterdam miały tendencję raczej mocniejszą. Tendencja ta wyszła, jak zwykle, z Paryża; wiadocześnie rynek paryski ma jakiegoś podstęp; dla bardziej optymistycznego oceniania sytuacji.

— Dzieki pomocy finansowej Funduszu Pracy podjęte zostały roboty przy regulacji rzeki Nieśoby w pow. kępińskim. Prace wykonywane są wedle najnowszych zdobyczy technicznych.

— Druga wystawa ogrodnicza i targi ziemi gnieźnieńskiej odbędzie się w okresie od 3 do 6 października w Gnieźnie.

— W lipcu r. b. na terenie całej Polski zaprotektowano ogółem 144,6 tys. sztuk weksli na sumę 18,7 milj. złotych, wobec 133,5 tys. sztuk, wartości 18 milj. zł w czerwcu rb. i 132,8 tys. sztuk na sumę 20,2 milj. zł w lipcu 1935 r.

— W Puszczy Rudnickiej, będącej jednym z największych rezerwuarów grzybów na ziemiach północno-wschodnich Polski, wybudowana została ostatnio suszarnia grzybów, mająca nowoczesne urządzenia techniczne.

— Z inicjatywy izby rzemieślniczej w Nowogrodzie powstał projekt zorganizowania w Nowogrodzie dorożek jarmarków-kiernaszy o charakterze handlowym.

— Według ostatniego bilansu Banku Francji z dn. 27 bm. zapas złota spadł o 173,8 do 54,674 milj. fr.

— W ostatnich tygodniach podróżowało w Pradze Czeskiej w znacznym stopniu mięso i wędliny, co pozostaje w związku z brakiem żywności.

— Akcja eksploatacji naturalnych bogactw Abisynji przez Włochy zatacza coraz szersze kręgi. Ostatnio utworzone zostały w Medjolanach „Włoska Sp. Akc. Nasion i Płodów Oleistych” z kapitałem pół miliona lirów oraz spółka przedziałniczych włókien roślinnych z kapitałem miliona lirów. Poza tem utworzono w Bergamo spółkę akcyjną „Etyopskiej Cementowni” z kapitałem 10 milionów lirów.

„Aida“ w rzymskim cyrku

Werona pamięta lepsze czasy — Na rzymskiej arenie — Tysiące płomyków — Gdy niema kurtyny — Sto tancerek tańczy — Tysięczny chór — Ostatnie brawa

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Werona, w sierpniu 1936. Werona starą ma historię i lepsze już pamięta czasy. Świadczy o tym przetrwałe do dziś budowle z czasów rzymskich, kiedy to Werona była miastem dużym i bogatym. Później, po upadku imperjum, stała się Werona jednym z centr królestwa Longobardów. W średniowieczu zaś zamożnym wolnym miastem, którego znaczenie zakończyło się z chwilą podbicia przez republikę wenecką.

Dzisiaj Werona to 150 tysięczne miasto prowincjonalne, nie odgrywające większego znaczenia w życiu handlowym i przemysłowym Italii, pięknym swem i zabytkami przyciągającym jednak liczne rzesze turystów. Co roku szczególnego ożywienia nabiera Werona w sierpniu, w okresie krótko-

cają zaciemnioną dotychczas scenę, a na niej wspaniałe dekoracje i z powagą poruszających się artystów.

Zdawałoby się, że wobec tysięcznych tłumów, wobec ogromnej orkiestry głosy solistów wypadną słabo i blade. Tymczasem rozlegają się one silnie, płyną dzwiczne i mocne w najdalsze kąty widowni, która tak krzykliwa jeszcze przed chwilą, obecnie zamilkła zupełnie. Nie słychać nawet gwaru tak bliskiego miasta, ani sygnałów aut. Ruch kołowy jest bowiem teraz zakazany w najbliższym quarter, a ci z werończyków, którzy nie znajdują się na widowni zalegli wokoło place i ulice i starają się w milczeniu usłyszeć chociażby okrzyki potężnego widowiska.

Na zakończenie aktu pierwszego gasną światła skierowane na scenę, o-

świetlając wzamian widownię. Grzmot oklasków nagradza dyrygenta i artystów, kłaniających się po wielokroć widowni.

Przerwa mija szybko, na scenie okrytej półcieniem, widać gorączkowy ruch i słychać hałasy przesuwanych pośpiesznie dekoracji. Publiczność siedzi nad podziw spokojnie, pilnując z trudem zdobytych miejsc. Zresztą po chwili ponowną zmianą światła zaczyna się akt drugi. Na scenie co najmniej setka tancerek gnie się i skręca w rytmicznych ruchach, zyskując burzliwe uznanie widowni, nadaremnie domagającej się bisu. Akcja toczy się szybko dalej, zmieniają się sceny i dekoracje wśród hucznych oklasków widowni. Szczególnie długie i mocne są oklaski po doskonałym solowym występie tanecznym.

Piękny pałac renesansowy.

Odsłona czwarta to popis niezliczonych, ponad tysiąc osób liczących chórów. Ogromną scenę zapełniają setki tancerek i służebnic i równe liczne szeregi kapłanów i wojowników. Potężne szarmonizowane ich głosy przenikają daleko poza mury areny, grzmieć jak burza huczająca, co przysłusza wszystko daleko wokoło.

W powietrzu jest upał i parno, mimo iż zbliża się godzina dwunasta. Od nadmiaru silnych wrażeń zaczyna się odczuwać zmęczenie. Odsłony przechodzą jednak jedna po drugiej, i w końcu krótko przed północą gasną po raz ostatni światła reflektorów, publiczność wstaje z miejsc. Ostatni huragan braw, ukłony zmęczonych artystów, poczem tłumy rzucają się ku wyjściom, kottują się wśród nich, popychają i tłoczą wśród śmiechów. Arena powoli pustoszeje, widowisko jest skończone.

Wspaniała architektura Werony.

Zapełniają się zato ulice i uliczki Werony. Tysięczny tłum rozchodzi się w wszystkie strony wśród głośniejszych rozmów, gestykulacji i okrzyków. Gorący temperament Włochów, zmuszonych tak długo do milczenia, znajduje wreszcie swobodne ujście.

Ale powoli pustoszeją place i ulice, cichną rozmowy, milkną śmiechy, — i nad miastem zapada cicha, upalna noc.

PEPIN

ŚWIETNA LOKATA KAPITAŁU!

55.600 m² gruntu, teren podmiejski, nadający się do parcelacji sprzedam natychmiast; cena 0,80 zł za 1 m². Zgłoszenia Kurjer Pozn. zg 14 168

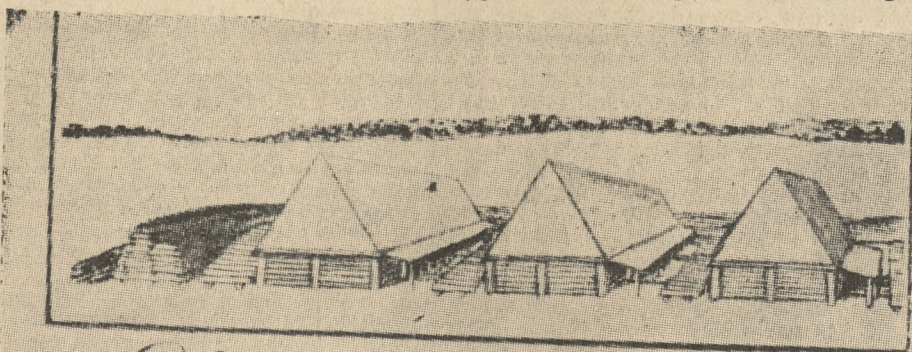
Nakazy bezbożników z Moskwy

Centralna rada rosyjskich bezbożników utworzyła specjalny komitet prawników, którego zadaniem ma być ustanowienie wytycznych w dziedzinie uregulowania stosunków pomiędzy Kościołem a państwem w krajach, gdzie rządy spoczywają w ręku „frontów ludowych”.

Jako podstawę swych rozważań komitet bierze prawo przeciwko kościołom, wydane przez rząd ZSRR w roku 1917. Jak wiadomo, prawo to wprowadziło do Rosji prześladowania religijne. Komitet ma obecnie opracować poszczególne paragrafy, wprowadzając do nich „udoskonalenia”.

Po zakończeniu prac komitet przesłał zachodnio - europejskim rządów „frontu ludowego” odpowiedni memoriał, w którym sprecyzuje wszystkie wytyczne. (KAP)

W Buenos Aires o „polskiej Pompei”

Debajo de unas turberas SE HA ENCONTRADO EN POLONIA UNA CIUDAD DE HACE TREINTA SIGLOS

HACE algún tiempo se realizó en Polonia un importante descubrimiento arqueológico que más casualidad para el público en general, despertando en cambio considerable interés entre los estudiosos, pues ha aclarado algunos puntos dudosos de la prehistoria del Centro-Este de Europa: trabajaba — en substancia — de una aglomeración urbana.

La ciudad hallada en Biskupin, en la región de Polonia, y cuya antigüedad se remonta a unos 3.500 años antes de Cristo.

El sitio descubierto en Biskupin es una especie de península rodeada por las aguas del lago Biskupin, de propiedad de un particular, quien decidió sacar algún producto de las turberas que cubrían toda su extensión, pues el terreno no tenía otra utilidad. Ciertamente, al extraer la turba, chocaron, pala y pico, con un inesperado y extraordinario obstáculo: debajo del fango y la turba y a la escasa profundidad de ochenta centímetros se halló una capa de vigas y gruesos tablones perfectamente conservados desde remotísimas épocas.

El maestro de escuela del lugar tuvo en seguida la exacta percepción de la importancia del hallazgo y comunicó el hecho al eminente arqueólogo polaco J. Kostrzewski, profesor de la Universidad de Poznań. Este último dirigió científicamente las excavaciones y después de arduos trabajos puso a la luz del día una ciudad de madera, a la que atribuyó más de 2500 años de antigüedad.

La remota ciudad de Biskupin, conocida ahora por la Pompeya Polaca, tiene, por lo menos, siete u ocho siglos más que esta y pudo conservarse hasta el presente gracias a la acción aisladora de las aguas del lago, cuya superficie se

encuentra a la altura del río Gódnica, que allí allí se resaca. Las excavaciones han permitido constatar que se trata de un poblado que fue abandonado por sus habitantes en su momento, no se trata de una ciudad incógnita, construida entre otros, como las que se han hallado en los lagos de la zona de las turberas, sino de una ciudad construida sobre una especie de plataforma de vigas de madera, elevada directamente sobre un antiguo pantano y encima de la cual se edificaron las casas. Las vigas de referencia sirven de base de las construcciones y de columnas.

Este tipo de construcción era totalmente desconocido en Europa hasta el presente, reduciendo en consecuencia la importancia considerable del hallazgo, que se produce en curiosa coincidencia.

La primera conclusión que se impone a la vista del terreno pantanoso de su emplazamiento, cuyas características presentaban hace mil años y quizás en mayor grado aún, es que los fundadores se da para conservar su tranquilidad.

Cajones formados por grandes vigas de roble que, rellenos de piedras y tierra, servían de murallas y rompeolas.

o para huir de hordas invasoras más poderosas o más guerreras, construyeron sus habitaciones en tan inseguro suelo. La elección demuestra el acierto de la estrategia intuitiva de los pobladores, ya que, como todas las orillas de la península, que se construyó el poblado, estaban protegidas por las aguas

del estrecho y largo istmo que la unía a tierra no era sino un infranqueable pantano, aun más difícil que las aguas del lago.

El arte completo de la arquitectura, pues los habitantes de la aldea, según todavía se nota con perfecta claridad, construyeron una muralla de vigas entrelazadas, llenas de tierra y piedras y en la orilla del lago y de

Martillos y azadas de cuerno y de piedra pulida.

Las moradas primitivas. Las casas eran bastante grandes, de 7 metros por 9, colocadas sobre un sólido piso de vigas, con un gran hogar circular, formado por piedras cuidadosamente unidas entre sí y de suficiente altura para evitar se transmitiera el calor del fuego al piso de madera. De acuerdo con los restos encontrados, deducese que, sin haber abandonado aún la caza, poseían conocimientos de agricultura y ganadería y verdaderamente maestría en alfarería del tipo "luzado", es decir, característico de la civilización que floreció en Europa Central entre los siglos XV y VI, antes de Cristo.

ALIMENTACION Y ARTE. En los hogares, en las vasijas, en el suelo y en dependencias que pudieron ser almacenes de víveres, se ha encontrado trigo candal, avena, centeno, cebada y trigo, granos de adormidera y semillas de lino, huesos de actuales animales domésticos, es decir, vacas, cerdos, caballos y cerdos.

El instrumental comprende moldes para quesos, vasijas para la cocción de alimentos, martillos y azadas de cuerno y de piedra, puntas de flechas, utensilios textiles, leñas, y huesos. Nada induce que conozcan el hierro, en cambio hay visibles restos de la industria del bronce.

UN GRAN HALLAZGO. Entre diversos objetos o juguetes de arcilla, posiblemente infantiles y quizás construidos por niños, se encontró un modelo extraordinario, una rueda con rayos en cruz, que es la primera grande o china que se ha encontrado entre los restos de esa época en Europa septentrional.

Mury areny.

trwalego okresu operowego, składającego się z kilkunastu widowisk operowych, odbywających się na olbrzymiej z czasów rzymskich zachowanej arenie, położonej w samym środku miasta na Piazza Vittorio Emanuele. Wybudowana w I wieku po Chr. przetrwała zwycięsko dwadzieścia stuleci, najazdy Hunnów i inne burze dziejowe. Wprawdzie zawały się niemal zupełnie łuki wysokiego krużganku, okalającego gmach, podpadały ozdoby i obramowania, poszczerbiły sklepienia, ale szkielecik sam pozostał nieknięty, mieszcząc bez trudu na owalnej widowni 30 000 widzów.

Widowisko zaczyna się każdorazowo o 9-ej wieczorem, już jednak krótko po 7-ej nieprzerwany sznur ludzki ciągnie przez wszystkie uliczki ku arenie. Korytarz jest stromy i kręty, a na arenie nie od razu znaleźć można miejsce. Mimo to nie słychać jednak skarg czy oznak niezadowolenia, przeciwnie śmiechy i radosne okrzyki mnożą się w tłumie, im jest gęściej i goręcej. Jakgdyby ścisk i popychanie było żywiołem Włochów.

Scena zbudowana jest w jednym z dwu końców owalu areny, na wzniesieniu, poniżej którego znajduje się orkiestra, składająca się z blisko 150 instrumentów. Na reszcie zaś areny oraz na widowni wznoszącej się wokoło areny głowa przy głowie aż po nieogrodzone niczem zakończenie na szczycie, grożące osunięciem się i upadkiem z wysokości 0 metrów. Jest co najmniej 25 000 widzów.

O godzinie 9-tej wszystkie wejścia zostają zamknięte i widowisko rozpoczyna się. Gasną więc reflektory oświetlające widownię, w świetle ich pozostaje jedynie orkiestra, rozpoczynająca uverturę do Aidy.

Nieoczekiwana jednak konkurencja robi w tej chwili orkiestrze publiczność. Wszyscy niemal wyciągają przygotowane zapalniczki i zapalają je, trzymając ogniem w górę; efekt jest wspaniały. Pograżona w ciemności ogromna tafla areny skrzy tysiącami ogników gasnących wciąż i zapalających się na nowo. Tony uvertury brzmią tymczasem coraz donośniej w powoli uciekającym się gwarze. Jeszcze chwila i słychać jedynie potężną symfonię dziesiątek skrzypiec i trab.

Podnosi się wreszcie kurtyna. To jest nie, kurtyny tutaj niema, — jedynie potężne strumienie światła oświe-

Odkopanie osady sprzed dwóch i pół tysiąca lat w Biskupinie wielkopolskim wywołało ogromne zainteresowanie nie tylko w całej Polsce, ale i zagranicą. Poza czasopismami naukowymi także w licznych dziennikach i tygodnikach ilustrowanych ukazują się krótsze i dłuższe artykuły na ten temat. — Ostatnio bogato ilustrowany artykuł o Biskupinie ukazał się w jednym z czołowych dzienników argentyńskich, wychodzących w Buenos Aires. Podobiznę tego artykułu, w którym podkreślone są szczególne zasługi profesora uniwersytetu poznańskiego dr. Józefa Kostrzewskiego i w którym odkopana osada biskupińska nazwana jest „Pompeją polską”, — reprodukuje my powyżej.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

SAM NA SAM Z GŁOŚNIKIEM

Pustelnik i radio — Przyjemne marności tego świata — Trzeba uważać, na co się zaprasza gości — Chopin w Warszawie i Chopin w Londynie — „Hugenoci” mają sto lat — Co z nich zostało — Nieśmiertelność na kredyt — Rzeź przy muzyce — Dowcip dobry, ale prawda ważniejsza.

„Śmierć pustelni!” Taki nagłówek wyczytałem w jednym z pism. A pod nim, co następuje:

Spadł nam na biurko redakcyjne miły i ciekawy list. List z pustelni. Dziwnie to brzmi w wieku wszelkich rekordów w którym poprostu zdaje się zanikać czas i przestrzeń. List od pustelnika żyjącego w chacie ukrytej wśród borów i gór. Zakonnik pisze do nas o radju. O tem jak dzięki ofiarności kierownika szkoły z najbliższej wsi stał się właścicielem detektora. Mały aparacik radjowy zmienił zupełnie życie pustelnicze i otworzył wielkie szerokie okno na świat cały. Z prostych słów pustelnika bije szczerzy entuzjazm dla radja.

Najwidoczniej każda epoka ma swoich pustelników, a pustelnie mają swoje mody. Dawniej mąż świątobliwy zamykał się przed światem, dzisiaj otwiera nań okno swej odludnej samotni. Dawniej rozmyślał nad znikomością rzeczy ziemskich, dzisiaj myśli o tem, jaki będzie jutro program. Dawniej zaczynał dzień od „Kiedy ranne” i kończył go westchnieniem: „Wszystkie nasze dzienne sprawy”. Dzisiaj zaczyna gimnastykę i dziennikiem porannym, a kończy zapewne „koncertem muzyki lekkiej”. Spostrzegł, że świat nie jest taki marny, za jaki uważali go dawni pustelnicy. Rozmyślanie nad wiecznością przepłata sobie rumbą i reportażem z meczu bokserkiego. Kto zwyciężył w wadze koguciej? Czy to nie ciekawsze pytanie od przestarzałego: „Być albo nie być?”

„Śmierć pustelni!” Pewnie, że mógłby ktoś zapytać, czy taka pustelnia jest jeszcze pustelnia, a taki pustelnik — pustelnikiem? Ale czy w epoce radja to nie wszystko jedno? Zresztą ileż to rzeczy zachowało dawną nazwę, choć stały się czemś zupełnie innym... Hallo! Tutaj Warszawa. Nadajemy tango Petersburskiego do słów Warsa: „Ukój me gusta, daj mi twe usta!” — Dobrego odbioru, współczesny pustelniku!

Z naszymi cośrodowem recitalami dzieł Chopina coś się psuje. Po cyklu, który objął wszystkie utwory Chopina w porządku chronologicznym, wróciliśmy do programów „mieszanych”, potem zesłaliśmy na płyty, teraz pojawia się od czasu w głośniku żywa ręka pianisty, ale niezawzięte czarodziejska. W ostatnią środę grała p. Halina Sembratówna. Czy nie lepiej było sięgnąć do archiwum płyt, jeżeli nie ma się pod ręką wirtuoza istotnie odpowiedzialnego? Zapowiadamy te popisy po francusku, więc zapraszamy na nie Europę i przyjmujemy na siebie odpowiedzialność reprezentacji. My, rodacy Chopina. Jeżeli niema tak bardzo na co prosić, lepiej przyjęcia nie urządzać. Nie takie jour-fixe'y zawieszają się na czas wakacji.

Zwłaszcza, że Europa radzi sobie z Chopinem bez nas. I nie najgorzej. Nazajutrz po p. Sembratównę, której popisy napewno słuchała z zachwytem jej najbliższa rodzina, Droitwich nadało sonatę h-moll w wykonaniu pianisty Stephena Wearinga. Zapowiedziano ją tylko po angielsku, ale p. Wearing grał pierwszorzędnie. Może by tak Warszawa dała na jaką „środę chopinowską” jego płyty?

Wśród wielu jubileuszów muzycznych tego roku, święcą swoje stulecie Meyerbeera „Hugenoci”. Może dla tego nadano je z Opery paryskiej w całości? Nauczyłem się ich swego czasu prawie na pamięć, ale tylko czterech aktów, bo tyle wystawiano u nas, we Włoszech i w Niemczech. Teraz usłyszałem po pierwszy raz akt piąty i przekonałem się, jaką rację miało owo zgilotowanie zakończenia, które po czwartym akcie, z poświęceniem stylizacji i z równie słynnym duetem Walentyny i Raula, przynosi pretensjonalną nudę i muzyczne pustkowienie. Pierwsze trzy akty nierzadko świecą dziurami, lecz zostały niektóre frazy Raula, a zwłaszcza cała partja Marcellego, którego śpiewał p. Huberty, znakomity basista, górujący nieporównanie nad trochę zduszonym w gardle Raulem, nad mocno sfatygowaną Walentyną i nawet nad przeciętnie dobry-

mi głosami St. Brice'a (bas) i Neversa (baryton).

„Hugenoci” mocno się postarzel. Może mniej, niż ich po wieku prawie równolatka, a po ojcu Halewym współwyznawczyni, mianowicie „Żydówka” — lecz i to prawda, że Żydówki szczególnie szybko się starzeją. Po premierze cały świat ochrzcił „Hugenotów” nieśmiertelnym dziełem — co miało może zastąpić ten chrzest, którego ich autor, Jakób Beer, nigdy nie otrzymał — lecz dawno wiemy, że to było prorocstwo apokryficzne i omyłkowe. Zwłaszcza ten piąty akt! Chorał Lutra „Eine feste Burg ist unser Gott” niewiadomo dla czego do hugenockiego kalwinizmu jako motyw-symbol przyszyty, wraca parę razy w komiecznie szybkim skrócie, który dziwnie przypomina majufes. Więc słuchając, jak Meyerbeer ilustruje temi hopkami rzeź nocy św. Bartłomieja (na tem bowiem opera się kończy) z wdzięcznością przypominamy sobie tego muzyka niemieckiego — a był nim, podobno, Robert Schumann — który miał się wyrazić, że nie lubi takiej sytuacji, w której katolicy i protestanci wyrzynają się nawzajem, a żyd im do tego przygrywa.

Po niemiecku wychodzi to dowcipnie, dzięki dwuznacznikowi zawartemu w zwrocie: „...und ein Jude dazu Musik macht”, co oznacza zarówno przygrywanie, jak dorabianie muzyki. Ale dowcip jest mniej ważny, niż zawarta w nim prawda. A „Hugenoci” są przez radjo jeszcze większą pilną, niż ze sceny.

Witold Noskowski.

Poznań.

Jak sądzono i stracono Janosika?

Ze Janosik, legendarny zbrojny łotr, naprawdę istniał, o tem było już wiadomo. Ale dopiero dr. Józef Krzyżanowski przedstawił w swym „Procesie Janosika” (Warszawa, 1936) zarówno przebieg sprawy sądowej, która zakończyła się skazaniem popularnego do dzisiaj zbrojnika, jak odtworzył mniej więcej jego życie na podstawie odszukanych przez siebie dokumentów.

Okazuje się, że Janosik przyszedł na świat we wsi Tarchowa koło Czaży na Słowacyźnie, a to w r. 1688; na imię dostał Jerzy. Jako kilkunastoletni chłopak brał udział w t. zw. powstaniu kuruców, przez Franciszka Rakoczego podjętem. Rychło jednak porzucił ich szeregi i został „wzięty w kamasze” t. j. do wojska austriackiego. Jako żołnierz należał do załogi zamku Bytczy, pilnującej uwięzionych w zamku złoczyńców i tam natrafił na swój los... Pilnując mianowicie zbrojnika Uhoreczika, który był słynnym heroldem band zbrojniczych, zaprzyjaźnił się z nim. Gdy następnie Uhoreczik wyostał się na wolność jakimś nieznanym sposobem, Janosik został wykupiony z wojska i wrócił do Tarchowy. Uhoreczik namówił go „na zbroj” i wprowadził w r. 1711 do swej bandy.

Janosik rychło zyskał sobie wśród towarzyszy mił i uznanie, a gdy Uhoreczik przestał dowodzić bandą osobiście, a zaczął bacować na Klenoczy, gdzie także prowadził rodzaj gospody, Janosik stał się heroldem i zaczął dokonywać mnogich napadów i wypraw, które rychło otoczyła legenda. Towarzyszy miał kilkunastu, przeważnie chłopów, zbitych z Orawy, Morawy, Śląska Cieszyńskiego i z podgórszych starostw Polski.

Na przewodzie sądowym, który odbył się w św. Mikuluszu lipcowym roku 1713 — zatem Janosik był zbrojnikiem ledwie dwa lata — udowodniono bandzie i jej heroldowi cały szereg zbrojnych napadów, rabunków i morderstw, (których było zresztą niewiele, a i lupy niezbyt bogato się przedstawiały). Janosik był tak chytry, szybki w działaniu i energiczny, że przez cały proces powraca podejrzenie, że „wspomagała go moc djabełska...”. W ostatecznym wyroku przyjęto, że Janosik tylko pomagał w jednym z morderstw; natomiast za zbrojność został skazany na tortury i na powieszenie na szubienicy „za pośrednie zbrodnie”. Uhoreczik był łamany kołem, trzeci zaś współnik Krutnica, został ścięty. Wyrok wykonano prawdopodobnie nazajutrz po osądzeniu, więc 18 marca r. 1713 w lipcowym św. Mikuluszu.

Praktycznie biorąc, nie na wiele się to przydało, jeżeli idzie o wytepienie zbrojnicztwa. Już w miesiąc po straceniu Ja-

nosika i towarzyszy, władze komitadowe musiały radzić nad ukrojeniem powtarzających się ciągle napadów. A proceder zbrojniczy trwał dalej przez długie lata i dopiero w połowie XIX wieku — jak zaznacza dr. Krzyżanowski — wygasł zupełnie w polskim i słowackim Podkarpaciu. Dzisiaj żyje już tylko w legendzie (choć jeszcze o Sabale mówiono podobno, że „chodź na zbroj”) ale wśród wielu przekazanych z ust do ust opowiadań o wielkich hersztach, legenda Janosika jest najmniejszą i dostarczała najwięcej materiału góralskiej tradycji oraz pieśniom o zbrojniku, który „równał świat”, zabierał bogaczom, a dawał biedakom — jak to lud zawsze powtarza o słynnych bandytach, od włoskiego Rinalda-Rinaldinię poczynając, a na naszym Janosiku kończąc. (rg)

Pisma nadesłane

„Przegląd Współczesny”. Nr. 8. Treść: W. Floryan: „Luigi Pirandello”. — M. Zdzichowski: „Z historii stosunków polsko-rosyjskich nazajutrz po wojnie światowej”. — D. Doroszenko: „Rozwój ukraińszczyzny na tle ewolucji ukraińskiej myśli narodowej”. — H. Frejlich: „Gustaw Flaubert”. — S. Świeżawski: „Beda Venerabilis”. — H. Grynwaser: „Przywódce i „burzyce” włościan”. — S. Wędkiewicz: „Poza prawem, przeciw prawu, w obronie prawa”. — St. W.: „Erasmus Roterodamus”. — T. Estreicher: „Sprostowanie”. — Adr. Red. Warszawa, Szpitalna 12.

„Muzyka”. Nr. 1-6. Treść: M. Gliński: „W godzinę śmierci Marszałka”. — S. Niewiadomski: „Przywrócić chórówi dawną moc”. — P. Casals: „Wiolonczela niegdyś a dziś”. — A. Stanghellini: „Pergolesi i jego twórczość”. — K. Regamey: „Michał Kondracki”. — Z. Lissa: „Jak słyszemy muzykę przez radjo”. — J. Koffler: „Dwugłos polemiczny”. — S. Łobaczewska: „O muzyce dwunastotonowej”. — M. Gliński: „Na grób Aleksandra Glazunowa”. — H. Cytkow: „Trzy bajeczki muzyczne”. — E. Vuillermoz: „Hamasje” w Operze paryskiej”. — Z. Drzewiecki: „Festiwal muzyczny w Barcelonie”. — Wywiad. — Ankieta. — Impresje muzyczne. — Kroniki. — Adr. Red. Warszawa, Kapucyńska 13.

„Okolice Poetów”. Nr. 8. Treść: I. Fik. S. Piętał, M. Jastrun: „Jak powstaje wiersz”. — S. Piętał: „Odpoczynek”. — L. Świeżawski: „Półkole”. — S. Napierkowski: „Dafne”. — S. Bakowski: „Nieśmiertelna bestja”. — T. Zakaj: „Krajobraz śmierci”. — H. Łazowitówna: „Zgubiona”. — B. Przyłuski: „Słońce”. — A. Rzezyca: „Nie-me”. — X. Zytomierska: „W tramwaju”. — S. Szajdak: „Lato”. — Z. Kempf: „Z japońskiej poezji współczesnej”. — A. Łaszowski: „Konwencje są bezużyteczne”. — Recenzje. — Noty. — Adr. Red. Ostrzeszów, ul. Poprzeczna 2.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Mickiewicz i białoruskość. Badania nad Mickiewiczem i jego otoczeniem postępują w tempie przed wojną niespotykanem. Wydanie sejmowe zawiera nie tylko nowe i dla znawców rzeczy, jak szczególnie niezrównane „Rozmowy”, ale i wyczerpujące studia o poecie. Ostatnio pojawiła się w Wilnie książka o pierwiastkach białoruskich w polskiej poezji romantycznej (St. Stankiewicz: „Pierwiastki białoruskie w polskiej poezji romantycznej”. Wilno, 1936). Jej lwią część poświęca autor Mickiewiczowi, którego współtowarzyszami na polu zainteresowania białoruskim folklorem są Czeszot i Zan, Pietraszkiewicz i Łoziński. Z ludowej wyobraźni zaczerpnięte są liczne motywy ich ballad. Mickiewicz dał jednak swoim twórcom pewną ideologię i mocny wyraz artystyczny. W jego twórczości gra rolę folklor białoruski, a nie polski. Wierzenia ludowe weszły i do wileńsko-bowieńskich „Dziadów”. Książkę czyta się z niezmiernym zajęciem i odkłada z przeświadczeniem, że geniusz Mickiewicza wyrósł nie z książek, ale z tradycji polskich, białoruskich i litewskich, czyli zjednoczył w sobie całość ogólnej państwowej polskiej kultury. (T. Gr)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Szkola Sztuk Pięknych w Łodzi. W Łodzi powstała Szkoła Sztuk Pięknych im. Cypriana Norwida. Dyrektorem jej jest artysta malarz Wacław Dobrowolski. (wp.)

Lwów zakupił Suchodolskiego. Muzeum Narodowe im. króla Jana III we Lwowie zakupiło obraz Januarego Suchodolskiego „Przejście przez Berezynę”. Obraz ten został uratowany przed bolszewikami przez rodzinę kresową, która go przed wojną nabyła. Suchodolski (1795—1875) wybitny malarz swego okresu, szkicował ten obraz według rysunku pewnego weterana napoleońskiego, który był świadkiem tragicznego przejścia przez Berezynę. Do zakupienia przyczynił się dr. Stanisław Henryk Bądeni, który hojnie wspiera rozliczne przedsięwzięcia kulturalne w Małopolsce (m. in. założył znakomity „Przegląd Współczesny”).

Co grają w Katowicach? Sezon katowickiego teatru Polskiego rozpocznie się 1-go września „Marcowym kawalerem” Bliźnińskiego oraz „Majstrem i czeladnikiem” Korzeniowskiego. Następną premierą będzie Wyspiańskiego „Wyzwolenie” w reżyserji dr. L. Pobóg - Kielanowskiego.

Teatr Powszechny w Warszawie, który gra jak wiadomo na paryferkach miasta, a był prowadzony dotychczas przez dyr. Iwonę Galla, przechodzi pod kierownictwo p. Eugenjusza Poredy, b. reżyserskiego.

Koszyce otrzymają stały teatr. Narazie będzie on jakby filją teatru w Bratysławie, który otrzyma na ten cel zwiększoną subwencję. Trupa będzie osobną, ale część aktorów przejdzie do Koszyc z Bratysław. Po tym próbnym roku ma teatr koszycki stać się osobną instytucją.

CO SŁYCHAĆ PRZEZ RADJO?

Francja używa na radjo-teatrze. W żadnym kraju niema tylu transmisji teatralnych, ile we Francji. Biorąc na chybił trafił dwa niedawne dni następujące po sobie, widzimy, że słuchacze mieli do wyboru: z Komedji Francuskiej Jules Romainse „Knocka” oraz dwa akty „Amfitrjona” Moliere i jeden akt „Amfitrjona” Giraudeux, „Hugenotów” lub „Cyrulika” z Opery, oraz „Królową Saby” Gounoda z Kasyna w Vichy, nie licząc „Carmen” z pływ i „Rozwiedźmy się” Sardou z Odeonu.

ZE ŚWIATA FILMU

Włosi lubią kino. W r. 1935 przyszło do kina we Włoszech 223 miliony widzów — w r. 1934 było ich 200 milionów. Kina zarobiły w r. 1935 okragle 437 milionów lirów, w poprzednim 413 milionów.

KRAJOZNAWSTWO

Artystyczny przewodnik po Włocławku. Ukazał się nowy przewodnik po Włocławku Z. Arentowicza, ilustrowany przez grafikę kujawskiego Leona Płoszay. Ilustracje w tekście (w liczbie 12) tworzą jakby graficzną monografię miasta i czynią przewodnik wartościową pamiątką. P. Płoszay jest włocławianinem z urodzenia. (lm)

RUCH REGIONALNY

Jak w Płocku powstało towarzystwo wioślarskie dowiadujemy się z ostatniego zeszytu regionalnego miesięcznika płockiego p. t. „Życie Mazowsza”, gdzie zamieszcza p. K. Staszewski wspomnienia z przed 50 lat. Kilku młodych ludzi usiłowało wtedy uzyskać zezwolenie władz rosyjskich, ale wysiłki były długo daremne. Dopiero przypadek: pozdrowienie przez cara w czasie jego pobytu w Modlinie, rozwiązało sytuację. — Dalej zamieszczono urywek z pracy ks. Charszewskiego o Dobryniu nad Drwecą, kilka reprodukcji z teki inwentaryzacyjnej Mazowsza Płockiego ks. Dmochowskiego, oraz uzupełnienie ks. Kuligowskiego do jednego z poprzednich artykułów o zajęciach podczas demonstracji, jakie miały miejsce w 1902 r. na uroczystości urzędowej w gimnazjum płockim ku czci poety rosyjskiego Gołoga. (J. St.)

VARIA

„Pomiędzy chmurami”. Woheb rozpoczynających się w Warszawie zawodów balonowych o puhar Gordon-Bennetta, bardzo na czasie ukazała się książka kpt. Zbigniewa Burzyńskiego p. t. „Pomiędzy chmurami”, wydana przez Państw. Wyd. Książek Szkolnych we Lwowie. Książka przynosi wspomnienia z dotychczasowych zawodów, w których Polska brała udział, trzykrotnie zajmując w nich pierwsze miejsce, a tem samem zdobywając puhar na własność. Wspomnienia są tem ciekawsze, że wyszły z pod pióra jednego z najlepszych polskich „baloniarzy”, który się bardzo do polskiego zwycięstwa przyczynił. Niepozabawiony sensacyjnymi i dramatycznymi momentami jest szczególnie opis pierwszego zwycięstwa. Balon polski „Kościszko”, z załogą: kpt. Hynek i por. Burzyński, lądował w lasach kanadyjskich i piloci przez kilka dni, o głodzie błądzili po bezdrożach, szukając ludzkich osad. Następne zawody odbyły się w Polsce. Pierwsze miejsce zajął wtedy kpt. Hynek z por. Pomaskim na tymże balonie „Kościszko”, a kpt. Burzyński z por. Zakrzewskim — drugie miejsce na „Warszawie II”. Wreszcie na zeszłorocznych zawodach kpt. Burzyński z por. Wysockim na balonie „Polonia” zajął znowu pierwsze miejsce, a puhar Gordon-Bennetta przeszedł w ten sposób na własność Polski. Wspomnienia zawodów balonowych uzupełniają opisy lotów na wysokość, w których osiągnięto po nad 10 000 metrów. Wszystkie te opisy czytają się, jak ciekawa powieść. Napisane są prosto, bez afektacji; w wielu dramatycznych momentach autor poprostu stwierdza suche fakty, które w istocie są naprawdę bohaterскими czynami. Cechuje je też wielkie zamiłowanie do balonowych lotów, które autor nazywa królewskim sportem i którym oddaje się z całym entuzjazmem. (tk)

Drugi podbój Etyopji

Na marginesie charakterystycznej konfiskaty — „Pokój zapanował w Afryce” — „Pan Tafari — handlarz niewolnikami” — Krucha spuścizna Menelika — Czego domagają się szczep Galla? — Odwieczny konflikt koptyjsko-mahometański

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Rzym, w sierpniu.

Przed kilku dniami obiegała prasę europejską niewielka notatka, donosząca, że we Włoszech uległ konfiskacie tom czternasty urzędowej encyklopedji włoskiej, zawierający w rozdziale „Etiopia” opis geograficzny i polityczny państwa nieszczęsnego negusa. Drobnym ten kilkowierszowy komunikat

Pomnik Menelika w Adis Abebie.

zawierał przecież ogrom treści: raz jeszcze uzmysłowił nam nieco traktatów, uświęcających granice państw, prawdziwą wartość zamaskowanych podpisów i uroczyste wyciskanych pieczęci pod traktatami przyjaźni, nieżyłociwość genewskiego systemu „bezpieczeństwa zbiorowego”. Bo okazało się, że monografia zaprzyjaźnionego kraju, sporządzona przez wybitnych uczonych i wydana pod auspicjami rządu w ozdobnym tomie encyklopedji, już po upływie czterech lat kwalifikuje się tylko do konfiskaty, gdyż zawiera opis państwa, które tymczasem wymazane zostało z mapy świata...

Pamiętamy jeszcze dobrze te niedawne czasy, kiedy każda dyskusja kawiarniana sprowadzała się nieodwołalnie do zagadnienia: czy Włochy rzeczywiście zaatakują Abisynję, czy odważą się na otwarty zatarg z Ligą Narodów i jak się to przedsięwzięcie dla nich skończy. Dziś świat ma już inne, nowe kłopoty; sprawa etjopska przestała już budzić zainteresowanie mas. Także Włochy nie zaniebadały niczego dla jak najbardziej stanowczego podkreślenia, że okres wojenny należy już do przeszłości i że „pokój zapanował w Afryce”, jak to oświadczył Mussolini pamiętnego wieczora, gdy do Rzymu nadeszła wiadomość o zdobyciu Adis Abeby. Od tej chwili, choć toczyły się jeszcze krwawe walki i rozgrywały wielkie bitwy, dzienniki włoskie określały wszelką akcję wojenną już tylko jako „działalność pacyfikacyjną” i „u nieszkodliwienie band rozbójniczych”. Negus Negesti Hailé Selassie stał się zaś „panem Tafari”, „zbójcem”, lub na-

wet „handlarzem niewolnikami”, jak go od chwili ucieczki stale nazywa tu-tejsza prasa.

Przeglądając dzienniki, bezustannie napotykamy ślady owej „działalności pacyfikacyjnej”. To dowiadujemy się o utarczce pod Dedżiam, to o rzekomym ataku na Adis Abebę, to znów o wymordowaniu załogi samolotu włoskiego po wylądowaniu w okolicy Dżimmy... Aby fakty takie zrozumieć i należycie ocenić, trzeba zdać sobie sprawę z włoskiego terytorjalnego stanu posiadania w Etyopji i planu, stosowanego tam dla dalszego podboju kraju.

Przedewszystkiem należy przyznać Włochom, że Abisynja cesarska była istotnie bardzo luźnym zlepkiem podbitych (głównie przez Menelika) plemion i szczepów, uciskanych nieraz srodze przez „króla królów” i otaczających go dostojników — rdzennych Abisynczyków pochodzenia amharyjskiego. Dla tych właśnie szczepów było wkroczenie wojsk włoskich niejednokrotnie oswobodzeniem z niewoli i okoliczności takie stanowią dziś dla Włochów prawdziwe punkty oparcia. Natomiast właściwa Abisynja: terytorja amharyjskie pozostały ciągle jeszcze ośrodkiem oporu.

Harcerstwo polskie w Belgji

Bruksela, w sierpniu.

Pierwsze polskie zastępy harcerskie powstały w belgijskich ośrodkach przemysłowych, zamieszkałych przez robotników polskich, w których znajdowały się samodzielne szkoły polskie. Powstały one z inicjatywy ówczesnego nauczycielstwa polskiego.

W roku 1930 powstało w Brukseli Koło Przyjaciół Harcerstwa Polskiego w Belgji, do którego należał szereg obywateli Polaków, oddawna zamieszkałych w Belgji. Koło to wykazało sprężystą działalność, wciągając do swej pracy duchowieństwo polskie, nauczycielstwo i czołowych działaczy robotniczych z terenu, pod przewodnictwem p. Cz. Sławskiego, znanego tutaj przemysłowca.

Od czasu powstania tej placówki, ruch harcerski rozwijał się szybko, istniejące drużyny i zastępy wzrastały w siłę, powstawały nowe nawiązki drużyn w całym szeregu miejscowości. Harcerstwo polskie w Belgji mogło przystąpić do pierwszej swej manifestacji publicznej w roku 1932. Pierwszy taki zjazd odbył się w miejscowości Péronnes lez Binche, gdzie w obecności władz polskich pierwsze drużyny harcerskie składały swe przyrzeczenie. Widok tych szeregów małych harcerzy i harcerzek, umundurowanych staraniem Koła Przyjaciół Harc. Polskiego w Belgji, oddających się grom i zabawom harcerskim w tym dwudniowym obozie, był dalszym bodźcem do wyjątkowej pracy nad krzewieniem idei harcerskiej wśród młodego pokolenia emigracji polskiej. Pierwsza ta manifestacja harcerska była niejako komieniem węgielnym pod tę organizację, obejmującą dziś prawie wszystkie dzieci polskie w wieku szkolnym.

W roku 1934 harcerstwo polskie liczyło 530 harcerzy i harcerzek. W tymże roku, po dokonanej lustracji drużyn przez kierownictwo harcerstwa polskiego we Francji, w osobie harcm. p. Drągowskiego, harcerstwo polskie w Belgji zostało przyłączone do Z. H. P. we Francji.

Rok rocznie powtarzające się obozy letnie dla harcerzy, gromadzą coraz to większe ilości dzieci. I tak w roku ubiegłym w miejscowości Stavelot, a w bieżącym, w okolicach miasta Eupen,

rozbity obóz dowodzi, że harcerstwo polskie w Belgji kroczy stale naprzód na drodze rozwoju.

Harcerstwo polskie w Belgji liczy obecnie 681 harcerzy i harcerzek i 389 zuchów, podzielonych na cztery hufce, wedle okręgów przemysłowych Belgji. Najliczniejszy hufiec to Limburgia, wykazujący 147 harcerzy, 100 harcerzek i 167 zuchów, hufiec Mons wykazuje 82 harcerzy, 90 harcerzek i 109 zuchów, hufiec Liège 85 harcerzy, 105 harcerzek i 69 zuchów, czwarty wreszcie hufiec Charleroi wykazuje 38 harcerzy, 19 harcerzek i 44 zuchów. Miasto Bruksela posiada 8 harcerzek. Komendantem drużyn męskich jest p. Z. Trzaska, nauczyciel, komendantką drużyn żeńskich p. H. Stoesselówna, nauczycielka. Prowadzenie zastępów, a nawet częściowo i drużyn, powierzono starszym harcerzom i harcerkom, którzy przeszli odpowiednie przeszkolenie w obozach harcerskich w Belgji, we Francji lub Polsce.

Tegoroczny obóz gromadzi ogółem 160 harcerzy i harcerzek, podzielonych na dwa obozy; i tak obóz dziewcząt kwateruje w budynku szkolnym, w mieście Eupen, w liczbie 72 dziewcząt i 6 instruktorów. Obóz chłopców w okolicy Eupen gromadził pod namiotami 40 chłopców na przeciąg trzech tygodni, obecnie przybyła druga partja 40 chłopców na dalsze trzy tygodnie.

Harcerstwo polskie na emigracji jest jakby elementarzem polskim dla dzieci i dorastającej młodzieży, którym życie nie pozwoliło czerpać tej polskości u źródeł, to jest w Polsce. Pielęgnuje ono wśród swych członków przywiązanie, miłość, entuzjazm dla Ojczyzny.

JAN SIEMIĄTKOWSKI

Kinematografia w Holandji

Holandja posiada 305 kinoteatrów, w czym 291 dźwiękowych. Produkcja filmowa wzrosła na sile i znaczeniu od czasu wybudowania wielkiego atelier Philipsa w Eindhoven. Oprócz niego czynne są atelier w Amsterdamie i Wassenaar. — Przeciętna produkcja krajowa wynosi 7 do 8 filmów pełnometrażowych rocznie. Mniej więcej 42—43 procent filmów importowanych pochodzi ze Stanów Zjednoczonych, reszta dzieli się pomiędzy produkcję krajową, niemiecką, francuską i brytyjską.

Dekretem z 2. 6. rb. Etyopja podzielona została na pięć prowincji wojsko-administracyjnych: Erytreję wraz z Tigré, Amharę, Harrar, Somalję, do której włączono Ogaden, i piątą: Galla i Sidamo. Ostatnia, prawie w całości nie została do tej pory zajęta, a stanowi ona bezmała czwartą część dawnego imperjum negusów. Jeśli do tego dodać zachodnie i południowo-zachodnie połacie Amhary i niektóre zachodnie partje Harraru, to okaże się, że dopiero mniej więcej dwie trzecie dawnej Abisynji znalazły się do tej chwili w rękach włoskich.

Do dnia oficjalnego zakończenia wojny skoncentrowali Włosi w Afryce ponad 300 tys. wojska, nie licząc formacji askaryjskich, oraz prawie 200 tysięcy robotników dla budowy dróg. Z tej liczby odesłano dotąd do kraju zaledwie kilka dywizyj wojska regularnego i milicji faszystowskiej, oraz akademickie formacje bojowe. Ubytek ten został prawie całkowicie wyrównany nowymi transportami, wysłanymi jeszcze w ub. miesiącu do Asmary, to też stan liczebny garnizonów afrykańskich pozostał właściwie bez zmian.

Według wiadomości, różnemi drogami nadchodzących do Rzymu, użyto pięć dywizyj na obsadzenie i zabezpieczenie spokojniejszych już i pewniejszych okręgów Tigré, Godziam i Aussa. Pozostałe siły podzielone są na trzy armje, z których pierwsza operuje w Hararze i ma za zadanie zajęcie reszty tej prowincji, druga zaś, w oparciu o stolicę i autorytet wicekróla, ma obsadzić zachodnią Amharę. Najtrudniejsze zadanie czeka trzecią armję, posuwającą się wgłąb krainy wielkich jezior: okręgów Sidamo i Galla. Armja ta składa się z dwóch silnie zmotoryzowanych korpusów, pozostających pod dowództwem gen. Geloso, wyznaczonego na gubernatora tej prowincji. Tu, nad granicą sudańską, leży tajemnicza miejscowość Gore, siedziba rzekomego powstańczego rządu abisynskiego i tu opór będzie najsilniejszy. Dopiero przed kilku dniami czytaliśmy w prasie, że szczepy Galla zwróciły się za pośrednictwem swych wodzów do władz angielskich z prośbą o wzięcie ich w opiekę i objęcie nad nimi protektoratu...

Wielkie znaczenie dla włoskiej akcji okupacyjnej ma także kwestja odwiecznego konfliktu religijnego koptyjsko-mahometańskiego. Władze włoskie naogół bardzo umiejętnie zatarg ten wykorzystują, przyczem poparcia raczej udzielają stronie mahometańskiej, która też odplaca się większą życzliwością dla nowego porządku rzeczy w Abisynji. Gorzej bywa z klerem koptyjskim, z którym ostatnio np. miał marsz. Grazianni poważne kłopoty, kiedy duchowni tego wyznania przez długi czas stanowczo opierali się wprowadzeniu modłów za pomyślność swego nowego cesarza Wiktora Emanuela...

Obecnie tempo akcji pacyfikacyjnej, tego drugiego „pokoju” podboju zwyciężonej Etyopji osłabło znacznie wskutek nastania pory deszczowej. Dopiero zimą wznowić będzie można działania wojskowe na większą skalę. Ponieważ Włosi dysponują w Afryce takimi siłami, jakich nikt jeszcze w historii podbojów kolonialnych nie używał, przeto nie można wątpić, że i drugą fazę „sprawy abisynskiej” zakończą pomyślnie dla siebie, pomimo piętrzących się jeszcze olbrzymich trudności. Potrwać to tylko może znacznie dłużej, niż się zwykle przypuszcza.

JAN KAWCZYŃSKI

Niezawsze szczere okrzyki powitalne na cześć negusa zastąpiło dziś faszystowskie pozdrowienie...

Patrol armji gen. Geloso wdziera się w bezkresne pustkowia Sidamo...

FELJETON KULTURALNY

Piękno za trzy grosze

Napisał dr. Lech Niemojewski, profesor Politechniki warszawskiej

Co Paryż urządzi w przyszłym roku? — Dziesięć tysięcy wybranych i ich „mól” — Od czego zaczyna się „ktoś”? — Męczarnie szczęśliwców — Lekcja za miljard — Perykles lubił piętno... tanie — W zatechłej atmosferze — Snobizm prostoty — „Kluski... co za sztyk!” — Na poddaszu — Ciekawe, co też nam Paryż pokaże!

PARYŻ podejmuje w przyszłym roku imprezę, której zadaniem będzie udowodnić światu, że... życie jest piękne i że ma swój wdzięk.

Ze dla przysłówiowych dziesięciu tysięcy układa się ono pięknie, o tem nikt nie wątpi z tych, co do owych dziesięciu tysięcy nie należą. Natomiast owi wybrańcy losu w naszym pojęciu, też mają swego mola.

Drabina społeczna przedstawia się „im” w ten sposób, że „ktoś”, kogo warto brać pod uwagę, zaczyna się od limuzyny sześciocyndrowej. Potem idzie osiem cylindrów, a potem wysoka, zawrotnie wysoka, drabina Jakubowa, której szczeblami są najróżniejsze typy karoseryj, marki, kolory — słowem, cuda i cudenka, których ja, nie posiadający kwalifikacji na „kogoś”, nawet wymienić nie byłbym w stanie.

*

Lecz trzeba naprawdę być „nikim”, ażeby móc sądzić, przez chwilę chociażby, że świat dzieli się na takich, którzy mają klucz do szczęścia na tym świecie i takich, co czasem, przy pomocy wytrycha, kradną chwilę szczęśliwości, za którą potem długo, bardzo długo pokutują, płacąc raty i weksle...

Warto porozmawiać z takim szczęśliwcem („rzekomym”), który klucz prawdziwy posiada. Rozczaruje nas natychmiast wyrażeniem prawdziwej i szczerzej zazdrości.

— Człowieku, — zakrzyknie — bądź szczęśliwy, że nie masz auta... że nie znasz co to gorycz upokorzenia, gdy spotkasz jadącego naprzeciw znajomego, pysznie rozpierającego się w błękitnym Packardzie, gdy tymczasem ty... siedzisz w polskim Fiacie. Palisz się ze wstydu i zazdrościśz każdemu, kto siedząc w tramwaju, zgubiony w tłumie, „nawala” się z twojej kompromitacji...

W ten sposób pocieszają nas ci wszyscy, którzy w naszym pojęciu mieliby pełne prawo do naszej zazdrości.

*

W tak zarysowanej perspektywie może tem plastycznie wyda się inicjatywa Komisarza Generalnego Międzynarodowej Wystawy Paryskiej, która otworzy swe podwoje w maju roku przyszłego pod hasłem „Życie jest piękne, piękno jest dla wszystkich, bo piękno nic nie kosztuje...”

Takiego zdania jest p. Labbé, wyżej wspomniany Komisarz Wystawy.

Ażeby nam to udowodnić, Paryż wydał na początek dwieście milionów, następnie wystąpił do rządu o dalsze dwieście pięćdziesiąt, a zdaje się, że skończy się na miliardzie franków.

Milard franków, oto cena, lekcji o pięknie za darmo!

*

Ale zato dostaniemy przegląd całkowity tego wszystkiego, co wiek dwudziesty zdołał dokonać na terenie kultury życia społecznego.

Olbryzia połać Paryża, od wieży Eiffla aż po Grand Palais w jednym kierunku, a od Inwalidów po Trocadero w drugą stronę, przeznaczona została pod budowę wystawy. Kopie się tunele, poszerza mosty, buduje jedne gmachy, burzy się inne. Nocami przeprowadza się próby iluminacji, a przez całą dobę rozbrzmiewa z wieży Eiffla, głosem archanioła, gigantyczny głośnieć udzielający na próbę „urbi et orbi” mniej lub więcej cennych rad i wskazówek.

Właściwy tytuł wystawy brzmi: „Sztuka i technika w życiu współczesnym”, ale celem jej jest udowodnienie wyżej wspomnianej tezy, która w dokładnej cytacji przedstawia się jak następuje:

„Pragnąłbym, ażeby wystawa udowodniła wszystkim, którzy ją odwiedzają, że pięknie i kulturalnie można bytować w pięćdziesiątym wieku, bez względu na szczebel drabiny społecznej, jaki się zajmują...”

Cel ten przedstawia się naprawdę bardzo pięknie. Wskrzesza dawne, dobre tradycje Wielkiej Grecji Peryklesa, który zwykł był mawiać, że „lu-bi” piękno połączone z taniością.

W słowach tych kryje się głęboka prawda, zapomniana niestety w dzisiejszych czasach, kiedy to często, aż nazbyt często kierujemy się zasadą wymierzania wszelkich wartości pieniężnym. Pieniądz nie wszystko oceni sprawiedliwie.

Epoka nasza, tak kornie kłania się przed bogactwem i wielbi to tylko co drogie, nazywając wszystko inne tandetą, wprowadziła sztukę życia w atmosferę zatechłą i tak dalece zakłamaną, że w pewnych „sferach” uchodzi za szczyt snobizmu nawracanie do

prostych potraw i do prymitywu życia...

— Wiecie, ta X... to niezwykła kobieta, wprost genialna. Dała wczoraj na śniadaniu (takie śniadanie, które się je na obiad) coś zupełnie nadzwyczajnego. Wyobraźcie sobie: kluski! Wszyscy się zajadali...

*

Z prawdziwą więc niecierpliwością należy oczekiwać rezultatów wystawy paryskiej, już nawet sygnalizują pierwsze jaskółki, mianowicie Włosi, na tegorocznej „Triennale” medjołańskiej pokazali wnętrza mieszkań robotniczych, bardzo pomysłowo ujęte z wielkim taktem i umiarem. Wiadomo bowiem, iż wszelkie tego rodzaju pokazy graniczą zawsze z pewnego rodzaju humbugiem, z jakąś niezdrową potiomkinowszczyzną, a przecież...

Przecież naprawdę piękno nic nie kosztuje! „Bóg darmo pozwala podzi-

wiać piękno gwiazdzistej nocy, wschodu i zachodu słońca, każdemu, największemu nawet biedakowi” powiedział kiedyś wielki i prawdziwy przyjaciel biedaków, Axel Munthe.

*

Wejdzmy na czwarte piętro oficyny w ubogiej robotniczej dzielnicy, naciśnijmy klamkę, nie zrażajmy się, że nikogo tutaj niema, tem spokojniej rozejrzmy się w koło... w oknach, czyste firaneczki, izba ładnie wymieciona, w kącie łóżko równo zaściłane, białe ściany, na środku zwyczajny sośnowy stół, przykryty szafirową serwetą, na niej szklanka, a w szklance żółty tulipan...

Poprzez firankę pada na podłogę promień słońca...

Jak ślicznie! Prawda!

A przecież to tylko skromna izba szwaczki, której jedynym błogosławieństwem jest radość życia i... poczucie koloru.

Zadajmy sobie trud, i porachujmy co to wszystko kosztuje... grosze!

Radość i szczęście za trzy grosze!

Bardzo jestem ciekaw wystawy paryskiej.

Dr. Lech Niemojewski.

Warszawa.

PRZED OLIMPJADĄ W TOKIO

W roku 1940 odbędzie się olimpiada w stolicy Japonii, Tokio. Już dzisiaj Japończycy cieszą się z tej okazji, dekorując miasto chorągiewkami „pięciu kół” olimpijskich i sztandarami o barwach Japonii.

Dokoła nowej powieści

Donosiliśmy już pokrótce, że rozpoczniemy niebawem na łamach naszego pisma druk powieści Antoniego Kawczyńskiego p. t. „Statek wychodzi z portu”.

Zapowiedź ta wywołała już, jak o tem świadczą dochodzące nas głosy, duże zainteresowanie wśród czytelników, bowiem nowa powieść ukazać ma nam Gdynię, nasz jedyny całkowicie polski port, oczko w głowie całego narodu. I to ukazać nie od strony „plażowo-wakacyjnej”, ale w codziennej, roboczej szacie. Baseny i magazyny, cumujące u nabrzeży statki, siedziby handlu zamorskiego, i knajpy, w których zabawiają się po służbie marynarze, oto sumiennie przestudjowane przez autora tło.

A postacie, zaludniające stronicę powieści, to załogi obcych i naszych statków, to urzędnicy i klerkowie firm maklerskich, ludzie, rozbudowujący żmudnie polskie drogi morskie, jak i rekin, czyhające na łatwy żer: ich miłoście, przyjaźnie, pragnienia, zwycięstwa i klęski.

Ciekawe jest również powieściopisarskie ujęcie tych skomplikowanych zagadnień: powieść opisuje sześć tylko dni życia Gdyni, ujęte jakby w ramę przyjazdu i odejścia niewielkiego statku handlowego, który wylądowuje jedne, — a zabiera inne znów towary. To też wypadki toczą się z błyskawiczną szybkością, w kulminacyjnych chwilach narastając jak lawina z godziny na godzinę.

Autor, znany poznański dzien-

nikarz, wydał już interesującą powieść p. t. „Mężczyźni dokoła Eweliny” (Wydawnictwo Polskie, R. Wegner), która przyjęta była bardzo pochlebnie przez krytykę literacką. Na łamach naszego pisma drukowaliśmy szereg interesujących dłuższych opowieści i nowel A. Kawczyńskiego, że przypomnimy tylko „Łunę nad miastem” i „Przygodę w deszczu”. Poza tem autor nasz reprezentuje typ nowoczesnego bystrego dziennikarza, jak o tem świadczyły liczne jego korespondencje i feljtony z szeregu podróży po Europie i „przyległych” krajach, drukowane w ostatnich latach.

Druk naszej nowej powieści rozpocznie się już w końcu przyszłego tygodnia.

Odkrycie grobów Polan w Gwiazdowie

W dniu 25 b. m. natknęto się w lesie gwiazdowskim, pow. poznańskiego, przy kopaniu piasku na szkielety ludzkie, o czem właściciel majątku, p. Coelle, zawiadomił komendę P. P. w Swarzędzu. Komendant Orlikowski doniósł o odkryciu kierownictwu Działu Przedhistorycznego Muzeum Wielkopolskiego i wskutek tego niżej podpisany przeprowadził poszukiwania na miejscu odkrycia, stwierdzając, że groby odkryte stanowią część cmentarzyska wczesnohistorycznego, pochodzącego z X w. p. Chr.

Oba szkielety były kobiece, jeden z nich leżał w głębokości około 80 cm, głową ku zachodowi, drugi w głębokości 60 cm, głową na południe, w ten

Gabinet kosmetyczny
Magistra Kuntzówny
Poznań, Sew. Mielżyńskiego 4 m. 3
Pielęgnacja cery i włosów.
dg 2829

sposób, że głowa jego spoczywała ponad nogami poprzedniego nieboszczyka. Przy pierwszym szkielecie, starej kobiety, zniszczonym przez robotników, znalazł się uszkodzony t. zw. kabłączek skroniowy z cyny, jest to narodowa ozdoba kobiet słowiańskich, noszona na kawałku materii czy pasku skórzanym na jednej lub obu stronach skroni. Drugi szkielet, należący do młodej niewiasty, bogato zaopatrzony w dary grobowe, ułożony był, rzecz dziwna, na brzuchu, twarzą ku zachodowi. Pod lewą skronią spoczywały dwa kabłączki skroniowe, zapewne ołowiane, podobny kabłączek, znaleziony pod prawą łopatką, zesunął się zapewne z prawej skroni. Przy lewym przedramieniu leżał nóż żelazny o prawie skórzanej, zakończonej okuciem z blachy brązowej, na kości ogonowej znalazł się pierścień z blachy brązowej, a pod żebrami z lewej strony kółko ołowiane, służące może do zapinania pasa. Obfitość darów dowodzi zamożności pochowanej tu niewiasty.

Wykopane dwa groby stanowią zapewne tylko część większego cmentarzyska, którego zbadanie pozostawi się na później wobec tego, że nie jest ono zagrożone, bo p. Coelle przerwał czerpanie stąd piasku. Za uratowanie cennych zabytków należy się zarówno właścicielowi majątku, jak i władzom policyjnym szczerze podziękowanie.

Odkrycia w Gwiazdowie stanowią wymowną ilustrację, jak mylnym jest w większości wypadków zwolnywanie w razie odkrycia szkieletów komisji sądowo-lekarskich, które mają ustalić, czy nie zachodzi morderstwo i określić jak długo szkielet leżał w ziemi. Pomijając już fakt, że najczęściej na podstawie samego zachowania kości nie da się wogóle określić, jak długo zwłoki spoczywały w ziemi, czego klasycznym dowodem jest orzeczenie komisji sądowo-lekarskiej w Inowrocławiu, gdzie szkielet z I w. p. Chr., z początku okresu rzymskiego, oznaczono, jako spoczywający dopiero 10 lat w ziemi, trzeba uwzględnić i to, że w ogromnej większości wypadków odkrycia szkieletów mamy do czynienia z grobami przedhistorycznymi, nie z ofiarami jakiegoś morderstwa, bo przecież i w różnych okresach przedhistorycznych grzebano zwłoki niespalone. W wypadku więc odkrycia szkieletu należy w pierwszym rzędzie — po przerwanu robót na miejscu odkrycia — zawiadomić Muzeum Prehistoryczne, które po zbadaniu formy grobu i darów grobowych określi wiek grobu. Wietrzenie w każdym odkrytym szkielecie ofiary morderstwa pozbawiło naukę już niejednego cennego dokumentu, a pamiętać należy, że jest to strata podwójna, bo przypadają nietylko zabytki znalezione, cenne dla prehistorii, lecz także materiał kostny, umożliwiający antropologowi określanie cech rasowych przedhistorycznej ludności.

J. KOSTRZEWSKI

Co zwiedziliśmy na Pałukach

z okazji „Targów Pałuckich“ od 29. 8. do 6. 9.

W dniach od 29 sierpnia do 6 września odbędą się w Żninie, jak wiadomo, Targi Pałuckie, z czem połączony jest Tydzień Biskupina. Pałuki, o czym może nie wszyscy wiedzą — to ziemia, obejmująca powiat żniński oraz równinę pod Łabiszynie, przez którą przewija się uregulowana dziś górna Noteć. Ongiś pokrywały tę równinę nieprzebyte obszary leśne, bagna, zastoiska i rzeczulki, snujące się przez moczary i lugi. Gdy z biegiem czasów kraina nadnotecka osuszona została, powstało określenie — krainy „po lughach“ — czyli Poługi, z którego powstała nazwa Pałuki, tak podana już w XIV w. w historii Jana z Czarnkowa.

Z uwagi na to, że uczestnicy „Tygodnia“ będą mogli korzystać z 50 proc. indywidualnej zniżki kolejowej, spodziewać się należy tłumnego udziału przyjeżdżących z bliższych i dalszych okolic. W komunikatach, wydanych w związku z „Tygodniem“, wymieniono kilka miejscowości, godnych zwiedzenia, Żnin ze swymi zabytkami, Biskupin z prastawianą osadą bagieną z przed 2500 lat, uroczysko wśród czterech jezior położoną Wenecję z ruiną zamku „Djabła Weneckiego“, Gąsawę i Marcinkowo Górne z pomnikiem Leszka Białego. Lecz zamożność tego, stanowiącego zamożność, zwłaszcza dla przyjeżdżających z dalszych okolic, mogących korzystać ze zniżki kolejowej przez osiem dni.

Co więc ponadto zaleca się zwiedzić na Pałukach? Przedewszystkiem w najczystszej stylistyce klasycznej 1806 r. wybudowany pałac Skórzewskich w Lubostroniu ze swą imponującą rotundą i cennym umeblowaniem wnętrza, odzwierciedlającym doskonale ducha epoki z przed niespełna 150 lat. Salony pałacu o czterech fasadach, który należy do najpiękniejszych rezydencji magnackich w Wielkopolsce, przepięknie są dziełami sztuki, płaskorzeźbami, biustami z marmuru zasłużonych mężów polskich, rzeźbami, gobelinami i malowidłami. W jadalni na parterze zamku rozmieszczone są na ścianach do ostatniego miejsca portrety królów polskich w niemal naturalnej wielkości, pendzla rozmaitych mistrzów. Znamy twierdzą, że galeria obrazów pałacu lubostrońskiego jest jedyną tego rodzaju na ziemiach polskich.

Prawdziwą atrakcją pałacu, otoczonego harmonijnie ze wszystkich stron parkiem, stanowi wymieniona już dwupiętrowa rotunda z motywami w mozaice na posadzce i ścianach. Światło do jej wnętrza sypływa rzęsiście oknami z drugiego piętra kopuły, wystającej ponad dach pałacu. Na jej ścianach umieszczone są rzeźby i malowidła, przedstawiające niektóre wypadki historyczne, odnoszące się do dziejów Polski oraz do niektórych właścicieli

Łabiszyna, gdzie Skórzewscy przed wystawieniem zamku w Lubostroniu mieli swą rezydencję. Jedno z nich przedstawia bitwę pod Koronowem (1400), w której to rycerz Łatański, pan na Łabiszynie, na oczach Jagiełły dokonał cudów waleczności. Na innym obrazie widzimy królową Jadwigę, dyktującą Krzyżakom na zjeździe w Inowrocławiu swą wolę. Jest też Władysław Łokietek, wyrażający swe współczucie w bitwie pod Płockiem śmiertelnie ranionemu rycerzowi Florjanowi Szaremu z Łabiszyna. Razi widza obraz, przedstawiający w niemal naturalnej wielkości starego Fryca w swym charakterystycznym stroju, tego króla pruskiego, który lekceważąc układy, zajął 1772 r. Pałuki wraz z Łabiszynie i Żninem, posuwając granicę o 6 km na południe od miasta Żnina pod wieś kościelną Cerekwicę. Głaz przy szosie pod Cerekwicą, mchem porośnięta, z wyrytym w środku krzyżem, to jedna z najsmutniejszych pamiątek z czasów najniebezpieczniejszych dla Pałuk i naszej Ojczyzny.

Gościom przyjeżdżającym należy przypomnieć obok słynnych braci Śniadeckich, pochodzących ze Żnina, poetę Klemensa Janickiego, któremu w pobliżu Januszkowie, wiosce rodzinnej poety, wystawiono po wojnie pomnik.

Na zachód od Biskupina leży Czewujewo, jedna z największych wiosek kolonizacyjnych na Pałukach. Na periferii wsi oraz w szczerem polu stoi

tam kilka ciekawych obelisków z palonej cegły, wystawionych niewiadomo w jakim celu przez jednego z właścicieli dawniejszego majątku. Obok pozostałych budynków dominujących wznosi się kilkadziesiąt metrów wysoki, podlegający ochronie nasyp, z którego wysokości widać błyszczące tafle jezior rogowskich, a przy pięknej pogodzie wieżę katedry gnieźnieńskiej. Roku 1845 Mierosławski obrał jeziora rogowskie za punkt zborny sił wielkopolskich, na czele których w planowanym powstaniu i zajęciu północnej części Wielkopolski zamierzał wtargnąć do Królestwa.

Na Pałukach czyniono wówczas gorączkowe przygotowania do powstania. W Czewujewie np. u Józefa Zdebińskiego odbywały się „polowania“, na które okoliczni ziemianie pod rygiem kary winni byli przybyć konno. Kapitan Kurnatowski, dziedzic Rogowa, ustawiwszy jeźdźców w szeregi, odbywał z nimi ćwiczenia wojskowe, które trwały każdorazowo przez kilka dni. Do najgorliwszych spiskowców należeli bracia Howieccy z Recza, Gozimierski z Kołdrabia, a przede wszystkim Aleksander Guttry z dziedzicznego majątku Parz. W XVIII wieku największym właścicielem ziemskim na obszarze pow. żnińskiego był arcybiskup gnieźnieński, którego majątki obejmowały według dr. A. Wojtkowskiego razem 64.000 mórg. Należały doń m. in. Wenecja, Góra arcybiskupia, miasto Żnin, Januszkowo, Pniewy i Biskupin. Po pierwszym rozbiórze część tych majątków skonfiskował rząd pruski.

Część klucza żnińskiego, która przy drugim podziale Polski przeszła pod panowanie pruskie, została 1796 r.

skonfiskowana. Podobny los spotkał wszystkie inne majątki duchowne, jak Gąsawę, odwieczną własność klasztoru trzemeszkiego. Z uzyskanych w ten sposób ogromnych obszarów utworzono przeważnie domeny, które oddano Niemcom w dzierżawę. Konfiskata majątków oraz dóbr starościńskich miała być karą za udział w powstaniu Kościuszkowskim 1794 r.

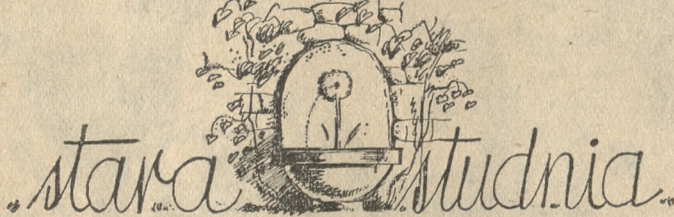
Na Pałukach nadnoteckich i wzdłuż kanału bydgoskiego osadził stary Fryc tysiące rodzin niemieckich. Gdy mu już zabrakło kulturträgerów, król polecił dyrektorowi kamery v. Gandi'emu, sprowadzić mahometanskich Tatarów, których zamierzał osadzić w okolicach Gopla, obiecując wystawić im zagrody i meczety. Synowie Tatarów mieli tworzyć, jak wspomina o tem w miesięczniku „Aus d. Posener Lande“ (rocznik 1908) insp. szk. dr. Kempff z Barcina, specjalne oddziały jazdy, które stary Fryc zamierzał użyć w razie wojny „z niespokojną Polską“. Pertrakcje, nawiązane z pułk. Murzą Baranowskim, rozbiły się wkońcu. Autor niestety nie podaje przyczyny niepowodzenia tego groteskowego planu kolonizacyjnego starego Fryca.

W nowszych czasach rząd pruski rozpoczął energicznie kolonizować Pałuki przy pomocy komisji kolonizacyjnej, nie wahając się przed wywłaszczeniem majątków, np. Kołdrabia. To też w pow. żnińskim obok pow. gnieźnieńskiego i wągrowieckiego osadzono najwięcej falkarzy niemieckich. Zdobycie na ten cel majątków polskich było tem łatwiejsze, ponieważ obywatele ziemscy na Pałukach wskutek częstych nieurodzajów, a przede wszystkim wskutek finansowania powstania 1848 r., jak twierdzi dr. Wojtkowski, byli materialnie zrujnowani. Sam proces berliński 1846/47 r. kosztował przeszło 5 miln. złotych marek, zapłaconych całkowicie przez obywateli ziemskich Wielkopolski, a kredytów nie było, ponieważ rząd pruski pragnął upadku ziemiaństwa polskiego.

Mimo ciężkich warunków pozostali na swej skłobie ziemianie nie zachwiali się, lecz tem energiczniej zabrali się do pracy na ojcowiznie, doprowadzając swe włości do wysokiego poziomu kultury. Przerzucają na Pałukach zwłaszcza właściciele obok siebie położonych majątków Marcinkowo Górne, Żłotniki i Marcinkowo Dolne pp. Gozimirscy, Czarlińscy i Tuchółkowie. Na żyznej glebie Pałuk Garbatych (pow. żniński) udaje się przedewszystkiem pszenica i cukrowka, którą producent odstawiają do cukrowni w Żninie, jednej z największych w Wielkopolsce. W zawody z ziemiaństwem idzie rolnik-włościanin, który również poszczycić się może pięknym dorobkiem swej znożnej w obecnych czasach pracy. Niejako przeżłodem tego dorobku rolnictwa będą „Targi Pałuckie“, w których udział weźmie równocześnie kupiec i przemysłowiec polski.

K. O.

HANS CAROSSA

Zgaś światło, śpij! Tam jeno, zawsze żywa,
Nie zaśnie stara studnia i podzwania.
Ktokolwiek pod mym dachem odpoczywa,
Wnet przyzwyczaja się do jej pluskania.
Lecz kiedy już zapadniesz w sen głęboki,
Niepokój najdzie dom, — tak czasem bywa —
W żwirze przy studni twarde zgrzytną kroki
I jasny pluskot negle coś przerywa.
Przebudzisz się. Lecz niech cię to nie lęka!
Nie braknie ani jednej w gwiazd szereg
I tylko czyjaś plusk przerwała ręką:
Wędrowiec przy studziennym stanął brzegu.
Odejdzie. I znów szumi, przyjacielu.
Nie będziesz tutaj sam, niech cię to cieszy;
Wędrowców pod gwiazdami chodzi wielu —
Jeszcze niejeden z nich do ciebie spieszy.

Przełożył: ARTUR MARYA SWINARSKI.

Na marginesach książek

W kregu manji reportażowej

Jedną z charakterystycznych cech naszych czasów jest szybkość zmian również w tych dziedzinach, które nie uwarunkowane są bezpośrednio procesami ekonomicznymi, społecznymi i politycznymi. Naprzykład w dziedzinie twórczości artystycznej. Zawsze istniały w literaturze, czy sztukach plastycznych mody, smaki, upodobania, które przez pewien czas trwając ustępowały nowym — ale nigdy te zmiany nie dokonywały się tak błyskawicznie. To, co dawniej wypełniało cały okres, kilkanaście, kilkadziesiąt lat, obecnie przesila się w przeciągu roku, dwóch, czy trzech. Punkty widzenia, postawy, płaszczyzny i manjery ścigają się, zachodzą jedne na drugie, rozdzielają, płaczą, wikłają. Jakaś specjalna miara czasu tkwi w tej niezwyklej atmosferze, w której wylęgają się i dojrzewają w pośpiechu nie tylko przemiany społeczne, ale i wszystkie inne sprawy życia człowieczego.

Pragnę w tym feljetonie wespół z czytelnikami rozważyć jedną z takich zmian literackich, bardzo charakterystycznych i niepozbywionych głębszego znaczenia. Do tych rozważań pragnę dlatego zaciągnąć czytelnika, ponieważ potrzebny materiał posiadał on na pewno z własnych doświadczeń czytelniczych. Chodzi o reportaż. Ale nie ten dziennikarski, który wreszcie zabłądził do polskich gazet i jest tam zupełnie na miejscu, tylko o reportaż literacki, który przed kilku laty wkroczył

tryumfalnie do polskiej literatury, zwiastując odrodzenie naszej powieści.

Tymczasem nie odrodził jej zupełnie, trwał krótko i odchodzi. W pamięci czytelnika utrwalił się pewną manjerą pisarską, z którą trudno się było oswoić. Reportaż literacki wchodził do literatury pod hasłem zbliżenia pisarza do życia. Co więcej, z żądaniem, aby ten pisarz w ostatecznym celu swej twórczości zdał się na kierownictwo życia, żeby zaniechał samodzielnej kompozycji, lecz, żeby był jedynie pośrednikiem między wymową faktów a odbiorcą książki. Było to więc zupełne przeciwieństwo tego wyznania wiary artystycznej, którą żyło się w poprzednim okresie literackim, a która znów głosiła, że artyści nie wolno niczem, żadnymi postulatami społecznymi kępować. Jak widać, mody się zmieniają, i to radykalnie.

Do tej raptownej zmiany poglądów przyczyniło się państwo komunistyczne, które sztukę, zaprzęgå do służby propagandowej. W okresie hasel „sztuki dla sztuki“ społecznicy domagali się tylko małego ustępstwa, tylko tego drobnego przyznania, że sztuka przecież jest funkcją społeczną i trochę z postulatami życia liczyć się musi. Rosja bolszewicka nie bawiła się w żadne dysertacje: — mniejsze oczy większe ustępstwa. Z miejsca oświadczyła, że sztuka musi służyć celom państwa, i basta.

W Polsce przez kilka lat ostatnich

wyszło bardzo wiele reportaży literackich. Na dobrą sprawę większość głośniejszych powieści — to reportaże. Niejednokrotnie omawiałem je na tym miejscu. Utwory najlepszej polskiej reportażytki, Boguszeńskiej, dałej Kurka, Wasilewskiej, Jareckiej, całej grupy pod hasłem reportażu społecznego występującej, grupy „Przedmieścia“ i w. innych.

Przed kilku dniami wziąłem do czytania nową powieść Gustawy Jareckiej „Przed jutrem“. Muszę wyznać, że po kilkunastu kartkach powieść poczęła niecierpliwić. Nie dlatego, żeby pisana była bez talentu, przeciwnie, nie dlatego, żeby temat był nieinteresujący, przeciwnie, ale dlatego, że po prostu znieść już nie można tej ciastnoty reportażystów, tej ich minjaturowości, tego biadolenia na jednej nutce. Obierze sobie taki autor wazniutki skrawek życia, jakąś jedną rodzinę, jedną kamienicę, jedno podwórko, o to na dwustu, trzystu stronicach mota swoje drobne spostrzeżenka, z poza których nie widać niczego, nawet tej prostej prawdy, że nad śmierdzącą kamienicą jest niebieskie niebo. Bo niech się nie wydaje, że te reportaże dają wielkie, szerokie, porywające obrazy fabryki, ulicy, domu, że ukazują dynamikę życia, że odkrywają jakieś nowe profile świata. Nie Właśnie przeciwnie. Ta twórczość, idąca pod hasłami spożytkowania metod socjologicznych w twórczości literackiej zaślepiła się w minjaturze, w ślęczeniu nad kilkoma, najdrobniejszymi, najbardziej nieznaczącymi szczegółami.

W przeważającej liczbie wypadków

reportażem literackim posługują się pisarze o tendencjach radykalno-społecznych, komunistycznych. Jak raz dla nich nadaje się ta metoda. Wybranie jakiegoś szczególnego wypadku upośledzenia ludzkiego i przyglądanie mu się we wszystkich jego szczegółach i drobiazgach, wydobywanie monotonna narracji klimatu buntowniczego — oto użytek, jaki uczyniono u nas z mody pisarskiej, która właściwie użyta mogła sprawić wiele dobrego w polskim rzemiośle literackim.

Bo nie można tego skrywać, że reportaż mógł zapładniając oddziaływać na literaturę, która zbyt silnie tkwiła w dawnych chwytach literackich, w dawnych poglądach. Tak piękna mogła być rola reportażu. Reportaż tej roli nie spełnił, dając się zaprząć do prac pozaartystycznych, pozaliterackich — propagandowych na wzór metod rosyjskich.

Dziś jego panowanie dochodzi do kresu. Przesiliło się bardzo szybko. W przeciągu kilku lat. Gdy ktoś trafnie umie rozpoznać objawy życia literackiego — spostrzeże, że istnieje obecnie głód powieści, która daje nie mały wycinek życia, ale obraz umieszczony w szerokich perspektywach. Ludzie działający. To powieści — wszystko to musi się legitymować ze swego początku i wskazywać na cel, do którego dąży. Nie może być zawieszona w próżni, jak tematy reportaży lewicowych literatów. Nadchodzi moda na powieść o wyraźnej anegdocie i szerokim tle ideologicznym. Na jak długo przyjdzie ta nowa moda?

JÓZEF KISIELEWSKI

CAVE CANEM trytyk i pieskach

Pani Eleonorze Żółtowskiej.

I.

Pierwszą moją psią przyjaciółką była MURMA. Gdy przyszła na świat, wyglądała jak mały niedźwiedź — i chciano ją wobec tego nazwać Basią (oczywiście murmańską); lecz ponieważ w rodzinie była już jakaś ciocia Basia, przeto z tego projektu zrezygnowano. Nie rozumiem tej przeczulonej grzeczności wobec cioci Basi, skoro psy miewają imiona greckich bogów, homerowych bohaterów i rzymskich cesarzy i skoro bywają psie Djany, Hektory, Nerony i Cezary...

Murma była syberyjskim owczarkiem i nie miała ogona; to bardzo smutne dla pieska, bo czemuś ma się uśmiechnąć? Murmie natura ten brak wynagrodziła oczami, w których było dużo śmiechu i figlarności; a przecież — co ogon to ogon! Niema to jak ta radośnie powiewająca chorągiewka...

Gdy spędzałem kiedyś zimę w wiejskiej samotni, Murma była moją koleżanką w pierwotnym tego słowa znaczeniu. „Colligere” jest wyrazem łacińskim i znaczy tyle co: leżeć z kimś. Mieszkałem wówczas sam jeden w dużym domu o trzydziestu pokojach; i chociaż pałac oporowski jest zupełnie wyprany ze snobizmu i przeto nie trzymają go się żadne strachy, damy białe, czarne, jęczące prababki ani zgrzytający zębami antenami... mimo to czułem się trochę nieswojo i zabierałem Murmę na noc do pokoju. Co wieczór powtarzała się to samo: Murma posłusznie ukiadała się na dywanie przed łóżkiem i udawała, że śpi, — lecz gdy tylko gasiłem światło, wymykała się chyłkiem z mojego sąsiedztwa i kładła się pod oknem, w najzimniejszym punkcie pokoju. Jej syberyjska krew nienawidziła ciepła, Murma zwykle nocowała przed domem na śniegu — i tylko dla mnie ponosiła tę ofiarę, spędzenia kilku godzin w ogrzonym pokoju. Ale nawet do większych ofiar była zdolna. Mianowicie gdy byłem nieco zawiany i Murma poczuła, że woń mego oddechu wykazuje obcą domieszkę, wówczas zaczynała się niepokoić, obserwowała mnie bacznie, aż wreszcie wskakiwała na moje łóżko i tam zasypiała snem czujnym i nerwowym. Albowiem dawniej często czuwała przy chorych; zapach alkoholu wzięła teraz pewnie za woń lekarstwa — i dlatego nie odstępowała ode mnie, rezygnując z chłodnej podłogi pod oknem. Głupie, pocziwe Murmisko!

Lecz za tę opiekę nad człowiekiem słabym, domagała się Murma charakteru: musiałem brać udział w jej mało pomysłowych rozrywkach. Gdyśmy się wybrali razem na przechadzkę, Murma regularnie przynosiła jakąś gałązkę, niby to dla mnie w upominku. Lecz nie pozwalała jej sobie odebrać, skakała z patykiem w pysku, uciekała — a ja musiałem pędzić za nią... Gdy się Murmie zabawa przykrzyła, odrzucała patyk — a gdy jej go znów da-

łem do pyska, wówczas Murma z grzecznością zrobiła jeszcze kilka susów, by ostatecznie patyk położyć na ziemi, podnieść nóżkę i uczynić go nieużytecznym. Mam na to świadków!

II.

Pisałem tutaj już raz o SMYKU; o jego figurce ustawionej na odborniku radiowym; i o tem, że to najsmutniejszy kącik w całym domu: bo i radio i wspomnienia o nieboszczyku nastrajały nas zawsze posępnie.

De mortuis nil nisi bene! Więc nie będę mówił o tem, że Smyk był obżarty; że się objadł w I święto Wielkiejnocy i wskutek tego zdechl. że był to tak zwany „zimny drań”, łaskawie przyjmował hołdy i owacje, lecz nigdy nie wyrażał swojej wdzięczności; i że, chociaż miał ogon, nigdy nie używał go do merdania... Nie mówmy o tem. Smyk dziś spoczywa w parku pod krzewem mimozowatego solidago — a kara za wszelkie wady jego i przestępstwa niech mu będzie to, że jego gipsowy portret stoi na aparacie radiowym.

Smyk był jamnikiem z gatunku karłowatych; był nad wyraz rasowy, dystygnowany i zdegenorowany — pyska nie mógł domknąć, gdyż dolna szczeka była o półtora centymetra krótsza niż górna. Poza tem miał jeszcze szereg innych dolegliwości.

A charakter Smyka? Oto mała próbka, bo może nie wszyscy wiedzą, co to „mniamnik”. Kiedyś poczęstowaliśmy go „ciągutką”; jest to bardzo praktyczny rodzaj cukierków. Pamię-

tam, że przed laty miła sercu wszystkich poetów pani Stan. Wysocka miała w poznańskim Studio próbę jakiegoś nudnego słuchowiska — i w sposób lekkomyślny pozwoliła mi być na niej obecnym; korzystając z krótkiej przerwy, poczęstowałem cały zespół ciągutkami i skutek był ten, że trzeba było próbę odłożyć na następny dzień. — Otóż taką ciągutkę daliśmy Smykowi; natychmiast pysk mu się zaklecił i piesek wyprawił niesłychane harce, by się pozbyć tego klajstru. Trwało to prawie kwadrans i było bardzo wesołe. Oczywiście Smyk się na nas natychmiast obraził, wszedł pod fotel i przez dwadzieścia cztery godziny z nami, że się tak wyrażę: nie gadał. Za kilka dni byli goście i chcieliśmy ich zabawić kosztem Smyka. Daliśmy mu znów ciągutkę. Smyk raczył przyjąć cukierek, lecz gładko go połknął — i zabawy nijakiej nie było! — Innym razem, gdy piesek spał sobie rozciągnięty na grzbiecie i z wywalonym (z powodu owej szczęki) oczem, postanowiliśmy go ukarać za taki brak manier; nasypaliśmy mu na język pieprzu... Smyk przebudził się natychmiast, lecz — o dziwo! — zjadł pieprz z wielkim apetytem i zliżał nawet okruchy, które spadły na dywan. I tak nam robił zawsze na złość!

Smykowi, zdawało się ciężać jego pospolite imię; dlatego pewnie też nigdy nie przychodził, gdy go się wołało po imieniu... Bywa, że pałacowe pieski zowią się dajmynato: Fanny, Puk, Flampy, Bobbi, Szlemik itp. Lecz prosto Smyk... to obraza dla rasowego jamnika. Smyk, Burek, Psotka, Mysza czy Zabka — to nazwy dobre dla „ludzkich” psów! — Sądzę, że też jedynie nasz jamnik potrafił ocenić postępowanie pewnej kotki, która, aczkolwiek była własnością chłopca,

przyszła okocic się do pałacu... Snobka!

Kaprysy i wielkopańskie manjery Smyka były nieznośne. Lubił otaczać się ludźmi, nibi dworem, niby swiatą, której się zresztą nie udzielał zupełnie. Nie można było go ani przez chwilę zostawić samego. Wtedy był przeraźliwie i przez tydzień chodził zadany. Gdy się cała rodzina wybierała gdzieś w sąsiedztwo, zawsze ktoś musiał zrezygnować z wizyty i zostać przy Smyku. Tak nas terroryzował... Dlatego: cave canem, przyjacielu! Strzeż się psa! — nie jego gniewu, lecz jego przyjaźni; bo staniesz się wkrótce niewolnikiem.

III.

A teraz dwa słowa o PAM; dlatego nazwana Pam, że jej charakter ma dużo pokrewieństwa z charakterem owej panienki w powieści baronowej Hutten. Należy również do rodziny jamników; jest ruda jak wiewiórka i długowłosa. Coś tam z czystością rasy szwankuje, Pam ma jak na jamniczkę zbyt proste nogi; lecz ja osobiście przepadam za kundlami i napiszę jeszcze kiedyś entuzjastyczny artykuł o ich zaletach.

A zresztą — darowanemu psu nie zagląda się do drzewa genealogicznego. Bo Pam to prezent. Kiedyś niespodziewanie przywiózł mi ją mój przyjaciel. Wpadł na minutę, oświadczył pokrótce, że ma teraz nowego psa, że ten mu zawadza i że mi go zostawia. Poklepał pieska i poszedł, od drzwi jeszcze zawołał: „Aha, byłbym zapomniał. Ma trzy lata, wabi się Pam i żre wszystko.” — I już go nie było.

Pam oczywiście pozostała pogrążona w smutku; niczego nie żarła, leżała w smutku; niczego

ła w kacie i spoglądała na nas wzrokiem pełnym wyrzutów, jakgdyby chciała powiedzieć: „Tacy to wy, ludzie, jesteście. Niewierni i bez serca. Mój pan mnie teraz poprostu wylewa, a znaliśmy się od szczeniaków... Ale niech no się ten Józefek tutaj pokaże! Ugryzę go w łydke, o ile nie przyjedzie z wyżyta w długich butach, jak zwykle... Cave canem, Józefku!”

To wszystko mówiło jej bolesne spojrzenie. Nie pozwoliła się pogłaskać i dopiero późnym wieczorem zakończyła wewnętrzną walkę. Siedziałem w kregu lampy naftowej i pisałem. Nagle Pam cichutko wstała; powoli, powoli zbliżyła się do mnie, wskoczyła na kanapę i położyła mi pysk na kolanach.

...I od tej chwili mnie tyranizuje! Chodzi stale za mną, jedzenie przyjmuje tylko ode mnie i bardzo nie lubi, gdy wyjeżdżam na kilka godzin do Poznania; w tych warunkach oczywiście niema mowy o planowanej podróży do Grecji...

Pam jest bardzo dobrze wychowana. Czasem budzi mnie w nocy z najgłębszego snu i daje do zrozumienia, że ma gwałtowny interes w parku, za dworem, pod ulubionym jaworem. I niema rady, muszę wdziewać szlafrok i pantofle (taki to ze mnie pantoflarz!) i ze świecą pieska wyprowadzić.

Cavete canem, kochani Czytelnicy!

ARTUR MARYA SWINARSKI

Z cyklu: „Woda“

NIESIE NAS BIAŁE SKRZYDŁO

Niesie nas białe skrzydło
po fali, wiatrem wzburzonej.
Wokoło nas nic, tylko
przestrzenie szaro-zielone.

Po fali wiatrem wzburzonej
gonimy się z chmurkami.
Nic, tylko na czystym niebie
strzępy chmur białe nad nami.

Gonimy się z chmurkami
pędem tańczącym, miarowym.

MOTORÓWKA

Trzyosobowa motorówka:
ty, ja i wierny nasz dog.
Hej, niesie nas po morzu
nasz mały warczący smok.

Pędzimy jak najdalej
od starych, nudnych tych miejsc.
Hej, ten najcudowniejszy
szalony, kochany nasz rejs.

Tniemy morze napoprzek,
na pół kroimy świat.

Wiatr — ta niosąca nas siła —
włosy wyrwa nam z głowy.

Pędem tańczącym, miarowym
niesie nas białe skrzydło.
Dziob, fale prujący swem ostrzem,
pryska, jak srebrne kropidło.

Niesie nas białe skrzydło —
nadęty, wypięty żagiel.
Czujemy, jak się hartują
ramiona nasze nagie.

Za nami łajba srebrzysta —
jedyne po nas ślad.

Napity benzyną motor
pracuje, trawiąc swój żer.
Trza tylko trochę uważać
na nieposłuszny ster.

Pędzimy zdrowi i rześcy —
Krew rośnie, jak przypływ tych fal.
Przyjmuje nas i pochłania
urocza, kochana dal.

LEONARD TURKOWSKI

Powieści użytkowe

Żyjemy w czasach nie już powodzi, ale potopu utworów powieściowych. W skromnej ilościowo literaturze polskiej ukazują się około stu powieści oryginalnych rocznie. Co trzy dni powieść, nie licząc tłumaczonych, których tłoczy się co najmniej drugie tyle rocznie. Zatrzymując uwagę tylko na wytwórczości oryginalnej, zapytać tedy warto, do jakich zjawisk przyrodzonych zaliczyć ją mamy? Jest li to jakowyś wspaniały wybuch sztuki polskiej, czy równie nadzwyczajny wybuch grafomanji, czy wreszcie całkiem normalny skutek powszechnej, a przeciwniejszej umiejętności czytania i pisania?

Z przeglądu ostatnich dziesięciu lat, to znaczy około tysiąca powieści oryginalnych, dowiadujemy się przede wszystkim, że blisko połowę armji autorów stanowią kobiety. Polską literaturę powieściową zasila stale około czterdziestu autorek, nie wliczając piszących po polsku Żydówek, które, oczywiście, należą do wielojęzycznej literatury żydowskiej. Tak wielki udział kobiet przy widocznym obniżeniu się artystycznego poziomu powieści upoważnia do powiązania obu objawów węzłem współzależności.

Kobiety, istotnie, wniosły do powie-

ści współczesnej swoje cechy przyrodzone, jak oto: rozwlekłość, drobiazgowość, brak zmysłu budowy, plastyki, dramatyczności i tym podobne znamiona, dla sztuki zabójcze. Ale i mężczyznom te same naogół wady w powieściach wypomnieć trzeba. Bądźmy sprawiedliwi... Widocznie jakiś niemiecki gatunek mężczyzn zabrał się do wyrabiania powieści.

Nie jest to zatem, jak widzimy, epoka wielkiej sztuki, wielkich talentów — ten niebywały zalew powieściowy, ale nie jest on równie epidemją grafomanji ostrej. Z zespołu wielu objawów wnosić można, że jest to coś gorszego, bo, mianowicie, grafomanja łagodna, przewlekła, rozsądna, społeczna i moralnymi zamiarami brzemienista, bardzo matczyna, siostrzana, miłosierna, wychowawcza, lecznicza, słowem, we wszystkich możliwych kierunkach użytkowa, lecz jak najmniej artystyczna.

Ma ona swoje namiastki pseudo-artystyczne, które wypracowała sobie naskutek podpatrywania i naśladowania techniki prawdziwych, wielkich artystów powieściowych. Ma swoje lechtliwości, które pragnie zdobywać sobie wrażliwszym sferom społeczeństwa. Ma swoje słabości i słabo-

ki, zwane jej duszą i wyobraźnią, gwoli którym właśnie obarcza siebie ciężkim i niepopłatnym trudem pisania powieści, często — wielowielotomowych powieści. Z tych przeto względów nie można owym stosom literatury odmówić przynależności do sztuki. Grafomanja także ma swój rozwój ku doskonałości, także się cywilizuje. Nie mogą jednak oprzeć się wrażeniu, że jest ona uderzająco podobna do pocziwej garbuski, ustrojonej w dekoltu sukni balowej...

Trudno, doprawdy, śmiać się z tak pokrzywdzonej istoty. Budzi ona raczej litość obok niesmaku. Zato trochę mniej humanitarne uczucia wywołują panowie krytycy prasowi oraz instytucje (wprawdzie — państwowe...), które owym wielowielotomowym garbuskom przyznają nagrody literackie. Ze strony tych pseudo-autorytetów szerzy się w społeczeństwie opinia o wielkiej wartości utworów, pocziwie, a czasem trochę niepocziwie tendencyjnej grafomanji powieściowej, i tym sposobem fałszuje się i na tym odcinku współczesną, dogruntно zakłamaną kulturę polskich tak zwanych warstw „oświeconych“.

Jednakże, skoro są to powieści użytkowe, a to na podobieństwo, na przykład, stołów, naczyń kuchennych, lub, dajmy na to, lornetek teatralnych, to czy, nawet pomimo niewielkiej ich wartości artystycznej, nie należałoby

przysłać im miejsca w kulturze, miejsca skromnego, ale nie kolczaste-go? Hm! No, tak! Zapewne! Alboż ja wiem!? Jeżeli lornetki mają swoje nie wśród pokrzyw miejsce w kulturze, to, oczywiście, powieści łagodnej a przewlekłej grafomanji, o ile, rzecz prosta, nie szerzą zepsucia, hm!... No, tak! Sądzę, że nawet olej rycynowy ma swoje miejsce w kulturze, a gdyby ludzie poculi do niego szczególnie upodobań, to cóż na to poradzić można? Trzeba przeczekać!

Może tam kto tego i owego nauczy się na dwóch tysiącach stronic szóstotomowej laurem nagrodzonej powieści, ale kto obliczy, jakim zepsuciem gustu i poczucia artystycznego taką lekcję zapłaci? Co do mnie, sądzę, że gra nie warta trudu, ni licha lekcja tak wielkiej zapłaty.

STANISŁAW PIENKOWSKI

VENUS
STOŃSKIEGO
ZNAKOMITY
KREM
USUWA PRYSZCZE
PIĘGI I LISZAJE

OD 16 ROKÓW POWSZECHNIE
ZNANY ZE SKUTECZNOŚCI
NIE SZCZĘ
BRODAWI
SKÓRY
STWARDNIENIA
ODCISKI!

Polski przemysł ma zaszczyt przedstawić się...

Przechadzka po wystawie przemysłu metalowego

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

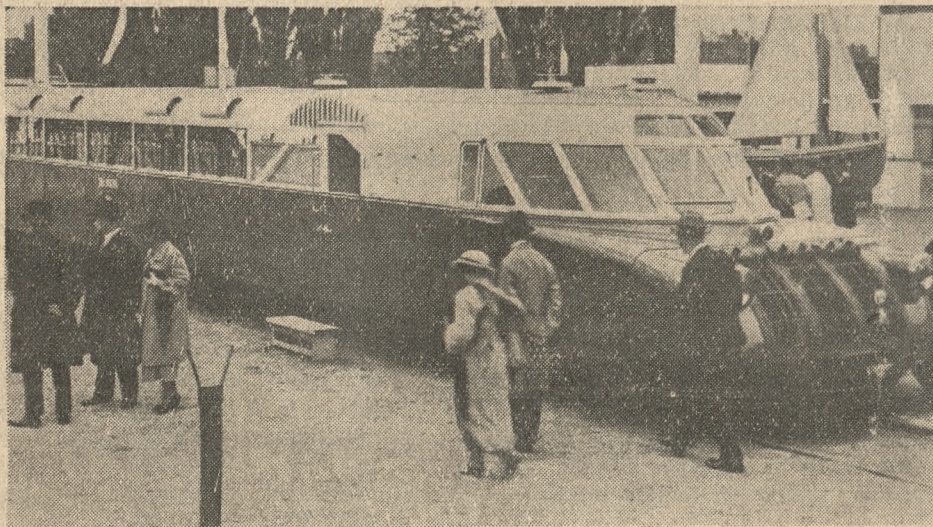
Fragment wystawy z pawilonem radjotechnicznym.

Fot. PAT.

Warszawa, w sierpniu. Wiadoma rzecz, że Polacy posiadają specjalną zdolność krytykowania. Zwłaszcza spraw i rzeczy powstałych u nas. Mówi się, że niby jesteśmy pod wieloma względami daleko w tyle za innymi narodami, że to i owo, że przede wszystkim lepsze są towary zagraniczne od rodzimych. Słowem, potwierdza się znane powiedzonko: cudze chwalicie, swego nie znacie...

Pewnie, jako młode państwo nie możemy w niejednych dziedzinach od razu dorównać innym państwom. Ale na niejednych polach nie jest wcale tak źle, o czym przekonuje nas otwarta w stolicy przed kilkoma dniami wystawa przemysłu metalowego i elektrotechnicznego, która potrwa aż do 11 października b. r. Wystawę zorganizowano pod hasłem: Polska musi posiadać silny i niezależny od zagranicy przemysł! To też wędrowka po terenach wystawowych, zajmujących dawny obszar Państwowych Zakładów Lotniczych i część Pola Mokotowskiego, pozwala zorientować się, co już w

skomplikowane mechanizmy, są tworem polskich inżynierów i polskich fabryk. Urasta nasza duma i... przecho-

Najnowszej konstrukcji torpeda kolejowa o liniach opływowych. Szczyt techniki i komfortu, chluba polskiego kolejnictwa. Szybkość 125 klm na godzinę.

Fot. E. Fikus

Po olimpiadzie w Berlinie

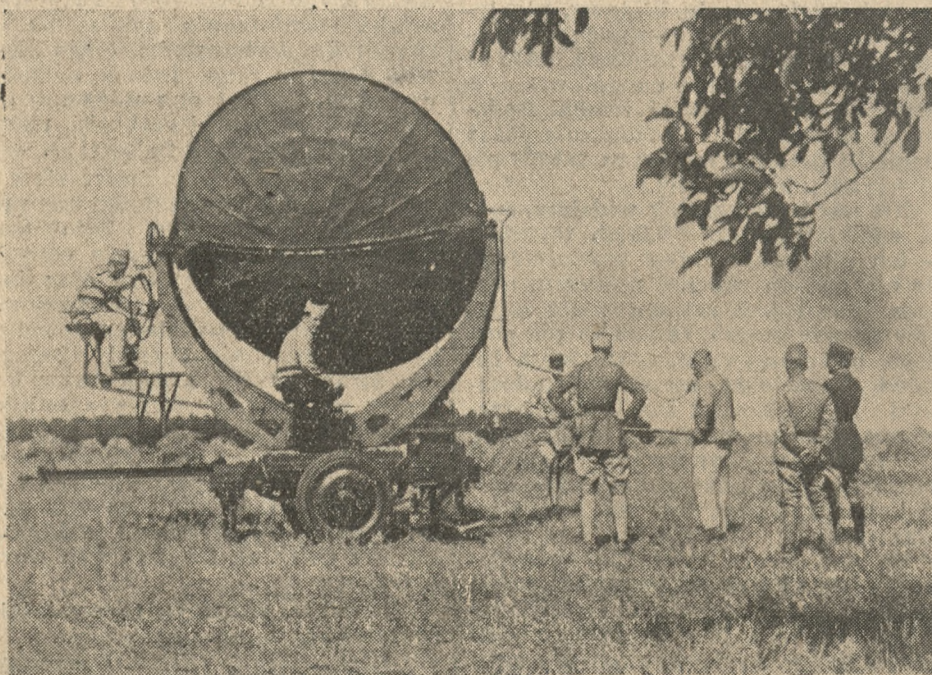
Po zgiełkliwej olimpiadzie popisów 53 narodów ze sprawności fizycznej, nastąpi pewna reakcja, pewne ostudzenie porywów sportowych. Szał sportowy, który w okresie olimpiady ogarnął niemal wszystkich, maleje. Nastroje jednak w związku z sukcesami olimpijskimi doskonale sprzyjają wzniesieniu pewnych zainteresowań, chociaż nie sportowych, a jednak niejako także olimpijskich, ale nie związanych z mitologiczną siedzibą pogańskich bóstw greckich. Jak do każdego popisów, tak i do takiej chrześcijańskiej rewji należy się przygotować, zwłaszcza, że termin i miejsce jej już ustanowione. Domyślnym nietrudno

będzie odgadnąć, że chodzi tu o przygotowanie przyszłorocznego międzynarodowego kongresu w Poznaniu ku czci Chrystusa Króla.

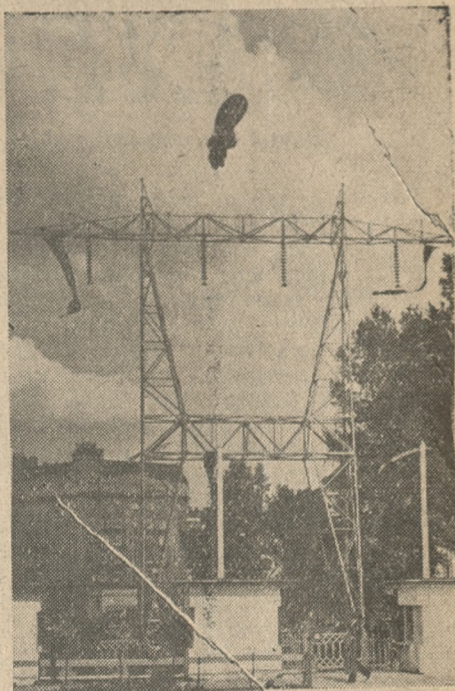
Rozpocznijmy więc przygotowania naszej tej wielkiej uroczystości katolickiej na ziemi polskiej. Przedewszystkiem pamiętajmy o konieczności spłacenia długu, ciężącego jeszcze na poznańskim Pomniku Wdzięczności, odsłonięty i poświęcony uroczystości w święto Chrystusa Króla r. 1932.

Ofiary na ten cel uprasza się nadsyłać pod adresem Komitetu Budowy Pomnika Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu, ul. Św. Marcina 69, za blankietem P. K. O. na konto czekowe nr. 207.470.

MANEWRY ARMII FRANCUSKIEJ

Manewry francuskie w Bourgas poświęcono przede wszystkim zagadnieniom lotnictwa. Na zdjęciu aparat podsłuchowy nadsluchuje nalotu eskadr lotniczych.

U wejścia na wystawę przemysłu metalowego i elektrotechnicznego w Warszawie, wzniesiono „luk triumfalny“ w postaci wieży do przewodów wysokiego napięcia.

Fot. E. Fikus

Pokazano niemal wszystko, co zdobyliśmy w dziedzinie metalurgii, elektrotechniki i radjotechniki.

Miło jest sercu Polaka wędrować poprzez pawilony hutnictwa, elektrotechniki z armią wszelakiego typu radjoodbiorników, przez hałę poczt i telegrafów z precyzyjnymi maszynami, automatami telefonicznymi, dalopisami i maszynami telegraficznymi nadawczymi i odbiorczymi. A kto ma czas, może w tym pawilonie posiedzieć dłużej, przyjrzyć się, jak Radio Polskie nagrywa niejedne reportaże lub słuchowiska na płyty, lub poznać pracę speakerów i orkiestry salonojowej, część pawilonu bowiem zamieniono na podium-studio, skąd transmituje się kilka razy dziennie program na całą Polskę.

Te wszystkie, nadzwyczajności, choć oglądane z podziwem, zacięte są skrzydłami samolotów, zgrabnymi sylwetkami samochodów lub brylowatymi konturami lokomotyw. Wiadomo, ludzie zawsze ciągną do rzeczy wielkich duchem lub rozmiarami, zwłaszcza, gdy są one aktualne.

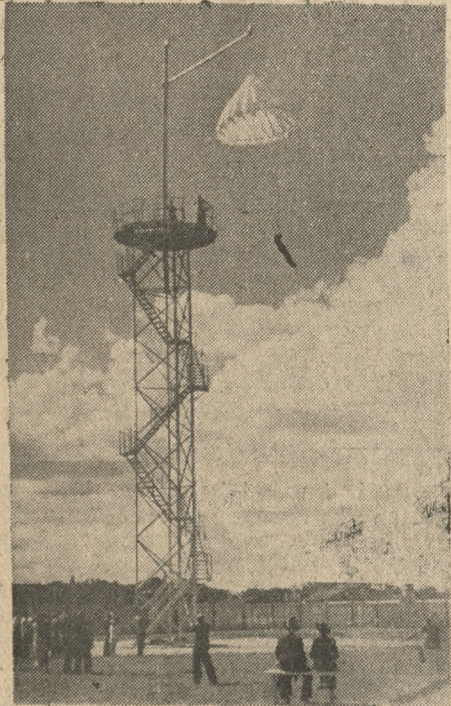
Tej aktualności nie można odmówić stuprocentowo polskim samochodom osobowym, ciężarowym, sanitarnym, zgrabnej tankietce, ani też olbrzymiemu czołgowi do ciągnięcia transportów. Czy można przejść bez zainteresowania obok powłoki zwycięskiego balonu „Kościuszko“, lub starej „R. W. D. 5“, na której mjr. Skarżyński przeleciał Atlantyk?

A „RWD-13“, trzymiejscowa maszyna turystyczna, lub „RWD-8“ predystynowana do zrealizowania hasła „Uczymy się latać“, jako znakomita maszyna szkolna? Czy znajdzie się ktoś, kogoby nie zaciękały nowe samoloty wojskowe? Naprzykład „P-11 C“, albo „P. W. S.-14“, lub zgoła „PZL-23“ pierwszy polski samolot bombowy na trzy osoby z kilkoma stanowiskami dla karabinów maszynowych, w tem jedno pod skrzydłami w kształcie oszklonej gondoli, no i szybkość 275 km na godzinę. To nasz najnowszy dorobek.

Niemniejszy efekt wywołuje stoisko Ministerstwa Komunikacji. Na przedzie lokomotywa i wagon, modele z przed 40-tu laty, a za nimi kilka „stalowych rumaków“ olbrzymich kształtów, ze stajni H. Cegielski lub Chorzów, zdolnych wyciągnąć tempo ponad sto kilometrów na godzinę. Obok wygodniutki wagony pulmanowskie Lilpopa, a w samym końcu terenów wystawowych rozmaitego typu elektrowozy, lux-torpedy o kształtach opływowych, motorówki i najnowsze pociągi elektryczne i lokomotywy, przeznaczone do obsługi zelektryfikowanego węzła dyrekcji warszawskiej. Są to cacka, zasługujące każde z osobna na obszernie opisanie. Przedstawiają wielką zdobycz naszego kolejnictwa i są dowodem postępu w tej dziedzinie.

Największą sensacją wystawy jest 25 m wysokości wieża żelazna, przeznaczona do skoków spadochronowych. Za drobną opłatą może zwykły śmiertelnik zaznać tej lotniczej rozkoszy. Powodzenie jest. Tłum ciekawskich przygląda się ze śmiechem każdemu skokowi, a śmiechowi towarzyszy ogólne życzenie: Niech mu ziemia...mięka będzie

ELLIOT.

Sensacją wystawy jest wieża do skoków spadochronowych wysokości 25 mtr. Amatorzy emocji korzystają z okazji.

Fot. E. Fikus

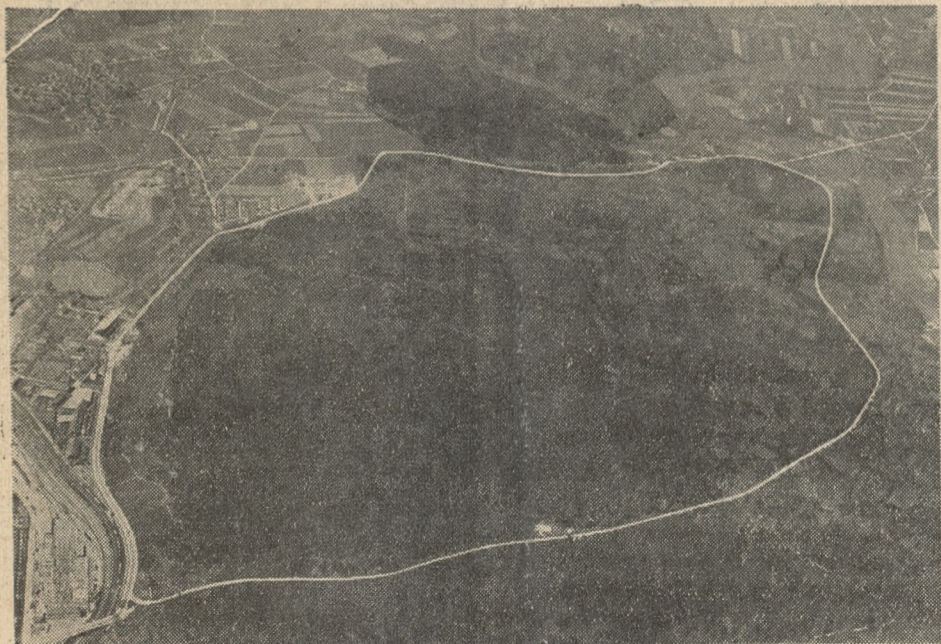
kraju produkujemy, a czego jeszcze brak. Po dwugodzinnej wędrowce po licznych pawilonach i stoiskach spostrzegamy obiektywnie, że braki — owszem — są, jednak w wielu wypadkach przemysł polski wyrabia rzeczy niezwykle pożyteczne, o których nigdy nie wiedzieliśmy.

Główne wejście na wystawę prowadzi od placu Unji Lubelskiej. Na wstępie „wita“ nas wysoka żelazna wieża do przewodów wysokiego napięcia, wyglądająca niby nowoczesna brama triumfalna. Za chwilę wkraczamy do długiego pawilonu, gdzie wśród huku pracuje kilkadziesiąt wszelkiego rodzaju obrabiarek, precyzyjnych maszyn do przeróbki metalu, prasy do blach, maszyny wyrabiające gilzy i wiele innych, na których widok szeroko roztwieramy oczy, niedowierzając jeszcze, że te przemysłne, tak dla nas

Automobilowe „Grand Prix” Szwajcarii

Wielka międzynarodówka — „Preis von Bremgarten” i „Preis von Bern” — Zaciepła walka „Auto - Union” i „Mercedes - Benz” — Bohaterski Stuck — Znakomita organizacja prasy Rosemeyer zwycięża

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Tor wyścigowy.

Brno szwajcarskie, w sierpniu. Amatorzy sportu przeżyli świeżo w Szwajcarii gorące dni: III międzynarodowe wyścigi automobilowe Grand Prix rozegrano na torze Bremgartenwald pod Bernem. Wyścigi te są dziś obok włoskich Targa Florio i berlińskich Avus-Rennen najsłynniejsze w Europie. To też zjechali się na nie automobiliści wszelkich narodowości, prasa zagraniczna i tłumy widzów.

Magiczne nazwiska: Hans Stuck, Caracciola, Varzi, Nuvolari, Rosemeyer wprawiały ludzi w gorączkę oczekiwania na rezultaty. Już na kilka dni przed wyścigiem, wyznaczonym na 22 i 23 sierpnia, odbywały się na torze pilne treningi. Trasa ta, licząca w jednym okrążeniu 7 km 280 m, prowadzona jest cała wśród malowniczego lasu i obfituje w ciekawe lecz bezpieczne zakręty, oczywiście widzialna jest tylko w odcinkach. Na wszystkich ważniejszych placach Berna ukazały się tablice z czasami najlepszych kierowców, uzyskanymi w treningach. Szereg pociągów specjalnych dowiózł moc gości, prócz tego ciągnęły zewsząd sznury aut, motocykli i rowerów. Berno przybrało szatę odświętną, uflagowaną, wieczór iluminację wszystkich ważniejszych budynków, z których zwłaszcza starożytny (z XV wieku) Münster gotycki wyglądał jak cudowna przejrzysta wieża ze szkła.

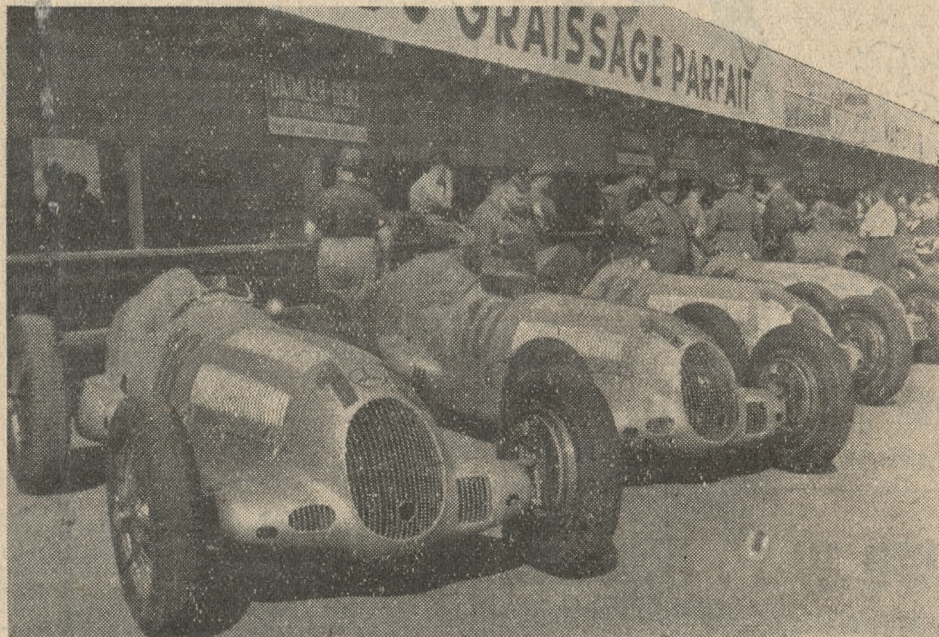
Wyścig rozegrał się w trzech kategoriach; z których pierwszą była „Preis von Bremgarten” w sobotę popołudniu; wyścig szwajcarski dla wozów sportowych i wyścigowych do 1500 cm. W pierwszej konkurencji 14 okrążeń 101 km 920 m najwięcej reprezentowane były „Bugatti” i „Alfa Romeo”. Z nich też wyszli zwycięzcy: na „Alfa Romeo” (de Greffenried z Fryburga, Stuber z Berna i Ruesch z Zurychu) oraz Leuzinger z Berna na „Bugatti”.

Cała uwaga i ciekawość koncentrowały się oczywiście na wyścigach: „Preis von Bern” i popołudniowym „Grand Prix”. Przy chmurnej pogodzie zapełniły się po brzegi trybuny. Garaże, leżące naprzeciw trybuny głównej, przybrano zielenią, chorągwie kilkunastu narodowości łopotały na wysokich masztach. Olbrzymia tabela orientacyjna widniała naprzeciwko.

Koło rasowych maszyn uwijają się od rana dziesiątki mechaników. Każda „stajnia” ma swoje boxy i swoich ludzi. 200 dziennikarzy z rozmaitych krajów, przeważnie z Anglii, Francji, Niemiec, Włoch i Szwajcarii, ale także Belgii, Holandji, Austrii, Ameryki i Skandynawii, zgłosiło się do biura prasowego po bilety. Organizacja prasowa funkcjonowała znakomicie. Co pół godziny wydawano drukowane biuletyny z przebiegu wyścigów, które rozdawano dziennikarzom, odznaczonym złotymi kokardkami.

Międzynarodowy wyścig o „Preis von Bern”, w którym w roku ubiegłym zwyciężył Anglik Seaman, na przestrzeni 203 km 840 m (28 okrążeń toru) zgromadził 19 maszyn różnych marek, głównie jednak „Era”, „Bugatti”, „Maserati”. Z narodowości naj-

silniej reprezentowane były Anglia i Włochy. Z ogłuszającym rykiem ruszyły barwne wyścigówki ze startu. Huk był tak piekielny, że zerwał cały 50 tysięczny tłum na nogi. Na czoło

Mercedes - Benz przed startem. Na wozie nr 12 startował Caracciola.

wysiorował się odrazu Seaman na swoim starym 10-letnim Delage, który już w pierwszej rundzie ustanowił nowy rekord toru: 3 min. 10. Grupa 18 wozów rozciągnęła się w długi sznur. Co chwila z wyciem motora przelatywał któryś tak szybko, że ledwie numer wozu dało się odczytać.

Zaczęły się pierwsze defekty wozów, niektóre pośpiesznie naprawiane w boxach, inne eliminujące wyścigowców bezpowrotnie. Mordercze tempo

wzmagalo się za każdą turą; dzięki nowoczesnym ruchomym osiom kierowcy idą na serpentyny prawie bez przyszywania gazu. Poza tem nowoczesne hamulce na wszystkie cztery koła umożliwiają zahamowanie w najszybszym tempie już na przestrzeni 400 metrów. Seaman bije dalej rekordy osiągając przeciętną 146 km.

Kilku kierowców odstępuje. Po 10 okrążeniach kolejność wygląda następująco: Seaman na „Dalage”, Bira, książę Sjamu, na „Era”, Mays (Anglia) na „Era”, Grek Embiricos na „Era”, Fairfield (Anglia) na „Era”. Po 15 okrążeniach wysuwa się na czwarte miejsce Anglik Tongue. Znakomity Bira, faworyt dnia, musi po 20 rundach zrezygnować z powodu defektu gaźnika. Ku entuzjazmowi stojącej ogólnie publiczności mija cel jako pierwszy Seaman w znakomitym czasie 1 godz. 26 min. 30 sek. Zostaje on natychmiast ozdobiony olbrzymim wieńcem laurowym i przy dźwiękach hymnu angielskiego udaje się na rundę honorową. Na drugim miejscu plasują się: Grek Embiricos na „Era”, na trzecim Anglik Tongue na „Era”.

Teraz zemocjonowany tłum spływa ze wszystkich miejsc do olbrzymiej sali restauracyjnej, mieszczącej się pod trybunami na posiłek południowy.

Rosemeyer, zwycięża „Grand Prix”.

wijają się koło motorów. Nastrój jest sportowy, wesoły, pełen emocji i oczekiwania. Sensacją dnia jest niemiecki kierowca Hans von Stuck, który uległ wypadkowi na wyścigach we Włoszech ma ramię w bandażach i na temblaku, pomimo tego staje do zawodów! Pamiętamy go jeszcze z jazdy na wyścigu tatrzańskim. Dwa asy: Caracciola i Rosemeyer zwracają powszechną uwagę. Pani Stuck i pani Rosemeyer ze stoperami w ręku niespokojnie oczekują startu przez boxami. Porządek panuje wzorowy. Zgrupowane według marek maszyny stają na starcie: srebrne „Auto Union”, także „Mercedes-Benz”, czerwone „Bugatti” i rasowe „Alfa Romeo”.

Megafony ogłaszają start. Znowu niby fony wyją maszyny. 17 smoków wyścigowych rusza na pełnym gazie, na czele Rosemeyer i Caracciola prawie obok siebie. Przepadają za zakrętem leśnym. Już po dwóch minutach, niby złowrogi poszum burzy, nadchodzi od strony przeciwnej odgłos tego samego ryku. Widok wspaniały! Pęd, emocja, ryk motorów, niebezpieczeństwo, zapal i słońce porywają nas. Biuletyny prasowe pojawiają się gęsto, a w nich meldunki o pierwszych defektach i rekordach toru. Odpadają Fagioli i Farina (Włochy).

Po 10 rundach kolejność wygląda: 1 Rosemeyer na „Auto Union”, 2 Caracciola, 3 Lang obaj na „Mercedes-Benz”, 4 Varzi (Włochy) na „Auto Union”, 5 von Brauchitsch (Niemcy) na „Mercedes”. Wogóle między temi dwoma „stajniami” odbywa się zawzięta walka, a szczególnie między Rosemeyerem a Caracciola, którzy w niedużym odstępie pędzą na czele. Niezwykle rasowo jedzie Stuck, ale wybitnie słabiej z powodu chorego ramienia. Kilkakrotnie przed samymi trybunami mijają się poszczególne wozy. Kolumna jednak rzadnie, morderczy wyścig żąda coraz nowych ofiar, raz w raz zajeżdża ktoś do boxów zmienić koło, czy tankować, lub beznadziejnie naprawiać defekt.

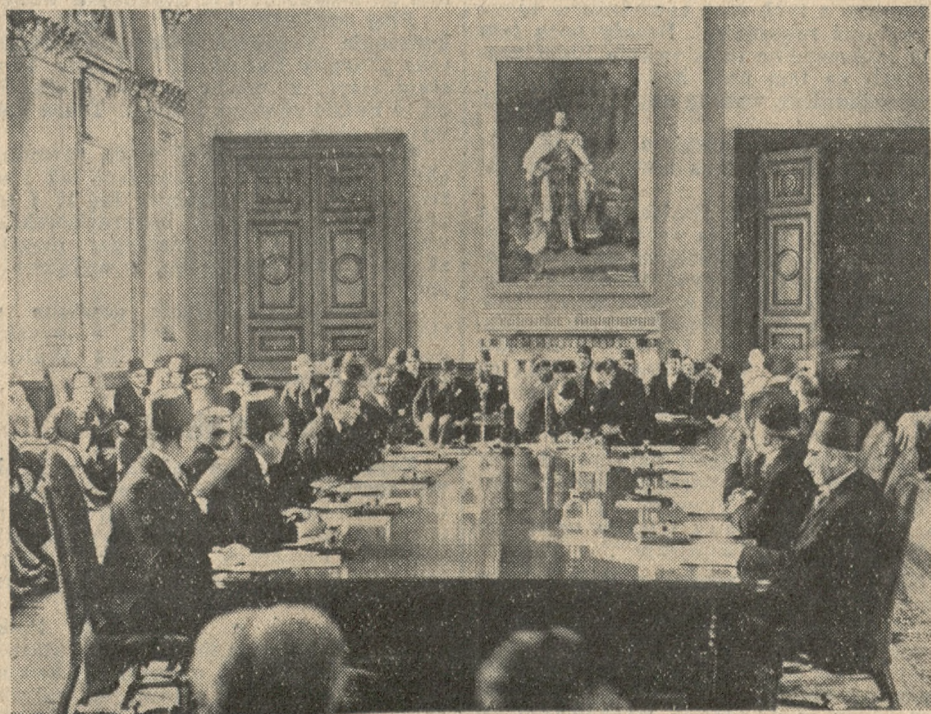
Powracających do wyścigu witają gromkie brawa. Padają rozmaite rekordy w zmianie kół i tak n. p. Rosemeyer tankuje benzynę i zmienia koło w czasie 35 sekund! Po 25 rundach nie widzimy nagle Caraccioli. Megafon melduje, że zaszło coś na trasie. Lęk o życie asa trapi publiczność dopóki się nie wyjaśniło, że niestety odstąpił z powodu defektu tylnego koła. Teraz Rosemeyer ścigany jest zawzięcie przez Włocha Varzi, który wysuwa się na drugie miejsce. Po 35 rundach na trzecim jest Lang na „Mercedes”, na czwartym v. Brauchitsch, na piątym fenomenalnie jadący Stuck, który z każdą rundą nadrabia czas. Około 40 rundy pada znowu szereg rekordów toru (2,41, 2,40, 2,39), Langa zastępuje Fagioli z powodu obrzmienia ręki. 50-ta runda! Uszy boją od ryku, a nogi od stania; godziny mijają, a wozów na trasie coraz mniej; tempo jest zabójcze. Teraz jest już tylko 7 wozów na trasie, i to dwóch najsłynniejszych marek.

Po 70 okrążeniach zostaje ich tylko 5. Rosemeyer bezapelacyjnie wygrywa i zdobywa nagrodę 15 000 fr. szw., za nim Varzi, na trzecim miejscu bohaterski Stuck, który zemleł przy mecie. Niemiecka marka „Auto-Union” (Zwickau) pobili trzykrotnie swoją konkurentkę Mercedes-Benz ze Stuttgartu.

Można sobie wyobrazić entuzjazm tłumów i zatory ludzi oraz wozów, ciągnących po wyścigu godzinami do miasta.

MARJA SANDOZ.

PODPISANIE UKŁADU ANGLO-EGIPSKIEGO

W sali lokarniejskiej brytyjskiego ministerstwa spraw zagranicznych podpisano nowy traktat brytyjsko-egipski. Przy stole w końcu z lewej egipski premier Yahas Pasza.

Niedziela na boiskach

Poznań, po długim okresie posuchy boiskowej czekał się wreszcie zawodów o gorącej emocji: H. Cegielski — Amatorski K. S. Chorów. Spotkaniem tem zakończy się I. kolo zawodów międzyokręgowych o mistrzostwo Polski. Ambicję zdobycia tytułu mistrza grupy i dostania się następnej kolejki, oraz wywalczenia sobie tam przynajmniej drugiego miejsca, a zarazem awansu do ligi PZPN, posiadają obie drużyny. Niestety awansować może tylko jeden z niedzielnych przeciwników. Dotychczasowy przebieg rozgrywek międzygrupowych z udziałem mistrza śląskiego i poznańskiego przemawia za tem, że będzie nim nie AKS, lecz klub fabryczny, który też prawdopodobnie oglądać będziemy za 3 tygodnie w walce z Oracovią.

Zapoczątkowana ub. niedzielą II kolejka zawodów ligowych dozna po niedzielnych spotkaniach, w których Warta gra z Dębem w Katowicach, dwutygodniowej przerwy. Ligowcy w tym czasie nalożą koszulki z białym orłem, by bronić barw polskich w zawodach międzypaństwowych z Jugosławia, Łotwą i Niemcami.

H. Cegielski — Amatorski K. S. o godz. 16 na boisku Warty. (Przedmecz junjorzy HCP — Warta o godz. 14.30)

Ambicja, zapal, doskonała kondycja fizyczna wiekzkości zawodników przy wielu zaletach technicznych i taktycznych sprawiają, że gra drużyny fabrycznej podoba się, a przedewszystkiem jest skuteczna. Zespół gości bawił ostatnio w Poznaniu u Pogoni w czerwcu rb. Pokazał wówczas walory cechujące prawie wszystkie czołowe drużyny śląskie, a więc grę twardą i przebojową. Ważność stawki niedzielnej spot-

kania niewątpliwie spowoduje, że o wyniku meczu zadecyduje w pierwszym rzędzie nastawienie psychiczne aktorów zawodów. HCP prowadzi różnicę 2 punktów zabranych Gryfowi toruńskiemu o nie pozwoli się już prawdopodobnie wyprzedzić. AKS, posiadający jeszcze teoretyczne możliwości na dostanie się do II kolejki gier mistrzowskich, chcąc wyeliminować HCP, musiałby dokazać sztuki nielada, gdyż odnieść zwycięstwo 4:0. Takiego wyniku się jednak spodziewamy i głosujemy za HCP.

Zawody towarzyskie

W Poznaniu o godz. 9.30 Pogon Jun. — San Jun. na arenie lazarskiej; o 10.30 Cybina — H. C. P. II na stadionie śródeckim; o 11 Pogon — San na arenie lazarskiej Admira II — Politechniki KS Poznań — na Górczynie i Warta III — Korona III na boisku Warty; o 14.00 Polonia Główna Jun. — Pentatlon Jun. w Główniej; o 16 Polonia Główna — Pentatlon w Główniej. Britania rozgrywa w ramach klubowego dorocznego dnia sprawności fizycznej czwórmech o nagrodę. Zawody odbędą się na stadionie śródeckim.

W Szamotułach o godz. 15: Szamotułski KS. — Korona Ib; w Wolsztynie 14: Sokół Wolsztyn — Pogon Śmigiel; w Rawiczu o 16: Sokół Rawicz — Rawicki KS.; w Ostrzeszowie o 15: Victoria — Śląsk Tar. Góry. W Kościanie odbędzie się turniej błyskawiczny o puchar przechodni. W zawodach, rozpoczynających się o 11 i trwających do 16 (na stadionie Zakładu Psychiatrycznego) biorą udział: Unia Kościan, Kościański KS., Sokół i Polonia z Leszna.

kierunku „sanacyjnym”. Ostatnio nawet dyrektor P. U. W. F. i P. W. uznał za właściwe wydać okólnik do okręgowych urzędów, aby w dziedzinie wychowania fizycznego nie kierowano się sympatjami politycznymi.

Zadne wywody nie zmieniają faktu, że w Berlinie dostaliśmy w skórkę, że smrotnie zawodły dotychczasowe metody.

Z teki „Powiedzonek”

Był sobie dziad i baba,

Bardzo starzy oboje.

Ich życie: jedna zwada...

On swoje, ona swoje...

Ona o chlebie, on zaś

Myśli znowu o fiolkach...

Aż się ich kłótnia kończy

Na połamanych stolkach...

Na jednym tylko polu

Wspólną platformę mają:

Razem wieczorem, głośno

„Ilustrację” czytają...

Sokół czy Cuiavia?

Wynik niedzielnego spotkania pięściarskiego o drużynowe mistrzostwo okręgu, które odbędzie się o godz. 19.30 w hali Targów Poznańskich, jest trudny do przewidzenia z uwagi na wyrównane siły obu drużyn. Lepszej technicznie drużynie Sokola przeciwstawia Cuiavia znaną zaciętością i nieustępliwością swych zawodników.

Kto zdoła mecz rozstrzygnąć na swoją korzyść i zdobyć pierwsze cenne punkty w rozgrywkach o drużynowe mistrzostwo, zadecydują dopiero walki w ringu. To też spotkanie powyższe zapowiada się bardzo ciekawie i zgromadzi napewno szerokie rzesze miłośników pięściarstwa. Propagandowe ceny biletów udostępnią każdemu zobaczenie tych zawodów.

Przedprzedaż biletów odbywa się jeszcze dziś do godz. 18 w firmie „Camera”, zaś w niedzielę od godz. 17 przy kasach hali Targów Poznańskich. (kom)

Odznaki

emalowane metalowe
Fabryka Wrobów
Metalowych Poznań
Ratajczaka 17. Tel. 30-03

Nr 15 240

I. biskupiński bieg na przełaj „Wielkopolanina”

Zapowiedź pierwszego biegu biskupińskiego „Wielkopolanina” w dniu 6 września w Żninie, wzbudziła duże zainteresowanie wśród tamtejszych lekkoatletów. Choć termin zgłoszeń upływa dopiero 5 września, zgłoszenia zawodników są już dziś bardzo liczne.

Wydawnictwo „Wielkopolanina” ufundowało jako nagrodę przechodnią wspaniały zegar biurkowy, dla zwycięzcy cenny zegarek na rękę. Drugi zawodnik przysięgający do mety otrzyma teke, trzeci do szóstego włącznie żeton. P. Nowak, właściciel agencji „Wielkopolanina” w Żninie, ul. Śniadeckich 6, ufundował walizkę.

Bieg odbędzie się, jak wiadomo, na zakończenie „Tygodnia Biskupina i Pałuk”, oraz „Targów Pałuckich”. O godz. 13 nastąpi start z placu Targów Pałuckich, gdzie będzie również i meta. Trasa biegu wynosi około 3500 m.

Udział w biegu brać mogą zawodnicy obywatele polscy tak zżeszenci jak i niezżeszenci, którzy ukończyli lat 17 i to z powiatów: żnińskiego, inowrocławskiego, wągrowieckiego, szubińskiego, mogileńskiego i gnieźnieńskiego, z wyłączeniem jednak miasta Gniezna.

Zgłoszenie zawodników powinno nastąpić najpóźniej do dnia 5 września godz. 18 pod adresem: Feliks Walczak, Żnin, ul. Pocztowa.

Lekka atletyka

Zapowiedziane na niedzielę w Krakowie spotkanie Kraków — Pomorze, w ramach którego miał się odbyć trójbój o mistrzostwo Polski, nie dojdzie do skutku, ponieważ Pomorzanie nie otrzymali żniżek kolejowych i wskutek tego nie przyjadą.

Trójbój pań o mistrzostwo Polski, prawdopodobnie nie dojdzie do skutku. Po zamknięciu zgłoszeń okazało się bowiem, że do tych zawodów zgłosiła się zaledwie jedna zawodniczka, a mianowicie Skirlińska z krakowskiego Sokola. Gdyby w cią-

gu soboty nie nadeszły listownie jakieś dalsze zgłoszenia, zawody zostaną odwołane.

Porażki fińskich lekkoatletów. W Wyborgu odbyły się zawody lekkoatletyczne z udziałem amerykańskich i fińskich lekkoatletów. Zawody zakończył się generalną porażką Finów, którzy uratowali zaledwie jedno pierwsze miejsce na 5.000 m przez Höckerta (14:51), podczas gdy w wszystkich innych konkurencjach triumfowali Amerykanie. 100 i 200 m wygrał Metcalfe w świetnych czasach 10.3 i 21.2 sek. Na 400 m zwyciężył Williams w czasie 47.9 sek.; na 1.500 m kleskę poniósł Isohollo, który sklasyfikował się dopiero na 2 miejscu za Amerykaninem San Romanem. Amerykanin osiągnął świetny czas 3:51.3, podczas gdy Fin miał o 3 sek. gorszy wynik 3:54.3. W dysku wygrał Dun 46.35, a w tyczce — Graber 4 m. (PAT)

Piłka nożna

Kapitan związkowy poznańskiego OZPN p. Władysław Głowacz złożył mandat członka zarządu na skutek służbowego przeniesienia do Warszawy.

Pływanie

W międzyklubowych zawodach Astry krotoszyńskiej w niedzielę walka o nagrodę przechodnią za ogólną punktację i nagrodę za sztafetę 6X50 m dow., toczył się znowu będzie między Astra, Ostrowia i Unią, która wyjeżdża do Krotoszyna z 2 zawodniczkami i 9 zawodnikami, z Perzem II, Kruczkowskim i Stachowiakiem na czele. W ub. roku w ogólnej punktacji zwyciężyła Ostrowia a sztafetę wygrała Unia.

Pierwsze w Rogoźnie spotkanie piłki wodnej z udziałem Unii poznańskiej, która przyjeżdża do Rogoźna pod kierownictwem reprezentacyjnego bramkarza okręgu, Wiedermanńskiego, będzie jedną z głównych atrakcji niedzielnych zawodów, organizowanych na jeziorze miejskim przez R. K. Jakakowców. Zawody pływackie odbędą się w ramach zawodów kajakowych, których początek wyznaczony został na godz. 14.30.

Różne

Bezpłatny wstępny kurs gier sportowych i lekkiej atletyki organizuje poznański ośrodek w. f. dla wszystkich tych, którzy nie chodzą już do szkoły i nie są zrzeszeni w klubach. Zajęcia będą się odbywały 3 razy w tyg. w miesiącach wrześniu i październiku, pod okiem fachowych instruktorów-wychowawców. Kandydaci w wieku od 12 — 17 lat, mający zamiłowanie do wychowania fizycznego, winni przesłać zgłoszenia do kancelarii okręgowego ośrodka w. f. Poznań — Bukowska 25.

Zbiórka informacyjna we wtorek 1 września o godz. 17 w sali wykładowej okręgowego ośrodka w. f. przy ul. Bukowskiej 25. (kom)

Powstaniec Wielkopolski

Dwutygodnik pierwszych najstarszych i największych Towarzystw Uczestników Powstania Wlkp. 18/19 oraz Towarzystw Powstańców i Wojaków. — Do nabycia we wszystkich kioskach „Ruchu” w większych księgarniach i agencjach najpoczytniejszych pism. Cena 20 groszy. Administracja i ekspedycja: Drukarnia Łazarska, Poznań, Kanałowa 17. zg 468/9

KOMUNIKATY TEATRALNE

Z Teatru Polskiego

Najlepsza komedia Włodzimierza Perzyskiego „Lekkomyślna siostra”, stała się dzięki koncertowej grze całego zespołu rewelacją kończącego się sezonu. Od poniedziałku w tytułowej roli wystąpi nowo zaangażowana artystka p. Irena Jabłonowska.

„Lekkomyślna siostra” pomimo powodzenia zejdzie niebawem z afisza z powodu otwarcia nowego sezonu.

Z Teatru Nowego

Dziś w sobotę i jutro w niedzielę dwa ostatnie przedstawienia znakomitej komedji wiedeńskiego autora W. Sterka p. t. „Miłość już nie w modzie” z pp. Koroniewiczówną, Nowackim, Sojeckim, w reżyserji J. Nowackiego.

Pełna humoru, lekkości i niezwykle dowcipnych sytuacji komedia „Miłość już nie w modzie”, dzięki świetnej grze artystów, cieszy się niebywałym powodzeniem. O zainteresowaniu tą komedią świadczy zapelniona co wieczór widownia teatru.

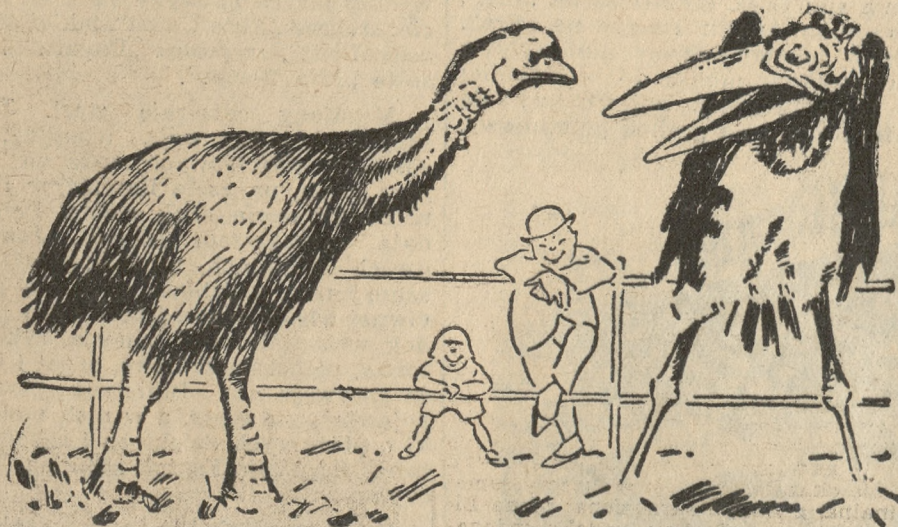
W Adrji ostatnie 3 dni wesołości Olimpijda Śmiechu!

Ogólnie ostatnie 3 dni w miesiącu są smutne, w oczekiwaniu wesołego 1-go. Zapominasz o „smutnem przyzwyczajeniu” przynajmniej na 2½ godziny, a to dzięki ostatniej Rewji w Adrji „Do widzenia”. Publiczność rozbawiona szaleje razem z artystami. Humor jak w pierwszych 3 dniach po 1-szym. Samo już wyjście Olimpijczyków — Rewelersów wywołuje huragany braw i co chwile padają rekordy śmiechu.

Dunowiecka chyba już 500 razy śpiewa „Ach te nogi”, Laskowski wychodzi ze siebie, ludzie mdleją ze śmiechu! Iżykowski nadał czaruję (Ach te oczy), Bargielska-Moran tańczy ponad scenę. Ziuta Kryniczanka i balet — to żywe srebro. Wzruszający jest finał, kiedy zespół żegna Publiczność, płacząc niektórzy nie z tego powodu, że nie chcą im zwrócić biletów w kasie, ale ezczerze ze wzruszenia, bo jakże Ci serce nie ścisnie taki widok artystów obladowanych walizkami, kiedy Ci ze iza-mi w oczach śpiewają po raz ostatni „Do widzenia — dzenia — dzenia”.

Za zgodność powyższego ręczy Zygmunt herbu Humor-Makowski. A zatem „Do widzenia — dzenia — dzenia” dziś w Adrji! A nie zapomnij wziąć 2 zł. Dostaniesz do tego konsumpcję, a na deser krem „Pea”.

dz 251

Zwiedzajcie Ogród Zoologiczny

największa osobliwość, miasta Poznania.

Konferencja prasowa w P. K. Ol.

W piątek wieczorem odbyła się w Polskim Komitecie Olimpijskim konferencja prasowa, na której prezes P. K. Ol. plk. Głabisz omówił sprawę udziału Polski w tegorocznych igrzyskach olimpijskich i odpowiedział na zarzuty, postawione w związku z tem w prasie.

Plk. Głabisz podkreślił na wstępie, że nastrój, defetyczny, który ogarnął społeczeństwo oceniające uzyskane wyniki, jako kleskę, jest, zdaniem plk. Głabisza, niczem nieuzasadniony. Zdobyliśmy wprawdzie w roku bież. mniej medali niż w Amsterdamie czy Los Angeles, lecz jeśli brać pod uwagę 6 pierwszych miejsc, to poczyniliśmy duży krok naprzód. Poza tem wyniki techniczne uzyskane przez polskich zawodników były przeważnie lepsze. Takich zawodników, którzy oczekiwania pod tym względem zawiedli, była znikoma ilość.

Plk. Głabisz stwierdza stanowczo, że zachowanie się zawodników było bez zarzutu. Jeżeli chodzi o ogólne kierownictwo, to plk. Głabisz może tylko podnieść poświęcenie swych współpracowników, szczególnie kpt. Kawalca, który miał na swych barkach wszystkie troski gospodarce ekspedycji. Stawianie tym ludziom, poświęcającym czas i pracę zarzutu marnowania grosza publicznego jest niesprawiedliwością i krzywdą. Również lekarz ekspedycji kpt. dr. Rettinger, którego szczególnie atakowano, spełniał swe funkcje z jak największą gorliwością i znajomością rzeczy. Składanie na niego winy za kontuzje, którym zawodnicy ulegli podczas zawodów czy treningu, jest wielkim nieporozumieniem. Tylko dr. Rettingerowi zawdzięczać można iż Walasiewiczówna, której lekarze niemieccy zakazali startu, zdobyła dla Polski srebrny medal.

Zkolei plk. Głabisz odpowiedział na inne zarzuty, stawiane Polskiemu Komitetowi Olimpijskiemu, wykazując ich niesłuszność, przyczem stwierdził, że krytycy często nie zdawali sobie sprawy z zadań i uprawnień komitetu olimpijskiego, związków sportowych oraz kierowników poszczególnych drużyn. Co do tych ostatnich plk. Głabisz stwierdza, że nie wszyscy stanęli na wysokości zadania, ale w sporcie polskim wogóle daje się odczuwać brak na kierowniczych stanowiskach ludzi o du-

żym autorytecie, wiedzy fachowej i dużym doświadczeniu. Niema zresztą co się temu dziwić, jeśli się zważy, że praca ich nigdy nie jest oceniana, a spotykają się oni tylko z zarzutami.

Na zakończenie plk. Głabisz wyraził przekonanie, że głównym powodem naszych względnych niepowodzeń jest słaby zasięg polskiego ruchu sportowego oraz mały nacisk, położony na rozwój sportu w szkole. Dalszym powodem jest wstręt Polaków do organizowania się, do podporządkowania się i systematycznej pracy. Dopóki sport polski nie będzie oparty na szerokich podstawach, sukcesów nie sposób oczekiwać. Zbyt szczupła jest garstka naszych „asów”. Niedyspozycja jednego stawia nas w trudnej sytuacji. Aby osiągnąć w przyszłości sukcesy, musimy przeprowadzić większe usportowienie młodzieży oraz rozpowszechnić sport w wojsku i p. w. Dopiero z tych mas zawodników mogą się wyłonić rekordziści. Należy poza tem tępić lekkomyślne szkalowanie ludzi pracujących na tem polu bezinteresownie, z całym oddaniem, według najlepszej wiedzy i woli.

Nad tym oświadczeniem wyłoniła się dłuższa dyskusja, która trwała do późnej nocy. (PAT)

Oświadczenie plk. Głabisza potwierdza to, co pisaliśmy, że nie wszyscy kierownicy drużyn stali na wysokości zadania. Powodem naszych niepowodzeń nie był niestrawny kotlet, jak to zresztą przed tygodniem przyznał i prezes Polskich Związków sportowych min. Ulrych. Powodów tych należy się doszukiwać głębiej, co zresztą przyznaje i berliński korespondent I. K. C., pisząc w tygodniku „Raz — Dwa — Trzy” — „Nie ulega kwestji: Olimpijda berlińska postawi nam przed oczy pytanie, czy rozwój sportu nie zależy także od systemu politycznego, od nastawienia państwa?... Niemcy i Italia najwięcej zyskały w tabeli olimpijskiej”.

Nie możemy się zgodzić z twierdzeniem plk. Głabisza o wstręcie Polaków do organizowania się. Nie trzeba było zabijać życia społecznego wciągając go w wir sporów politycznych. Toć przecież i działalność organizacji sportowych oceniano nie według pracy w dziedzinie wychowania fizycznego, lecz według ich aktywności w

Wrześniowe niebo

POŁUDNIOWY WYCINEK NIEBA WE WRZEŚNIU O GODZ. 22 NA PO-
CZĄTKU MIESIĄCA, O 21 W POŁOWIE I O 20 PRZY KOŃCU MIESIĄCA

O ile krótkie i jasne noce letnie nie sprzyjają czynieniu obserwacji astronomicznych, o tyle wczesna jesień jest czasem wprost wymarzoną do tego celem. Długość nocy ulega szybkiemu zwiększaniu się, a na ciemnym już tle nieba gwiazdy i mgławice widać znacznie lepiej. Jesień kalendarzowa zaczyna się w dniu 23 września, gdy słońce w swej wędrówce ku południowi znajdzie się na równiku niebieskim. Wówczas na całej kuli ziemskiej dzień równy jest nocy.

Gdy zmrok zapadnie, widzimy przede wszystkim znane nam już gwiazdozbiory letnie, a więc Łabędzia, świecącego jeszcze bardzo wysoko na niebie, Orła, Łutnię z przepiękną, niebieskawo-białą Węgą i kilka pomniejszych. W stronie północno - zachodniej widać jeszcze dobrze Wolarza z jasnym, pomarańczowej barwy Arkturem, nieco wyżej półkolisty wianek Korony Północnej. Nisko na południu dwa gwiazdozbiory pasa zwierzęcego: Koziorożec i nieco wyżej od niego i ku wschodowi, Wodnik. Na wschodnim niebie widoczne są już typowo jesienne konstelacje, a więc Pegaz, Andromeda, Perseusz, Baran, Trójkąt. Niebo upiększa Droga Mleczna, widoczna w tej porze roku w całej swojej okazałości. Przecina ona, zaczynając od północnego wschodu: Woznicę, Perseusza, Kassiopeję, Łabędzia i Orła. Na niej leżą też mniej okazałe gwiazdozbiory, jak małutka Strzala (między Łabędziem a Orłem), Tarcza Sobieskiego (poniżej Orła) i Jaszczurka (pomiędzy Łabędziem a Kassiopeją).

Ostatnio wymieniony gwiazdozbiór wyszczególnił się w roku bieżącym dzięki ukazaniu się w nim jasnej gwiazdy nowej w przeddzień zaćmienia Słońca (18 czerwca), która w kilka dni później osiągnęła jasność gwiazd drugiej wielkości. Niedługo była jednak jej świetność. Wkrótce rozpoczął się stały spadek blasku, trwający dotąd nieprzerwanie; obecnie trzeba użyć większego narzędzia, by móc ją obserwować.

W leżącym tuż nad Jaszczurką Cefeuszu odkryto w maju nową kometę, zwaną kometą Peltiera. W lipcu kometa ta stała się widzialną dla oka nieuzbrojonego, osiągając kulminacyjną jasność trzeciej wielkości na początku sierpnia. Jak wiadomo, interesujący ten wędrowiec niebieski przybliżył się znacznie do Ziemi, skutkiem czego mogliśmy go tak dobrze obserwować. Niestety w dniach największego blasku kometa biegła po niebie bardzo szybko, tak, iż po paru dniach przestała już być dostrzegalną w naszych szerokościach, przechodząc na niebo południowe, gdzie dotąd jest widoczna.

Gdy mowa o kometach, nie możemy pominąć drugiego, mniej wprawdzie świetnego obiektu tego rodzaju, lecz droższego naszemu sercu, bo noszącemu m. in. imię Po'aka. p. L. i s. a. K'órv odkrył ją zupełnie niezależnie od dwu astronomów zagranicznych: K'ho i Kozika. Odkrycie nastąpiło wieczorem, dnia 18 lipca w górskim obserwatorium Narodowego Instytutu Astronomicznego na górze Lubomir w Beskidach. Przez krótki czas kometa świeciła jasno i mogła być dostrze-

żona przez lornetkę, lecz z powodu oddalania się od Ziemi blask jej szybko zmalał i obecnie jest ona tylko słabym obiektem teleskopowym.

Z planet możemy oglądać Jowisza, lecz tylko wczesnym wieczorem

i to nisko nad zachodnim horyzontem.

Saturn widoczny będzie dobrze przez całą noc; w dniu 12 września planeta będzie w przeciwstawieniu do Słońca. W lunecie widać obecnie dobrze pierścienie w postaci wąskiej, jasnej smugi.

Merkury i Wenus nie mogą być dostrzegane.

Mars wschodzi około 3 godziny nad ranem. Wędruje on w pobliżu jasnej gwiazdy „Regulus” w Lwie i w dniu 13. 9. tworzyć będzie z nią i wąskim sierpem Księżyca piękny obraz.

Wyjątkowo tak się złożyło, iż we wrześniu zajdą tego roku dwie pełnie Księżyca: jedna w pierwszym, druga w ostatnim jego dniu. W dniu 8. 9. będziemy mieli ostatnią kwadrę, 15. 9. pierwszą kwadrę, to też najlepsze wieczory dla podziwiania nieba będą w połowie miesiąca.

P. I.

W sprawie konkursu na wiersz o książce

Z powodu ogłoszenia konkursu poetyckiego na wiersz o książce, nadchodzą liczne zapytania od osób zainteresowanych, czy wiersz ma mieć na uwadze tylko czystelników dorosłych, czy też i młodzież. O-
tóż proszeni jesteśmy o wyjaśnienie, iż organizatorzy konkursu żadnych ograniczeń co do treści i formy wiersza nie stawiają. Wiersz każdy, bez względu na rodzaj formy i sposób ujęcia tematu, będzie miał wszelkie szanse do zdobycia nagrody lub zaszczytnego wyróżnienia, byle był dobry.

Termin nadsyłania utworów konkursowych nie będzie odkładany i kończy się nieodwołalnie z dniem 15 października rb.

W rocznicę głośnego rabunku

Ostrzeżenia prasy — Fikcyjne kradzieże — Różne domysły — Epilog afery

W dniu 21 sierpnia, równo przed dwudziestu pięciu laty, cały świat cywilizowany poruszony został sensacyjną wiadomością o zuchwałej kradzieży słynnego obrazu, znanego pod nazwą Mona Liza (Gioconda), z galerii obrazów paryskiego Luwru. W związku z tą „rocznicą” prasa francuska poświęciła głośnemu temu w swoim czasie wydarzeniu, liczne wspomnienia.

W początkach bież. stulecia gazety paryskie niejednokrotnie zwracały uwagę na okoliczność, że bezcenne przedmioty sztuki, znajdujące się w stolicy francuskiej, nie są w dostatecznym stopniu strzeżone, tak, że łatwo mogą stać się łupem złoczyńców. Na apel ten nie zwrócono jednak uwagi. Wkrótce potem — było to w r. 1906 — w oddziale staroegipskim Luwru, dokonana została kradzież srebrnej statuy, ważącej około czterdziestu funtów. Złodzieja nie ujęto; natomiast w kilka dni później skradziony przedmiot zwrócony został dyrekcji muzeum przez pewnego dziennikarza, który, jak oświadczył, czynu tego dokonał, by praktycznie zademonstrować, jak łatwa rzeczą jest, „ściągnąć” z muzeum, niemal na oczach dozorców, nawet tak duży obiekt, jak owa statua. Podobnych pozornych kradzieży zainscenizowano jeszcze kilka.

Wszystkie te „lekcje” nie wywarły jednak pożądanego skutku. Aż w dniu 21 sierpnia 1911 r. świat zaalarmowany został niebywale zuchwałą kradzieżą „Giocondy”. Dyrektor Luwru, Homolle, początkowo sprawę tej nie brał zbyt tragicznie, będąc przekonany, że jest to znów „kawal” jakiegoś dziennikarskiego weselka. Niebawem jednak musiał się dać przekonać, że tym razem to nie żaden figiel, lecz niestety okrutna, rzeczywista prawda! Mona Liza, obraz o sławie światowej, perła galerii Luwru, padła ofiarą rąk zbrodniczych! Dwie rzeczy były przy tem zgola niezrozumiałe, raz, że rabunek mógł być dokonany za dnia białego, a powtóre, że łupem stał się właśnie portret Giocondy, obraz istniejący w jednym tylko oryginalnym egzemplarzu i znany na całym świecie tak dobrze, że o jego odrębnym sprzedaży nie mogło być mowy. Oczywiście, nie było wykluczone, że jakiś faktyczny zbieracz mógł zapragnąć skarb ten posiadać wyłącznie dla siebie. W tym wypadku należałoby się pożegnać z nadzieją odzyskania arcydzieła, gdyż nie do pomyślenia byłoby przeprowadzenie ścisłych rewizji domowych u wszystkich kolekcjonerów dzieł sztuki na obu półkulach!...

W krąg podejrzenia o kradzież obrazu teoretycznie wchodziło kilka tysięcy osób, czyli wszyscy, zwiedzający dnia krytycznego galerię Luwru. W praktyce jednak ograniczono się do kilkudziesięciu ludzi, mianowicie: do robotników, wykonywujących wówczas reparacje w gmachu muzeum, oraz malarzy-artystów kopujących obrazy w galerii. Atoli wszelkie dochodzenia i rewizje u osób podejrzanych pozostały bezowocne. Po upływie dwóch lat już pogodzono się ostatecznie z myślą o stracie cennego malowidła, gdy obraz niespodziewanie pojawił się u handlarza dzieł sztuki Alfredo Geri w Florencji.

Pewnego dnia, w grudniu 1913 r., jakiś podupadły osobnik zgłosił się do Geri'ego, proponując mu sprzedaż portretu Giocon-

dy Handlarz, podejrzewając jakąś mistyfikację, pozornie zgodził się na dokonanie transakcji i w towarzystwie urzędowego biegłego oraz detektywa, udał się z nieznajomym do hoteliku, gdzie tenże zamieszkiwał. Tam ów osobnik — podający nazwisko Vincenzo Perugia — z pod łóżka wyciągnął skrzynię, z której wydobył spowity w gałgany i brudną bieliznę, obraz. Jak się okazało, była to w rzeczy samej oryginalna, z Luwru skradziona: Mona Liza. Aresztowany Perugia w toku inwencji zeznał, że kradzież dokonał, gdy jako dniówkarz pracował przy remoncie gmachu muzeum. O wartości obrazu, który zamierzał spieniężyć, nie miał najmniejszego pojęcia i dowiedział się dopiero później z gazet.

Mona Liza w triumfie powróciła do Paryża i „afery Giocondy” oficjalnie w ten sposób załatwiona została. Lecz sprawa ta miała jeszcze ciekawy „prywatny” epilog. Oto kilkunastu amerykańskich milionerów twierdziło, i po dziś dzień twierdzi, że prawdziwa Gioconda nabyta została

Pałac pod grobowcem Sakkarah

Dokonane przed niedawnym czasem przez młodego archeologa W. B. Emery odkrycie w grobowcu Sakkarah z wielu względów zasługuje na uwagę. Ciekawa jest sama osoba odkrywcy i okoliczności w jakich sensacyjnego odkrycia dokonał. W. B. Emery pochodzi z Liverpoolu i liczy dopiero lat trzydzięści. Wygląda raczej na sportowca, niż na uczonego i choć ukończył studia archeologiczne, nie wstąpił się żadną większą pracą naukową. Przed kilku miesiącami był zupełnie nieznaną w świecie naukowym osobistością. Jego koledy pokpiwali zeń lekko na temat szczególnego zainteresowania grobowcem Sakkarah. Grobowiec ten, dokładnie zbadany i opisany, nie mógł, zdawałoby się ukrywać żadnych tajemnic. A jednak... P. Emery miał, jak mówili złośliwi, „kompleks Sakkarah”.

Z równym powodzeniem mógłbyś wszcząć poszukiwania na jednym z dworców londyńskiego metro — zapewniali go koledzy.

Grobowiec Sakkarah, oznaczony kilku gwiazdkami w Bedekerze, przekazany już przez badaczy na użytek turystów i tłumnie przez nich odwiedzany, przestał już oddawać interesować archeologów. — Ale W. B. Emery nie dał się niczem zrazić. Widocznie nie pozwalała mu na odstąpienie od zamiarów jakaś intuicja badacza.

Gdy nie udało mu się zorganizować wyprawy naukowej pod egidą żadnej instytucji naukowej, postanowił rozpocząć badania na własną rękę. Był to wypadek bardzo rzadko w historii archeologicznych poszukiwań notowany. Nic dziwnego, że wywołał zdumienie u jednych, uśmiechy drwiące u innych.

P. Emery, na czele ekspedycji, złożonej z kilkunastu robotników, rozpoczął poszukiwania. Przeszkadza mu w tym turyści, zwiedzający grobowiec z wycieczkami Cooka, oraz obawa, że władze zabronią mu rozbijania szacownych mu-

przez nich u rabusia i znajduje się w ich posiadaniu, że zaś obraz wiszący w Luwrze jest tylko imitacją. Nie ulega jednak kwestji, że milionerzy amerykańscy są w błędzie.

Wojna w powietrzu

Nie chodzi w tym wypadku o najazdy lotników nieprzyjacielskich, lecz o regularną wojnę bocianów z orłami, jaką codziennie obserwują mieszkańcy miejscowości Afium Karahissar w Anatolji. — Miejscowość ta leży na trasie przelotu bocianów.

Od dwóch lat stada bocianów atakowane są przez orły. Wśród ogłuszającego krzyku oba stada napadają na siebie, walcząc zaciekle dziobami i pazurami.

W tym roku wojna przybrała wyjątkowo gwałtowny charakter. Codziennie pola w pobliżu Afium Karahissar zasiane są gęsto trupami bocianów i orłów, które zginęły w wzajemnej walce. Tysiące ptaków jest rannych. Znamieniem jest, że z nastaniem zmierzchu ptaki odlatują, by nazajutrz, wzmocnione przez nowe szeregi ptaków, nadlatujących ze wszystkich stron, rozpocząć walkę na nowo.

Jak opowiadają naoczni świadkowie tych podniebnych bojów, wrzawa walczącego plectwa napędza odgłosom swym całą okolicę. Chłopi miejscowi z zabobonną trwogą przyglądają się tej wzajemnej rzezi ptaków, która, ich zdaniem, nie wróży nic dobrego ludzom i jest zapowiedzią krwawej wojny na ziemi.

W tramwaju

W przepełnionym tramwaju. Iks siedzi z zamkniętymi oczami.

— Czy śpisz? — pyta Irek.

— Nie, ale nie mogę patrzeć na kobiety, które muszą stać. („Le Rire”)

Zwycięzca olimpijski Forest Towns, który ustalił rekord światowy w biegu 110 m przez płotki, na zawodach w Oslo, wynikiem 13,7 sekund. Jest to pierwszy zawodnik, który na tym dystansie zeszedł poniżej 14 sekund.

rów I rzeczywiście, zaalarmowane władze wysłały na miejsce poszukiwań oddział policji z rozkazem aresztowania badacza, który na własną rękę i własną odpowiedzialność wybija jedną ze ścian cennego grobowca. Ale gdy policjanci przybyli na miejsce, w ścianie wykuta już była dość szeroka szpara, przez którą stwierdzić można było z całą pewnością, że pod grobowcem znajduje się jakaś nieznaną dotąd sala. Wobec tego rozkaz aresztowania cofnięto. Emery prowadził w dalszym ciągu swe poszukiwania.

Pod grobowcem Sakkarah odkrył cały pałac, złożony z 42 wielkich sal. Znalazł tam szereg przedmiotów, należących do kultury sprzed pięciu tysięcy lat, czyli o dwa tysiące lat wcześniejszych od zabytków, znalezionych w grobowcu Tut-Ank-Ammena.

Cenne wykopaliska, pod silną eskortą policji przewieziono do skarbcza Banku Egipsko-Angielskiego. Transportowały je samochody, w których zazwyczaj przewozi się złoto. Na ten raz zamiast złota, wiozły one gliniane skorupy, zadrzewiając broń, różne figurki rzeźbione w drzewie i w kamieniu. Ale wartość ładunku była niemiernie cenna od złota. Pochodził on bowiem z najdawniejszych okresów państwa Faraonów.

Poszukiwania w podziemnym pałacu nie zostały jeszcze ukończone. Napewno potrwać jeszcze kilka miesięcy. Do najcenniejszych dotychczasowych znalezisk należą m. in. rzeźbiona skrzynka z drzewa, wypełniona małymi rzeźbionymi figurkami. Przypominają one nasze figurki szachowe. Dalej znaleziono tkaniny haftowane, przedstawiające sceny myśliwskie; garnczki, napełnione różnymi rodzajami zboża. Uczeń badacza teraz w muzeum w Kairze wartościowe znaleziska, a W. B. Emery, człowiek z „kompleksem Sakkarah”, jest już dziś słynnym człowiekiem.

Tad.

Zjednoczenie Katolickie pod wezwaniem „Królowej Korony Polskiej“

Żydzii w swoich dążnościach do zupełnego opanowania wszelkich dziedzin życia gospodarczego w Odrodzonej Polsce nie znajdują żadnych przeszkód, a zbyt często ciesząc się wysokim poparciem, jak to widzieliśmy w sprawie zniesienia barbarzyńskiego uboju rytualnego, doszli do tego, że zabrali się do wyrobu i sprzedaży przedmiotów katolickiego kultu religijn. i w 80 proc. opanowali wytwórczość i handel krzyżyków, medalików, różańców, szkaplerzy, obrazków, obrazów świętych, książeczek do nabożeństwa. Dość starczą również szat liturgicznych i wina mszalnego, czasami wprost udając katolików, a czasami przez przedstawionych szabesgojów, z czego wyciągają około 80 milionów zł rocznie od Polaków, którzy przymierzając z głodu, marnieją w bezrobociu.

Każdy rozumniejszy i uczciwy człowiek musi przyznać, że stan ten jest skandaliczny i niedopuszczalny, bo ubliża naszym uczuciom katolickim, a poniża i depta uczucia narodowe. Do czegośmy doszli? Gdzie się znajdujemy? Dokąd tą drogą zajdziemy?

Wobec tej grozy położenia grono osób, zorganizowawszy „Spółdzielnię pod wezwaniem Królowej Korony Polskiej“ z siedzibą w Warszawie, przy ul. Marszałka Focha 6, postanowiło działać najenergiczniej, by Żydów od wytwórczości i handlu dewocjonaljami usunąć. Dla osiągnięcia tego celu spółdzielnia ta ma za zadanie zjednoczenie wszystkich ludzi czujących po polsku i katolicku, a również wytwórców i handlujących dewocjonaljami, by im ułatwić ich pracę, podnieść ich materialnie przez umożliwienie im kredytu w bezprocentowych kasach chrześcijańskich, uchronić ich od żydowskiego wyzysku i od ruiny, grożącej im ze strony tandetnej konkurencji żydowskiej. Dalszym celem „Spółdzielni“ jest podniesienie artystycznej strony dewocjonaljów, a głównie wyrugowanie bezwzględne Żydów z wytwórczości i handlu przedmiotami katolickiego kultu religijnego, a zarazem niedopuszczenie ich do jakiegokolwiek handlu przy katolickich świątyniach.

Wara Żydom od świątyń katolickich. Cały naród polski, a przede wszystkim duchowieństwo katolickie niech przystąpi do energicznej walki o odzyskanie wytwórczości i sprzedaży dewocjonaljów.

Akcja ta ma objąć całą Polskę przez zakładanie oddziałów wszędzie, gdzie dobrej woli. Potrzeba do tej pracy ludzi z zapałem i oddaniem się całą duszą tej sprawie wielkiej, wzniosłej i świętej. Potrzeba ludzi, mających w duszy ogień Boży i ducha apostołskiego, by masy bierne i bezwolne porwać do czynu tak religijnego, jak narodowo-gospodarczego.

Prośba tu gorąca do duchowieństwa, by cele te poparło przez uświadamianie wiernych o działalności „Zjednoczenia Katolickiego pod wezwaniem Królowej Korony Polskiej“. Uświadomienie to nastąpi: przez zakaz kupowania dewocjonaljów u Żydów i takich kramarzy, którzy towar od Żydów nabywają. Najskuteczniej można to osiągnąć, ogłaszając, że żadnych przedmiotów kultu religijnego, pochodzących wprost, czy ubocznie od Żydów, poświęcać się nie będzie, ani też nie będzie się nadawać im odpustów. W tym celu wskazaneby było wyznaczyć miejsce dla kramarzy obok kościoła w czasie odpustów, czy misyj, zapowiedzieć, że tylko u tych kramarzy kupowane przedmioty będą poświęcane, do tego jednak miejsca dopuszczają kramarzy, posiadających zaświadczenie moralności od swego duszpasterza i wykazujących się dowodami, że towar ich pochodzi z wytwórni chrześcijańskich.

Sprawa ta dotyczy całego społeczeństwa polsko-katolickiego, to też cały ogół społeczeństwa powinien się na nią zająć.

KS. DR. STANISŁAW TRZECIAK

ŻYCIE HARCERSKIE

Wyścig pracy

Z początkiem września rozpoczyna się 3-letni wyścig pracy. „Wyścig pracy daje możliwość każdemu drużynowemu, przy zachowaniu swojej odrębności, swojej indywidualności, przy pełnem zastosowaniu się do lokalnych warunków, podniesienia poziomu pracy swojej drużyny — przez planową, zorganizowaną pracę, mającą swoje mierniki w postaci ocen“ hm. O. Zawrocki — Praca w drużynie).

A więc głównym zadaniem Wyścigu pracy jest podniesienie poziomu pracy drużyny przez planową i zorganizowaną pracę. Czy tylko drużynowego? Nie. Rola drużynowego będzie wprawdzie ogromna, lecz o powodzeniu zadecyduje współpraca zastępowych i wszystkich chłopców — oraz Kola Przyjaciół Harcerzy. (O roli KPH napiszemy osobno).

Wyścig pracy dzieli się na trzy etapy. I. rok obejmuje „rewolucję“ wycieczek i szkolenie zastępowych. II. rok — rozrost organizacji przez zatrzymanie starszych chłopców (14 — 17 lat) i wyrobienie techniczno - harcerskie. III. rok — wyjście poza ramy organizacji, przez związanie ze społeczeństwem i podniesienie ideowości. Tak przedstawia się w ogólnych zarysach program wyścigu pracy.

A teraz jeszcze kilka słów o I. etapie, przed którym stają drużyny. „Rewolucja“ wycieczek — nie dla wszystkich będzie rewolucją — w każdym razie ma Was zachęcić do możliwie częstego przebywania na świeżem powietrzu. Stanie się to przez urządzenie pewnej ilości obowiązkowych wycieczek zastępu i drużyny. A wiadomo, kto raz i drugi pójdzie choćby nawet niezupełnie chętnie na harcerską wycieczkę, tego już więcej nie będzie trzeba za uszy ciągnąć. Nie będziemy zaglębiać się w szczegółowe omawianie realizacji tego zadania — odpowiednie wskazówki znajdziecie w specjalnych wydawnictwach Głównej Kwatery i w pismach harcerskich. Dla drużyn II. i III. szczególnie polecamy „Harce-rza“ (niedawno wznowiony w Poznaniu — Fr. Ratajczaka 16 m. 9 — rocznie 2.50 zł). Pamiętajcie o nim przy wysyłaniu sprawozdań z wycieczek drużyny i zastępów.

O kursie zastępowych ukaże się specjalna książeczka (wyd. Głównej Kwatery) — w swoim czasie napiszemy o nim obszerniej.

A teraz druhowie na start! Wszystkim drużynowym życzymy, by ich drużyny zdobyły zaszczytne miano drużyn „przodujących“ lub „pracujących“ — niech żadna nie znajdzie się na „błędnym tropie“ — pamiętajcie że pracujecie dla Polski!

Kursy Chorągwi Wielkopolskiej Harcerzy w 1936 r.

14 sierpnia zakończył się sezon kursowy naszej Chorągwi. Odbiło się 7 kursów i obozów instruktorskich, przez które prze-winęło się przeszło 150 druhów. Wszystkie kursy miały miejsce w Baligrodzie. Dwa kursy podharcmistrzowskie młodzieży prowadził drh. Marcinkowski, hm.; kurs phm. zuchowy prowadził dh. Dźwikowski, hm.; kurs phm. starszo - harcerski dh. Deptuła, hm.; obóz phm. — prowadził dh. Laurentowski, hm.; kurs nauczycielski z próbą na phm. dh. mg. Zajda, hm. oraz kurs harcmistrzowski — prowadzony przez komendanta Chor. Wlkp. dha Balcerka, hm.

Złot starszoharcerski

Od 24 — 30 sierpnia odbywa się nad jeziorem Narocz złot starszoharcerski. Starsi harcerze obradują nad nast. zagadnieniami: 1) dyskusja nad projektami starszoharcerskiego komentarza do Prawa Harcerskiego, 2) zagadnienie powrotu do organizacji dawnych harcerzy, 3) udział starszego harcerstwa w życiu gospodarczem Polski. Sprawozdanie ze zlotu zamieścimy w najbliższym dziale „Życia Harc.“.

Wycieczka harcerska do Stanów Zjednoczonych

Instruktorzy Z. H. P., którzy bawią z wycieczką w Ameryce złożyli w drugim dniu pobytu w Nowym Jorku wizytę w głównej kwaterze skautów amerykańskich, centrali największej organizacji skautowej na świecie liczącej przeszło 1.200 tysięcy członków. Wycieczkę powitał zastępca naczelnika głównej kwatery p. Pol-lit, podkreślając wielkie znaczenie pierwszej wycieczki harcerskiej z Polski dla wzmożenia wężła przyjaźni między młodzieżą amerykańską i polską, która jego zdaniem winna kultywować przyjaźń obu narodów, której wspaniałe dowody dali Kościuszko, Pułaski, Wilson i inni.

Po zwiedzeniu obozów młodzieży katolickiej i Narodowej Szkoły Instruktorskiej, wycieczka udała się do Waszyngtonu.

Dzieci.

Dwóch chłopców bawi się. W czasie zabawy pyta jeden: Ile masz lat?

— Pięć, a ty?

— Ja mam siedem. Wynoś się, ze smarkaczami nie bawię się.

WIELE WYGRANYCH PADA w kol. Dzierżanowskiego GNIEZNO, Chrobrego 2

Tg 1412

35-ta Loteria Państwowa

W dodatkowym ciągnięciu powakacyjnem 35-tej loterii państwowej wygrane padły na numery następujące:

20.000 zł na nr. 89636
Po 5.000 zł na nr. 28979 55261 89435 95723 129794 157763.

Po 2.000 zł na nr. 20773 43819 80161 143534 165472 165940 184590 186105 188036.

Po 1.000 zł na nr. 1485 1762 2323 7766 8661 12953 17069 19852 20310 21050 22225 23537 27859 30609 30631 36751 36794 37937 38561 39660 40506 42695 42946 44975 51395 52496 52809 53026 56282 57086 57504 57946 59016 61083 61170 63069 64232 65115 65780 67023 67415 68765 69785 71359 71746 75322 75702 79537 79960 81775 84924 85999 92616 93670 93851 96659 101126 104817 105080 108793 109020 111130 114303 115154 116029 117585 118393 123992 126753 128432 129417 132583 132732 134588 139882 140461 146411 150509 151240 152943 153343 153470 152947 154711 154834 157681 163427 168945 169196 171404 172391 175930 180537 181185 183212 184025 184346 186497 188881 192116.

Po 200 zł na nr.:

130 351 723 840 1117 855 910 2057 80 932 3016 139 347 672 4052 132 723 5557 663 794 6214 24 391 7126 403 723 73 995 8025 9099 920 10087 262 333 44 11432 543 12594 13537 14957 15001 19753 17610 777 916 18429 9252 19323 20077 21343 734 864 22167 247 696 23363 425 715 25772 26027 299 394 422 679 983 27122 711 29164 31342 830 33614 997 34126 243 962 71 35902 36156 692 736 37454 524 933. 39319 40351 403 41 662 43399 452 794 44020 863 45301 96 46640 47025 126 935 48537 701 49230 380 693 810 930 50103 29 94 734 917 51146 561 762 52105 576 667 740 47 89 860 55739 814 56131 944 51103 55 387 58376 60399 570 793 61011 833 62129 491 63693 64055 564 67171 65182 284 377 567 69414 557 905 71417 554 625 72833 64 73 73493 74922.

76253 422 651 77146 686 78083 102 42 493 985 79494 911 29 80920 82151 275 527 950 83935 177 266 533 84617 85108 931 86045 377 89 87107 88332 643 53 829 89636 43 90043 541 91242 61 434 92663 736 93054 230 379 94404 617 761 95122 96504 794 960 97894 98225 525 949 99337 79 100105 483 613 36 101019 197 233 103396 899 45 104146 253 482 756 105897 916 106093 499 537 870 108020 179 223 351 470 551 703 109924 110004 160 339 880 111140 797 980 112102 439 765 979 113103. 114517 686 729 66 115095 104 847 116057 970 117889 118582 705 973 120406 546 617 121527 695 995 122083 626 123067 97 120 90 629 67 80 800 124613 993 125225 793 126206 3501 33 925 31 127292 257 725 50 128632 851 129402 929 130189 540 792 937 96 131115 344 450 132822 133720 811 905 134931 60 135182 793 136314 56 823 137044 233 373 138034 436 42 702 16 139463 97 140392 141347 917 142375 465 576 143164 253 344 995 145093 143 76 414 784 146895 147098 237 148854 149125 150004 624 726 956 65 151287 590 851.

152436 77 624 871 73 153115 284 472 154100 29 262 373 653 762 953 155385 902 156777 901 157582 158763 924 159095 160052 546 161043 569 623 726 162137 351 545 853 163965 903 164032 165021 541 166176 94 880 167482 941 168723 871 169020 122 289 170949 171057 87 919 172109 966 173550 921 29 175494 606 851 901 176206 42 2 177167 407 178190 944 179607 856 57 915 180064 393 181403 183144 704 184660 899 185195 241 664 186193 536 187051 205 46 188126 323 65 427 626 54 61 861 189776 89.

190305 847 59 191557 777 192095 322 532 703 869 193145 672 977 194006 223.

Po 100 zł na nr.:

84 212 441 95 506 30 81 617 36 867 976 1109 444 602 14 32 56 81 995 2036 240 351 799 817 21 8234 376 762 66 814 89 913 4086 79 144 254 347 94 473 9777 5012 231 85 333 413 70 589 775 6013 22 92 229 345 464 590 646 91 724 827 920 7151 02 230 346 62 447 667 734 83 814 929 35 8041 196 203 21 57 452 619 834 9107 212 83 311 890 10115 85 360 549 74 742 819 57 11173 329 422 80 97 511 62 814 41 12065 202 37 355 856 922 82 13070 270 71 86 402 576 14001 225 504 14 35 95 531 687 787 97 864 905 46 15059 220 564 657 736 52 62 820 91 904 45 59 16651 116 200 373 756 81 851 9010 152 673 701 13 805 29 20069 117 95 355 77 479 597 732 60 21052 86 407 501 707 14 79 849 22537 563 95 637 753 839 82 900 33 64 2300 323 47 66 541 666 777 800 994 24085 312 445 502 43 89 756 810 23 44 95 944 61 25043 112 283 379 477 82 613 26319 40 473 622 750 63 91 907 31 27496 770 89 850 67 28061 333 531 607 834 29869 30125 252 337 511 27 615 793 838 43 89 975 31404 40 79 950 77 32276 535 613 90 989 33043 93 145 235 472 864 65 95 34429 735 844 67 904 07 35002 50 121 87 315 87 564 911 36076 84 425 81 82 639 967 37207 441 96 553 70 76 742 835 97 991. 39406 35 607 764 803 92 39297 649 881 910 26

Z serdecznej wdzięczności wobec Boga

na Pomnik Najw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu do dnia 31 lipca 1936 r. złożyli:

477	Ze Skarbnicy przy Pomniku wybrano:	5.	E. Gzyczewski, Bożewo	1.—
21. 7. 36	J. Janoszowa, Toruń	2.—	W. Gliwa, Młociny	5.—
22. 7. 36	J. Ciszowski, Nowa Góra	3.—	M. Wypiórkiewiczowa, Tar-nawka	10.—
23. 7. 36	Zakład św. Józefa, Wilno	4.—	A. Kacierzowa, Kraków	1.—
24. 7. 36	F. Kojdecka, Wilno	5.—	J. Zieleniewska, Kraków	2.—
25. 7. 36	F. Pekarski, Cmielów	2.40	A. Pioch, Wejherowo	5.—
26. 7. 36	A. Derechowa, Żnin	3.—	E. Wiszniewska, Kostalin	1.—
27. 7. 36	M. Compia, Podkamienna	2.—	F. Pal, Kalisz	1.—
28. 7. 36	W. Wódka, Teresin	1.—	J. Puszkarski, Mir	1.—
29. 7. 36	M. Beldowska, Rachanie	1.—	I. Kęclikowska, Warszawa	9.—
30. 7. 36	J. Hammer, Zaluże	1.50	I. Nowak, Szczeczin	5.—
S. Kapczyńska, Warszawa	L. Saklankowa, Łankowice	2.—	J. Chelmińska, Bydgoszcz	20.—
z podziek. B. S. przez przyz. M. Najw. za wie-le ł. duch. i materj. z pr. o op.	H. Szymaniakówna, War-szawa	2.—	P. Rembarzowa, Między-rzecz	3.—
31. 7. 36	J. Sosnowski, Warszawa	5.—	W. Pła, Gaje wyżne	1.—
W. Wojewódzic, Środa	M. Ławniczakówna, Nie-wiastów	1.—	Sierż. J. Kaczor, Wołczyn	5.—
H. Wilkiewicz, Warszawa	Sierż. St. Tomaszewski, Ja-rosław	1.—	St. Zieleniewicz, Postawy	3.—
Zebra-ne ku uczczeniu pa-mięci zmarłej Teresy Ko-walskiej w Mosinie	K. Kwasięgrochówna, Pruszcz-Bag.	2.—	St. Bontekiewicz, Lida	1.—
L. Ciossekowa, Piotrków	J. Piątek, Łosice	2.50	M. Banasiak, Grabów	5.—
H. Guncowa, Nowosielce G.	R. Podowski, Stopnica	2.—	B. Rochlicki, Pruszków	3.—
C. Kęgelowie, Jagielnica	I. Sczaniecka, Kniatonowi-ce	2.—	K. Tyszkiewiczowa, Wólko-wysk	2.—
C. Rudolfowa, Żurawica	J. Świątek, Łętownia	18.43	L. Sulimierski, Chromowola	5.—
M. Mleko-daj, Rabka	M. Krzewinowa, Łososznki	2.—	H. Miśch, Chelmino	1.—
St. Ułman, Lubień	St. Robakówna, Rzeszów	2.—	E. Assman, Działdowo	5.—
J. Mikulska, Michałowo	zebrane	3.—	T. Rudnik, Jodłówka	3.—
K. Matkiewiczowa, Wilno	J. Maćkowiak, Brody	2.—	B. Trzebicki, Włocławek	1.—
St. Dąbkowski, Hajnówka	A. Welter, Ponętów	2.—	I. Sobiech, Chośnica	5.—
Wt. Zozze, Gdynia	J. Szyszkowski, Łubcza n/N.	1.—	A. Prokopowicz, Jaremcze	5.—
A. Lemmer, Zelarna	A. Szamkołowicz, Stolin	1.—	P. Bober, Domaradz	5.—
St. Rosiak, Kolo	W. Stepzowa, Wilno	10.—	A. Kobicjusz, Pierścic za sp. Anne Brychle	5.—
T. Wolska, Wolomin	Zeńska Szkoła Zawod., Li-sków k/Kal.	2.—	J. Kordys, Zagórz	1.—

Konto P. K. O. nr. 207470. Sekretariat Poznań, św. Marcin 69 m. 17

„Dni Katolickie“ nauczycielstwa

Staraniem Kat. Stow. Mężów w Poznaniu, w porozumieniu ze Stow. Chrześcijańsko — Narodowego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych i Sodalnością Marjańską Nauczycieli, zorganizowane zostały w domu rekolekcyjnym w Gnieźnie „Dni Katolickie“ dla nauczycieli, w których wzięło udział 55 uczestników. Otwarcie „Dni“ odbyło się w obecności J. E. ks. biskupa Łaubitz, który wygłosił przemówienie wstępne. Referaty wygłosili: ks. rektor Kazimierz Kowalski, ks. prof. Skaziński, p. Cz. Maliński, prof. Abgarowicz, mgr. Wł. Gniazdowski, doc. dr. Górski, dr. F. Górnicki, ks. prof. dr. Prumbs, adw. Dziembowski, adw. Tezloff, prof. J. Kowalski, dr. Kucharek.

Dzięki „Dniom“ nawiązany został serdeczny kontakt między Akcją Katolicką a nauczycielami z Wielkopolski, którzy w dyskusji podkreślali szczególne znaczenie tego rodzaju kursów dla urobienia światopoglądu katolickiego.

Należy nadmienić, że uczestnicy jednogłośnie domagali się organizowania w przyszłości dalszych kursów, które uwzględniłyby, prócz zagadnień pedagogicznych, zagadnienia apologetyczne, społeczne i etyczne. (KAP)

Pocztą, telegraf i telefon w Polsce

Główny Urząd Statystyczny opracował ciekawe zestawienie dotyczące poczty, telegrafu i telefonów w Polsce.

Jak wynika z tych obliczeń, personel poczty wynosi 36.400 osób, w tym 4.800 kobiet. W całym kraju znajduje się 4.253 instytucji pocztowych (urzędy, agencje itd.), liczba skrzynek pocztowych w całym kraju wynosi 19.415.

W ciągu roku ubiegłego liczba przesyłek listowych wyniosła ogółem 735 milionów sztuk, w tym przesyłki krajowe 652 milj. sztuk, z Polski zagranicę 35 milj. sztuk, oraz z zagranicy do Polski 48 milj. sztuk.

Liczba przesłanych czasopism wyniosła 186 milj. sztuk, listów wartościowych 1,8 milj. sztuk, oraz paczek 12,1 milj. sztuk. Suma wpłaconych przekazów pocztowych wyniosła 1.149 milj. zł, z tego w obrocie krajowym 1.134 milj. zł i w obrocie zagranicznym 15 milj. zł.

Liczba stacji telegraficznych wynosi w całym kraju 4.818, długość linii telegraficznych 10.496 km, długość przewodów 78.455 km. W ciągu roku ubiegłego nadano 3,7 milj. telegramów, z tego w obrocie krajowym 2,8 milj. sztuk i w obrocie zagranicznym 0,9 milj. sztuk.

Liczba sieci telefonicznych miejscowych wynosi 2.585, długość przewodów pojedynczych miejscowych 901 tys. km. Długość linii telefonicznych międzymiastowych wynosi 51.291 km. W całym kraju znajduje się 3.431 central telefonicznych, 230 tys. aparatów, 4.680 rozmów publicznych. Z telefonów korzysta 174 tys. abonentów. W ciągu roku ubiegłego prze-

prowadzono 493 milj. miejscowych rozmów telefonicznych, 24 milj. rozmów międzymiastowych, oraz 1 milion rozmów międzynarodowych.

Z historii telewizji

Kilkadziesiąt tysięcy żarówek dla jednego obrazu

Zagadnienie telewizji stało się realnem z chwilą odkrycia fotoelektrycznej własności selenu, który poddany działaniu światła zmienia swoją oporność. Stąd powstał pomysł, że można przed obrazem postawić cały szereg komórek fotoelektrycznych i w ten sposób jasność różnych punktów obrazu zmienić na prądy elektryczne, które po przesłaniu ich drogą przewodową, mogłyby zapalić żarówki. Żarówki zaś płonąc jaśniej, lub ciemniej, oddawałyby pierwotny obraz. Taki układ nadawczy wyglądałby w ten sposób, że trzeba byłoby mieć tyle komórek fotoelektrycznych i żarówek, ile elementów obrazu. Przy zastosowaniu metody podziału obrazu na poszczególne elementy, dałoby to kilkadziesiąt tysięcy komórek i tyleż żarówek. Pomysł więc okazał się praktycznie nierealny.

Tarcza Nipkowa

Wtedy to młody student niemiecki Nipkow ogłosił swój patent na podział obrazu, zwany „tarczą Nipkowa“. Pomysł ten był doniedawna podstawą telewizji. Polega on na tym, że na tarczy umieszczamy cały szereg małych otworów na linii spiralnej. Taką tarczę umieszczamy przed źródłem światła, za tarczą zaś ustawiamy obraz. W ten sposób promień świetlny przechodzi przez otwór tarczy, pada na jeden element obrazu i po odbiciu się od niego, trafiając w fotokomórkę, zamienia jasność obrazu na impuls prądu elektrycznego. Jeżeli teraz tarczę zacznie wirować, to każdy otwór tarczy będzie kolejno oświetlał różne punkty obrazu. Genialność pomysłu Nipkova polega więc na tym, że w jego układzie telewizyjnym mamy jedno źródło światła i jedną fotokomórkę, niezależnie od tego, na ile elementów chcemy podzielić obraz.

Sztuczna fotokomórka

Jednakże Nipkow nie mógł jeszcze zastosować swego wynalazku. Ówczesne fotokomórki selenowe, chociaż były bardzo czułe, miały wadę bezwładności, reagując na światło zmianą prądu dopiero po pewnym czasie. Telewizja musiała czekać na dalszy rozwój radiotechniki. W dalszym rozwoju technik stworzył sztuczna fotokomórkę, reagującą równie szybko na impulsy świetlne, jak lampa katodowa, i nawet podobną konstrukcję do niej. Umiejętność obecnie wzmacniać dostatecznie słabe prądy fotoelektryczne. Dziś już telewizja ma poza sobą największe trudności, metoda przesyłania fal elektrycznych jest podobna do metody stosowanej w radiotechnice. Prąd elektryczny, zw. prąd obrazu posiada bardzo różnorakie częstotliwości: od najmniejszych do największych. Prąd przesyłany nakładamy na falę nośną stacji, przewodem fala musi mieć znacznie większą częstotliwość, niż prąd przesyłany, a zatem musi być krótki. Powoduje to bardzo mały zasięg tych fal.

Oprócz metody Nipkova istnieją dziś już bardziej nowoczesne sposoby rozkładania obrazu. Jesteśmy świadkami stałych wysiłków uczonych, pracujących nad pokonaniem trudności, stojących przed telewizją.

Pożegnanie w „Adrii“

Teatrzyk rewjowy, który w ciągu ośmiu tygodni letnich potrafił zdobyć sobie sympatię publiczności i dużą popularność występami na ogrodowej scenie w „Adrii“ daje ostatni, pożegnalny program. Kto był stałym na wszystkich programach przypomni sobie najmilsze momenty, kto dotąd w „Adrii“ nie był, może się naraz z wszystkimi programami zapoznać w ich najcenniejszych wyjątkach. W programie bowiem pożegnalnym pt. „Dowiedzenia“ zebrano wszystkie skecze, piosenki i tańce, które najbardziej się podobały, najżywiej były przyjmowane przez publiczność. Nie brak więc, ani „Pana Kwiatkowskiego“, ani „Sęka“, ani „Cichej restauracyjki“, w której wszystko smaży się na loju. Nie tracą one nic na powtórce i bawią tak samo niezawodnie, jak bawiły na premierach. Vedetta rewji, p. Hanka Runowiecka spopularyzowała bardzo wiele piosenek, to też wybór najlepszej jest trudny. Ale, jeśli nie wystarczy przemila, błękitna „Tak mi wesoło“ i „Kabaret“, i „Nogi“, to od czego są bisy? Publiczność z nich korzysta, dąży oklaskami swą ulubienicę i wzajemnie otrzymuje dodatki w formie ulubionych piosenek.

Świetna para tancerzy — Bargielka i Moran — przypomina dwa ze swych kapitalnych popisów choreograficznych — namiętne „Bolero“ i efektowną „Fantazję wschodnią“. P. Iżykowski na pożegnanie śpiewa nam przemila piosenkę o „Panience z Nowej“, i „Zulejkę“. P. Laskowski ożywia swym humorem wszystkie skecze i zespołowe piosenki, przemienia się to w starego, gładzącego do telefonu pana, to w przekomicznego chórzystę, to w awanturującego się gościa, zawsze i niezawodnie niećąc wybuchy śmiechu. Uzupełniają pożegnalny program tańce girlsów: „Tamborino“, „Continental“ i „Taniec korsarski“. P. Makowski poprowadził się zdecydowanie. W następnym programie będzie już może prawdziwym konferensjerem, bo zaczyna mu wychodzić nie tylko „vice“, ale nawet dowcipy własnej inwencji. — Szkoda, że rewjowe występy już się kończą razem z latem. Żegnamy zespół z zalem i sympatią, którą sobie uczciwie zdobył. (tk)

RADJO

Angielska śpiewaczka Laelia Finneberg
Polskie Radio zaprosiło na niedzielę 30. 8. śpiewaczkę, cieszącą się w Anglii dużym powo-

dzeniem i rozgłosem p. Laelie Finneberg. Radio-słuchacze polscy poznają artystkę jako wykonawczynię pieśni Schuberta i R. Straussa oraz pieśni angielskich w tem kilka ludowych. Audycja ta rozpocznie się o godz. 21.30.

„Dr. Abernethy przyjmuje“ słuchowisko radiowe

Dużym sukcesem cieszyło się nadane niedawno z Poznania słuchowisko Alicji Ramsey i Rudolfa de Cordova p. t. „Dr. Abernethy przyjmuje“. Krytyka prasowa zgodnie podkreśliła niezwykłe miły nastrój audycji i bardzo wysoki poziom aktorski i reżyserski. Słuchowisko to powtórnie nadane będzie w ramach Teatru Woblażni w niedzielę 30. 8. o godz. 21.00. Obanda słuchowska: Helena Czarnecka, Stanisław Czarnecki i inni. Reżyseruje Robert Boelke.

„Przygoda w Grinzingu“, operatka radiowa

31. 8. o godz. 19.00 nadaj rozgłośnia krakowska na wszystkie rozgłośnie polskie operetkę poleką: „Przygoda w Grinzingu“. Autorem libretta jest Władysław Krzemiński, muzykę skomponował Adam Lenczewski. Dla celów radiowych opracował operetkę Stanisław Broniewski. Akcja operetki rozgrywa się, jak zdradza sam tytuł, na przedmieściu wiedeńskim Grinzingu, wśród muzyki i śpiewu. W związku z tematem nosi muzyka Lenczewskiego charakter typowo wiedeński, a zatem zawsze świeży urok i melodyjność niezrównanych wiedeńskich walców i piosenek.

Berlioza — „Symfonia fantastyczna“

Jako V-tą z rzędu audycję z cyklu „Słynne symfonie“ nadana zostanie w poniedziałek o godz. 21.50 „Symfonia fantastyczna“ wielkiego kompozytora francuskiego, Hectora Berlioza, jednego z głównych twórców muzyki romantycznej-programowej. „Symfonia fantastyczna“ u-słyszą radiosłuchacze w wykonaniu paryskiej orkiestry symfonicznej pod dyr. Pierre.

„Czterech trubadurów“

W latach przedwojennych, gdy życie towarzyskie koncentrowało się nie w kawiarniach i klubach, lecz na zebraniach w domach prywatnych, bardzo często odbywały się wieczorki, podczas których młodzież umiała czas śpiewem i grą. W te, pylem zapomniane przyprószone czasy, przeniesie radiosłuchaczy audycja p. t. „Czterech trubadurów“, którą nada Lwów 31. 8. o godz. 17.00. W programie audycji stare, charakterystyczne piosenki, pieśni miłosne, zapomniane ballady i wesołe kuplety, które przy akompaniamencie gitary odpiewają „czterej trubadury lwowscy“: T. Brocki, W. Legeżyński, J. Strachocki i L. Krzemiński.

korespondencja

z czytelnikami

M. Czabajka — Poznań. W takich wypadkach nie pozostaje nic innego, jak tylko droga sądowa. Pani uzyskała wtenczas wyrok zakazujący lokatorowi trzepania w czasie innym, jak w porządku domowym ustalonym, pod rygorem grzywny, za każdy wypadek przeciwdziałania. Wysokość grzywny ustala sąd. (K.)

KŁĘSKA NIEURODZAJU NA WILENSZCZYŹNIE

Na terenie powiatu dziśnieńskiego i innych, stwierdzono klęskę nieurodaju zbóż jarych. Próbnę omłoty owsa i pszenicy wypadły fatalnie. Tegoroczne zbiory zbóż jarych są znacznie gorsze, aniżeli w latach klęsk 1928 i 1933. Jeżeli chodzi o żyto, to zbiory jego są lepsze od innych zbóż, ale gorsze niż w latach poprzednich.

W piątek, dnia 28 sierpnia 1936 r. o godz. 20 zasnęła w Bogu po długich z anielską cierpliwością znośzonych cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., moja najukochansza i niezapomniana żona, nasza najdroższa siostra, ciocia i szwagierka, s. p.

z Przybyłowiczów

Marta Saganowska

przeżywszy lat 43. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, 1 września b. r. o godz. 9,15 z domu żałoby na cmentarz parafialny w Owińskich.

zg 14 179

W ciężkim i nieutulonym smutku pograżeni

Owińska, Poznań. Katowice.

mąż i rodzina.

Wszystkim tym, którzy brali udział w pogrzebie s. p.

Jana Wagnera

a przede wszystkim Cechowi Rzeźnickiemu, Kołu Śpiewackiemu przy Cechu Rzeźnickim za piękny śpiew nad grobem, Czeladzi rzeźnickiej przy Cechu. Krewnym, Znajomym i Lokatorom oraz za liczne wieniec, kwiaty i wyrazy współczucia składa serdeczne

Bóg zapłać!

Poznań, 29. 8. 1936.

żona z dziećmi.

Zakł. pogrz. Br. Nowak. Pl. Nowomiejski 10. tel. 10-46.

KURSY SAMOCHODOWE FR-JURKOWSKI-POZNAN

DĄBROWSKIEGO 79-TEL 78-80

Zasnęła w Bogu dnia 27 sierpnia 1936 r., nasza kochana matka, teściowa i babka, s. p.

Franciszka Wrzeszcz

z domu Grzechowiak

przeżywszy lat 86. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 30 sierpnia 1936 r. o godz. 17 z kościoła omentarnej Zmarłych-wstańców. Nabożeństwo żałobne o godz. 8 nazajutrz.

zg 14 171

W ciężkim smutku pograżona

rodzina.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

W piątek, dnia 28 sierpnia 1936 r. zmarła, opatrzona Sakramentami św., nasza ukochana matka, teściowa, babcia, ciotka, s. p.

Wanda Miczyńska

z domu Karge

w 74 roku życia.

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 1 września o godzinie 17 z kościoła wojskowej przy Walech Jana III. na starym św. Marciński cmentarz przy ulicy Towarowej, o czym donoszą

zg 14 178

w ciężkim smutku pograżeni

Marja i Jerzy Halongowie

z rodziną.

Poznań, ul. Półwiejska 38a, Lipsk, Berlin.

WRÓCIŁEM

Dr. PASZKOWSKI

specjalista w chorobach skórnych i pęcherza
św. Marcin 9/10 nar. Piekar Pz 0017-35,44 Tel. 52-59

Liceum Handlowe Koedukacyjne dla dorosłych

Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu

ul. Wrocławska 17

(dawniej Licealny Kurs Wieczorny)

przyjmuje zapisy na I-kurs na pozostałe wolne

miejsca do dnia rozpoczęcia zajęć 3 września r. b.

Zapisy przyjmuje i informację udziela

kancelaria Liceum przy ulicy Wrocławskiej nr. 17

codziennie od godz. 9-tej do 13-tej i od 18-tej do 20-tej

Rozpoczęcie zajęć

we czwartek, dnia 3 września o godzinie 18-tej

w lokalu Liceum, Aleje Marcinkowskiego nr. 24

WRÓCIŁAM

K. ROGALSKA - NOWACKA

LEKARZ - DENTYSTA

UL. SZKOLNA 11 m. 10

TELEFON 34-05

PRZYJMUJĘ 10—12 i 16—19

zg 14167

Bóg zapłać!

Żona z rodziną.

zg 14 176

Zakup MUNDURKÓW i PŁASZCZY szkolnych

nie sprawi nikomu kłopotu, gdyż
NAJWIĘKSZY WYBÓR
NAJLEPSZY KROJ
NAJNIŻSZE CENY
ułatwiają zakup w Firmie:

ng 15409
Materiały na mundurki, płaszcze i fartuszki szkolne
tylko wypróbowane gatunki.

Przyjmujemy asygnaty „KREDYT”

Ceny ułatwiające
korzystny zakup:

Mundurki Boston . . . 13,50 17,— 22,— 25,—
Mundurki Kamgarn . . . 26,— 29,— 32,— 36,—
Płaszcze na watinie 20,— 24,— 30,— 37,—

W. Semandowski i Ska

Mech. fabryka i magazyny wykwiłnej odzieży męskiej, sukna i podszewek

POZNAN, STARY RYNEK 55. TELEFON 12-99

Torby szkolne skórzane 4,90 zł
Piórnik skórzany . . . 1,25 zł
Teki Torebki Parasole Walizki
najtaniej w firmie
Poznań,
Pierackiego 8
ST. CZARNOTA,
ng 15508

ZESZYTY
Wszelkie Przybory Szkolne i Rysunkowe
dostarcza dla szkół
Aquila
DETAL!
Pł. Wolności 9.
Specjalność: Zajęcia, Gry pouczające i Freblowskie
ng 15500

Kupując u nas — oszczędzasz!
Na NOWY ROK SZKOLNY polecamy:

Materiały na mundurki i płaszcze szkolne.
Gotowe płaszczyki dziewczęce. Sweterki
i bieliznę dla chłopców i dziewcząt. Pończochy
i rękawiczki. Fartuszki szkolne.

Gwarantujemy niskie ceny na nasze doborowe towary

DOM
HANDLOWY **F. WOŹNIAK** POZNAŃ,
UL. RYNKOWA

Będiesz punktualny
mając
zegarek
lub **budzik**
od **Szulca,** plac Wolności 5
ng 15473

Książki
i wszelkie lektury szkolne
kupisz — sprzedasz — wymienisz
najkorzystniej w firmie
Księgarnia - Antykwariat
F. Czekański
Poznań, plac Świętokrzyski 4
ng 15471

Franciszek Szymanski
Poznań, ul. Pocztowa 31
telefon 21-87
magazyna własny Tama
Garbarska 19/20, telefon 31-87
Najtańsze źródło zakupu
DETAL
Na sezon szkolny poleca
wszelkie artykuły szkolne.
ng 15472

Na nowy rok szkolny!
Mocne pończochy i rękawiczki,
trykoty gimnastyczne, berety,
odznaki, fartuchy, bieliznę —
poleca najtaniej:
Kałamajski
ng 15507

SZKOLNE MUNDURKI
kupi je się najtaniej
w firmie
S. Świecicki
Poznań, ul. Nowa 8
ng 15503
Przyjmuję asygn. „Kredyt”

Przybory
GIMNASTYCZNE
DO WSZYSTKICH
SZKÓŁ
w olbrzymim wyborze
KaDeKa
Harcerska Spółdzielnia
POZNAŃ — ul. Podgórna 10
ng 15505

KAROL JANKOWSKI i SYN
FABRYKA SUKNA
BIELSKO
poleca ng 15501

materiały na mundurki
i płaszcze szkolne.

ODDZIAŁ:
Poznań, 27 Grudnia 2

Dla młodzieży szkolnej
polecam korzystnie
wszelkiego rodzaju
MATERJALY
Z. BYTNEROWICZ
Poznań, St. Rynek nr. 52
Przyjmuję asygnaty „Klubu Urzędniczego”
ng 15506

Mundurki i płaszcze szkolne
oraz wszelką konfekcję męską
już od 17,— zł
w wielkim wyborze
ceną bezkonkurencyjną
poleca
Dom Odzieży J. GRZYBEK
Poznań, Stary Rynek 10, (obok F-my Kruk)
ng 15510

Antoni Rose
właśc. Walerjan Chrzanowski
PAPIERY
Przybory Szkolne — Kreslarskie
do malowania, wieczne złote Pióra
od najtańszych do najdroższych
Poznań, ul. Nowa 7
ng 15475
Telefon 33-81

OBUWIE
MODNE
TRWAŁE
TANIO
ng 15474
M. Czabańska
Poznań, św. Marcin 66

SZKOLNE FARTUSZKI
TANIO
B. HILDEBRANDT
STARY RYNEK
73/74

JUŻ SPRZEDAJEMY
NOWE TYPY ng 15504
Radjoodbiorników 1937 r.
przybory rowerowe, elektro-
techniczne i gramofonowe
dogodne warunki Asygnaty „Kredyt”
CENTRUM-KAMIŃSKI
STARY RYNEK 13/14

Dla wygody Szanownej Klijenteli rozszerzamy nasze lokale handlowe w gmachu centralnym przy St. Rynku 86

do ulicy Kramarskiej 15, których otwarcie, połączone

z Inauguracją SEZONU JESIENNEGO

nastąpi w poniedziałek, dnia 31. 8. 1936 r.

Reprezentacyjny Dom Mody

W. i S. Schubert

Centrala: Stary Rynek 86
Kramarska 15

Salon Sprzedaży w Bazarze
Al. Marcinkowskiego 10

Ostatnie nowości w materiałach wełnianych na płaszcze, kostjomy, suknie i komplety, przepisowe wełny na mundurki szkolne, materiały męskie, aksamity, jedwabie sukniowe i bieliźniane, płótna, inletry, flanele, obrusy oraz wszelkie tkaniny bawełniane, firanki i materiały dekoracyjne.

Wskutek wczesnych zakupów, mimo zwyżki surowca, ceny nie podniesione.

„EMCHA”

FABRYKA WYROBÓW BLASZANYCH
Poznań, Górna Wilda 149
wyrabia wszelkiego rodzaju opakowania blaszane z litografią i bez druku.

zg 14 177

ZAWIADOMIENIE!

Z dniem 1 września 1936 r., nastąpi otwarcie nowo-urządzonej Restauracji dg 2860

SAVOY

Poznań, ul. Szewska 9.

Orkiestra wyborowa Zespół mieszany
Dancing Lokal czynny do godziny 4-tej rano.

Do Zarządu Kursów Maturycznych

„WIEDZA”

w Krakowie, ul. Pierackiego 14.

Niniejszem zawiadamiam Szanowny Zarząd Kursów „Wiedza”, że dzięki całorocznej nauce korespondencyjnej na kursie niższym, zdałem egzamin wstępny do III-ej klasy gimn. nowego ustroju z wynikiem dodatnim, dnia 25 czerwca 1936 r. w Państw. Gimnazjum IV, im. H. Sienkiewicza w Krakowie. — Dlatego też po-
czuwam się do spełnienia obowiązku i składam najserdeczniejsze podziękowanie za tak dobre przygotowanie mnie do powyższego egzaminu, gdyż tylko dzięki temu, egzamin złożyłem. Muszę również dodać, że materiał skryptowy jest tak przystępnie ujęty i przejrzysto rozplanowany, że stanowi dla samouczącego się jedyną pewną pomoc. Jeszcze raz bardzo dziękuję Zarządowi Kursów „Wiedza” za nabytą w ciągu całorocznej nauki wiedzę i oświadczam, że do Szanownego Zarządu będę się odnosił zawsze z pełną szczerą uznaniem. Tg 1418

Mucha Władysław, Petroszycy I, p-ta Miechów.

**Prywatna Szkoła Powszechna
św. Jana Bosko**

ulica Marszałka Focha 82

przyjmuje jeszcze wpisy do wszystkich klas od 1 — 6-ej

dg 2813

właścicielka *Helena Zieglerowa*

Z powodu częściowej likwidacji
zaraz do sprzedania razem lub
oddzielnie:

WILLA

10-pokojowa z ogrodem i placem
ogrodzonym (ca 5 mórg), budynki
gospodarcze.

ŚPICHRZ

wielki, nowy. Obiekty położone są
nad główną ulicą w pobliżu dwor-
ca. Oferty proszę kierować do f-y
Koronowskie Tartaki Spółkowe,
T. z. o. p., Koronowo, ul. Wilso-
na 45/7. zg 14 161

MŁYN

w miasteczku, bud. nowoczesny, bez urządzenia,
znakomite położenie, okolica Brodnicy (Pomorze)
niedrogo do sprzedania.

Informacja: Stocznia Gdańska w Gdańsku.
dg 2842

Uprzejmie zawiadamiamy, że powierzyliśmy firmie

Centralny Magazyn Pianin

Lucja Chmara

Poznań, ul. Br. Pierackiego 11.

generalne przedstawicielstwo fabryki naszej na Poznań i wojew. Poznańskie.

Szan. Klijentów naszych i wszystkich kupnem pianina zainteresowanych prosimy o łaskawe zwrócenie się z całym zaufaniem do wyżej wymienionej firmy, a p. Lucja Chmara, była długoletnią współpracowniczką poważnej fabryki pianin, dołoży starań, by fachową poradą i rzetelną obsługą pogłębić nasze tradycyjnie dobre stosunki z liczną rzeszą naszych Szan. Sympatyków.

Pomimo utrzymania ogólnie znanej dobroci naszych instrumentów obniżyliśmy ceny i przez wprowadzenie jeszcze dogodniejszych warunków spłaty umożliwiliśmy nabycie pianina również mniej zamożnym.

Największa w Polsce Fabryka Fortepianów i Pianin

„Arnold Fibiger”

Kalisz, ul. Szopena nr. 9.

Dostawca Polskiego Radja, Szkół Muzycznych i Statków Morskich.

Powołując się na powyższe zawiadomienie uprzejmie, że dnia 1. 9. br. otwieram

magazyn fortepianów i pianin w Poznaniu przy ul. Br. Pierackiego 11.

Polecam ostatnie modele produkujące w polskim przemyśle fortepianowym fabryki

„Arnold Fibiger” w Kaliszu, a fachową i staranną obsługą oraz poradą pragnę zdobyć sobie

zaufanie i zadowolenie wszystkich znawców i entuzjastów dobrej muzyki.

Proszę uprzejmie o łaskawe poparcie Ng 15 303/4

Centralny Magazyn Pianin

Lucja Chmara

Poznań, ul. Br. Pierackiego 11.

**Kursy gimnazjalne
dla dorosłych**

Prowadzone od szeregu lat za zgodą Władz Szkol-
nych, przygotowują do egzaminu z 6 kl. gimn. i do
państw. egzaminu dojrzałości.

Informacje i zapisy codziennie od godz. 17-tej do 19-ej
w gmachu Państw. Seminarjum Nauczycielskiego,
ul. Fr. Ratajczaka nr. 30. ng 15 343

**FARBY LAKIERY
POKOSTY**

Fabryki J. Perok, Leszno, po cenach fabrycznych tylko

Wodna 13, tel. 53-26, dawniej W. Garbary 39

Pokost czysto lniany zt 1,45 za 1 kg. Pokost zwykły lniany 1,30 za 1 kg

ng 13 939

UBIKACJE HANDLOWE

obszerne, 3 piętrowe, w najruchliwszym punkcie
miasta wojewódzkiego, nadające się na kawiarnię
wzgl. inne przedsiębiorstwa, na dogodnych warun-
kach od zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia proszę kie-
rować do Kurjera Poznańskiego pod zg 14 160.

UBRANKA

Przepisowe
**MUNDURKI
PŁASZCZE
SZKOLNE**

najtaniej
tylko w firmie

G. Czabajski

POZNAN - ul. NOWA 1

naróżnik ulicy Szkolnej

Pg 6394-35.40

Tapety
Listwy
Linoleum
Certy
Kokosy

poleca najtaniej

WYSŁKOWY DOM TAPET

Aleje Marcinkowskiego 19

tel. 12-92.

dg 2343

Dobrze zaprowadzony i prosperujący

Skład Nabiału i Delikatesów

w śródmieściu z powodu choroby właściciela natychmiast
do sprzedania. Egzystencja zapewniona. Oferty Kurjer
Poznański pod zgr 14 173

Sprzedaż spadkowa.

W środę, dnia 2 września 1936 r. o godz. 10 przedpo-
łudniem odbędzie się licytacja sprzętów pokojowych, ku-
chennych oraz części odzieży przy ul. Marszałka Focha 15.
W razie niepogody odbędzie się licytacja w dniu następnym
o tej samej godzinie. ng 15 341/2

Miejska Komisja Opieki Społecznej w Poznaniu.

Komunalna Kasa Oszczędności miasta Nakła
w Nakle n/Not. ogłasza

KONKURS

na dyrektora zarządzającego K. K. O. m. Nakła.

Kandydaci muszą odpowiadać następującym wa-
runkom:

1) obywatelstwo polskie, 2) fachow. wykształce-
nie, znajomość polityki oszczędnościowej i kredyto-
wej, 3) wykazać się co najmniej 10-letnią fachową
działalnością na kierowniczym stanowisku, 4) podać
własnoręcznie napisany życiorys, nadesłać odpisy
świadectw, podać wysokość wynagrodzenia.

Termin składania ofert upływa w dniu 10 wrze-
śnia rb. Pisma polecone należy adresować: **Przewod-
niczący Rady K. K. O. m. Nakła w Nakle n/Not. na
ręce burmistrza P. Trybulla.** dg 2822

**A
U
T
O
-
U
N
I
O
N**

Samochody osobowe

Audi już od zł 5.400
D. K. W.
Horch
Wanderer
MOTOCYKLE D. K. W.

Po ostatnich znakomitych
zwycięstwach w klasie wiel-
kich wozów notujemy po-
nownie wybitne sukcesy sa-
mochodów **Koncernu Auto
Union** marki **D. K. W.** w mię-
dzynarodowym raidzie alpej-
skim przybyły wszystkie sa-
mochody **D. K. W.** do mety
bez punktów karnych.

REPREZENTACJA SAMOCHODÓW

AUTO-UNION

ST. SIERSZYŃSKI

Poznań, pl. Wolności 11. Tel. 13-41

Garbarnia

większa, parowa, technicznie dobrze uzbrojona w mieście
powiatowym dawnej Kongresówki do nabycia ewentl. do
wydzierżawienia na dogodnych warunkach wzgl. zamiana
na dom dochodowy w Warszawie lub Poznaniu. Oferty
składać pod ng 15 350 do Kurjera Poznańskiego.

Przy ul. Grunwaldzkiej w Nowem Osiedlu
nabyć można

Parcele Budowlane

Działki po 1000 m² ładne i korzystne położenie,
okolica sucha i słoneczna. Cena przystępna. Infor-
macje **Biuro Parcelacyjne Poznań — Plac
Wolności 11, telefon 58-15** Pg 6422-35,118

CO DLA NOWEGO JORKU
CO DLA PARYŻA
CO DLA LONDYNU

"MACY"
"GALERIES LAFAYETTE"
"HARROD'S"

...To dla
POZNANIA
EDMUND RYCHTER
UL. FR. RATAJCZAKA 2
ul. Wrocławska 15, ul. Wrocławska 14
Filje: Ostrów Wlkp. ul. Kaliska i Rynek 18
CZTERY SKŁADY

Olbrymie składnice bielskich materiałów, setki deseni na ubrania, palta, poszycia futer
Sprzedaż z metra — ceny najniższe
Dział miarowy na najwyższym poziomie
Specjalność palta gotowe w wykonaniu miarowym
FUTRA gotowe i na miarę, modernizacje i poszycia futer
BŁAMY: nutria, elki, cybety — wydry

EDMUND RYCHTER POZNAŃ-OSTRÓW Wlkp.

Fasady domów w mieście i na wsi tynkuje się tynkiem szlachetnym

„KRYSTALIT“

Dostawę w 300 różnych kolorach i różnych grubościach ziarna skutecznia odwrotnie i tanio

Gustaw Glaetzner

POZNAŃ 3, ul. Jasna 19 tel. 65-80 i 46-80

Nowości na sezon jesienno-zimowy nadeszły!

Polecam w wielkim wyborze po znanych niskich cenach:

Materiały na suknie, komplety i płaszcze oraz materiały na ubrania i palta męskie

NA NOWY ROK SZKOLNY wszelkie materiały na mundurki i płaszcze szkolne oraz fartuszki

JAN ZAGRODZKI

Ng 15 805/6

Specjalny skład bławatów

ul. Zamkowa 5 **POZNAŃ**

narodził ulicy Rynekowej

SIODŁO

używane kupię

Oferty Kurjer Poznański zg 14174.

SKŁAD

kapeluszy damskich i artykułów męskich dobrze prosperujący większym mieście powiatowym na sprzedaż. Zgłosz. Kurjer Pozn. pod zdg 14149

Druki - Stemple
W. GOLUS
Poznań
Garbary 33 - tel. 5604

Pg 5939-56,844

Samochody TATRA

typ 57 4 cyl. zł 7.900
typ 75 4 cyl. zł 11.600
typ Detra 4 cyl. zł 10.300

MOTOCYKLE

Phänomen 2 1/4 K. M

najtańszy w Polsce. Cena tylko zł 730.— Bez prawa jazdy i wolny od podatku (rejestracja się jak rower) dwa biegi i światło elektryczne.

OPONY

fabryki: Pirelli, Dunlop, Michelin, Englebert, India, Firestone najtaniej poleca

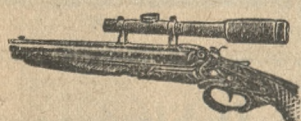
WUL - GUM

A. KWIATKOWSKI

POZNAŃ, W. GARBARY 8 Tel. 18-64

Protektownia zjeżdżonych opon. — Wulkanizacja — Akcesoria — Smary — Akumulatory

Pg 5939-33,69

Bacność

Myśliwi!

POLECAM NABOJE, dubeltówki, trój-lufki, sztucery na rogacze oraz wszelkie przybory myśliwskie, na co udzielam wysok. rabatu. Wszelkie naprawy wykonuję szybko i w jak najkrótszym czasie.

Tadeusz Jaruszewski, WOŻNA 6, fabryka broni

zg 14 175 telefon 32-66
Przedsiębiorstwo czynne bez przerwy od roku 1901
Własna strzelnica.

MAGAZYN

o powierzchni 335 m², w pobliżu dworca głównego i dworca autobusowego, stróżowany, z światłem elektrycznym, kantorem, telefonem, korzystnie **zaraz do wynajęcia**. Oferty do Biura Ogłoszeń „Par”, Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 35,29. Pg 6378-35,29

Ekspedjent - dekorator

młodszy, władający językiem polskim i niemieckim, tylko pierwszorzędna siła, potrzebny od zaraz. **Feliks Bułiński**, Leszno, Rynek 26/27. Skład bławatów i konfekcji damskiej. ng 15 381

Rutynowanych kupców - zbożowców

z kapitałem lub gwarancją do hurtowej sprzedaży mąki poszukujemy. Zgłoszenia tylko piśmienne. **POLMŁYN Centrala Handlowa Zrzeszeń Młynów** — Poznań, Plac Działowy 6

DOBRE ŚWIATŁO

to podwójna wydajność pracy, to ochrona oczu i nerwów
LAMPY NAFTOWO ŻAROWE

„MAXIM” i „LUMEN”

niezbędne wszędzie gdzie nie ma elektryczności: w mieszkaniach, sklepach, kościołach, salach, warsztatach, w gabinetach lekarskich i lecznicach jako światło rezerwowe, do oświetlania podwórzy domini, placów rynków w miasteczkach i t. d.

B. ŚNIEGOCKI, POZNAŃ — FR. RATAJCZAKA 2

Pg 6413-35,113

CENNIKI NA ŻĄDANIE

BALSAMICZNA SOL DO NÓG
GASECKIEGO (z KOGUTKIEM)

„AGEPIN”

usuwa ból, pieczenie, nabrażenie nóg, zmęczenie, odleśki, które po tej kąpieli dają się usunąć, nawet paznokciem. Przepis użycia na opakowaniu.

ng 15 842

SUPERFOSFAT

SIARCZAN AMONU

WAPNO ROLNICZE KIELECKIE

do natychmiastowej dostawy trzymamy stale na osi.

K. GRABOWSKI i E. OWSIANY

Poznań, Al. Marcinkowskiego 8 - Tel. 21-51

Pg 6 417-56,411

NOWOŚĆ

NA DZIEŃ ZADUSZNY — PIĘKNE

Lampiony

do dekoracji grobów
Polskiej i chrześcijańskiej
Fabryki Świec

Warszawa, Czernałkowska 203

Pg 6016-62,416

SAMOCCHODY UŻYWANE

osobowe i ciężarowe rozmaitych fabrykatów, m. in.

CHEVROLET — FORD — FIAT

już od 1000,— zł począwszy

D. K. W. prawie nowy okazjnie

poleca

BRZESKIAUTO S. A.

Tel. 63-23

Poznań, ul. Dąbrowskiego 29

Tel. 63 65

ng 15685

SZKOLNE

FARTUSZKI

TANIO

B. HILDEBRANDT

STARY RYNEK

73/74

ng 16 201/2

NIERUCHOMOŚĆ

z urządzeniem chemicznej pralni i farbiarni w Krotoszynie na sprzedaż. Nieruchomość oszacowana na 8 000 zł, cena wywoławcza zł 5.333 i 33 gr. Zgłoszenia Komunalna Kasa Oszczędności miasta Krotoszyna.

DACHY

wszelkiego rodzaju pokrywa, naprawia i smoli. Wykonuje wszelkie prace blacharskie — **tanio i dobrze**

JG. MANDOWSKI

Poznań, Grobla 3 — tel. 34-69

Żądać bezpłatnych kosztorysów i ofert. Sprzedaż Papy, Smoty i Lepniku po cenach ściśle fabrycznych. dg 2827

Nowości na sezon jesienno - zimowy

już nadeszły! — Polecamy w olbrzymim wyborze i po niezrównanie niskich cenach:

przy ul. Nowej 3

Pg 6 619/20-35.81/

materiały na suknie, płaszcze i kostjomy oraz materiały na ubrania i palta męskie

W Domu Konfekcyjnym przy Starym Rynku 98/100
konfekcję damską, męską i dziecięcą — na zmianę roku szkolnego
mundurki i płaszcze szkolne dla chłopców i dziewcząt

R.&C. KACZMAREK POZNAŃ

Tapety

Ceraty

gładkie, adamaszkowe
meblowe, wózkowe, obrusy

Dywany

Chodniki, Dywaniki
z linoleum, bouclé
i ceratowe

Linoleum

Podłogowe i stolowe

Kokosowe

chodniki i wycieraczki

Zb. Waligórski

Poznań Bydgoszcz
Pocztowa 31 Gdańska 12
Przyjmuje się asygnaty „Kredyt”

Wielkopolska Fabryka Kredy Krawieckiej

właśc. Stanisław Rataj

Poznań — ul. Półwiejska nr. 1.

poleca

najprzedniejszej jakości kredę krawiecką
ze znakiem „R” dg 2504/5

Cena najtaniej kalkulowana.

Przeniosłem moją praktykę z ul. Słowackiego na
Al. Pilsudskiego 5 w pobliżu ul. św. Marcina

dg 2773 Józef Maciejewski, dentysta

Przyjmuję od 10—1 i 4—6 Nowy nr. telef. 49-94

Osiedliłem się w Poznaniu

Józef Włodzimierz Maciejewski

dg 2772 Lekarz

Przyjmuję chorych od 11—1 i od 4—6

Aleje Pilsudskiego 5 (obok św. Marcina)

POWRÓCIŁEM

Dr. WATTA SKRZYDLEWSKI

Specjalista chorób serca

dg 2841 Poznań, Plac Wolności 18 (Lift)

godz. przyj. 10.30 — 1 i 4 — 6 telefon 12-75

Powróciłam

Dr. Zofja Górczyna

Choroby skórne

zg 14 170 Poznań, św. Marcin 52/53

Miał torfowy Ściółkę torfową

dla ogrodnika
dla rolnika
dla budowniczego

posiada stale na składzie

GUSTAW GLAETZNER

Poznań 3, ul. Jasna 19. Tel. 6579 i 4680
Pg 6 637-35.110

Wróciłem

Lekarz-dentysta Jaworowicz

Kantaka 2 dg 2808 9—12,30 3—6

Przyjmuje również członków Ubezpiec. Społ.

Wróciłem

DR. WALTER

lekarz-dentysta dg 15386

Poznań, Sew. Mielżyńskiego nr. 23 Telefon 18-60

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:

1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 3695, z 21 025, d 1811
i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje
się do godz. 11.10, w soboty i dni przedświa-
teczne przyjmuje się do godz. 10.45.

1. DOMEY - PARCELE

Nieruchomość

w mieście 6 000 mieszkańców. —
Low. Mogilno. Jest spowodu
śmierci właściciela zaraz bardzo
korzystnie do sprzedania: dom
piętrowy wraz z dużym spi-
chrem, szopami na sztuczne na-
wozy i węgiel, stajnia oraz ogro-
dem. Głównym i Sad w miej-
scu. Zgłoszenia do Kurjera Po-
znańskiego zg 81 993

Kamienice

nowa komfortowa, dochód 10 600.
wplata 80 000. — cena 110 000. —
reszta hipoteki. Kamienice 3-pie-
trowa, cena 56 000. wplata 27 000
dochód 7 000. — reszta hipoteki
amortyzacyjna. — Kamienice na-
rożnikowa komfortowa, dochód —
19 500. cena 136 000. — wplata
100 000. — sprzedam. Maciejew-
ski, Focha 31. tel. 62-66.
Pg 6416-56.416

Plac

740 m² Reja sprzedam. Słowac-
kiego 34 — 5. — zg 84 132

Domek

sprzedam z kolonjalką, z ogród-
kiem na wsi, tanio. Oferty Kur-
jer Poznański zg 84 295

Parcele

willowe, drzewami owocowymi
tanie sprzedam. Solacka 6/8.
zg 82 487

Kupię

dom wille przy tramwaju, wplata
około 15.000. Oferty Kurjer
Poznański zg 82 357

Sprzedam

szybko decyduję, się za gotówkę w
mieście 40 min. kol. od Poznania

Wille

11 pok. 4 miesz., oficyna, szopy
wynajmę na składn. drzewa.
1 1/2 morgi ogrodu 25.000. —

Wille

6 pokojowa, 2 miesz., 2 morgi
ogrodu, przyn. gospod. 17.000. —

Dom

czynsz. w rynku, sklep, 4 war-
szaty 1 morga ogrodu 27.000. —
Zgłoszenia do Kurjera Pozn.

Domek

co najmniej 4 pokoje kuchnia. —
możliwie ogrodem. Poznaniu —
(możliwie Łazarz-Górczyn). do
10 000. — kupię. Oferty Kurjer
Poznański zg 81 922

Domek

kupię. Cena Kurjer Poznański
zg 83 014

Parcele

w Puszczykowie blisko dworca
sprzedam. Lipowa 6, gospodarz.
zg 83 433

Kupię

wille wplata 9 000. — zł. Oferty
Kurjer Poznański zg 83 411

Parcele

ulica Dąbrowskiego ceny niższe
Bukowska okazynie sprzeda-
„Osadopol”. Rzeczypospolitej 9.
zg 83 574/5

Parcele

budowlane w Junikowie od 80 gr
za 1 m². Informacje Biuro Parce-
lacyjne. Poznań, Plac Wolności 11
tel. 53-1

Wille

palacowa, 15 dużych pokoi, ewtl.
wolna, ogród, garaż, obok Ma-
tejskiej sprzedam 70.000. — Zgło-
szenia Kurjer Pozn. zg 83 628

Parcele

centrum Wildy sprzedam korzy-
stnie spowodu wyjazdu. Przemys-
łowa 43 — 1. — zg 83 623

Wille

sześciomieszkaniowa. — dochód
3.600 trzydziest dwa tysiące.

Kamienice

pełny komfort, parkiety. Dochód
13.000, stódziesięć tysięcy. —
wplata 80.000. — Oferty Kurjer
Poznański zg 83 633

Kupię

parcele do 1000 m² przy Wino-
gradach. Oferty Kurjer Poznań-
ski zg 83 491

Dom

nowy, 4-pietrowy, przy parku
Wilsona, na sprzedaż, pośredni-
cy wykluczeni. Oferty Kurjer
Poznański zg 82 864

Wille

czynszowa pierwszorzędna z
wplata 45.000. — w Poznaniu ku-
pię. Pośrednicy wykluczeni. —
Oferty podaniem warunków Kur-
jer Poznański zg 83 451

Willa

w Obornikach blisko Poznania —
miasto powiatowe 3,75 morgi o-
grodu, 2 mieszkania 4 i 7 pokoi
wolne od zaraz na sprzedaż. —
Zgłoszenia 27 Grudnia 11, m. 5.
zg 83 397

Druga licytacja

maszynowego budynku fabrycznego
— mieszkalnego przy Sko-
rupki 10, Górczyn, odbędzie się
15 września godz. 11 w Sądzie
Grodzkim, pokój 45. Cena wywo-
łania 9 170,67, rekojma 1 376 zł.
Reflektantom potrzebne zezwo-
lenie władzy. Informacje adwo-
kat Echaust, 27 Grudnia 4.
zg 83 411

Kupię

dom czynszowy w Poznaniu, wplata
40 000 i przejmie dług. Oferty
Kurjer Poznański zg 83 341

Parcele

Osiedle Warszawskie 1. — zł m²
sprzedam. Informacje Chwalisz-
ewo 37, skład. — zg 83 347

Kamienica

centrum Poznania 11.800 docho-
du, wplata 60.000. — Ratajczak,
Skarbowska 18. — zg 83 701

Dom

nowy ogrodem, pięciopokojowy
8.500. Szlach. Pasieka 27.
zg 83 698

Willa

nowa Jeżyce 10 min. tramwaj
bezcen sprzedam. Adres Kurjer
Poznański zg 83 614/5

Właściciel mniejszej nieruchomości

kupiec

przyjmuje administrację większe-
go domu. Oferty Kurjer Pozn.
zg 82 406-7

Dom

nowy, ogrodem, 2 pokoje kuch-
nia. Osiedle Warszawskie —
cena 5.800. — Oferty Kurjer Po-
znański zg 83 684-5

Kamienica

nowoczesna narożnikowa 4 pietra
śródmieście Poznania. 9 handlo-
wych 16 mieszkalnych lokali wiek-
szych. Sprzeda właściciel, wartość
300.000. wplata połowę. przyjmie
mniejszy obiekt. można poza Po-
znaniem. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zg 83 676

Parcele budowlane

przy ulicy Swoboda (między Ba-
kowską a Marcelińską) na sprze-
daz. Blizsze informacje w wille
przy ulicy Jesiennej 2. od 9—11
i 14—17. — zg 83 758

Willa

na Łazarzu, dochód miesięczny
135. — cena ugodowa. Oferty Kur-
jer Poznański zg 83 939

Kamienice

komfortem przy Matejskiej. 75 000.
sprzedam. Oferty Kurjer Pozn.
zg 83 828

Parcele

zwarta budowa przy Rynku Wil-
deckim. Rutkowski. Półwiejska
5. — zg 83 814

Parcele

Łazarz 560 kw. metr. blisko ry-
nku tramwaju sprzedam. Wodna
12, m. 4. — zg 83 281-2

Czteropiętrowa

kamienice śródmieściu z wolnem
pięciopokojowem mieszkaniem
sprzedam. Oferty poważnych re-
fektantów Kurjer Poznański
zg 83 981

Kamienica

nowa 90 000. wplata 70 000. —

Kamienica

nowa 69 000. — wplata 34 000. —

Kamienica

dochód 8 500. wplata 55 000. —

Kamienica

nieukończona 55 000. —

Kamienica

nowa 30 000. —

Karaluz. Poznań, Marszałka
Focha 25. — zg 84 139

Kupię domek

w pobliżu Poznania, wplata go-
tówka 4 500 zł. Zgłoszenia Kur-
jer Poznański zg 84 240

Kamienica

nowa Łazarz 97 000. wplata 50 000
dochód 3 500. Nowakowski. Wiel-
kie Garbary 48. — zg 84 238

Willa

dwumieszkaniowa przy tramwaju
sprzeda właściciel. Oferty Kur-
jer Poznański zg 84 183

Wille

od właściciela, okolica Ostro-
roza Dąbrowskiego kupię. wplata 20
tysięcy, reszta amortyzacja. —
Oferty Kurjer Poznański
zg 84 435

Parcele

na Solaczu, wysoko położona, bli-
sko kościoła korzystnie sprzedam.
Oferty Kurjer Poznański
zg 84 223

Parcele

mała kupię. Oferty Kurjer Po-
znański zg 84 334

Wille

piętrowa przy tramwaju, koście-
le sprzedam 26 000. Oferty Kur-
jer Poznański zg 81 398

Wille

Solacz sprzedam 35 000. wplata
28 000 bez pośredników. Oferty
Kurjer Poznański zg 84 386

Kamienice

od 80—100 000 kupię w Poznaniu
od właściciela. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zg 84 401

Willa

pełnym komfortem Poznań —
Jeżyce 50.000 amortyzacja.

Willa

dwumieszkaniowa dzielnica O-
strowa wplata 20 000. —

Willa

połtora morgi ogrodu peryferie
Poznania 14 000. —

Dom

Poznaniu siedmiomieszkaniowy
dochód 3 600 — 28 000 amortyza-
cja

Dom

pięć mieszkań skład, wplata 12
tys. pozostał wielki wybór w
każdej cenie poleca

Dom Złeczeń

Poznań, Pocztowa 15, tel. 16-85.
zg 84 263

2. PIENIADZ

Sumy

hipoteczne, pierwsze numery hi-
poteki, Warszawa kupujemy.
Towarzystwo Powiernicze, War-
szawa, Chmielna 26 — 2.
Pg 6019-62.420

Poważni kapitaliści

chrześcijaństwo poszukiwani do no-
wopowstającej fabryki za War-
szawą przemysłu skartelizowanego,
powszechnego użytku. Oferty
do 10 września Kurjer Poznań-
ski pod zg 2809

Wspólnika

do zaprowadzonego składu konf.
mieskiej na Kresach poszukuje z
kap. 5.000 zł. Oferty Kurjer
Pozn. zg 83 125

15 000. — zł

poszukuje, zabezpieczenie, hipo-
teczne na nieruchomości lub
przedsiębiorstwie. Oferty z po-
daniem warunków Kurjer Pozn.
zg 82 439

15 000. —

dobry procent, hipoteka, weksle
szukam natychmiast. — Oferty
Kurjer Pozn. zg 83 625

5 000. —

poszukuje, zabezpieczenie, procent.
Oferty do Kurjera Poznań-
skiego zg 83 426

3 000—5 000. —

I hipotekę na dom poszukuje,
procent według umowy. Oferty
Kurjer Poznański zg 83 298

4 000 zł

na wykończenie wille wartości
55 000. — gwarancja pewna. —
Oferty Kurjer Poznański
zg 83 291

120. —

poszukuje, % pierwszorzędne obia-
dy. Oferty Kurjer Poznański
zg 83 664

12.000 zł

wypożycze na pierwszą hipotekę
kamienicy lub kupię hipotekę. —
Oferty Kurjer Pozn. zg 83 770

12.000 zł

ulożę w handlu lub przemyśle

Rodzeństwo

brat kawaler, przystojny, lat 35, kupiec samodzielną własną nieruchomością. Siostra panna przystojna lat 32, niezależna poszukująca odpowiedniej partii celu matrymonialnego. Oferty Kurjer Poznański zdg 81 628

Kawaler

lat 28, mistrz rzeźniczy, posiada własny dom, skład rzeźniczy, — skład kolonialny, poszukuje panny do lat 24 z gotówką do wspólnego majątku. Cel matrymonialny. Łaskawe zgłoszenia z fotografią, która wróci. Liniewicz, Lubliniec O. S. Lompy 1, zdg 82 557

Nauczyciel

26 lat, posiada samodzielną, pragnie zawrzeć znajomość z pania do 26 lat w celu matrymonialnym. Majątek dla wspólnego dobra pożądany. Zgłoszenia wraz z fotografią skierować do Kurjera Poznańskiego zdg 82 826

Kupiec

średnim wieku poszukuje panny lub wdowy lat 25—40, gotówką, ożenek zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 441

Inżynier

rolnictwa, przystojny, posiadający 6 000,— posłubi panna z gospodarstwem lub gotówką. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 83 377

Panna

lat 36, urzędnicza, prywatna, przystojna, z dobrej rodziny, 3 tys. gotówki, widzie za kawalera lub wdowca na dobrem stanowisku. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 052

Młoda

elegancka blondynka, wysoka, zgrabna b. dobrym charakterem, widzie tylko wyższego urzędnika, najchętniej sędziego zrównoważonego, religijnego o prawym charakterze od lat 30—50. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdg 83 306

Szukam

meza dla mek córki, inteligentnej, z dobrego domu (majątek). Wyżsi urzędnicy państwowi lub prywatni w Poznaniu zechcą szczegółowe oferty przesłać do Kurjera Poznańskiego zdg 82 916

Znajomości

matrymonialne ułatwia solidnie, dyskretnie najstarsze biuro „Wanda”. Szymanowskiego 4 — 5. zdg 83 711

Kawaler

przedsiębiorczy, — dwudziestoletni handlowiec na stałej posadzie, przystojny, miłej powierzchowności, dobrego charakteru, rozsądny, lat 25, chceż w przyszłość, posłubi sympatyczną, zgrabną, religijną, niezależną pannę w wieku 20—25 lat. Pannie pragnąc spokojnego — i szczęśliwego życia małżeńskiego zechcą zaufaniem skierować odpowiednio i szczerze zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 83 797

Kawaler

lat 32, solidny, przystojny, posłubi panna cokolwiek gotówką lub mały interesik. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 822

Panna

lat 30, intelig., 30 000 wyjdzie za mąż, „Wita”, Dąbrowskiego 10, II ptr. zdg 84 046

20.000

całości lub częściowo do wypożyczenia. „Wita”, Dąbrowskiego 10 II ptr. zdg 94 045

Kawaler

lat 35, przystojny, na wyższym stanowisku szuka odpowiedniej żony, „Wita”, Dąbrowskiego 10, II ptr. zdg 84 047

Kupiec

lat 29, pozna w celu matrymonialnym blondynkę, miłą gospodarną z zamiłowaniem do handlu. Powołne zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 84 207

Kupiec

lat 40, szuka żony gospodarniej do 35 lat, istniejącego interesu, średniowieczu gotówką. Oferty Kurjer Poznański zdg 84 206

Zaufanie!

Pragnę poznać miłą, sympatyczną do lat 25. Posiadam dobrze prosperujący zakład przemysłowy i realność. Cel matrymonialny. Łaskawe nieanonimowe oferty skierować proszę do Kurjera Poznańskiego zdg 15 674

Blondynka

lat 26, przystojna z lepszej rodziny, widzie za niższego urzędnika, w szczególności do lat 35, wdowcy niewykluczeni. Oferty z fotografią do Kurjera Poznańskiego zdg 84 344

Kulturalny

trzydziestoletni umieści 20.000 gotówki w ziemi, kamieniu, przedsiębiorstwie. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Poznański zdg 84 124

Przyjaciółki

szatynka, blondynka, uczciwe, biedne, widza zamaż. Oferty Kurjer Poznański zdg 84 153

Kawaler

lat 38, właściciel dobrze prosperującego zakładu przemysłowego, miesięc powiatowem, własna nieruchomości wartości 60 000,— pozna panna z majątkiem do 10 000 zł. Młode wdówki niewykluczone. Cel matrymonialny. Powołne oferty nieanonimowe kierować proszę do Kurjera Poznańskiego zdg 84 306

Który

z panów na stałej posadzie posłubi młodą, przystojną brunetkę z umiłowaniem. Oferty Oredownik, Poznań zdg 84 079

7. SPRZEDAŻE**Cegielnia**

w powiecie kępińskim, pięć pierścieniowy, zabudowania, 20 morgi ziemi, obecnie nieczynna, dobry duży pokład gliny okolicy, gdzie duże zapotrzebowanie na cegły, z powodu rozliczeń rodzinnych na sprzedaż. Cena 38 000 zł. Bieżących informacji udzieli Feliks Długoszewski, Ostrów Wlkp., Rynek 25. zdg 78 904

Meble

najtaniej poleca K. Bakos, Stary Rynek 51. zdg 79 543

**Modne
Kapelusze
Koszule
Krawaty**

tanio. M. Paszek, Poznań, Wrocławska 30. zdg 80 485

Toruń

Posiadłość przemysłowa, stosowna na tartak, kino, fabrykę chemiczną itd. tania do sprzedania. Położenie w centrum przedmieścia przy tramwaju i dworcu. Dla nabywców 5 pokojowe mieszkanie wolne T. Rzymkowski, ul. Kościuszki 55. zdg 77 369

Zakład fotograficzny

na bardzo korzystnych warunkach sprzedam. Zgłoszenia pisemnie Kurjer Pozn. zdg 79 689

Drogerję

w dobrym punkcie pow. miasto, natychmiast
korzystnie
sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 81 913.

Mleczarnię

parowa z budynkami, ogrodem — dobra egzystencja dla fachowca sprzedam, względnie wydzierżawie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 085

Wóz

półkryty (melor) połowczyk, parkowiec sprzedam. Półwiejska 26. zdg 82 454

Stara zaprowadzona
stolarnię
z nowoczesnymi maszynami, centrum miasta Katowice, dobre położenie, istnieje wielka możliwość do wybudowania, sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. pod zdg 82 801

Materiały

na mundurki szkolne najtaniej

Jan Zagrodzki,

Blawaty, Poznań, ul. Zamkowa 5 narożnik Rynek. Ng 15 289-90

Rowery

turystyczny 85, balonowy 95,— 5 lat gwarancji tylko firmie — Bracia Nowaczyk, Poznań, Górna Włda 30 ng 12 151/2

Ewa

jedyny magazyn
nowocześnie urządzony
w dzielnicy łazarskiej

Ewa

jedyny
specjalny

bielizny

pończoch — wózek.
Ewa
najkorzystniejsze
źródło
zakupu.

Ewa

Marsz.
Focha 60.
zdg 84 424

Jadalnie — Sympialnie

oraz różne sprzęty użytku domowego najkorzystniej przy
Jezuickiej 10
(obecnie Świątostławska) „Dom Okazyjnego Kupna”.
Pg 5 893-31.19

„Meble W. Paetz”

Najnowocześniejsze wzory, niskie ceny. Poznań, Wrocławska 15. Coroczna wystawa na Targach Międzynarodowych. Ng 15 239

Magle

nowoczesne na zaped elektryczny, ręczny oraz domowe magle-prasownice dostarczają, na dogodnych warunkach. Fabryka magli M. Jankowski, Poznań-Staroleka, Telefon 19-47. Ng 13 252

Dom

Śmigiel, Kilńskiego 7, ulica ruchliwa, parter przybudówka piętrowa, 5 pokoi, kuchnia, spiżarnia, przedsiobek, duża góra, ogródek około 1/4 morgi, dobrze prowadzony, 10 000 zł. Oferty Dr. Zenk-teler. ng 16 465

Największa i najlepsza fabryka fortepianów i pianin**B. Sommerfeld**

poleca nowe, pierwszorzędne jakosci pianina już
za 1 000,—
Dogodne warunki spłaty. Długoletnia gwarancja. Zamiana używanych instrumentów.

Filja, Poznań 27 Grudnia 15.

ng 10 968

Panińska sypialnia

biała jednoosobowa nowa, solidnie wykonana tylko 145,— Jezuicka 10 (Świątostławska).
Pg 6412-35.103

Futro

sprzedam tanio, damskie. Piekary 8, m. 8. zdg 84 291

Skład

cukierków, owoców, tytoni — centrum — z mieszkaniem. Adres Kurjer Poznański zdg 84 433

Sprzedam

dobre utrzymanie kuznie połowa. wialnie. Telefon 58-33. zdg 84 432

Wielkie

ananasowe truskawki sadzonki 100 sztuk 2,—. Wiosłarska 11. zdg 84 426

Dom

nowy 4 lokatorów Ławica kilka parcel sprzedam tanio. Bittner, Dąbrowskiego 79. zdg 84 127

Samochód

osobowy mały, Jakóba Wujka 8 zdg 84 123

Meble — Jadalnie**Gabinety — Sympialnie****Kuchnie**

połowa najkorzystniej nowy skład mebli, A. Sosinski, Woźna 10. zdg 84 239

Sypialnie

jadalnie, szafy, tapczany, kanapy, łóżanki, bufety, umywalnie, gotowalnie.

okazyjnie

Dom Komisowy, Wroniecka 6/8. zdg 84 290

Antyki

niepodrabiane.
Pianino — Dywan
Gabinet
palisandrowy.

Salon

Dominikańska 1. Antykwariat. zdg 84 287

Świeży**transport****futer****damskich****jeszcze**

po starych cenach nadseidl.

A. Dzikowski

St. Rynek 49, tel. 29-68. Asygmaty „Kredyt”. Pg 6639.35.112

Sypialnie — Jadalnie**Gabinety męskie**

solidne — ładne, nowoczesne bardzo tanio poleca

Poznański**Dom Komisowy**

Dominikańska 3. Pg 6622-35.105

Wózek

dziecięcy. Poznańska 44 — 2. zdg 84 114

Singera

damską (okrągłą). Jackowskiego 36 — 1. zdg 84 434

Zegar antyk

szafkowy, Londyn, kwadrans — dni.

Salon mahoniowy

francuski gobelin śliczne wykonanie, 10 części sprzedam. Oferty Kurjer Poznański dg 2793

W Poznaniu

w centrum, skład odzieży ochronnej z fabrykacji, znany na całą Polskę, sprzedam z powodu choroby tylko poważnym reflektantem z większą gotówką. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 269

Parcele

1 000. Grunwaldzka, frontem na przewidziany duży park sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 268

Teki

torby szkolne — własnego wyrobu. Torebki damskie, walizki, ceny najniższe

Sobaszkie-**wicz,**

Poznań Stary Rynek 54. zdg 82 548

Pościeł

pierzyna, 2 poduszki i spodek, prima, nieużywane. Zgłoszenia Czechochowska 1a, m. parter, lewo. zdg 83 591

Wózki

dziecięce sprzedaje, kupuje, re-laruje Razer, Szewska 11. zdg 82 010

Salon

sprzedam (Ludwik XVI). Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 82 418

Pianino

sprzedam, cena 350,— Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 82 414

Obrączki

zegarki, wszelka biżuteria najkorzystniej

Jubiler

R. Prante, św. Marcin 19, własny warsztat zegarmistrzowski, złotniczy kupuje złoto — srebro. zdg 83 535

Abazury

celonowe gotowe, stare przera-biam. Bernardyński 1, mieszka-nie 6. zdg 83 035

Smalec

wieprzowy — pierwszorzędny — skrzydki 25 kilogramowe, dostarczamy na piśmie zamówienie po 1,80 złotych za kilogram loco stacja zamawiającego. Hurtownikom rabat. „Pluszecz”. Warszawa, Smocza 37. ng 15 518

Samochód

Citroen 4-osobowy ekonomiczny, na chodzie i 2 podwozia 2-tonnowe na dobrych gumach okazujnie na sprzedaż. Auto-Traktor, Dąbrowskiego 87. zdg 83 994

Skład

papierni, artykułów szkolnych, biurowych, towarów krótkich, galanterii, śródmieście Poznania, dobrze zaprowadzony z mieszkaniem zaraz sprzedam korzystnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 984

Powozy

półkryty na gumach karetka jednokonna tanio. Adamek, Piaszkowa 7. zdg 85 921

Piec

westfalski biały sprzedam. Szyperska 3 — 3. zdg 83 965

Samochód

4-osobowy Chevrolet po gruntownym remoncie korzystnie do sprzedania. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 83 611

Urządzenie

składowe sprzedam tanio. Słowackiego 7. zdg 83 644

Na wyjazd**letnisk**

tanie koldry turystyczne 9,50 hotelowe 11,50 oraz w lepszych gatunkach poleca w obyrz-m wyborze

Emkap

M. Mielcarek, fabryka kolder wyróbów pościelowych pierza i puchu. ng 13 581

Radjoodbiornik

nowoczesny prad stały 2 obwo-dowy okazujnie sprzedam. Piekary 8, m. 5. zdg 83 490

Samochód

Polski Fiat 508 rocznik 34 limu-zyna w dobrym stanie sprzedam Wł. Józefowicz, Wyrzysk, Rynek 22. zdg 83 492

Kotka

angora ładna do sprzedania, od 5—6. Ostroroga 21. zdg 83 493

Skrzydło

małe sprzedam. Matejki 39 — 3 zdg 83 498

Łóżeczko

niklowe i wózek dla bliźniat — sprzedam. Aleje Marcinkowskie-go 21, m. 6. zdg 83 513

Radjo

gramofon z odgłosem wbudowany w szafce za 300,—. Maleckiego 17 — 1. zdg 82 895

Kryształy

wyprzedaje Lamus, Strzelecka 1. Pg 5942-56.349

Bydgoszcz

czternaście tysięcy tylko gotów-ka sprzedam świetny interes gastronomiczny, można sprawdzić. Oferty pisemne: „Egzystencja”. Biuro Ogłoszeń, Bydgoszcz, Dworcowa 54. ng 15 315

Partuski**szkolne**

wszelka bielizna, pończoski, wy-prawy dla pen-sjonarek i gim-nazjastów poleca Fabryka Bielizny J. Schubert, Poznań

tylko Stary Rynek 76

Czerwony dom naprzeciw odwa-chu. Pg 5929-32.39

Posezonowa

sprzedaż Plaszczy i kostiumów damskich, ceny likwidacyjne. — Szuster, Wrocławska 19, wysoki parter. zdg 83 474

Składn. węgla

bocznicą kolejowa dobrze zapro-dzona sprzedam. Oferty Kurje. Poznański zdg 83 385

Skład

cukierków dobrze zaprowadzony korzystnie sprzedam, powód wy-jazdu. Wodna 15. zdg 83 400

Wyżły

rasowe 7 tygodniowe sprzedam. Patrona Jackowskiego 50, m. 5. zdg 83 402

Wyżlica

anglik w drugim polu dobrze wytresowana na sprzedaż. Leś-nictwo Kamień k. Kalisza. zdg 83 403

Jamnik

Rasowe
setlery irlandzkie 6 tygodniowe
szarżad. Richter. Rzepeckiego
25 — 8. zdg 84 215

Salon
mahoniowy Bidermajer, inkrus-
towany. Św. Wojciech 29 — 2.
zdg 84 096

Polowczyk
angielski seter 2 pole na wodę
pod gwarancją sprzedam. Św.
Wojciech 1, restauracja.
zdg 84 095

Sprzedam
skład cukry — owoce. Wiado-
mość, Wierzbicze 13, m. 7.
zdg 84 416

Gabinet
meski zgrabny fason orzech
kaukaski polerowany 430, — oka-
zuję. Poczta 22. zdg 6046-35,95

Zbożowy
interes, dobrze prosperujący, za-
prowadzony, prowincji, węgle,
pasza, nawozy sztuczne, tania
dzierżawa sprzedam. Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 84 408

Antyki
Największy wybór, naitaniej sa-
lony, gabinety. Poczta 22.
zdg 6046-35,95

Tartak
nowy, maszynowy do obróbki za go-
tówkę tanio sprzedam. Zgłosze-
nia Kurjer Pozn. zdg 84 307

Wielki
wybór czapek szkolnych i gim-
nazjalnych. K. Jasiński, Wroc-
ławska 30. zdg 84 323

Klubowy garnitur
w skórze dobrze utrzymany oraz
inne fotele okazują się. Zgłosze-
nia Kurjer Pozn. zdg 84 307

National
heblówka, maszynowa obkładu Eke-
hausera tanio. Szymborskiego 7,
mieszkanie 23. zdg 84 297

Willa
6 pokojowa w Solacz na sprze-
żać, albo do wydzierżawienia za-
raz. Ul. Podhalańska 2.
zdg 6027-56,399

Chester
kupić meble nowe, używane
dobre tanio

nowo otwartej
Komisowej Hali Mebli
Woźna 12

Wielki wybór. Naitaniej ceny.
Zważaj na firmę. zdg 6628-56,405

Jadalnia
z wilyną jak nowa korzystnie
Jezuicka 10 (Świętosławska).

Sprzedam
pianino lub fortepian, fisharmo-
nie, akordeon, instrumenty dete-
i skrzypce, kompletne radio, ano-
da mokra, gramofon, zamienie na
maszynę do pisania lub motocykl.
Wojtnik, Borek. zdg 15 353/4

Rzeźnictwo
z zapędem elektrycznym, miesz-
kaniem, dzierżawa 100, — tanio
sprzedam. Poznań, Kraszewskie-
go 30. zdg 83 269/70

Dom
sprzedam z ogrodem w Plesze-
wie zaraz, cena 4 300, — zł. Zgło-
szenia Agencja Kurjera Poznań-
skiego. Pleszew zdg 15 384/5

Materace
tapczany, leżanki, garnitury klub-
owe naitaniej wprost pracowni-
ca Wielkie Garbary 18, narożnik
Woźna, suterena. zdg 83 969/70

Skład
kolonialny, magiel z mieszka-
niem, przy ruchliwej ulicy —
dobrze prosperujący z powodu
przejścia spadku po rodzicach
na sprzedaż. Adres Kurjer Po-
znański zdg 84 140-41

Pas
skórzany 12 cm.
tarcze, gaśnice, rury
tynowane,

ruszta
do kotła parowego, parownik 100
kg, manometry sprzedam. Paweł
Jędrzejczyk, Marsz. Focha 39, sto-
łami. zdg 84 062

Skład
mieszkaniami. Adres Kurjer Po-
znański zdg 84 327

Kolonjalke
mieszkaniami wyjazd. Adres Ku-
rjer Poznański zdg 84 326

Czapki
skórzane naitaniej, najsolidniej. K.
Jasiński, Wrocławska 30.
zdg 84 325

Sprzedam
skład delikatnych, dobrze prospe-
rujący w centrum. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 84 352

Urządzenia
szkolne, kolonialne, restauracji,
szkół restauracyjne, kanały, ga-
bioty. Dąbrowskiego 94.
zdg 84 135

„Remington”
maszyną do pisania dobrze u-
trzymana okazują się. Jezuicka 10
(Świętosławska) zdg 6408-35,99

Jadalnia
solidne wykonanie, polerowana
orzech kaukaski, tylko 390, — Je-
zuicka 10. (Świętosławska).
zdg 6635-35,93

Wózek
dziecięcy dobrym stanie 15 zł. ul.
Grobla 9, m. 14. zdg 84 210

Bernardyna
zawozu 10 mies. Kurjer Pozn.
zdg 84 003

Garnitur mebli
wiedeński do
przedpokoju
okazyjnie Jezuicka 10 (Święto-
sławska). zdg 6409-35,104

Dom
sprzedam Leczyca, woj. łódzkie,
pietrowy, murowany, dzielnica
handlowa, cena 30 000. Grochow-
ski, Czestochowa, Kościuszki 9.
zdg 15 377

Skład
kolonialny z mieszkaniem od lat
zaprowadzony Poznań, śródm.,
przytem piśm., krótkie, kosme-
tyczne zaraz z powodu choroby
do sprzedania, cena 6 500, —. Po-
ważne spieszne zgłoszenia „Par-
Poznań, Marcinkowskiego pod
56,391. zdg 6390-56,391

Szttychy
angielskie
Obrazy — Antyki
praktyczne podarki — okazują
„Muza”, Rzeczpospolitej 4.
zdg 8282

Jadalnię
dębowa solidna, dobrze utrzyma-
ną sprzedam. Matejki 61 m. 7.
zdg 84 335

Rowery
damskie, meskie
naitaniej
Traugutta 23, mieszkanie 8.
zdg 83 908

Pewna egzystencja
Skład artykułów damskich, me-
skich i towarów krótkich, w po-
wiatowym mieście, przeszło 30
tys. mieszkańców zaraz na sprze-
dają przedko zdecydowanie. Do
objęcia 13 tysięcy złotych. Oferty
Kurjer Poznański ng 15 380

Najlepszy rower
naitaniej cena!
fachowa obsługa

Św. Marcin 55.
zdg 15 682/3

Gospodarstwo
do sprzedania 88-morgowe, pierw-
sze od Gniezna, Adam Brzozow-
ski, Arkuszewo, powiat Gniezno.
zdg 15 672

Gościniec
z kolonialką, 32 morg, duży sad,
inwentarz kompletny, nad szosa.
jezioro, bez konkurencji spie-
sznie sprzedam. Kurjer Poznań-
ski. Gniezno 581. zdg 15 671

Sprzedam
ogrodek Gniezno, św. Krzyska,
plac pod budowę ulicy Witkow-
ska. Zgłoszenia Klawitrowa,
Gniezno, Warszawska 40.
zdg 15 670

Skład
spożywczo-delikatesowy na św.
Marcinie korzystnie sprzedam.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 359.

Kasa
„National” tanio. Oferty Kurjer
Poznański zdg 84 380

Czapki
oficerskie przepisywane, solidne wy-
konanie. K. Jasiński, Wrocław-
ska 30. zdg 84 320

Restauracja
z dancinikiem, z koncesją do ra-
na, z powodu wyjazdu do sprze-
dania. Adres wskazuje Kurjer Po-
znański zdg 83 754

Bilard
do sprzedania lub do wydzierżaw-
ienia od zaraz. Wiadomość ul.
Wielkie Garbary 13, Restauracja.
zdg 83 752

Kolonjalke
cena 1 300, — z powodu choroby.
dzierżawa 75, —. Adres wskazuje
Kurjer Poznański zdg 83 751

Sprzedam
piec kapielowy, węglowy Matejki
11, warsztat. zdg 83 757

Meble
naitaniej poleca J. Stepokowski,
Szewska 2. zdg 83 395

Skład
żelaza i gorzłów kuchennych, do-
brze zaprowadzony, naitaniej
ulicy Poznań, sprzedam z
powodu stosunków rodzinnych
mających. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 83 779

Używana
wanne żelazna, piec kapielowy
i fryzjerski Junkersa Waszak.
Waly Jana III, 9. zdg 83 832

Przedsiębiorstwo
handlowe, połączone z przemy-
ślan wyprawowym w centrum
Poznań, bezkonkurencyjne,
doskonale zaprowadzone, rokuja-
ce najlepszą przyszłość sprzedam
Zgłoszenia upraszam tylko po-
ważnych reflektantów do Kurje-
ra Poznańskiego zdg 83 743

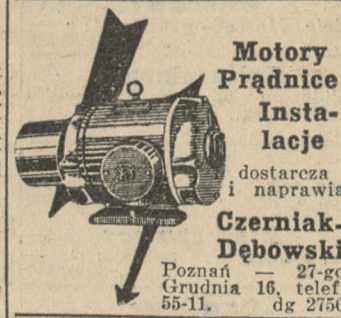
Jadalnia
orzechowa 6 osób, skrzypce, zita-
ra, cytra, Mickiewicza 18a, m. 5.
zdg 83 931

Singera
damska, nowoczesna, Waly Ko-
ściuszki 3 — 5, III. zdg 83 882

Meble kuchenne
nowoczesne wprost wytwórni —
najkorzystniej. Piaskowa 3 —
Konecki. zdg 83 881

Remington
walizkowy okazują 245 zł go-
tówką sprzedam. Ratajczaka 40
m. 10. zdg 83 860

Nieruchomość
w Mogilnie, mieście powiatowym,
jest od zaraz na bardzo dogod-
nych warunkach spłaty do sprze-
dania. Dom pietrowy, centrum
miasta, dwa składy, salka do ze-
brań, stajnie, szopy. Składy i
miejsce nadają się na każde
przedsiębiorstwo. Zgłoszenia kie-
rować pod: Bank Ludowy, Mo-
gilno. zdg 15 357

Plachty
nieprzemakalne sprzedaje najta-
niej Wejman, Poznań, Kościelna
17. zdg 80 883

Cukier
kryształowy kostkowy w głowach
do zapraw oraz ryż i syrop kar-
melkowy poleca po przystępnych
cenach hurtowych. Michałowicz
i S-ka. Poznań, Szyperska 14/15
telefon 28-82. zdg 5938-34,61

10. MAJĄTKI

Majątek
400 morg, zabudowaniem, inwen-
tarzem, cena 65 000

Majątek
600 morg, bonitacja 3 marki, za-
budowania, inwentarz 1 klasy,
wpłaty 120 000, oraz wielki wybór
innych poleca „Rekomendacja”.
Poznań, Podgórna 6, telefon 49-76.
zdg 83 730

Majątek
320 hektarów pszennej ziemi w
kulturze, zabudowania maszynowe
przy szosie, duży pałac z kom-
fortem, park, bez zadłużenia za-
raz do sprzedania. Zgłoszenia do
Kurjera Poznańskiego zdg 83 096

Folwark
70 ha z budynkami, powiat dzi-
śnieński, sprzedam tanio na spła-
ty. Informacje poczta Biała-Wa-
ka. Sadowski. zdg 84 305

11. KUPNA

Szyny
Szpaldinga 2-metrowe, 60 szpur,
lub długie na szwach żelaznych
kupię gotówką. Oferty tylko cena
Kurjer Poznański zdg 81 898.

Samochody
używane, opony nowe kupuje —
placi najwyższe ceny Autoskład.
Poznań, Dąbrowskiego 89, telef.
46-74. zdg 2338

Kupuje
maszyn do szycia, kuchnie west-
falskie. Komis Podgórna 2.
zdg 5 940-34,71

Gazownię
ssaco-gazowa, używana, kupię go-
tówką. Agencja Kurjera Pozn.
Gniezno 579. zdg 15 667

Urządzenie kuźni
kowadła, imadła, zgrubarki, —
wierciarki kupi „Unia”. Sp. akc.
Brodnicza. zdg 6615-35,57

Rower
meski w dobrym stanie kupię. —
Ślusarska 4, m. 3. zdg 83 273

Kupię
psa rehinierka. Pensjonat, Ra-
tąjczaka 40. zdg 83 102

Maszyny
meble, garderobe, obuwie, roz-
maitości kupuję sprzedaje —
Dom Komisowy, Słowackiego 39
zdg 85 275

Umywalnię
jasną kupię. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 83 518

Cukiernię - kawiarnię
w centrum
kupię za gotówkę
Oferty z ceną i warunkami do
Kurjera Poznańskiego zdg 83 528

Mocną
klatkę dla papugi. Telefon 6657
zdg 83 607

Pianino
kupię. Oferty Kurjer Poznański
zdg 83 514

Okazyjnie
kupię ubranie, piasek, bieliznę,
kapelusze, obuwie 45. Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 83 515

Perski
duży dywan i mostek z rak przy-
wanych kupię. Oferty Kurjer
Poznański zdg 83 444

Szope
po budowie domu kupię. Zgłosze-
nia z podaniem ceny do Ku-
rjera Poznańskiego zdg 83 385

Kto
odstąpi zakład fryzjerski z mi-
niejszym mieszkaniem? Oferty
Kurjer Poznański zdg 83 413

Gruski
śliwki wprost od hodowcy, cena
przewoź Gdynia i bez. Oferty
Kurjer Poznański zdg 83 357

Kuźnię
używaną dobrym stanie.
kowadło
Oferty cena Kurjer Poznański
zdg 83 372

Wózek
2 kolny, ręczny kupię. S. Prze-
woźny, skład ok. W. Garbary
39. zdg 83 740-1

Kupię
skład tytoniu, cukierków lub ko-
lonialno-delikatesowy, ewentual-
nie 20.000, — uokuję jako wspo-
lniczką, pewny interes. Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 83 930

Potrzebny
jest nam
1 komplet
prasy stolarskiej t. zw. (kalboki)
o żelaznych, wzgl. drewnianych
ramach na żelaznych śrubach. —
Składac oferty pod adresem „Po-
lars” Włocławek, Kilińskiego 3.
zdg 2823

Piekarnię
dobrze prosperującą z domem
kupię lub wydzierżawie zaraz. —
Agenci wykluczeni. Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 82 471-2

Kolonjalka
z mieszkaniem lub próżny lokal.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 208

Magiel
używaną w dobrym stanie. Oferty
Kurjer Poznański zdg 84 191.

Korzystnie
Grunwaldzka 20b mieszkanie 4a.
zdg 84 192

Domek
bliskości Poznania kupię. 7.000
zł. Oferty Kurjer Pozn. zdg 83 943

Meble
wszelkiego rodzaju kupuję —
„Okazja” — Szewska 20.
zdg 2844

Toru
kolejki polnej 600 m, większa
ilość, Szyni luzem, tarcze obro-
towe, zwrotnice kupię. — Oferty
cena Kurjer Poznański.
zdg 84 057

Książki szkolne
sprzedasz, kupisz i zamienisz
najkorzystniej
tylko w największym na cała
Wielkopolskę Księgarni - Anty-
kwariacie. Poznań

Pierackiego 20
Wywożalnia ostatnich nowości.
abonament miesięczny 1.50, —
Największy wybór
Najniższe ceny!
zdg 83 918

Poszukujemy
używanego, lecz dobrze utrzy-
manego samochodu ciężarowego —
„Ford” lub „Chevrolet”. Oferty
z dokładnym opisem maszyn
i rokiem budowy skierować pod
zg 2824 do Kurjera Poznańskiego

Kupię
Tygel lub Bostonkę. Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 84 027

Kupię
gospodarstwo 15-80 morg ewen-
tualnie woda, najdalej 10 km od
Poznań, dobra komunikacja, za-
budowania albo nowa wille, więk-
sze ogrody. Wpłace 15-30
tys. może być duża amortyzacja.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 84 309

Motocykl
tanio kupię. Oferty do Kurjera
Poznańskiego zdg 84 301

Kolejki polnej
(około 1 1/2 km przenośnych szyn
i 6-8 wagoników) używanej,
w dobrym stanie poszukuje się do
majątku. Zgłoszenia do Kurjera
Poznańskiego pod zg 2780

Dywan
w dobrym stanie kupię. Oferty
Kurjer Poznański zdg 84 243.

Kupię
3% inwestycyjną pożyczkę 1 i 2
emisji. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 84 236.

Sztucer
z lunetą, celnie strzelający kupię
okazyjnie z futerałem najcenniej
Manlicher Schöner kal. 8, —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 277.

12. DO WYNAJĘCIA

4 pokoje
w willi, centralne ogrzewanie,
okolica Ostrowa od 1. 10. In-
formacje 71-04, między 2-4.
zdg 80 569

Mieszkanie
3-2-pokojowe, plac Asnyka 3,
komfortowe wynajme. zdg 81 408

Czteropokojowe
komfortowe, słoneczne, Niego-
lewskich 4, m. 3. zdg 81 487

Trzypokojowe
komfortowe, I piętro, 12 minut od
tramwaju. Adres Kurjer Po-
znański zdg 81 833

Siedmiopokojowe
komfortowe, piec, kompletne
odnowione, I. piętro słoneczne
przy Parku Wilsona wynajmie
gospodarz. Informacje telefon
28-63. zdg 82 003

8-pokojowe mieszkanie
komfortowe, słoneczne z obszern-
ymi przynależnościami, ul. Sło-
wackiego 18, Łoga, parter, na-
dalające się na biura i mieszkanie,
wolne zaraz. zdg 5452-18,89

Pokój
próżny, samotnym. Warszawska
135 — Osiedle. zdg 82 536

Trzypokojowe
I. czynsz bieżący przynależno-
ściami. Wiadomość Palacza 70,
m. 5. zdg 81 999

Pięciopokojowe
II pr. 100, — Kanałowa 16, go-
spodarz. zdg 83 257

Pięciopokojowe
komfortowe, słoneczne, piec, —
Chelmońskiego 8, właściciel.
zdg 83 167

2 po 7 pokoi
komfort, centralne przy Mickie-
wiczu, piętrowy, parter, albo
razem od października, również
jako biura. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdg 82 196

5-pokojowe
Matejki 5 (od Grunwaldzkiej) n-
skie III pr. 120 z. wskazuje miesz-
kanie 14. Informacje tel. 62-14.
zdg 82 352

Nowej willi
ogrodowej peryferiach, pięknej,
zdrowej okolicy 5 mieszkań, ob-
szernych, dwupokojowych, kuch-
niami, przedpokojem, przynależ-
nościami, ogrodnictwem tanio pew-
nemu płatnikowi. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 83 039

Pięciopokojowe
komfortowe trzypokojowe wygo-
dami, słoneczne, czyste zaraz —
blisko Parku Wilsona, poniżej
ustawy. Gospodarz, Małeckiego
11. zdg 83 293

6-pokojowe
ładne słoneczne 3 piętro Plac
Nowomiejski 6a. Dozorca wska-
że. Blizszych informacji udzieli
administrator telefon 65-85
9-10 rano. zdg 83 531

Jednopokojowe
suterena. Informacje 3-5, —
Szwajcarska 14 — 4. zdg 83 598

Nowym
domu 2 pokoje kuchnia do wy-
jęcia. Staroleka, Okopowa 3.
zdg 83 168

Dwupokojowe
z komfortem, Rzepeckiego 58 —
Łazarz. p. 3736

Siedmiopokojowe
pełnokomfortowe, ogród zimowy.
Przeznaczone 7, gospodarz. Tele-
fon 66-57. zdg 83 608

Pokój
z kuchnią Dąbrowskiego koło
Rynku, małej rodziny, niski
czynsz bieżący, zwrot remontu
250 zł. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 83 494

Pokój
kuchnia, duże słoneczne zgóry.
2 1/2 roku. Adres Kurjer Poznań-
ski zdg 82 795

Mieszkanie
3 pokojowe, kuchnia z komfor-
tem I piętro, wydzierżawie ul.
Kostrzyńska 10. zdg 83 443

Trzypokoj

3-pokojowe

mieszkanie słoneczne, komfortowe
willa nowa, zaraz wynajęcia. —
Sadowa 27. zdg 83 960

2

pokoje kuchnia i łazienka od 1.
9. 36. r. do wynajęcia. Czynsz
56 zł 10 mies. Informacje dozorcy
Prasewski, Szamarzewskiego 56
m. 1. zdg 83 817

Słowiackiego 30

3-4 pokojowe, jednokomfortowe,
bezpłatne, obszerne, słonecz-
ne. zdg 83 842

Czteropokojowe

komfort. I piętro od pałacu
wynajęcie. Rolna 19. zdg 84 007

3 pokojowe

komfortowe. Kazim. Jarochow-
skiego 59, Łazarz. zdg 83 995

2 mieszkania

3 pokojowe, 2 mieszkania 2 poko-
jowe z komfortem przy Parku
Wilsona w nowym budynku od 1
listopada do wynajęcia. Dzierż-
awa rok zgóry. Zgłoszenia ul.
Grottera 3, m. 6 godz. 18-19.
zdg 84 009

13. SZUKA MIESZK.**Urządnik**

etatowy, bezdzietny, poszukuje 2
pokoje z łazienką, najchętniej
Włda. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 435

Elektromechanik

instalator poszukuje portierstwa.
Zgłoszenia Plac Działowy 8, —
miesz. 19, Włodarczyk. zdg 82 879

3 lub 4 pokoi

centrum, cichych. I—II piętro,
słonecznych, poszukuje dobry
płatnik. Oferty Kurjer Poznański
zdg 82 910

Trzypokojowego

szuka wyższy urzędnik. Szczegó-
łowe oferty Kurjer Poznański
zdg 82 957

Czteropokojowego

komfortowego poszukuje od 1-go
października. Oferty „Par”
Marcinkowskiego 11, pod 56,398
Pg 6616-56,398

Wyższy urzędnik

samotny na stanowisku etatowym
poszukuje 2 pokojowego mieszka-
nia. Oferty Kurjer Poznański
zdg 83 295

Urządnik

etatowy szuka pokoju z kuch-
nią. Oferty Kurjer Poznański
zdg 83 578

Trzypokojowe

wygodami, śródmieście, poszu-
kuje urzędnik. Agenci wyklucze-
ni. Oferty Kurjer Poznański
zdg 83 104

Mieszkania

sześciopokojowego poszukuje od
1. października. Oferty Kurjer
Poznański zdg 83 157

Poszukuje

3 do 4 pokoi (centrum). Oferty
Kurjer Poznański zdg 83 612

2-3

pokoje z kuchnią w śródmieściu
poszukuje zaraz. Dzierżawa za-
płać zgóry. Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 83 629

2-pokojowego

najchętniej łazienka, centrum, —
ewentl. pobliżu poszukuje sier-
żant zaraz lub później. Zgłosze-
nia Kurjer Pozn. zdg 82 595

2-3

pokoje mieszkanie obejme
zarząd domem. Pierwszorzędne re-
ferencje — kaucja. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 82 802

Pokoju

kuchnia lub dwóch. Łazarz. Je-
zyce, kolejarzy. Oferty Kurjer
Poznański zdg 83 462

2-3

pokojowego przy dworcu, bezpo-
średnio, urzędnik etatowy. Zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdg 83 470

3-4

pokojowego blisko centrum po-
szukuje etatowa urzędniczka. —
Pośrednicy wykluczeni. Oferty
warunki Kurjer Pozn. zdg 83 481.

4-5 pokoi

wygodami bliżej centrum solid-
ny płatnik, pośrednicy wyklucze-
ni. Oferty Kurjer Poznański
zdg 83 384

10 lub 9 pokoi

ewentualnie 5 pokoi możliwie w
tym samym domu od 1. 10. 36.
poszukiwane. Zgłoszenia 27-go
Grudnia 11, m. 5. zdg 83 396

Sędzia

poszukuje 4-5 pokojowego mie-
szkania centrum. Oferty Kurjer
Poznański zdg 83 406

Urządnik

3-pokojowe przynależnościami —
(Jezyce — Łazarz), I piętro
czynsz zgóry od gospodarza. —
Oferty Kurjer Poznański
zdg 80 943

5-6

pokojowego szukam I. lub II. ptr
od 1. 10. Zgłoszenia z podaniem
ceny do Kurjera Poznańskiego
zdg 82 948

Dwupokojowego

czystej kamienicy, samotni, cen-
trum, pobliżu. Zgóry. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 83 725

3-4 pokoje

z komfortem na I lub II ptr.
w śródmieściu lub pobliżu po-
szukiwane przez bezdzietnych.
Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 83 896

6 pokojowego

mieszkania poszukuje bliżej cen-
trum od zaraz lub 1 października.
pośrednicy wykluczeni. Zgłosze-
nia do Kurjera Poznańskiego
zdg 83 780

Emerytka

poszukuje mniejsze mieszkanie.
może zapłacić pół roku zgóry. —
Oferty Kurjer Poznański
zdg 83 956

Poszukuje

pokoju kuchni, wprost od gospo-
darza, rok zgóry, pewien płatnik
Oferty Kurjer Pozn. zdg 83 820

Urządnik państwowy

wynajmie tylko gospodarza 3 po-
kójowe komfortowe, czyste. Oferty
Kurjer Poznański zdg 83 875

Trzypokojowego

mieszkania poszukuje wprost od
gospodarza. Pół roku zgóry. —
Oferty do Kurjera Pozn. zdg 84 034

Poszukuje

pokój kuchnia lub dwupokojowe
dziejrzawa rok zgóry. — Oferty
Kurjer Poznański zdg 84 028

Mieszkania

3-4 pokojowego dam rok zgóry
poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 184

Poszukuje

pokoju kuchnia lub dwa wprost
od gospodarza, piasek rok zgóry.
okolica Włdy. Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 84 156

Wyższy

urzędnik bankowy poszukuje 4-
pokojowego okolicy pl. Wolności.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 84 437

4 pokojowego

dla dentysty. Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 84 151

Szofer

żonaty, bezdzietny, szuka posady
portierstwa, stróżostwa, wraz
mieszkaniami. Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 84 229

2

pokoje kuchnie, agent, wykluczo-
ny. Oferty Kurjer Poznański
zdg 84 329.

3

lub 4 pokoi komfort. Śródmieście
lub blisko poszukuje stały płat-
nik. Oferty Kurjer Poznański
zdg 84 247

Czteropokojowe

pewny płatnik, referencje. Oferty
Kurjer Poznański zdg 84 358.

Pewny

płatnik poszukuje 2 pokoi kuch-
nia Jezyce. Solacz wprost gospo-
darza. Żorawia 13, skład skór.
zdg 84 125

14. ZAMIANA**MIESZKANIA****Słoneczne**

pokój kuchnia zamienie na trzy-
pokojowe, centrum. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 83 487

Zamienie

3 pokoje kuchnie centrum par-
ter na 2 pokoje kuchnie. Oferty
Kurjer Poznański zdg 83 395

15. POKOJE UMEBL.**Kanałowa**

6 — 16. zdg 80 170

Kręta

5, m. 6. dwa mniejsze. zdg 81 433

Frontowy

niekrepujący. Aleje Marcinkow-
skiego 3a, m. 9. zdg 81 659

Słoneczny

frontowy jedno- dwuosobowy kul-
turalnym ewtl. utrzymanie, pia-
nino. Kanałowa 7-8 (Park Wil-
sona). zdg 81 957

Dwuosobowy

czysty, ciepły, inteligentnym. —
Poznańska 46/48, m. 6. zdg 81 991

Panu

na stanowisku 3 Maja 3, m. 17.
zdg 82 164

Dwuosobowy

utrzymaniem. Mickiewicza 11, —
m. 3. zdg 82 428

Pokój

komfortowy solidnemu panu. —
Poznańska 58a, m. 5 od września.
zdg 82 500

Przyjmę

na stancję uczenie szkolne, tro-
skliwa opieka, dom kulturalny.
Aleje Marcinkowskiego 1, m. 8.
(dom narożnikowy). zdg 79 827

Pokoik

elektryczność tylko solidnemu.
Fr. Ratajczaka 11a. 3 wejście. —
m. 69. zdg 82 332

Wygodami

(utrzymaniem — bez). Kwiat-
owa 3 — 3. zdg 81 416

Skryta

7 — 7. zdg 2 777

Jackowskiego

21. mieszkania 11. śliczny jedno-
dwuosobowy. zdg 82 668

Cieszkowskiego

6-7 inteligentnym. zdg 82 618

Przyjeżdżnym

najtaniej. Kolejki 5-3 (No-
wy Rynek) nocny dzwonek.
dr 2574

Panu

inteligentnemu. Romana Szymań-
skiego 2, mieszkanie 3. zdg 2794

Elegancki

meski, balkonowy, łazienka, tele-
fon do dyspozycji. Kochanow-
skiego 1, II ptr. prawo. zdg 82 621

Elegancki

niekrepujący. Piekary 9, mie-
szkanie 7. zdg 82 909

Dwuosobowy

fortepianem, obiady. Rataj-
czaka 9 — 10. zdg 82 913

Wygodami

Słowiackiego 35, m. 7. I. zdg 82 934

Pokój

umebl. Mostowa 37, m. 11. zdg 82 982

Towarowa

21a, mieszkanie 20, frontowy, ład-
ny, jedno- dwuosobowy, spokoj-
nym. zdg 83 063

Grudnia

18-6 telefon, łazienka utrzyma-
nie. zdg 83 103

Kulturalnemu

frontowy. Piekary 18 — 5. zdg 83 148

Pokój

umeblowany do wynajęcia od za-
raz. Aleje Marcinkowskiego 1.
m. 8, dom narożnikowy. zdg 83 260

Panom

jedno- dwuosobowy. Działynskich
6 — 10. zdg 83 176

Pokój

Jasna 3 — 2. zdg 83 027

Umeblowany

czysty, elektryczność. Szama-
rzewskiego 2, m. 10. zdg 82 999

Panu

Jackowskiego 30 — 9. zdg 82 998

Niekrepujący

Małe Garbary 5 — 7. zdg 83 259

Pokój

pokoik, także przyjeżdżnym. Kre-
ta 4, II. prawo. zdg 83 261

Ucznia

uczenie gimn. przyjmę. Opieka
troskliwa, fortepian. Wielka 9.
m. 5. zdg 83 296

Pokój

umeblowany, miły, elegancki, pię-
tro, front ewentl. dwa przy Par-
ku Wilsona zaraz. Pocha 57 — 6.
zdg 83 294

Pokój

Strzelecka 3b, m. 6. zdg 83 577

Pokój

dla gimnazjastek (ów) wzgl. stu-
dentów, utrzymaniem. Marcin 22
m. 9. zdg 83 581

Niekrepujący

frontowy, 1-2 osobowy, z elektr.
oświetleniem i używaniem forte-
pianu. Szajcarska 15, m. 2. zdg 83 582

Dwuosobowy

Pierackiego 10 — 8. zdg 83 584

Słoneczny

fortepian, Grunwaldzka 13 — 7. zdg 83 586

Małżeństwu

lub panom. Wierzbicice 43, m. 3. zdg 83 587

Elegancki

utrzymanie. Waly Jana 11
m. 2. zdg 83 589

Wspólny

elektryczność, centralne. Szkolna
3 — 26. zdg 83 590

Solidnym

Waly Król. Jadwigi 4-9. zdg 83 592

Dwuosobowy

Żupańskiego 19 — 11. zdg 83 593

Mickiewicza

1-4. zdg 83 594

Uczni

utrzymaniem. Długa 4 — 26. zdg 83 595

Niekrepujący

Długa 4 — 26. zdg 83 596

Pokój

jeden- dwuosobowy. Śniadeck-
kich 9 — 1. zdg 83 598

Wierzbicice

53 — 1, pokój dla 2 panów. zdg 83 135

Szwajcarska

14 — 4, telefon. zdg 83 136

Miły

jasny, czysty, frontowy, elek-
tryczność, narożnik Mickiewicza.
Dąbrowskiego 15, m. 7. zdg 82 427

Frontowy

ładny, dobre utrzymanie. Wy-
spiańskiego 14, m. 6. zdg 82 417

Frontowy

niekrepujący. Chwaliszewo 53.
m. 4. zdg 80 394

Różana

6 — 13 używaniem kucharki —
urzędnicze. zdg 81 550

Słoneczny

czysty, elegancki, tani. Marcin
57 — 9. zdg 82 995

Czysty

słoneczny, wygodami. Półwiejska
24, m. 12. zdg 83 186

Śniadeckich

9 — 10. zdg 83 422

Pokój

1-2 osób. Marcina 33, m. 9. zdg 83 421

Wspólny

panience, pościela. Piłsudskiego
22 — 5. zdg 83 486

Utrzymaniem

Kręta 6 — 7. zdg 83 506

10,—

pani. Śniadeckich 6 — 15. zdg 83 509

Frontowy

Aleje Marcinkowskiego 17 a —
m. 8. zdg 83 516

Kulturalnemu

solidnemu panu na stanowisku
pokój męski. Mickiewicza 15.
m. 5. zdg 83 517

Pokój

Dla panów, pań. Małe Garbary 4. m. 2. zdg 83 720 Wspólny panom — Śniadeckich 9 — 2. zdg 83 724 Długa 1 — 18, front (pianino). zdg 83 722 Niekrepujący jedno-dwuosobowy. Szymańskiego 4 — 5. Niekrepujący Wielkie Garbary 18 — 13. zdg 83 708 Stacja porucym sie. Małeckiego 10 — 4. zdg 83 709 Pokój ładnie umeblowany z pierze- żnym utrzymaniem, łazienka, centralnem ogrzewaniem, lepsze- mu panu lub pani. Jasna 14. m. 7. zdg 83 756 Niekrepujący Strzelecka 26 — 5. zdg 83 755 Próżny frontowy zaraz. Wały Jagiełły 2a — 31. zdg 83 787 Pokój frontowy ładny dla 1 lub 2 pa- nów z utrzymaniem lub bez. — W. Garbary 50. m. 6. zdg 83 784 Pokój śl. Nowomiejski 9. m. 6. zdg 83 803 Pokoje utrzymaniem. Wały Jana 12 — 13. zdg 83 801 Działyńskich 9 — 5. dwuosobowy. miesiac. zdg 83 775 Próżne 2 słoneczne, łazienka, śródmieście. solidnemu panu, pani na stano- wieku. Oferty Kurjer Pozn. zdg 83 774 Wielkie Garbary 48 — 7. zdg 83 767 Marcina 31 — 10. zdg 83 763 Jeżycki Rynek 2 — 8. bezdzietnym. zdg 83 750 Frontowy Działyńskich 9 — 3. zdg 83 749 Szkolnym utrzymanie opiekuna 60 zł. Mosto- wa 26. m. 3. I. zdg 83 800 Elegancki 1-2 osobowy. Marcina 47 — 5. zdg 83 798 Elegancki z utrzymaniem — bez. Mostowa 26. m. 3. I. zdg 83 799 Wspólny panu. Marcin 15 — 13. zdg 83 771 Pokój słoneczny, komfortowy, centralne ogrzewanie dla 1 lub 2 osób wy- najmę. Wrocławka 30. m. 8. zdg 83 773 Czysty Wielkie Garbary 5 — 9. zdg 83 833 Kręta 22. m. 4. Pg 6400-35,79 17- niekrepujący. Marcelesińska 3 — mieszkanie 13. zdg 83 891 Umeblowany komfortowy, utrzymaniem przy Uniwersytecie pani. Składowa 1 m. 18, III wejście. zdg 83 890 Słoneczny czysty, łazienka, inteligentnemu. Raczyńskich 2. m. 4. zdg 83 883 Dwuosobowy Mickiewicza 7 — 3. zdg 84 359 Jeden dwuosobowy. Szkolna 13 — 5. zdg 83 857 Pokój lepsze panu. Sew. Mielżyńskiego- go 26 — 5. zdg 83 924 Klatki Długa 6. m. 1. zdg 83 923 Pokój Piekary 22/23. m. 11. zdg 83 922 Dwie Zamkowa 5 — 5. zdg 83 897 Półwiejska 22 — 7. zdg 83 957 Pokój komfortowy Plac Nowomiejski 6 — 20. zdg 83 954 Ciepły elektr. utrzymaniem. bez. Miel- żyńskiego 5. m. 9. zdg 83 963 Przeznica 6 — 7. frontowy. telefon. niekre- pujący. zdg 83 967 Pokój Skryta 9. m. 8. zdg 83 964 Pokój Wrocławka 9 — 7. zdg 83 962 1-2 pokoje umeblowane. samodziel- na kuchnia, łazienka, wynajmę. Poznańska 27a — 3. I piętro. zdg 83 961	Próżny centrum. Młyńska 3. m. 9. zdg 83 935 Centrum frontowy. Dr. Szubertowa. Kręta 5. m. 7. zdg 83 934 Tani pokój. Ratajczaka 11a — 33. II wejście. zdg 83 933 Pokój Skarbowska 6. m. 9. zdg 83 936 Wielkie Garbary 2 — 5. zdg 83 935 Działyńskich 9 — 7. zdg 83 830 Spólny Panu. Chwaliszewo 25. m. 2. zdg 83 827 Pokój Wielka 23. m. 21. zdg 83 826 Pokój utrzymaniem — bez. Dąbro- wskiego 52 — 4. zdg 83 821 Klatki Drużbackiej 1a — 6. zdg 83 818 Próżny lub umeblowany, elektryczność, używalność telefonu, kuchnia ga- zowa, łazienka. Ogrodowa 15. — m. 3. zdg 83 815 Dwuosobowy Długa 11 — 8. zdg 83 812 Frontowy Zielona 2 — 5. I ptr. zdg 83 849 Pokój Wszystkich Świętych 8. m. 3. zdg 83 844 Pierackiego 15 — 8 jedno-dwuosobowy. zdg 83 841 Czysty telefon, pianino. św. Marcin 33. m. 6. zdg 84 003 Dąbrowskiego 5a — 9. zdg 83 997 Ogrodowa 5 — 18. zdg 83 993 Niekrepujący Wrocławka 10/11 m. 8 I p. zdg 83 999 Pokój Półwiejska 32 — 2. zdg 83 996 Słowackiego 41 m. 11 elektryczność, I piętro. front. zdg 84 017 Działyńskich 3 m. 2 jedno-dwuosobowy. sło- neczny, telefon. zdg 84 014 Niekrepujący frontowy. Focha 47a — 2. zdg 84 015 Dwa frontowe, balkonem (kuchnia) — Mickiewicza 19 — 8. zdg 82 749 Panience Małe Garbary 5 — 21. zdg 84 103 Marcin 62 — 6. zdg 84 102 Dwuosobowy Wielka 16. m. 3. zdg 84 101 Dwuosobowy Jeżycka 41 — 7. zdg 84 071 Pokój inteligentnemu panu. Długa 4. mieszkanie 1. zdg 84 061 Pokój inteligentnemu, solidnemu panu. Półwiejska 29. m. 6. zdg 84 142 Pokój Piłsudskiego 1. m. 10. zdg 84 150 Pokój wynajmę. Matejki 57. m. 1. zdg 84 159 Pokój niekrepujący. klatki. Szumigala. Półwiejska 37. zdg 84 203 Pokój parter. Długa 4. m. 40. zdg 84 211 Skarbowska 4. mieszkanie 14. jedno-dwuo- sobowy. zdg 84 214 Tanio dobrze. Długa 19 — 5. zdg 84 202 Gimnazjastów przyjmę, dobre odżywianie, opie- ka, pomoc. Nauczyciel. Matejki 46 — 7. zdg 84 204 Czysty wygodami. telefon. Strzelecka 14. mieszkanie 3. zdg 84 173 Klatki panu, frontowy bez pościeli. No- wa 5. m. 5 — Murna 1. zdg 84 174 Długa 18 — 12. zdg 84 180 20 jednoosobowy, elektryczność. Gro- bla 17 — 6. zdg 84 170 Panów Wszystkich Świętych 5 — 7. zdg 84 172 Działyńskich 2 — 7 jednoosobowy, kultural- nym, utrzymaniem. zdg 84 168 Frontowy czysty. Kramarska 27 — 17. zdg 84 166	Frontowy klatki. Długa 7 — 7. zdg 84 201 Stacja uczniom u profesora, fortepian, skrzypce. Łukaszczyca 18 — 2 przy Rynku Łazarskim. zdg 84 167 Dwuosobowy jedno- utrzymaniem kształcącym, korzystnie. Matejki 51 — 9. zdg 84 165 Wierzbicice 39a m. 11. zdg 84 194 Dwuosobowy klatki schodowej tanio. Kościelna 28 — 23. zdg 84 164 Słoneczny utrzymaniem, bez. Strzelecka 3b 7. zdg 84 187 Jedno- dwuosobowy. Różana 21 m. 9. zdg 84 190 Niekrepujący fortepianem. Wodna 15 — 2. zdg 84 239 Mały Stroma 6 — 10. zdg 84 261 Pokój frontowy. Pocztowa 10 — 7. zdg 84 262 Poplińskich 9. parter prawo. zdg 84 267 Dwa próżne na biuro w śródmieściu. Adres Kurjer Poznański zdg 84 270. Słoneczny Stary Rynek 8 — 3. zdg 84 338 Pokój umeblowany Ratajczaka 2. m. 11. zdg 83 910 Frontowy czysty, elektryczność. Kwiatowa 3. m. 5 a. zdg 83 909 Ładny niekrepujący z klatki schodowej. Wyspiańskiego 21. m. 3. zdg 83 907 Centralne elektryczność. Śniadeckich 32a. mieszkanie 8. zdg 83 906 Pokój czysty, frontowy, łazienka, solid- nemu panu, pani. tanio. Chwal- iszewo 15/16. m. 11. zdg 83 904 Pokój utrzymaniem dla dwóch uczniów blisko gimnazjum Marcinkowskie- go — Matejki 2. m. 4. zdg 83 903 Jasna 9 — 8. zdg 83 879 Dwuosobowy fortepian. Plac Asnyka 1. II. zdg 83 877 Dwuosobowy utrzymaniem, bez. frontowy. Al. Marcinkowskiego 2a — 4. zdg 83 874 Dwuosobowy niekrepujący. Mostowa 30 — 11. zdg 83 872 Wspólny panom utrzymaniem. Młyńska 12. mieszkanie 4. zdg 83 869 Panom wspólny. frontowy. Wierzbicice 17 — 10. zdg 83 868 Czysty słoneczny. Kwiatowa 7. m. 3. zdg 83 866 Skromny Marcina 3 — 11. zdg 83 952 Umeblowany Rzeczypospolitej 4 — 11. II. zdg 83 947 Pokój panu. Kopernika 8 — 5. zdg 83 942 Paniom słoneczny, św. Józefa 6 — 6. zdg 83 920 Panienci wspólny. Garnarska 4 — 1. zdg 83 916 Dominikańska 7-8. zdg 83 914 Pokój elegancki. Wierzbicice 13 — 10 zdg 83 976 Duży umeblowany, 27 Grudnia 10 — 8 zdg 83 974 Centrum słoneczny, wygodny. Zygmunta Augusta 1 — 9. zdg 84 091 Plac Wolności 14a — 12 gabinet — komfort — utrzymanie — winda. zdg 84 089 Dwuosobowy Kantaka 2 — 5. zdg 84 058 Pokój utrzymaniem, telefon. Rzeczypo- spolitej 4 — 5. zdg 84 054 Sieroca 5/6. m. 7. zdg 83 982 Matejki 68 — 3. zdg 83 983 Pokój zaraz telefonem. Pl. Nowomiejski 10a. m. 8. zdg 84 096 Pokój dla 2-3 chłopców lub dziewczyn- nek utrzymaniem, opieką, pomoc- nictwem wynajmę małżeństwo bezdzietne religijni. Światosław- ska 12. m. 11. zdg 84 081	Nobliwy niekrepujący. elektryczność. ogrzewanie. Młyńska 4 — 1. zdg 84 088 2 panów (emeryt) Zórawia 19. — m. 31. piętro. II zdg 84 082 Pokój do wynajęcia. Fr. Ratajczaka 18 — 8. zdg 84 081 1-2 osobowy. Matejki 66 — 6. zdg 84 060 Piekary 20/21 — 31. zdg 83 862 Pokoje kulturalnym. Pocztowa 23 — 3. front. zdg 83 959 Kulturalnej pani św. Marcin 52. m. 21. zdg 83 953 Dwuosobowy Śniadeckich 15 — 4. zdg 84 162 Inteligentnym dwuosobowy, frontowy, słonecz- ny, elektryczność, telefon, łazien- ka. Marcin 61. m. 7. 14-18. zdg 84 161 Próżny duży. Szyperka 1 — 16. zdg 84 137 Pokój dwom panom wynajmę. Patrona Jackowskiego 38 — 3. zdg 84 097 Dwuosobowy infrontowy. Składowa 1. m. 6. zdg 84 094 Półwiejska 2-6 (utrzymaniem) pianino, ta- nio, kształcącym pomoc. zdg 84 050 Dwuosobowy Śniadeckich 6. m. 7. zdg 84 048 Utrzymaniem telefon. Działyńskich 6. m. 6. zdg 84 104 Działyńskich 9-6. zdg 84 105 Czesława 17. m. 2. zdg 84 035 Przy Zamku umeblowany, miły, ciepły, wy- godami, solidnym. Wały Zygm. Augusta 10a — 5. zdg 84 037 Pokój Strzelecka 6. m. 18. zdg 84 936 2 umeblowane pokoje, sypialka, jadłalnia, używaniem kuchni — wszelkie wygody, I piętro, mał- żeństwu, panu wynajmę. Patr. Jackowskiego 29. m. 16. zdg 84 031 Pokój Marcina 20 — 6. zdg 84 029 Ładny pokój do wynajęcia. Pierackiego 11. m. 5. zdg 84 026 Dwuosobowy utrzymaniem (gimnazjastów). — Marcina 74. II front. zdg 84 183 Ratajczaka 11a. I wejście nr. 58. niekrepujący dobrze umeblowany. światło elek- tryczne. zdg 84 160 Dwuosobowy Piłsudskiego 5 — 9. zdg 84 181 Pokój klatki tanio 1 lub 2. Pierackiego 19 — 9. III piętro. zdg 84 415 Czysty słoneczny, utrzymaniem — bez. fortepian. Wielka 9. m. 5. zdg 84 414 Kopernika 4 — 11. zdg 84 155 Inteligentnemu Masztalarska 5a. m. 8. zdg 84 146 Uczenie przyjmę utrzymaniem. Piekary 23. m. 15. zdg 84 143 Klatki elektryczność, łazienka, ciepły frontowy. Wojciecha 29. m. 5. zdg 84 324 Grottgera 14 — 5. zdg 84 328 Pokój panu wygodami, telefon. Dłu- ga 4. m. 8. zdg 84 278 Pokój niekrepujący, komfort, Wrocław- ska 20. I. piętro, przy placu Świe- tokrzyskim. Pg 6415-56,417 Klatka frontowy panu. Wodna 8. m. 11. zdg 84 409 Słoneczny utrzymaniem — bez. Różana 5a. mieszkanie 2. zdg 84 407 Ogrodowa 13 — 20. zdg 84 406 Ładny duży. Górna Wilda 34 — 3. zdg 84 405 Panu utrzymaniem. Ogrodowa 15. m. 5. zdg 84 400 Pokój jedno-dwuosobowy słoneczny in- teligentnym panom I. Kopernika 9 — 21. zdg 84 421	Uczniom utrzymaniem. światłem. opalem. łazienka 80-70. Pomoc lekciach bezinteresowna. również niemiec- ki. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 430 Pokój umeblowany odnaimę. Młyńska 4. m. 4. Pg 5624-56,409 2 po 5 pokoi, komfort w śródmie- ściu. Oferty „Par” pod 56,406. Pg 6623-56,406 1-2 osobowy słoneczny, frontowy. — Kochanowskiego 1. m. 13. zdg 84 227 Matejki 5 — 1. zdg 84 226 Jedno- dwuosobowy. W. Garbary 43. — m. 5. zdg 84 224 Pokój Słowackiego 42. m. 5. zdg 84 222 Pokój ewentualnie pania — wspólny. Wrocławka 36. m. 7. zdg 84 221 Utrzymaniem pianino. Strzelecka 3a — 3. zdg 84 197 Panią na wspólny pokój. Składowa 1. m. 27. zdg 84 300 Słoneczny łazienka, kuchnia. Kanałowa 5/6. 15 — I. zdg 84 299 Biuro mieszkanie, jeden lub dwa — kuchnia. Kantaka 8/9 — 10. zdg 84 402 Jedno- dwuosobowy. Górna Wilda 17. m. 5, przy stadionie. Pg 6610-56,410 Pokoik Grobla 18 — 4. zdg 84 333 Mielżyńskiego 22 — 11. zdg 84 257 Czysty pierwsze piętro, balkonowy. Ra- tajczaka 11a — 103. zdg 84 255 Dwuosobowy jednosobowy, pianino. Cieszkow- skiego 7 — 11. zdg 84 251 Słoneczny czysty dwuosobowy. Skryta 2 — 8. zdg 84 250 Tanio Śniadeckich 30 m. 1. zdg 84 245 Śniadeckich 15 m. 1. zdg 84 241 Pokój Szewska 19 — 7. zdg 84 220 W. Garbary 13 m. 4. dwuosobowy utrzyma- niem bez. zdg 84 235 Kanałowa 9 — 4. zdg 84 234 Ładny inteligentnej osobie (najchętniej nauczycielce). Długa 16 m. 3. zdg 84 232 Balkonowy Wrocławka 14 — 6. zdg 84 286 Dwuosobowy z utrzymaniem bez. Kręta 4 m. 9. zdg 84 285 Słoneczny niekrepujący panom. Półwiejska 29 m. 7. zdg 84 284 Jasna 1 m. 3. zdg 84 273 Kwiatowa 9 — 11. zdg 84 271 Dwuosobowy Strusia 10 — 4. zdg 84 422 Wygodny Łąkowa 7a. m. 18 front. zdg 84 423 Wojciecha 2 — 7. elektryczność. zdg 84 403 Pokój umeblowany, frontowy. Wały Królowej Jadwigi 5a m. 4. zdg 84 395 Niekrepujący telefon. Ratajczaka 11 m. 46. zdg 84 394 Frontowy Półwiejska 35 — 4. zdg 84 392 Frontowy elegancki, niekrepujący. Piekary 24 m. 2. zdg 84 393 Komfortowy utrzymaniem — bez. Alej Mar- cinkowskiego 1 — 9. zdg 84 391 Niekrepujący Skarbowska 14 — 7. zdg 84 390 Ucznia uczennice szkolną na stancje. De- biecka 6 m. 7. zdg 84 387 Pokój czysto, dobrze umeblowany, sło- neczny, łazienka, telefonem. Ko- chanowskiego 2 m. 6. zdg 84 383 Pokój Saperska 21 — Wilda. zdg 84 384 Pokój dla starszej pani lub urzędnika. Strzelecka 28 a. mieszkanie 3. zdg 84 375	Garnarska 3 m. 2. zdg 84 360 Słoneczny 1 lub dwuosobowy. Szamarsze- wskiego 23. m. 3. Pg 6414-56,412 Mickiewicza 34. m. 5. zdg 84 376 Jedno-dwuosobowy utrzymaniem, bez. Aleje Marc- inkowskiego 17. m. 6. zdg 84 377 Pokój frontowy dla pana lub pani. ul. Woźna 13 — 9. zdg 84 374 Ogrodowa 13 — 15. zdg 84 371 Gimnazjastki (tów) dom religijny kulturalny — Ale- je Marcinkowskiego 2 — 7. zdg 84 368 Niekrepujący Wielkie Garbary 40 — 7. zdg 84 365 Frontowy Przeznica 6 — 10. zdg 84 362 2 pokoje z elektrycznością, 1 z klatki. Ła- zarski Rynek nr. 2. m. 3. zdg 84 340 Jedno- dwuosobowy. Jeżycka 41 — 5. zdg 84 354 Milutki wygody. Strzelecka 3b — 8. zdg 84 353 Panience Rybaki 14 — 21. zdg 84 351 Półwiejska 22 — 5. zdg 84 349 Pokój ładny, duży, utrzymaniem, bez. Pocztowa 11. m. 10. zdg 84 348 Wrocławska 30 — 10. zdg 84 347 Kręta 22 — 9. zdg 84 345 Nauczycielka przyjmę gimnazjastów. Dąbro- wskiego 5. m. 6. zdg 84 343 Trzypokojowe komfortowe. Grodziska 20. zdg 84 314 Panu tani pokój. Strzelecka 12. m. 7. zdg 84 312 Urzędnicze biały pokój, parkiet, elektrycz- ność, Wały Jagiełły 20. m. 6. zdg 84 417 Telefonem dwom. Jackowskiego 11 — 3. zdg 84 413 Żupańskiego 8 — 3. zdg 84 412 Jackowskiego 9 — 10, śliczny frontowy, słonecz- ny. zdg 84 451 1-2 osobowy, ładnie umebl. od 1. 9. Młyńska 3. m. 14. zdg 84 450 Pokój kuchnia. Jeżyce na dwupokoj- owe. Oferty Kurjer Poznański zdg 84 449 Staszica 19 — 6. zdg 84 448 Marcelesińska 3 — 4, narożnik Grunwaldzkiej. zdg 84 447 Gimnazjastów utrzymaniem. Dąbrowskiego 18. m. 4. zdg 84 119 Frontowy Dąbrowskiego 64 — 11. zdg 84 118 Dwuosobowy Orzeszkowa 5. zdg 84 116 Niekrepujący Kraszewskiego 4 — 9. zdg 84 133 Dwuosobowy jedno, kaloryfery. Jeżycka 45 — 6 przy Mickiewicza. zdg 84 131 Frontowy dobrze umebl. panom. Półwiej- ska 1. m. 12. zdg 84 298 Ładny Łąkowa 13 — 15. zdg 84 296 Szkolna 10 — 12. zdg 84 292 Łąkowa 15 — 7. zdg 84 288 Elegancki frontowy. Towarowa 21a. m. 24. zdg 84 425 Słoneczny Półwiejska 22. m. 7. zdg 84 424 Jasna 1. m. 5. dwuosobowy, dobrze ume- blowany. zdg 84 136 Dwuosobowy Poznańska 59 — 3 narożnik — Jasnej. zdg 84 117 Szamarszewskiego 16. m. 6. dwuosobowy z utrzyma- niem — bez. zdg 84 108 Męski słoneczny, telefon. Słowackiego 48 — 4. zdg 84 115 Mickiewicza 13 — 9. zdg 84 113 Niekrepujący Chwaliszewo 1 — 5. zdg 84 110
--	---	---	---	--	---

Prózn
pokój frontowy, słoneczny od gospodarza. Poznań, Górczyn, pl. Staszewskiego 11. zdg 83 479

Dwuosobowy
Dąbrowskiego 98 — 15. zdg 84 100

Nieogolewskich
7 — 1, spokojnym. zdg 84 439

Małżeństwu
inteligentnemu. Małeczkiego 22. mieszkanie 7. zdg 84 438

Niekrepujący
duży, utrzymaniem. Działyskich 6 — 3. zdg 84 436

Mickiewicza
13 — 8. zdg 84 431

Śniadeckich
18 — 8, jedno-dwuosobowy. zdg 84 429

Niekrepujący
Polna 16 — 5. zdg 84 129

Frontowy
Kraszewskiego 8, Dembińska. zdg 84 126

Dwuosobowy
paniom. Słowackiego 48 — 8. zdg 84 121

Frontowy
panu. Szamarzewskiego 13/15 — m. 13. zdg 84 122

Klatki
elektryczność. Kanałowa 18 — m. 19. zdg 84 456

Śniadeckich
6 — 1. zdg 84 455

Kulturalnym
dwa (kuchnia) samotna. Małeczkiego 6 — 11. zdg 84 454

Jednoosobowe
Śniadeckich 13 — 5. zdg 84 453

Pokój
gwarantowany czysty, elektryczność, łazienka. Śniadeckich 9. m. 4. zdg 84 473

Frontowy
słoneczny kuchnia, bez, zaraz. — Słowackiego 48 — 6. zdg 84 128

16. SZUKA POKOJU

Kawaler
na stanowisku pokoju z utrzymaniem, telefon, śródmieście. — Oferty Kurjer Poznański zdg 83 485

Dwuosobowego
najchętniej centralne. Oferty z ceną Kurjer Poznański zdg 83 505

Pokoju
klatki urzędniczej. Cena Kurjer Poznański zdg 83 438

Skromnego
zupełnie niekrepującego, okolicy dworca autobusowego. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 442

Nauczyciel
tanie pokoju utrzymaniem, bez. Warunki Kurjer Poznański zdg 83 293

Szukam
skromnego czystego blisko kina Apollo. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 417

Dębiec
pokoju możliwe z utrzymaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 935

2
pokoje umeblowane Wały Leszczyńskiego lub okolica. Oferty Kurjer Poznański zdg 84 272.

Pokoju
używaniem kuchni, łazienki. — okolica Jeżyce. Oferty Kurjer Poznański zdg 84 112

Niekrepującego
zupełnie utrzymanie bez urzędniczej. Dokładne warunki Kurjer Poznański zdg 80 995

Pokoju
skromnego na Focha, cena. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 732

Pustego
pokoju zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 753

Górczynie
okolica kościoła, umeblowanego, możliwe używaniem łazienki. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 790

Małżeństwo
bezdzielnego poszukuje umebl. pokoju z kuchnią. ewentualnie z używaniem kuchni. Czesława 8. m. 17. zdg 83 936

Urządnic
niekrepującego, śródmieście Jeżyce. Oferty Kurjer Poznański zdg 84 186.

Małżeństwo
dziecko, cena Kurjer Poznański zdg 84 337.

Urzędnicza
słonecznego frontowego umeblowanego w pobliżu ul. Działyskich. Oferty z podaniem ceny Kurjer Poznański zdg 84 059

Pokoik
skromny tani najchętniej u samotnej pani. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 555

Próżnego
pokoju poszukuje od 1 9 w śródmieściu. Oferty Kurjer Poznański zdg 84 265

Dwuosobowego
czystego utrzymaniem. Oferty szczegółowe Kurjer Poznański zdg 84 244

17. LOKALE

Skład
okolica św. Marcina, Al. Marcinkowskiego. Podgórna potrzebny na cele konfekcyjne zaraz wzgl. stycznia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 80 323

Lokal
fabryczny, przemysłowy, duży. — Wrocławskiego 15, dozorca. zdg 80 447

Lokal handlowy
obszernymi piwnicami, nadający się na skład kolonialny i delikatności ul. Półwiejska 1. Strzelecka 33 (narożnik) od 1 lipca do wynajęcia. Zgłoszenia J. Loga. Słowackiego 18. telefon 66-89. Pg 5188-25.92

Na biura
3 pokoje wejściem klatki schodowej, 1 piętro. Pocztowa 11 — 6. zdg 83 045

Spowodu
nagłego wyjazdu odstąpię dwa interesy tania. Zgłoszenia Akropolis Półwiejska 13. zdg 83 046

Majetna
samotna szuka wytwornego 3-4 lokal. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 83 427

Lokalu
na sprzedaż pieczywa i kawiarnię poszukuje przy ruchliwej ulicy. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 83 345

Skład
pokojem wygodami Rynek Wilecki, Metelski, Zielona 3. zdg 83 353

Skład
próżny na galanterię, papier. — Czartoria 8, m. 9. zdg 83 539/40

Ubikacje
suterene, warsztat, składnice. Czartoria 8, m. 9. zdg 83 541/2

Skład
z przyległym pokojem, centralnym ogrzewaniem przy św. Marcinie 18, narożnik. Ratajczaka do wynajęcia. Informacje właścicieli. zdg 83 951

Poszukuję
składu na towary krótkie w centrum. Poznań, Wielka 14. kioski. zdg 84 158

Skład
przy ul. św. Marcina 78a i Adama Jeskiewicza (Ezary) oddzielić na czas zimowy od 1 października 1936 do 30 marca 1937. zdg 84 130

Lokal
na biura, hurtownię, pracownię krawiecką, szkołę kroju, Wroniecka 68, I piętro, do wydzierżawienia. Jaroszewski, Masztalarska 6 zdg 84 147

Ubikacje
przemysłowo-handlowe na warsztaty, składnice, duży plac zaraz do wynajęcia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 364

Ubikacja
warsztatowa (45 m kw.) ul. Dąbrowskiego blisko Rynku wydzierżawi gospodarz. Zgłoszenia Jackowskiego 23, m. 1. zdg 84 279

Restauracje
lub kawiarnię szukam. Oferty Kurjer Poznański zdg 84 332.

Skład
dobry punkt. Górna Włoka 48. zdg 84 370

Warsztat
dzierżawa 20. — oddam. Wielka 22, Kowalski. zdg 84 457

18. DZIERŻAWY

Śpiżarnia
650 mtr. bogatej, handlowej dzielnicy, interes zbożowy, natychmiast oddam. St. Urbański. — Września. zdg 82 686

Gościniec
sala, skład kolonialny 43 móg dla emeryta miesięcznie 100 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 518

Restauracja
wraz z kolonialką dobrze zaprowadzona, do wydzierżawienia. Zgłoszenia Kurjera Poznańskiego zdg 82 144

Lokalu na kawiarnię
w centrum poszukuję Oferty z warunkami do Kurjera Poznańskiego zdg 83 550

Rzeźnictwo
bardzo dobrze zaprowadzone. — kompletnie urządzone, mieszkanie, miejsce pow. garnizonowe, dobremu fachowcowi zaraz wydzierżawie. Zgłoszenia Agencja Kurjera Pozn. Krotoszyń. ng 15 493

Duża restauracja
połączona z kawiarnią tania do wynajęcia. Zgłoszenia tylko osobiste: Krzemieński, Chorzów 1, Wolności 34. Pg 6380-11,90

Dzierżawy
młyna poszukuje o przemiale do 15 tonn, okolica obywatela zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 478

Skład
mieszkanie do wydzierżawienia nadający się na każde przedsiębiorstwo. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Pleszew ng 15 383

Młyn parowy
7 tonowy i piekarnia w dobrej okolicy Poznańskiego, do wydzierżawienia lub sprzedania, albo przyjęcie współnika z gotówką. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 83 839

Mieszkanie

do wynajęcia wraz z ogrodem wycieczkowym, możliwie z przystankiem kajakowa, dobra egzystencja. Oferty Kurjer Poznański zdg 84 427

21. LICYTACJE

Sypialnie
salony, jadalnie, kuchnia, szafy. Lokal Licytacji. Stary Rynek 46/47. Pg 6629-35,89

Radja
harmonium, pianina zagraniczne, fortepian krótki. Lokal Licytacji Stary Rynek 46/7. Pg 6633-35,86

Biurka
stoły, kanapy, tapczany, leżanki. Lokal Licytacji. Stary Rynek 46/7. Pg 6632-35,87

Lokal Licytacji
Stary Rynek 46/47 sprzedaje stare wszelkiego rodzaju urządzenia domowe maszyny do pisania sycia jak i różne towary z likwidacji. Pg 6411-35,91

22. ZGUBY

Brewiarz
futura, pozostawiony 24. bm. w popołudniowym pociągu Katowice — Poznań, uprasza się za wynagrodzeniem nadesłać Probowstwo Wronki. zdg 83 305

Obrączkę
ślubną zgubiono w piątek, blisko Warty. Uczciwego znalazcę prosi o oddanie za wynagrodzeniem. Handke, Pl. św. Krzyży 4. zdg 84 198

23. ROZMAITE

Fotografie
portrety ceny niższe. Foto-Pecherscy. Aleje Marcinkowskiego 8. zdg 72 846

„Potens“
opatentowany przyrząd wzmacniający siłę płojuwa meczysty. Zamówienia bliżej szczegółów „Potens“ Toruń Krasieńskiego 100. Cena 10 zł Pg 5 932-64,97

Paski — Gorsety
Biustonosze na miarę czyszczenie — repara. cja. Swetry damskie — Pulowery, meskie, ręczna praca — na zamówienie. W. Gockowiak. Wykład towarów krótkich. Wyspiańskiego 9. Pg 63 921-56,387

Głuchych
więcej nie będzie, gdyś mój aparat pozwala wszystkim głuchym dobrze słyszeć. Cena 12 złotych. Franciszek Ponarski, Warszawa. Warecka 10, m. 18. ng 15 562

Gorsety
Biustonosze poleca Pracownia Gorsetów „Wanda“ Leontyna Stehowska Ratajczaka 27 zdg 83 781

Pensjonat
dla przyjezdnych i stałych. Ratajczaka 40, narożnik Placu Wolności Teodora Ogurkowska, telefon 55-18. zdg 83 101

Bieliznę
wszelką wykonuje elegancko. Grobla 4, mieszkanie 1. zdg 83 146

Przyjdź!
Znam Twoją przyszłość. Piłsudskiego 5 — 8. Wróżka. zdg 81 630

Najsłynniejszy
Jasnowidz Womouth daje jasne odpowiedzi we wszelkich zwikłych kwestiach życiowych. Daje możliwość zdobycia miłości, pociąganej osoby. Przepowiada przyszłość i przyszłość, otracuje horoskopy i analizy graficzne na podstawie daty urodzenia i próby pisma. Zostawia szczęśliwe numery losów. Nie zwlekaj, pisz jeszcze dziś podając dokładny swój adres, datę urodzenia, stan imię i nazwisko. Na koszty portu i kancelaryjne załączyc 1 zł, znaczki pocztowe. Adres: Kraków Lubcz 22, m. 2a — Osobiste przyjęcia codziennie. ng 15 344

Akuszerka
Kowalewska, Łakowa 14. Paniom zainteresowanym udziela wszelkich porad, pomocy. zdg 83 507

Restauracja Gambrinus
Kantaka 7, poleca obiady kolacje 0,90 na czystym maśle, od 0,50. Dobre pielegnowane pła, tanie wódki. Lokal otwarty do 3 rano. zdg 83 392

Chiromantka grafolog
fizjognomistka zdumiewająco przepowiada. Ratajczaka 15 — 10 (Pasaż Apollo). zdg 83 355

Książki
szkolne wszystkich szkół. Szkoły, ćwiczenia na fortepian — skrzypce itd. oraz nowości w przebojach muzycznych poleca A. Cybulski, księgarnia. św. Marcin 9/10. ng 15 368

Wróży
chiromantka dobrze. Piekary 6, m. 2. zdg 83 796

Obiady — kolacje
wydaje kuchnia warszawska, ul. Skarbowska 4, na czystym maśle. 3 dań 80 gr. zdg 84 263

Adarelli przepowiada

z kart Braminów — reki. Przyjmuje również niedziele. Podgórna 13, mieszkanie 10, front. zdg 83 667

Futrarka

tanio przerabia naprawia futro, nufki, obsady futrzane. Sieroca 1, I p.r., prawo, obok Kościoła Franciszk. zdg 83 863

Egzystencje
zapewnia łatwa nauka przez korespondencje przesyłania obrazów z ilustrowanych czasopism na tkaniny. Wielostronne zastosowania zaobnie. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 84 004

Karty
do gry — hurtownie po cenach fabrycznych — Fajki oraz wszelkie przybory do palenia — Dybicki, hurtownia, Poznań, Wrocławska 1. zdg 2844

Hallo! hallo!
Słuchajcie! codziennie koncertów z wystawą Radiowej z wyłącznym udziałem fortepianów firmy „Arnold Fibiger“ Kalisz, Szopena 9. Pg 6 533/4-35,63/63 a

Słynna
chiromantka przepowiada przyszłość, teraźniejszość, przekonaj niepożalujesz. Poznań, Szewska 21 — 5. zdg 83 850/51

Przepisuje
maszyną. Poznań, Pocztowa 15, Szkolna 12. zdg 84 269

Akuszerka
Strzelecka 2 przy Świętokrzyskim przyjmuje, udziela porady pomocy położniczej. zdg 2395/6/7

Kuśnierka
modernizuje futra pierwszorzędnie. Zielona 3 — 6. zdg 83 871

Przesyłki
dowodzi naikorzystniej W. Kaźmierczak Telefon 58-29. zdg 84 217

Jasnowidz
Dziami — obdarzony darem Bożym — wprowadzi Cię na właściwy tor życia we wszelkich kierunkach: miłości — loterii — kradzieży — doszukiwania zaginionych osób. Nadeslij datę urodzenia — jeden złoty znacznikiem na rorto. Przyjmuje osobiście Dziami, Kraków, Wielopole 3/2. ng 15 677

Pracownia bielizny
od skromnej do najwykwintniejszej, oraz wyprawy. Ceny przystępne. Półwiejska 28, m. 7. zdg 84 404

Gorseciarstwo
nowoczesne. Skarbowska 2 — 9, Dąbrowska. zdg 84 399

Chłopczyka
czterolatniego, spokojnego odda na wychowanie tylko w dobre ręce małżeństwo. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 84 396.

Poszukuje
koncesji wódczanej. Wodna 8, mieszkanie 10. zdg 84 378

24. NAUKA
Kursy stenografii pisanie maszyną rozpoczynam 2 września. Kantaka 1. zdg 79 815

Stenografii
pisanie maszyną, księgowości. — Strzelecka 33. zdg 80 462

Pensjonat stancja
dla panienek troskliwa opieka — pomoc w nauce — warunki przystępne, zdrowa dzielnica Małeczkiego 11 — 5, tel. 68-21. zdg 81 507

Kroju
szycia, modelowania, dobrze, tania. Zgłoszenia Reja 5, m. 3. zdg 82 258

Stenografii
księgowości, pisanie maszyną — udziela Kromczyńska, ul. Ogrodowa 16, II p.r. zdg 84 468

Stancja
dla 2 uczniów (uczenie). Szwalcarska 23, m. 16. zdg 84 291

Koedukacyjne
Kursy Handlowe Plac Wolności 2. Nowy kurs 3-go września. zdg 79 770

Profesor
rutynowany pedagog przygotowuje do matury. Gwarantuje wyniki. Przyjmuje: 3-5 Półwiejska 34 — 7. zdg 81 538

Stancja
dla ucznia z pościelą opieką nauczycielki gimn. Pocztowa 31a m. 13. zdg 82 716

Przyjmę
uczniów gimnazjalnego z utrzymaniem. Bukowska 21, m. 13. zdg 82 905

Stancja
dobra, troskliwa opieka. Jackowskiego 21, m. 11. zdg 82 669

Kursy Handlowe
Preissa, Rok zal. 1893. — Skarbowska 11 roczny półroczny 1 października zdg 81 331

Stancja
dla gimnazjalistów, fortepian, nadzór profesora, Grunwaldzka 17, I, m. 3. zdg 83 559

Dwóch

uczni (uczenice) wezmę na stancję, dobrem utrzymaniem, pomoc w nauce, tania, konwersacja francuska. Wyspiańskiego 14, m. 6. zdg 82 416

Kroju

modelowania wyucza. Strojna, Podgórna 7. zdg 83 166

Niemieckiego

udziela pan grzeczności sumiennie, początkującym zaawansowanym. Mickiewicza 21/25, m. 9. zdg 83 220

Szkoła tańców

Pierackiego 12, telefon 38-08. zdg 83 233

Gimnazjastów (stki)

przyjmę, pokój czysty, słoneczny, centralne, dobre utrzymanie opieka, pomoc. Matejki 52 — 7 zdg 83 567

Gimnazjastkę

przyjmę, pomoc nauce. Aleje Marcinkowskiego 23, m. 20. zdg 83 466

Korepetytor

(starszy student) kilkuletnia praktyka poszukuje kondycji. Przygotuje pod gwarancją franc. niemiecki, fortepian, pomoc biurowe. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 471

Kursy

pisanie maszyną, stenografii polskiej, niemieckiej. Tyran - Zaworskiej, Strzelecka 33. zdg 83 408

„Motoryzacja“

Warsztaty szkolne mechaników samochodowych, lotniczych. Poznań, Grunwaldzka — Śniadeckich kilku zdg 83 373

Korepetycji

matematyki, łaciny dla VII kl. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 334

Uczniom

Długa 18 — 9. zdg 83 739

Niemieckiego

udziela tania nauczyciel. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 794

Gimnazjastów

przyjmę z utrzymaniem. Długa 3 — 1. zdg 83 998

Najpraktyczniejsza

nauka kroju szycia. Dąbrowska, Polna 14. Pg 6618-56,403

Stancja

pierwszorządne utrzymanie, opieka 1-2 chłopców. Dąbrowskiego 23 m. 6. zdg 84 193

K... ..

prywatny robotnik. Zdziela się z dniem 1 w Poznań Wielka zdg 84 218 19

Obecnie

koedukacyjne kursy handlowe Sawickiego mieszczą się Kantaka 7, telefon 49-68. Nowy kurs pierwszego września. dg 2644/5

Kursy kroju, szycia

Dobrze
poleca poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 84 242.

Dziewczyna
do samotnej osoby szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 84 230.

Samodzielnia
do wszystkiego szuka posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 283.

Kucharka
z dobrem gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 84 274.

Posługi
przed południem szukam. Oferty Kurjer Poznański zdg 84 873.

Posługi
poszukuje, dobre polecenia. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 428.

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 315.

Dziewczyna
poszukuje posady do starszych państwa zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 328.

Posługaczka
uczciwa, poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 335.

Starsza
pracowita, uczciwa poszukuje posady gotowaniem do 1-2 osób od 1. lub 15. własna pościel. — Oferty Kurjer Poznański zdg 83 354.

Posługi
na popołudnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 702.

Posługi
młoda inteligentna z gotowaniem zastąpi pania. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 690.

Posługaczka
uczciwa, szuka posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 727.

Polecam
gospodynie, służące. Kranz. Ratajczaka 2. zdg 83 726.

Osoba
inteligentna wiek średni szuka posady gospodyni na probostwo lub samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 768.

Dziewczyna
do wszystkiego, władająca językiem polskim, niemieckim, poszukuje posady od 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 893.

Dziewczyna
młodsza poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 899.

Samotna
wierze w dom i poza domem. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 926.

Panienska
z lepszej rodziny z prowincji szuka posady do lepszego domu. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 83 925.

Panienska
poszukuje posady w samotnej pani lub pana. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 83 831.

Dziewczyna
z dobrymi świadectwami do 1 lub dwóch osób poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 83 816.

Dziewczyna
z gotowaniem wszelkiej pracy poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 848.

Posługi
przed południem poszukuje młodszą uczciwą z praniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 843.

Poszukuje
posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 992.

Poszukuje
posługi drugiej od 11-ej z gotowaniem, praniem, dobrze polecana. Oferty Kurjer Poznański zdg 84 070.

Dziewczyna
lat średnich, dobre gotowanie, długie świadectwa szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 038.

Poszukuje
posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 84 213.

Inteligentna
przystojna osoba chciałaby się zająć gospodarstwem domowym do 1 lub 2 osób, miejscowość obojętna 1. 9. lub 15. 9. Oferty Kurjer Poznański zdg 84 196.

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posługi od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 84 189.

Młodsza
dziewczyna poszukuje posady jako druga, sztywnym prasowaniem lub do dzieł wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 912.

Posługi
całodziennej poszukuje Łazarz — Języcze. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 905.

Inteligentna
wykwalifikowana, młoda gospodyni z dłuższą praktyką przymiemy posade do samodzielnego prowadzenia domu na wsi. Wyrwińska, Strzelno, pow. mogileński ul. Ogrodowa 3. zdg 83 837.

Gospośia
wykwalifikowana do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa na wsi lub w mieście szuka posady od 1. 9. Oferty Kurjer Poznański zdg 84 051.

Sierota
w biedzie, młoda, szuka posługi trzy dni w tygodniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 941.

Szukam
posady gotowaniem do wszystkiego za mniejszym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 032.

Pracowita
lat 31. poszukuje zajęcia w biurze lub w składzie, włada polskim, niemieckim. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 410.

Krawcowa
szuka posady jako pokojowa lub do dzieł. Oferty Kurjer Poznański zdg 84 330.

Dziewczyna
z syciem poszukuje posady jako pokojowa lub do dzieł. Oferty Kurjer Poznański zdg 84 331.

Dziewczyna
samodzielną gotowaniem, znająca zaprawę i sycie szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 84 367.

Posługaczka
poszukuje popołudniowej posługi z dobrej rodziny i dobrymi świadectwami. Oferty Kurjer Kurjer Poznański zdg 84 369.

b) Inni

Rządca - administrator
fachowiec, lat 34, żonaty, praktyki 13 lat, obecnie na maj. hodowlano-nasiennym, pragnie zmienić posade od 1. 37, celem polepszenia bytu. Poważne referencje, chlubne świadectwa. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 78 523.

Dla
siostry z prowincji poszukuje posady pokojowej lub do dzieł. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 058.

Nauczycielka-wychowawczyni
kochająca dzieci, długoletnia praktyka, prawo nauczania poszukuje posady (dzieci do 13 lat). Muzyka francuski, niemiecki, początki bez konwersacji, świąteczna bardzo dobre. Zgłoszenia Węgierska Górka, poste-restante Chmielewska. zdg 82 835.

Ekspedjentka
samodzielną z kaucją, branża obojętna szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 904.

Rządca - administrator
wieloletni majątek, lat 41 szuka posady. Zgłoszenia Inowrocław, skrz. pocztowa 52. ng 16 235.

Wyřęcicielkę
pani domu, umiejąca samodzielnie zarządzać domem, dwuletnia szkoła gospodarstwa Kórnik, czteroletnia praktyka na majątku poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 82 515.

Młoda
inteligentna, buřetowa z dobrymi referencjami poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 83 468.

Panienska
uczciwa i pracowita szuka posady w składzie pieczywa. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 588.

Rolnik
dwa lat studjów Uniw. Pozn. trzy lata praktyki poszukuje posady, najchętniej pod dyspozycję właściciela lub dzierżawy, zamieszłowany hodowca, zna książkowosć, świadectwa bardzo dobre. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 82 035.

Biegły linotypista
w polskim i niemieckim języku z 12-letnią praktyką szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 81 985.

Nauczycielka
wychowawczyni lubiąca dzieci, chętnie przyjmie opiekę i naukę dzieci początkujących w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 83 603.

Dziewczyna
poszukuje posady cořkolwiek gotowaniem do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 482.

Krawcowa
bardzo dobra tania poszukuje posady, wyjeździe wieř. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 497.

Poszukuje
posługi na Łazarzu, świadectwa dobre od 1. 9. 36. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 500.

Ekspedjentka
branży manufaktur, tow. krótkich i galanterji, biegła w swym zawodzie, posiadająca 9-letnią praktykę poszukuje posady. Łaskawe oferty kierować do Kurjera Poznańskiego zdg 82 657.

Były
urzędnik sądowy, obeznany z prawem cywilnym i wekslowym, umiejący pisać na maszynie poszukuje jakiegokolwiek posady od zaraz lub później. Łaskawe oferty kierować do Kurjera Poznańskiego zdg 82 641.

Inżynier
dořwiadczonego administratora, — materiałnie niezaleźny, z zamieszłowania do wsi poszukuje pracy w majątku lub gospodarstwie leřnym. Posiada dłuższą praktykę. Oferty „WP”. Biuro Pietraszek. Warszawa, Marszałkowska 115. ng 15 561.

Rządca - administrator
wieloletni majątek lat 41, szuka posady. Zgłoszenia pod „Agromom”. Inowrocław. Skrytka pocztowa 52. ng 15 346.

Ekspedjent
język polski, niemiecki, czynny dotad w Berlinie, Polak szuka zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 337.

Nauczycielka
dyplomowana szuka posady, wyřęgnięcia skromne. K. Majchrowska 2. Poznań 15, Chodzieřska 2. zdg 83 401.

Młynarz
długoletnią praktyką, dokładnie obeznany z motorami, gotówka 10 000,— obejmie posade zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 477.

Bona
z dobrem świadectwem, syciem wyřęczy także pania domu, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 480.

Poszukuje
jakiegokolwiek posady lub woźnicy za kaucją bankową 500 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdg 84 444.

Ucznica
poszukuje posady, branża obojętna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 83 117.

Pomocnik gastronom.
zł 50,—
dam za wyřęgnięcie posady. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 83 187.

Panienska
młoda uczciwa, kaucją, bankowa 100,— szuka posady ekspedjentki w składzie pieczywa, względnie uczennia innej branży. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 025.

Poszukuje
pracy dozorca, inkasenta lub coř podobnego. Złozę kaucją 300 zł. Agencji wyřęgnięcia. Zgłoszenia Stanisław Lebiada, Nowawieř, poczta Wronki. ng 15 364.

Panienska
która pracowała samodzielnie w cukierni poszukuje posady w cukierni lub piekarni z małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 130.

Poszukuje
posady dozorca, inkasenta, lub coř podobnego. Znam dobrze francuski, oduřczyłem polską wojskowosć. Kaucją 300 zł. Zgłoszenia Bronisław Pluskota, Nowawieř, poczta Wronki. ng 15 365.

Posługaczka
posługi lub prania. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 285.

Krawcowa
z dobrym krojem poza dom szuka posady. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 82 719.

Panna
lat 22 szuka jakiegokolwiek pracy. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 82 713.

Nauczycielka
ezaminowana szkoły powszechnej. Pierwszorzędną niemiecki, słabiej francuski, muzyka, szuka posady. Doskonałe wyniki nauczania; wymagania skromne. — Oferty Kurjer Poznański zdg 82 673.

Chłopiec
16 lat, mający 2 kl. gimnazjalne n. t. poszukuje zajęcia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 226.

Hafciarka
umie wszelki haft — artystyczny poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 581.

Szukam
nauki sycia na trzy lata u mistrzyni. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 587.

Fryzjerka
kursistka szuka posady w Poznaniu lub prowincji. Oferty Kurjer Pozn zdg 82 769.

Posade
woźnicy, stróża, lub inna poszukuje, złozę kaucją bankową. Zgl. Kurjer Poznański zdg 82 757.

Maturzystka
przyjmie posade nauczycielki domowej lub biurowej. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 82 684.

Fryzjerka
początkująca poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 553.

Krawcowa
poszukuje pracy sycia ze składow. Oferty Kurjer Poznański zdg 82 540.

Biegła maszynistka
z długoletnią praktyką adwokacką, notarialną, poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Zgl. Kurjer Pozn. zdg 82 797.

Poszukuje
stałej posady, woźnego, kaucją 1000 zł, tylko w poważnej firmie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 790.

Panna
inteligentna z dobrego domu szuka zajęcia biurowej, ekspedjentki. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 81 743.

Szofer - mechanik
kilkuletnią praktyką poszukuje posady lub zastępstwa. Oferty Kurjer Pozn. zdg 81 767.

Panienska
z szkoła wyřęgnięcia szuka posady do składu i pracy domowej. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Wronki ng 16 443.

Kelner
młody trzeźwy, inteligentny, kaucją, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 496.

Panienska
inteligentna poszukuje posady nauczycielki domowej. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 501.

Fryzjerka
kursistka, sierota poszukuje posady utrzymaniem od zaraz. — Oferty podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdg 80 513.

Nauczycielka
wychowanka S. S. Urszulanek, była studentką, przyjmie posade zaraz. Pierwszorzędną polecenia. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Mogiła, pod „Wyřowanka”. ng 16 416.

Księgowy bilansista
zawodu żelaznik, lat 40, żonaty, pilny poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 746.

Osoba
inteligentna do towarzystwa starszej pani szuka posady zna wszechstronne gospodarstwo domowe także na wyjazd. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 790.

Panienska
z prowincji szuka posady w rzeřnictwie bezpłatnie dla praktyki. Oferty Kurjer Pozn. zdg 80 789.

Krawcowa
dłuższa praktyka w dom poza dom, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 997.

Bezplatnej
praktyki poszukuje maszynistka. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 897.

Krawcowa
dzielnia, 4 lata praktyki, poszukuje posady do składu od zaraz złozę kaucją. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 999.

Biuralistka
maszynistka z praktyką biurową prawniczkę zaraz lub później. Oferty Kurjer Pozn zdg 81 030.

Prawnik
dyplomowany praktyka szuka pracy jako sekretarz stowarzyszenia. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 872.

Młodzieniec
z maturą, piszący na maszynie, szuka praktyki biurowej. Oferty Kurjer Poznański zdg 81 180.

Ekspedjent
20 lat, język polski, niemiecki, ostatnia posada w Berlinie, szuka posady od 1. 9. 36. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 587.

Rzeźnicki
czeladnik kartą rzemieřniczą, samotny, poszukuje zajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 80 376.

Krawcowa
poszukuje posady panny - słuźaczki. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 412.

Krawcowa
szuka posady poza dom, dziennie 1 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 183.

Oszczędnosćiwie kotły
do centralnego ogrzewania
pat. „Höntschi”,
opalać można kaźdym opalem.
Tanie paliwo zmniejsza za znaczne
koszty ogrzewania.
Höntschi Sko Sp. z o. o
Odlewnia kotłów ogrzewalnych
Poznań — Rataje VI.

Panna
znająca wszelką pracę szuka posady do jakiegokolwiek interesu lub przywrotn. od 1. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 83 847.

Absolwent
dyplom W. S. H. poszukuje posady w handlu, przymiemy poważniejsze przedstawicielstwo. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 367.

Cukiernik
z ukończoną nauką i świadectwami poszukuje posady, Stanisław Przybeck, osadnik, Trzebiń poczta Kotomierz. zdg 83 912.

Wychowawczyni
starsza, kulturalna, wyřęgnięta zastąpi Francuzkę jako dochodząca szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 310.

Woźnego
inkasenta wzgl. woźnicy poszukuje posady z kaucją 200,— Agencji wyřęgnięcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 311.

Elektromechaniki
chce się wyřęczyć absolwent szkoły wyřęgniowej. Łask, zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 83 802.

Panna
inteligentna syciem, robotkami zna język niemiecki, szuka posady do dzieł. Zgłoszenia Agencja Kurjera Pozn., Sieraków. ng 15 387.

Magistra
filozofji specjalność francuski (zagrana), łacina, matematyka szuka posady lekcyj, wychowawstwa. Praktyka, referencje pierwszorzędną. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 83 394.

Chłopiec
poszukuje posady na majątek lub w mieřcie za pokojowego do bawienia dzieci, hodowca kwiatów, lat 18, religijny, inteligentny z lepszej rodziny. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 463.

Młoda
ekspedjentka dobrej prezencji szuka posady chętnie znów w składzie obuwniczym. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 425.

Magistra
filozofji specjalność francuski (zagrana), łacina, matematyka szuka posady lekcyj, wychowawstwa. Praktyka, referencje pierwszorzędną. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 83 394.

Chłopiec
poszukuje posady na majątek lub w mieřcie za pokojowego do bawienia dzieci, hodowca kwiatów, lat 18, religijny, inteligentny z lepszej rodziny. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 463.

Młoda
ekspedjentka dobrej prezencji szuka posady chętnie znów w składzie obuwniczym. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 425.

Magistra
filozofji specjalność francuski (zagrana), łacina, matematyka szuka posady lekcyj, wychowawstwa. Praktyka, referencje pierwszorzędną. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 83 394.

Chłopiec
poszukuje posady na majątek lub w mieřcie za pokojowego do bawienia dzieci, hodowca kwiatów, lat 18, religijny, inteligentny z lepszej rodziny. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 463.

Młoda
ekspedjentka dobrej prezencji szuka posady chętnie znów w składzie obuwniczym. Oferty Kurjer Poznański zdg 83 425.

Kowal
podkuwacz koni, szofer - mechanik, zna wszelkie pojazdy mechaniczne poszukuje posady zaraz lub później, żonatego lub samotnego w młodszym wieku. — Oferty Kurjer Poznański zdg 83 360.

Książkowy
bilansista prowadzi księgi w zakładach gastronomicznych innych branżach szuka przejściowych prac. Oferty Kurjer Pozn. zdg 83 846.

Asystent - dentysta
przystojny, b. oficer, 16 lat praktyki na samodzielnym, kierowniczym stanowiskach oraz kasach chorych, poszukuje posady w Poznaniu od 9 — 3 za małym wynagrodzeniem. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 83 154/5.

Ekspedjentka
poszukuje posady do cukierni, lub restauracji. Referencje dobre, lub złozę kaucją. Zgłoszenia Kurjer Poznański, Gdynia, pod „Ekspedjentka”. ng 15 379.

Panienska
poszukuje posady do obsługi gości kawiarni lub cukierni. Oferty Kurjer Pozn. zdg 83 949.

Panienska
poszukuje posady do składu pieczywa. Oferty Kurjer Pozn. zdg 83 948.

Młodzieniec
z 2 letnią Szkoła Handlowa — sumienny poszukuje jako uczęni pracy w handlu lub biurze. Zgl. Kurjer Poznański zdg 84 092.

Sierota
poszukuje jako uczennia w składzie towarów krótkich. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 84 033.

Ekspedjentka
6 lat jedno miejsce, książkowosć poszukuje posady kasjerki, ekspedjentki kolonialnej, piekarni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 83 382.

Bilansista
rutynowany poszukuje posady. Prowadzi księgowosć godzinowo już za 20 zł miesięcznie. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 84 445.

Na nowy Rok Szkolny
polecamy:
Materjały wełniane na mundurki i ubranka, Szewioty, Bostony, Czesanki i t. p. — Na tartuszkę szkolne, Alpagi, Satyny i Kłoty
Wybór wielki! Ceny bardzo niskie!
F. Kaźmierski
SPECJALNY SKŁAD BŁAWATOW
Poznań, Stary Rynek nr. 38/39 Telefon 31-17

programy radiowe

OGÓLNOPOLSKIE
Poniedziałek, 31 sierpnia.
6.30 audycje poranne; — 11.57 sygnał czasu; 12.25 programy lokalne; 13.15 przerwa dla Krakowa, Lwowa i Torunia; 15.30 wiadomości gospodarcze; 15.45 „John Gordon-Bennett i balony kuliste” — audycja dla dzieci starszych w opr. Wacława Frenkela; 16.00 popularny koncert w wykonaniu Orkiestry Filharmonij Wareszkiej pod dyr. Józefa Ozimiskiego z Ciechocinka; 16.45 „Jesień, najlepszy sezon dla urody” — pogađanka dr. Marty Biernackiej; 17.00 „Ozerech trubadurów” przy gitarze — audycja muzyczna (ze Lwowa); 17.30 Wolfgang Amadeusz Mozart: Kwintet Es-dur na instrumenty dete z fort. w wykonaniu „Societe des instruments a vent de Paris” (płyty); — 17.50 „Organizacja wolnego czasu w Ameryce” — pogađanka, wyř. red. Kaźmiera Muszłówna; — 18.00 „Skrzynka ořólna” — dr. Marian Stepowski; 18.15 koncert reklamowy; 18.50 pogađanka aktualna; 19.00 koncert solistów. Wykonawcy: Berta Bagańska — śpiew (Warszawa); (z Wystawy Radiowej) i Fryderyk Herman — skrzypce (Lwów); 20.00 duet fortepianowy — Władysław Walentowicz i Włodzimierz Trocki (z Wystawy Radiowej); 20.30 „Czyn Bleriot’a” — odczyt plk. Bohdan Kwieciński (z Wystawy Radiowej); 20.45 dziennik wieczorny (z Wystawy Radiowej); 20.55 pogađanka aktualna (z Wyst

Rzecznik Patentowy Dypl. Inż. Głowacki

przyjmuję od 9—12 15—17 Tel. 37-31
Poznań, Fredry 6, wejście Wały Jana III nr. 9
zg 14172

Nauczycielka

z dłuższą praktyką w szkole powo-
zecznej. język niemiecki, francu-
ski, muzyka szuka posady. u-
dzieli pomocy w lekcjach, tylko
w Poznaniu. Oferty Kurjer Pozn.
zg 84 428

Kucharz - cukiernik

trzeźwy i oszczędny poszukuje po-
sady od zaraz lub później. Oferty
Kurjer Poznański zg 84 256.

Radjomechanik

obejmamy w elektro-radjotechnice,
ładowaniu i naprawie akumula-
torów kupiłem szuka posady.
Schroth, Piotra Wawrzyniaka 21,
zg 84 248

Kuśnierz

zdolny fachowiec poszukuje posady
w domu poza dom. Oferty Kur-
jer Poznański zg 84 382.

Krawcowa

ratynowana, polecenia, szuka po-
sady po domach. Oferty Kurjer
Poznański zg 84 107

Dziewczyna

16-letnia poszukuje odpowied-
nego zajęcia w pracach domo-
wych. Łaskawe oferty uprasza
do Kurjera Poznańskiego
zg 84 316

Kuśnierka

przerabia futra karakulowe, sea-
lowe, czyszczy pierwszorzędnie, su-
ka posady poza domem, tania.
Oferty Kurjer Poznański
zg 84 149

Niemieckiego

tanio, styl gimnazjalny, obejme
przyjemną pracę — biurowość
Oferty Kurjer Poznański
zg 84 148

Przyjmę

posadę kasjerki ekspedientki lub
jako pomoc biurową. Oferty Kur-
jer Pozn. zg 84 106

**MUNDURKI-
UBRANKA
PŁASZCZE
SZKOLNE**

najlepszy krój
największy wybór
najniższe ceny
— tylko —

**W. KONKIEWICZ
POZNAŃ (ST. RYNEK 3)**

ng 16097

TEATRY

TEATR POLSKI: Sobota,
29. 8. „Lekkomyślna sio-
stra”.
Niedziela, 30. 8. „Lekko-
myślna siostra”.
Poniedziałek, 31. 8. „Lek-
komyślna siostra”.
TEATR NOWY: Sobota, 29.
8. „Miłość już nie w mo-
dzie”.
Niedziela, 30. 8. „Miłość
już nie w modzie”.
ADRIA: Dziś — „Dowidze-
nia”.

KINA

Poznań, sobota, 29. 8.
APOLLO: „W cieniu samot-
nej sosny”.
CORSO: „Denovan Boris
Karloff”.
GLORIA: „Żona dwóch
mężów”.
GWIAZDA: „Mazur”.
OSWIATOWE T. C. L.: —
„Szkarłatny kwiat”.
METROPOLIS: „Czarny
anioł”.
RENAISSANCE: „Pieki-
ło w Legii Cudzoziemskiej”.
SLONCE: „Panowie w cy-
lindrach”.
SFINKS: „Pan bez miesz-
kania”.
SWIT: „Baron cygański”.
TECZA-Lazarz: „Ostatnie
dni Pompei”.
TECZA-Wilda: „Casino de
Paris”.
WILSONA: „Papua”.

27. WOLNE POSADY

Ekspedientka

branży obuwia potrzebna. Rozma-
rynowicz, Stary Rynek 93.
zg 79 232

Rolnika

poszukuje, b. dobrego fachowca
z dłuższą praktyką i dobrymi re-
ferencjami. Wynagrodzenie na
procent od dochodu. Zgłoszenia
pismem, Lewiński, Kościelna
Wies, poczta Kalisz. zg 80 237

Od 1 października poszukuje
kierownika gorzelni
i pisarza podwórzowego
ze szkołą rolniczą i jaroletnią
praktyką. Zgłoszenia do Kur-
jera Pozn. zg 82 423. Nieuwzględ-
nione bez odpowiedzi.

Magistry

od 1. 9. wzgl. 1. 10. z jednoroczną
praktyką przyjmie Apteka pod
Lwem, Czersk, Pomorze. — Pro-
sze podać wysokość wynagrodze-
nia przy wolnym utrzymaniu
i mieszkaniu. dg 2 656

Apteka

na prowincji poszukuje asy-
stentkę na stałą posadę. Oferty
podaniem warunków do Kurje-
ra Poznańskiego zg 82 896

Posadę

stałą biurową dam osobie za po-
życzkę 800 — 1000. — pod pewne
zabezpieczenie. Zgłoszenia Ku-
rjer Poznański zg 83 300

Posługaczka

potrzebna. Drużbackiej 5, m. 5.
zg 83 312

Do sprzątania biur oraz innych
prac czyszczenia potrzebna od
15. 9.

siła żeńska.

na całonocne zatrudnienie. —
Zgłoszenia od 9—10, ul. Stroma
25, garaż. zg 83 344

Marszantkę

dzielną w ekspedycji zaraz. —
Wildowa, Wodna 1. zg 83 350

Nauczycielka

wychowawczyni potrzebna na
wieś do 2 dzieci 3 i 6 kl. pow-
szeczna. Wymagane pierwszo-
rzędne referencje i język francu-
ski. Podanie warunków do
Kurjera Poznańskiego pod
zg 83 374

Młodsza

maszynistka, władająca dobrze
językami polskim i niemieckim,
potrzebna od zaraz. Oferty do
Kurjera Pozn. pod zg 83 299 z
podaniem wysokości wynagro-
dzenia.

Młynarz

starszy, spokojny, trzeźwy jako
1. który w razie potrzeby zdol-
ny zastąpić kierownika od za-
raz potrzebny pensja 110. — zł.
Młyn Opalenicki, Opalenica Wlkp
zg 83 445

Szatnia

w pierwszorzędnej winiarni i re-
stauracji do oddania w dzierża-
wę. Oferty z zaopiniowaniem
gwarancji do Kurjera Poznań-
skiego zg 83 504

Przedstawiciela

większych miastach prowincji
poszukiwani przez fabrykę che-
miczną w Warszawie do bezkon-
kurencyjnego artykułu. Oferty
„Chemosan”, Warszawa, Ziota
32. Tg 1421

Dziewczyna

umiejąca dobrze gotować i prać
potrzebna od zaraz. Zgłoszenia
Restauracja Różni Miejskiej.
zg 83 731

Dziewczyna

z praniem bez gotowania. Zgło-
szenia godzina 5—6. Kwiatowa 4
m. 5. zg 84 195

Chłopcy

sprzedaż gazet. — Marcin 63.
drukarnia. zg 84 188

Pomocnik

krawiecki potrzebny. Andrzejew-
ski, Łazarski Rynek 2.
zg 84 339

Służąca

z praniem bez spania. Adres Ku-
rjer Poznański zg 84 336.

Przyw. Gimnazjum Żeńskie w
Inowrocławiu poszukuje

nauczycielki

fizyki (pobocznie matematyka)
oraz nauczycielki zajęć pra-
tycznych. dg 2821

2 marszantki

młodsza i starsza siła. Pierackie-
go 9. zg 84 087

Fryzjerka

dzielną wodna, Jezuitska 12.
zg 84 083

Przedstawiciela

Wielkopolskie, branżę maszyn
biurowych poszukuje. Warunki:
bilet okręgowy, prowizja. Oferty
Kurjer Poznański zg 83 861

Dyrekcja

Gimnazjum Męskiego Dr. Brunona Czajkowskiego

Poznań, Mylna 5

Z prawami szkół państwowych i Gimnazjum Żeńskiego rozwojowego

zawiadamiają, że są jeszcze wolne miejsca w klasach: I, II, III, IV
w gimnazjum męskim, w klasach I, II i III w gimnazjum żeńskim
oraz we wszystkich klasach VI-klasowej szkoły powszechnej.

Zakłady, wyposażone w pomoce naukowe i nowoczesne pra-
cownie, zapewniają młodzieży należyty kierunek wychowawczy.
zg 14 180

Kupiec

mała gotówka jako wspólnik. —
Oferty Kurjer Pozn. zg 82 442

Pielęgniarka

kwalfikowana
potrzebna od 1 listopada. Adwo-
kat Łączewski, Koźmin.
zg 81 576

2 wolne posady

zarządzająca znajomość war-
szawskiej kuchni może prowa-
dzić na własny rachunek lub
dzierżawą, wymagane ca 5 000 i

kasjerka

z kaucją ca 5 000 zł jako pożyczka
do nowowytbudowanego domu
kuracyjnego w Poznaniu. —
czytany cały rok. Oferty Kur-
jer Pozn. zg 81 549

Lekarz - dentystka

chrześcijańska potrzebna na pro-
wincję od zaraz. Zgłoszenia z po-
daniem warunków przy wolnym
utrzymaniu Kurjer Poznański
zg 83 213

Posługaczki

dziewczyna z praniem od zaraz.
Przemysłowa 40, m. 6.
zg 83 164

Technika miernicze-
go z praktyką samodzielnego posu-
kuje. Zgłoszenia: Inż. Ludwik
Woliński, Poznań, Wiśniowa 52.
Dzwonić od Bzowej. zg 83 256

Dziewczyna

do wszystkiego. Zgłoszenia Strze-
lecka 3b — m. 6. zg 83 576

Dziewczyna

młodsza, inteligentna potrzebna.
Oferty Kurjer Poznański
zg 83 579

Francuzka

rodowita lub Polka, władająca
językiem francuskim (jak rodo-
wita franc.) potrzebna od zaraz
do chłopca 7-mio letniego w Po-
znaniu. Zgłoszenia „Par”. Po-
znań. Al. Marcinkowskiego 11 pod
nr. 34.45. Pg 6319-34.45

Akwizytor (ka)

wydawniczy, znajdzie, dobre sta-
le źródło zarobkowania, zajmując
się kolportażem bezkonkurencyj-
nych wydawnictw wśród sfer in-
teligencji. Wysokie wynagrodze-
nie. Ostatnie nowości. Zgłoszenia
Al. Marcinkowskiego 5, m. 10 —
godz. 10—12. ng 16 108

Młodego

malarskiego. Mickie-
wicz 15, m. 7, od 5—6.
zg 83 503

Elew

rolny potrzebny zaraz. Zarząd
Dóbr Obr. powiat Wolsztyn.
zg 83 508

Osoba

umiejąca naprawiać perskie dy-
wany potrzebna zaraz. Oferty
Kurjer Poznański zg 82 854

Służąca

do wszystkiego od 1. 9. Poznań-
ska 29 — 1. zg 83 454

Podręczniarka

kwalfikowana potrzebna do cza-
pek. Szewska 6, m. 4.
zg 83 469

Poszukuje

bezpłatnej praktykantki — do
przędzarki, inteligentnej, muzy-
kalnej, dobra wymowa. Oferty
Kurjer Pozn. zg 83 618

Dzielną

ekspedientkę potrzebną do skła-
du blawatów na Kresach od 15
września. Oferty z odpisami
świadectw i fotografią przesłać
do Kurjera Poznańskiego
zg 83 483

Uczennice

mogą się zgłosić. Mistrzynie kra-
wiecka. Skarbowa 15, m. 7.
zg 83 783

Ekspedientka

może się zgłosić. Podgórna 10,
skład 8. zg 83 991

Bufetowa

dzielną, sympatyczną, może się
zaraz zgłosić. Adres wskaże Ku-
rjer Poznański zg 84 080

Aptekarz

kawaler do zarządu apteką po-
trebny od 1 grudnia lub wcze-
śniej do małego miasta na Pomor-
zu. Język niemiecki potrzebny.
Utrzymanie i mieszkanie. Oferty
skierować do Administracji
Kurjera Poznańskiego dg 2 845

Gospodyni

poszukuje do gospodarstwa wiej-
skiego (17 ha) na Śląsk. Znajom-
ność kuchni, chowu bydła, nierog-
aczyny, drobin. Szkoła gos-
podarza pożądana. Odpis świa-
dectw, życiorys, warunki do Ku-
rjera Pozn. pod zg 83 838

Do

składu piekarniczego poszukuje
starszej samodzielnej ekspedient-
ki z kaucją ewentl. współczelki.
Oferty Kurjer Poznański
zg 83 202

MEBLE solidne - piękne - tanie

W. NOWAKOWSKI i SYNOWIE

Wystawa: Kantaka 1. Fabr. i Magaz. Górna Wilda 134

n 13 571

Dziewczyna

zdolna do wszystkiego, która po-
magala przy składzie spożyw-
czym. Adres wskaże Kurjer Po-
znański zg 83 736

Służąca

młodsza, silna do wszelkich prac
domowych potrzebna. Piaskowa
2, m. 5. zg 84 138

Czeladnik

kominiarski potrzebny. Oferty
do Kurjera Pozn. zg 83 563

Posługaczka

młodsza, praniem. Marcin 59—4.
zg 83 630

Uczennica

i uczeń potrzebni. Fryzjer, Da-
browskiego 5a. zg 84 169

Przychodnia

do wszystkiego, szcieniem do sa-
motnej pani. Zgłoszenia odpisem
świadectw Kurjera Poznańskiego
zg 83 929

Uczeń

fryzjerski z całem utrzymaniem
potrzebny. Richter, Marszałka
Focha 64. zg 83 892

Szofer - mechanik

solidny, sumienny, potrzebny za-
raz w okolicy Poznania. Adres
wskaże Kurjer Pozn. zg 83 836

Pea-Krem

utrzymuje świeżość ceru
w każdej porze roku

R. Barcikowski S. A. Poznań
ng 15 931/8

Przychodnia

młodsza. Ratajczaka 11 a — 103.
zg 84 254

Uczeń

do motocykli potrzebny. Oferty
Kurjer Poznański zg 84 252.

Kroju

szycia 2 miesiące także wieczor-
ami udziela. Wały Jadwigi 3a
— 9. zg 84 249

Dziewczyna

potrzebna. Cukiernia św. Marcin
31. zg 84 233

Dziewczyna

do wszystkiego, uczciwa, zdrowa,
czysta, kochająca dzieci, umieją-
ca gotować i dobrze prać, z wła-
sną pościelą potrzebna od zaraz.
Małackiego 31 m. 4. zg 84 276

Stolarze

do Nowego Tomyska potrzebne. —
Zgłoszenia Kawiarnia, Marcin 31.
zg 84 361

Kuśnierz

od zaraz. Poznań, Szkołna 3.
zg 84 350

Potrzebny od 1. 9. br. bezpłatny
praktykant rolny.
Ukończona średnia szkoła oraz
dobre referencje wymagane.
Zgłoszenia maj. Strzyżewice, po-
wiat Leszno. zg 84 304

Kolonialistów

10 zdolnych sprzedawców z pro-
wincji do lat 23, zaraz przyjmie
chrześcijańska firma. Konieczne
50 PKO, sto podróz, utrzymanie.
Oferty Rewal, Warszawa, Mar-
szalskowska 99 — 41. zg 84 308

Chłopiec

silny do posług, syn uczciwych
rodziców, może się zgłosić.
Kosmos S. A. Poznań, Plac No-
womiejski 6a, m. 22.
zg 84 228

Dziewczynę

do wszystkiego przyjmie — Plac
Wolności 7 — 15, podwórko 2.
zg 84 225

Apteka prow.

poszukuje magistry zaraz za-
stępstwo wrzesień. Warunki
Kurjer Poznański zg 84 379

Kasjerka(ke)

do kina na stałą posadę z 1000
zł przymie zaraz. Oferty Kurjer
Poznański zg 84 281

Zdolny

energiczny agent do rozsprze-
dazy ciast i cukierków z pierw-
szorzędnej fabryki poszukiwany.
Pismem, zgłoszenia z podaniem
referencji do Kurjera Pozn.
zg 84 021

Młody

do prac drutowych jak abażurów.
Kwiatowa 12, parter. zg 84 318

Krawcowa

przyjmie prace w domu lub poza
domem. Kwiatowa 9 — 10.
zg 84 144

Służąca

młodsza czysta wykwalifikowana
potrzebna. Al. Hetmańska 11 —
m. 5. zg 83 811

Służąca

potrzebna. Woźna 13, restaura-
cja. zg 84 005

Marszantki

potrzebne